

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.5.2

INCUNABULI

A
5
2

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

A. 5. 2.

A. 5.2

~~ii 12 63~~

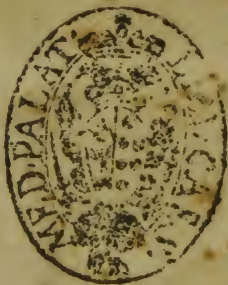
253

ALEX

Doctrinale cum commento

Liber. Jo: francisi Jacobi

Libra 10

Copus alexandri grammatici pro cruditione puerorum Incipit.

Iste liber diuiditur in tres libros partiales. In quorum primo Alexander tractat de etymologia. i. de verologo dictionū. Nam etymologia considerat significatiōes vocabulorum: declinationes ⁊ derivationes: de quibus ⁊ in hoc primo libro determinatur. In secundo libro determinat de syntaxi. i. de debita coordinatione dictionū: ac syllabarū quantitate. ibi. *Parere pposui*. Primus itaq; liber diuiditur i duas ptes: v3 proemiale ⁊ executiuā. Pars proemialis diuiditur i quatuor partes. Primo pmutat intentionem suam. ibi. *Scribere clericulis*. Secundo inuocat diuinum auxilium p completione operis. ibi. *Prefens hunc operi sit*. Tercio respondet tacite questionī. ibi. *Si pueri primo nequeant*. Quarto ponit ordinem dicendorum distinguendo librum suū p capitula. ibi. *Loces in primis quas*. Pars autem executiuā tangitur. ibi. *Rectis as es a dat declinatio prima*. Et ē in generali de parte orationis absolute considerata. Et habet septem capitula que patebūt secundum ordinem.

Diuisio
operie

Scribere clericulis parodoctrinale nouellis.

Quia textus est planus non indiget explanatione. Sed tamen pro forma seruanda in sequentibus: sic construe. Ego magister Alexander paro scribere doctrinale idest librum dantem doctrinam nouellis clericulis. idest scolaribus quasi dicat non pro puectis hoc opus scribitur: sed pro rudibus.

Pluraq; doctorum sociabo scripta meorum.

Construe. Ego sociabo plura. idest multa scripta meorum doctorum. idest magistrorum. Hoc dicit ad arrogantiā euitandam: vt ostendat quod scriptis est prestantium viroꝝ: ⁊ non proprijs auctoritatibus valiturus.

Intentio
alexan.
dri.

Iamq; legent pueri p nugis maximiani.

Que veteres socijs nolebant pandere caris

Idest hec per me scribenda legent pueri pro nugis. idest loco nugarū maximiani qui fuit scriptor fabularum. Que idest quas res veteres. idest antiqui nolebant pādere socijs caris: quia ita caras habebant seu tenebant has nugas: vt ⁊ carissimis occultarent illas. Ideo dicit hunc librum legent loco illarum nugarum. scilicet fabularum.

Prefens huic operi sit gratia pneumatis almi.

De inuet: ⁊ faciat complere quod vtile fiat.

Adde boni catholici spiritus sancti gratiam inuocat dicens. Gratia almi pneumatis. i. sancti spiritus ad sit seu prefens sit huic operi: ⁊ inuet me ad hoc opus: ⁊ faciat cōplere opus quod fiat vtile legentibus.

Si pueri primo nequeant attendere plene.

Hic tamen attendat qui doctoris vice fungens

Atq; legens pueris layca lingua referabit

Et pueris etiam pars maxima plana patebit.

Quia superius dixit pueros hūc librum lecturos: ⁊ pro illis eūde scribere: ideo tacite respondens q̃stioni sic dicit. Si pueri nouelli nequeāt prima lectione attēdere seu hūc librum intelligere: attēdat ille q̃ ē vice sūgēs doctoris. i. repetitor: vel magister lector. Atq; pro ⁊ legēs hunc librum pueris referabit. i. decia rabit eūde lingua layca. idest vulgari postea nō erit magna difficultas ilibro q̃a etiā sicut magistro maxima ps libri patebit plana. i. māifesta ⁊ clara erit pueris: hoc dicit ne timore difficultatis omittat librum suū.

Inuocatio diuini
auxilij
pneumatis

Risio
ad faci.
tā qōnē.

a ii

Ordo
dicēdo.
rum.
Cap. i.

Cap. 2.

Cap. 3.

Cap. iiii.

Cap. v.

Cap. vi.

Cap. vii.

Cap. viii.

Cap. viiii.

Cap. x.

Cap. xi.

Cap. xii.

Quita-
tio arro-
gantie.

Voces in primis quas per casus variabis.

Vt lenius potero te declinare docebo.

In ista parte incipit Auctor dare ordinē libro suo ipsū per capi-
tula distinguēdo. Et dicit sic. Ego docebo te declinat ut lenius pote-
ro in primis idest in primo capitulo voces quas variabis. idest decli-
nabis per casus. Quasi dicat primum capitulum erit de declinatio-
nibus nominum.

Istis confinem retinet heteroclitia sedem.

Construe heteroclitia nomina retinent sedem confinem. idest lo-
cū primū istis declinatio-^{is} supradictis. idest secundū caplin erit de heteroclitis. ibi. Hec

Atq; gradus triplicis collatio subditur istis. tibi signabis.

Construe. Collatio. idest comparatio triplicis gradus subditur. idest immediate subiū-
gitur istis. scilicet heteroclitis. idest tertium capitulum erit de comparatiuis. ibi. Ille dunc gra-
dibus terminis quod comperat inde notabis.

Quāq; sit articulo que vox socianda notabo.

Ego notabo q̄ vox sit sociāda cuiq; articulo. idest per quos articulos queq; vox sit de-
clināda idest quartum capitulum erit de generibus nominum. ibi. scilicet. Inquantū po-
tero de nomine quolibet in quo.

Hinc de preteritis petrum sequar atq; supinis.

Construe. Hinc idest postea tractando de preteritis atq; pro et de supinis verborum sequar
petrum etiam qui quendam tractatum de simili materia ordinavit. idest quintum ca-
pitulum erit de preteritis et supinis. ibi. Ut tibi per metrum.

His defectiva suberunt et anomala verba.

Construe. His predictis. scilicet preteritis et supinis suberunt. immediate sequitur verba defecti-
ua. idest anomala. idest sextum capitulum erit de vrbis defectivis et anormalis. ibi. Donatū sequere

Verborum formas exinde notabo quaternas.

Construe. Exinde. idest immediate post notabo. idest scribam quaternas formas ver-
borum et qualiter verba quaternis formis distinguantur. idest septimum capitulum erit de q̄t-
tuor formis verborum. ibi. Quattuor in verbis sunt forme preteritisq;

Hinc pro posse meo vocum regimen referabo.

Construe. Ego referabo hinc. idest post pro posse meo regimē vocū. idest qualiter vocum
alia aliā regit. idest octavum caplin erit de regimē dictionū. ibi. Ille iubet ordo libri et c.

Quo iungenda modo constructio sit sociabo.

Construe. Ego sociabo predictis quō constructio sit iungenda. idest faciēda idest nonū ca-
pitulum erit de ordinatōe dictionū et constructōe. ibi. Est post predicta constructio iure locāda

Post hec pandetur que syllaba quanta locetur.

Construe. Post hec pandetur. idest dicitur quāta syllaba locetur. idest locari debeat in carmine
hoc est q̄ decimum capitulum erit de cognitione syllabarū qualiter produci et breuiari
debeat. ibi. Pandere propositū per. et c.

Accentus normas ex hinc variare docebo.

Construe. Ego docebo variare idest mutare ex hic. idest post normas. idest regulas accētū siue ac-
cētū hoc ē quod undecimū ca. erit de accētib;. ibi. Accētū varias decet hic distinguere forma

Tādē grammaticas pro posse docebo figuras.

Construe. Tādē idest ultio; docebo grammaticas figuras. idest figuras grammaticales: p-
posse. idest iuxta possibilitatē meā idest duodecimū capitulum erit de figuris grāmaticali-
bus. ibi. Pluribus ē membris distincta si. et c.

Quāvis hec non sit doctrina satis generalis.

Proderit ipsa tamen plus nugis maximiani.

Construe. Nec doctrina proderit plus nugis maximiani fabulosi nugacis: quis non fit satis generalis. i. multum plura seu vniuersalis. Et hic se humiliat.

Post alphabetum minus hec doctrina legetur.

Inde legent maius mea qui documēta sequentur.

Construe. Nec doctrina. i. liber me^o legetur post minus alphabetū. i. post donatū quē vocat alphabetum. Inde. i. postea illi q^o sequetur mea documēta. i. q^o sciēt librū meum legēt maius volumē prisciani. Et hic ostēdit quo tēpore: et p^o quē scholarē legi debeat.

Iste fere totus liber est extractus ab illo.

Quia supple iste liber fere. i. quasi totus ē extractus ab illo. i. prisciano. Et uult dicere. q^o primo legēdus est donatus: deinde liber suus: tertio priscianus quasi dicat q^o ille li. ber quasi totus ē extractus a prisciano. Et sic finitur proemium tordo libri.

Rectus as es a tibi dat declinatio prima.

Atq³ per am propria quedam ponuntur hebreæ.

Idest prima declinatio seu nomina p^{ime} declinatiōis i rectis. i. i nominatiuis singularib⁹ faciūt i as. vt Andreas: i es: vt Anchi- ses i a vt musa et p³ cōstruct⁹. Atq³ pro et qdā ppria noia hebreæ seu iudea ponūt^{ur} p am. i. termināt^{ur} i am. vt adā et abraā. Et ita v^t prima declinatio q³tuor h^{ic} terminatiōes. v³. as. es. a. et am.

Dans a diphthongū genitiuis atq³ datiuus.

Dans. i. p^{ima} declinatio genitiuis atq³ p^{er} datiuus ac diphthō. gū. i. q^o gū et datiuus singulares p^{ime} declinatiōis faciūt i ae. diphthōgū. vt poete et mu- se. licet nō p^{er}feratur nec scribatur ex toto. vt dicit regula diphthōgorū. Nā sunt quat- tuor. i. ae. et oe. an. en. due quarum scribuntur et p^{er}feruntur ex toto. scilicet an. vt audeo. en. vt eunuchus: alie due non ex toto scribuntur neq³ p^{er}feruntur. i. ae et oe. vt musae. et foenum: et hoc seruatur apud modernos.

Am seruat quartus: tamen an autem reperimus.

Cum rectus fit in as: vel in es: vel cum dat a grecus.

Rectus i a greci facit an quarto breuiari.

Idest q^o accusatiuis singularis p^{ime} declinatiōis generalr terminatur i am: vt poe- tam et musā. Si nos reperim⁹ an. aut en. i accusatiuo p^{ime} declinatiōis cū p^{er} q^ui. re- ctus. i. nominatiuis fit i es: hoc ē terminatur i es. et i as. vel cū. p^{er} q^ui. rectus. i. noiatiu⁹ dat a. i. terminatur i a. Quasi dicat q^o actiūs singularis p^{ime} de. p^{er} generalē termina- tiōnē reperit^{ur} i an. terminari. hoc ē q^ui. noiatiuis i as terminatur. vt hic eneeas. actiūs hunc eneam vel enean. Reperitur in en terminari: et hoc quando nominatiuis termi- natur in es. vt hic anchises: accusatiuo hunc anchisam vel anchisen. Reperitur i an correptam terminari: et hoc quando nominatiuis grecus in a terminatur: vt hec eginā accusatiuo hanc eginam vel eginan. Ideo subiungit dicens. Rect⁹. i. noiatiu⁹ no- minis greci in a terminati facit an breuiari quarto. i. accusatiuo singulari. Ex quibus re- gulis colligitur q^o accusatiuis singularis p^{ime} declinatiōis aliquando terminatur i am et in an proclitiam aliquando in em et in en. aliquando in am et in an correptam. Si- cut patet in exemplis prenotatis.

Quintus in a dabitur: post es tamen e reperitur.

Idest q^o vocatiuis p^{ime} declinatiōis terminatur in a. vt vocatiuo o andrea o anchi- sa o poeta. Tamē e. i. vocatiuis in e terminatus reperitur post es. i. post nominatiuū in es terminatum: vt hic anchises vocatiuo o anchisa vel anchise.

A sextus: tamen es quandoq³ per e dare debes.

Idest q^o ablatiuus fit in a. vt ablatiuo ab hoc andrea. Tu debes quādoq³. idest aliquā- do dare es. i. nomen p^{ime} declinatiōis in es terminatum per e in ablatiuo: vt hic an.

Ea. pri-
mū est d
recta de
clinatio
ne p^{er}tiū
casualiū
et primo
d^o forma
tione ca
sūz p^{er}ti-
me dcli-
na.

as
ntūs es
a.
am
gtūs
ae
Dtūs
am
Actūs
an en

vtūs a

abltūs a

Barba
rū ain

ntūs
ac
vtūs

gtūs az

otūs
is

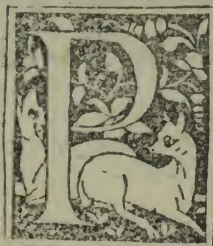
abltūs
āina
dea
duae
famula
filia ab
liberta
mula
anima
nata
equa
ambae
dña
qñ qñ
milia
Actūs
as

De scda
decli.
Mñis er
ir vt us
nm eis
Stūs. i.
q aliqui
ntūm
supat
aliqui ū.

chises. ablatius ab hoc anchise vel anchisa.

Am recti repetes quinto sextum sociando.

Idest noia prime declinationis faciētia ntūm p am repetūt illū ntūm. scilicet terminationē
am i vctō. sociādo sex. i. abltūm. Quasi dicat q noia terminata i am i notō faciunt vo
cativū z abltūm similes: vt hic adam: vocativus o adā. abltō ab hoc adam.

Ritmo plurali decet e quinto qz locari.

Construe. Decet p declinationē i pmo plurali. i. i ntō. qz p z qnto. i.
octō locari: vt plurali ntō hi poete: vocativus o poete.

Atqz secundus habet harum: nisi syncopa fiat.

Construe. Atqz p z scda. i. gtūs pluralis hz arti vt poetarū nisi signi
fiat que vocat syncopa vt graugenu p graugenez. i. grecor.
Est autem syncopa qñ littera vel syllaba de medio dictiōis eripit.

Tertius z sextus habet istamē excipiemus.

Quando mas fit in usum a femine sine neutro.

Femineis abut sociabitur: vt dominabus.

Sexum discernēs istis animas superaddes.

Construe. Tertius z sextus. i. otūs z abltūs pluralis prime declinationis hz is. vt otō his
musis. abltō ab his musis. Tame excipiemus a pdicta regula: qñ mas. i. masculinū ge
nus fit in us vt dñs. femininū i a vt dña: sine neutro. i. q talia nō hēant neutroz vt dñs
dña. nō enim dicimus dñm i neutro genere. In femininis terminationibz hoz talium
noium hec terminatio abut sociabitur dativis z ablativis pluralibz: vt dñabz mulabus.

Et hoc est cā differētie masculoz suoz: nō obltāte q sint pme declinationis quāquam
hec noia feminea regulariter debeat i is terminari. Sexū discernēs. i. talibus noibus:
qz debēt esse res aīate: vt dñs dña. Nam si talia noia significatēt res mīatatas nō face
rent dativū z abltūm plurales in abut. sed in is: vt pugnus pugna. Nec ēt si sexus non
discerneret. vt colūbus colūba. Etā requirit q femininū recte sonet a masculino mu
tando us i a. z p hoc excipit gallus gallina. Requirit ēt q significatio nō variet: z p h
excipit lacertus. lacerta. Nam lacertus. significat brachium. lacerta quendam serpentē.
Deinde dicit auctor. Tu superaddes istis hoc nō mē aīas qd facit aīabus.

Accusativis pluralibus as sociabis.

Tu declinator sociabis as accusativis pluralibz pme declinationis: vt actō has musas.

Verbis his nota fit declinatio prima.

Construe. Prima declinatio fit nota. i. manifesta tibi his verbis supradictis. Nam pri
ma z quinta declinatio carent neutro genere.

R vel ir. ur. aut um. vel us. aut eis pone secunda.

Construe. pone in secunda. Declinatio in nominativus casu singulari istas
sex terminationes. videlicet er ut magister. ir. ut uir. ur. ut satur. um. ut scā
mī. us ut dominus. eis ut thesūs.

I genitivus erit. sed quando rectus habebit.

Ir aut ur aut eis: genitivus cum superabit.

Idest: q genitivus singularis nominum secunde declinationis terminatur in i produ
ctam quomodocumqz faciat nominativus. ut magister magistrī. uir uirī. satur saturī. scā
num scāmī. dominus domini. thesūs thesei. Sed est sciendum. q genitivus aliquan
do superat nominativum: quando scilicet nominativus terminatur in ir: ut uir uirī. in
ur ut satur saturī. in eis ut thesūs thesei. cuius genitivus licet non videatur crescere
tamen crescit. quia thesūs est dictio bisyllaba z non trisyllaba. cum sit diphthongata
in fine. thesei vero trisyllaba.

¶ Un par fiet et us, sed quod fit in er variamus.

¶ Un. i. nomē secūde declinationis in un terminatū vt scānū. et in us. i. nomē secūde declinationis i us terminatū vt dñs. fiet par. i. equale in ntō et gtō. Sz nos variamus illud qđ fit i er. qđ dicat: qđ illud tale nomē i er terminatū aliqñ crescit i gtō. vt puer pueri ali qñ non crescit: vt magister, magistri. et hoc declarat inferius per regulas spāles.

¶ Er sp iuncta superabit: et er sine muta.

¶ Hic auctor: ponit duas regulas quaz prima est talis. ¶ Nomen secūde declinationis in er terminatum sp precedente seu iuncta vel coniuncta superabit i gtō. vt asper asperi. p sper prosperi. Alia ponitur cum dicitur: et er sine muta. i. nomen terminatū in er nulla muta littera precedente superabit in gtō vt puer pueri. Pro cuius euidētia sciendum est qđ mutae sunt nouem. s. b c d f g h q p t.

¶ St si p̄f̄it genitiuus non superabit.

¶ Hec s̄nta est. qđ gtōs nō superabit ntūm si si p̄f̄it. i. si sit añ er: vt magister magistri.

¶ Huic noīme suberit: ternā ve sequester habebit.

¶ Dicit auctor: qđ hoc nomen sequester si berit huic noīme. i. regule p̄dicte. f. St si p̄f̄it et. et seruat illam regulā. i. nō crescit in genitiuo. et declinat. nō rō sequester sequestra sequestrū: genitiuo sequestri et. Potest etiā declinari p̄ tertiam: vt ntō hic sequester hec sequestris. et idem est quod pacificator discordiarum.

¶ Par est cum mute subit er per a dans muliebre.

¶ S̄nta hui⁹ vsus talis est. ¶ Nomen secūde declinationis in er terminatū est par. i. equale i ntō et gtō. cum p qñ ista terminatio er suberit mute. i. sequit̄ mutā dās muliebre. i. femininū genus p a. vt ntō pulcher pulchra pulchra: genitiuo pulchri et.

¶ Nunc tamen excipias que de gero vel fero formas.

¶ Hic Auctor: ponit exceptionem a regula p̄dicta dicens. Tu excipias. i. excipere debes hinc. i. ab ista regula illa noīa que tu formas p̄ derivationem seu compositiones de gero geris vel de fero fers. q̄licet talia noīa hēant mutā ante er: tñ habent gtūm superatē nominatiuū. vt dapifer dapiferi. armiger armigeri. In his enim et similibus littera muta p̄cedit er videlicet. f. vel. g. et format ab eis a. i. femininum i a: vt dapifera et armigera genitiuus tamen superat nominatiuum. vt dapiferi et armigeri.

¶ Crescunt que dant us: sed adulter erit superandus.

¶ Hic ponitur vna regula per modum exceptionis que talis est. Illa noīa que dant us in genitiuo crescūt. i. habēt genitiuū superantē: vel in syllabis. vt vnus vnus: alter alteri us: vel in temporibus: vt alius alius: et hic noīatiuus adulter erit superandus a genitiuo. i. habeat mutam ante er. et femininum in a. Et est adulter ille q̄ vadit ad alienū uxoris sue ad alienā uxore. Similiter etiā illa q̄ ponuntur i sequentibus habent gtūm superatē: non obstante regula. par est cum mute.

¶ Celtiber atq; lacer liber socer ac iber atq;.

¶ Presbyteri cū mulcibero memor esse memento.

¶ Celtiber ē quidā populus. lacer. i. lacerat. liber. i. ingenuus. socer. i. p̄r uxoris vel mariti iber populus hispanie. atq; p et tu memento esse memor huius nominis presbyter cū hoc nomine mulcibero: quia omnia ista habent genitiuum superantem nominatiuum. Presbyter dicitur latine senex. Mulciber dicitur quasi mulcens ferrum in bry. et idem est quod ferarius faber.

¶ Dexter format eri. poteris quoq; dicere dextri.

¶ Dicit qđ nomē dexter aliquando facit dextri. et sic habet genitiuum superantē. aliquādo facit dextri: et sic non habet genitiuum superantem.

¶ Letera cum muta dicē frequentius equa.

¶ S̄nta est talis. v. qđ cetera noīa scđe declinationis. i. er. terminata qđ nō pñt p̄prehēdi i re.

a i i i i

gulis: predictis sunt equalia in nominatio et genitio. ut ager agri. faber fabri. Cōstru-
tus est talis. Tu dicet cetera a predictis cum muta. s. precedere esse equa. i. equalia in no-
minatio et genitio.

gtūs ius Unus: et vllus: vter: et nullus: solus: et alter.

Totus dant in ius genitius: addis alius.

Namq; tenent normam pronominis ista scōam.

Quia supius dixit q illa noīa q dāt ius i gto crescit. iō specificat i istis versib⁹ q sūt illa
noīa q dāt ius. Et dicit sic. Ista noīa. v3 vn⁹ et vllus vter. et nullus. solus. et alter et totus
dāt genitius i ius. Tu et adde his pdictis alius qd facit ali⁹. Sed dimissis alijs q: cla-
ra sūt. attēde sup hoc nomē al⁹. cuius gtūs v⁹ esse equalis ntō. Respōde q si nō crescit
i syllabis: crescit tñ i tēponibus: q: pducitur i gto: et in ntō breuitatur. deinde dicit Au-
ctor. Namq; i. certe. ista. s. noīa. tenet secūda nōmā pronominis. i. variantur admodum
secūdi modi pnoīs. Et si queratur vtrū sint noīa vel pnomina. rñ de nomina naturam
pnoīs sapientia in modo declinandiz in modo significandi.

Eus eos
Eus dat ei vel eos genitio more pelasgi.

ei Quasi dicat. Nomē scōe declinationis i eus terminatū h3 duplicē gtū. s. eos vel ei. vt
hic theus: gto huius thesi vel theeos. Et hoc more pelasgi. i. greci.

apoco Cum datur i bina: iacitur quandoq; suprema.

pe i Dicit q cum p quando bina i. i. geminuz i datur in genitio: suprema. i. vltima i aliquā
iacitur. i. abijcitur. Et hoc fit causā metri. vt in versu. Quid timeas non est: antoni scri-
pta leguntur. ponitur antoni pro antonij.

Dñs Tertius o posuit: sextūq; sibi sociabit.

Ablūs In hoc versu ponit regulā de datiuo et ablatiuo singularibus secunde declinatiōis di-
cens. Tertius. i. datiuus posuit o. i. terminatur i o. vt dñs. q3 pro et sociavit sibi sextum.
i. abltūm hoc ē in eadem terminatione. s. in o vt domino

dtūs .i. Sed dabis i terno cum feceris ius genitio.

Hic ponit exceptionē a regula datiu. et dicit. Sed tu dabis i. terno. i. datiuo: cum p qñ
feceris ius in genitio: vt vnus vnus vnus. alter alterius alteri.

Actūs Vm retinet quartus: sed neutris prouideamus.

um Primum cum quarto: quātoq; sono dabis vno.

S3 neu- Hic ponit regulā de actō dicēs. Quart⁹. i. accusatiuus retinet i3. vt actō hūc magistrū.
tra nota Deinde ponit vnū notabile siue vnā regulā validā i qualibet declinatione dicēs. S3 p
q3 vnaz uidēam⁹. i. puidētiā hēam⁹ in neutris. In ipsis. n. neutris prouideamus cuiuscūq3 decli-
babent nationis sint. Ista decet dare primū. i. ntūm cū qrtō. i. actō: q3 p et qntō. i. vocatiuo vno
termina sono. i. sub vna terminatiōe. q. d. q noīa neutra hnt ntūm actūm et vocatiuuz similes i oī
tiōne in declinatiōe. In prima vt hoc palca vocatiuo o palca. In secūda hoc scānum actō hoc
ntō actō scānū. vocatiuo o scānū. In tertia hoc thema. actō hoc thema. vocatiuo o thema. In
et vtō in quarta hoc cornu. actō hoc cornu. vtō o cornu. In quinta vero non est exemplū. q3 nul-
omī de- la nomina neutra repeiuntur quīte declinatiōis.

clinatio On iunges grecis. menelaon sit tibi testis.

ne Tu iūges on grecis noīb⁹ i actō singulari quasi dicat q noīa greca se cū de declinatio-
On in nis pter generalē determinatiōē pnt accusatiuū i on terminare: vt hic menelaus accu-
grecis satiuo hūc menelaus vel menelaon. Et hoc ē qd dicit menelaon tibi testis.

Eus a Cum tenet eus rectus: aliquando fit per a quartus.

Sententia talis ē. q quando nominatiuus desinit in eus. quartus. idest accusatiuus fit
aliquando per a. vt hic theus. accusatiuo hunc thesum vel thesa.

er Rectus in er vel in um similem faciet sibi quintum.

vtūs Hic auctor: ponit regulā de vocatiuis singularib⁹ secūde declinatiōis et dicit. Rect⁹. i.

um

ntus i er terminat^o vel i um facit quitu. i. vocatiuū sibi simile. vt hic magister: vtō o ma
gister: et hec domus vtō o domū. et hec philozium et glycerū q̄ sūt noīa greca.

Et er quandoq; per metathesim reperis re.

Dicit q; ppria noīa i er terminata aliqñ faciūt vocatiuū in re. vt hic leand. vtō o leand
der vt leādre. Et hoc fit per figurā q̄ dī metathesis. metathesis. nihil aliud e q̄ trāspōsi
tio līar. Cōstructus talis est. Tu reperis quandoq; re i vocatiuo ex er. i. ex ntō termi
nato in er per metathesim idest per illam figuram que sic nominatur.

Recti diphthongus dabit eu quinto quasi grecus.

Idest nomina terminata in eus diphthongo faciūt eu in vocatiuo. vt hic theseus. vtō
o theseu. quasi grecus. i. secundum grecam declinationem.

Cum proprium dat ius tenet i quintus iaciens us.

Idest noīa propria terminata i ius in vocatiuo remota us faciunt i i. vt hic antonius
vtō o antoni. Et hoc in nominibus proprijs terminatis in ius. Construe sic. Quintus
tenet i. cum pro quando pprium. i. noīe datiuus iaciens. idest abiiciens us.

Us mutabis in e sic formas cetera recte.

Idest cetera noīa secunde declinationis q̄ nō pñt ptineri sub aliq̄ reglā p̄dictaz formāt
vocatiuū a ntō mutādo us i e. vt dñs us in e fit domine. vicarius us i e vicarie.

Quintus habet casus fili deus agne vel agnus.

Et vulgus pelagus populus fluuiusq; chorusq;.

Dicit auctor q; nomina que in littera ponuntur non penitus seruant regulam p̄dictā
quia filius facit o fili z aliquando filie. tunc seruat regulam. deus o deus. agnus o agne
vel agnus. vulgus o vulgus. pelagus o pelagus. populus o populus. fluuius o fluui
chorus o chorus. Ordina sic litteram. Quintus. casus. idest vocatiuus huius nominis
filius habet fili. deus o deus in vocatiuo zc.

Cum proprium longam dabit us u quintus habebit.

Inq; auctor noīa siminata i us lōgāfmināt vtūz i u. Cū Māro. vtūz
illecte tua pluria pāthū Zabētz pietas nec apollinis ifula textit.

Rimo plurali quinto simul i sociabis.

Idest noīa secūde declinatiōis i primo plurali hoc ē i ntō. z qnto
i. vtō faciūt i pductā. z hoc itellige i masculino. femiūo z comu
ni genere. Et pluraliter ntō hi dñi. pluraliter ntō he pappri. plura
liter ntō hi phi. In neutro autē gñe statz regula dabit z doceria
construe sic. Tu sociabis i primo plurali. q; p z qnto. i. vtō.

Des casus neutris: quartūq; decet per a poni.

Sensus ē q; nom. na secūde declinatiōis neutri generis in ntō actō z vocatiuo plurali.
b^o faciūt i a. vt pluraliter ntō hec scāna. accusatiuo hec scāna. vocatiuo o scāna. Ter
vero sic ordinatur. Decet. idest debitum est. hos casus p̄dictos. v; ntūm actūm z vtūm
poni. i. terminari p a. neutris. i. oib^o nominibus neutri generis.

Excipis ambo duo: tamen heteroclita pono.

Quasi dicat q; hec duo noīa ambo z duo excipiuntur a regula p̄dicta. q; deberent fa
cere amba z dua in neutro genere z nō faciūt. tamē heteroclita sūt. ac de ipsoz declina
tione tractabitur in capitulo heteroclitozum.

Dic nisi concisis ori fieri genitiuis.

Auctor ponit regulā de genitiuo plurali secūde declinatiōis z dicit. q; genitiuus plu
ralis secūde declinatiōis facit ozum vt dominozum. nisi sint syncopa. i. syncopata. Litte
ra sic ordinatur. Tu dic ozuz fieri genitiuis pluralibus secūde declinatiōis. nisi in cō
cisis. idest syncopatis. vt deum pro deozum.

Terti^o is finit: sextūq; sibi sociabit.

Er re

Eus eu

Ius

Us e

Exce
ptio

ntus

vtus

neutra

Ambo
duo

um.
Stus
orum

Dtus
is
abltus.

Tertius idest datus plur alio facit is. vt datus his dominis. qz pro z sociabit sextum idest ablatiuum sibi hoc est in eadem terminatione. vt ablatiuo ab his dominis. quasi dicat qd datus z ablatiuus plurales secunde declinationis faciunt in is.

Actus
os
De ter
tia decli
natione
a
Mius
.e
o
Allec id

Os faciet quartus: nisi neutris. a damus illis.
Quartus. i. actus facit os vt dominos. nisi i noib' neutris qd no faciunt actum in os. sed nos dam' illis. s. neutris. a. vt actio hec scena.
Dabit e qz vel a tibi declinatio terna.
Tertia decli. dabit. i. habebit has terminatioes in nominatio ca si singulari. videlicet o vt sermo. e vt mare. a vt thema. Et multas alias habet vt patebit inferius.

Allec id

Liunges a vel e. d vult i sola pcesse.
Inueniunt et terminata in e precedere a vt lac lactis: vel precedere. sola i pcedere: vt dauid: nec pot alia vocalis pcedere d. io dicit. d. vult i sola pcesse.

Al el l.
ol. vl.

Cum vocali patietur qualibet addi.
Inueniuntur quoq terminata in l quibet vocali pcedere. a vt animal. e vt mel. i. vt vigil o vt sol. u vt consul. Ideo dicit. l. i. ista littera l patiet addi cum qualibet vocali. Et e sci. endu qz vocales sunt quinqz scilicet. a. e. i. o. u.

An. en.
in. on.

Nu non iunges. reliquis vocalibus addes.
Inueniuntur etiam terminata in n qualibet vocali precedente praeter u. Exemplus de a. vt titan. idest sol. de e vt nomen. de i vt delphin. de o vt demon. Expone igit sic. Tu no iunges hac littera n huic vocali u. sed bene cum reliquis vocalibus. s. a. e. i. o.

Ar er ir
or ur as
es is os
us.

Cuilibet r iunges: s insuper omnibus addes.
Inueniunt et terminata in r littera qualibet vocali pcedente. a vt torcular. e vt pater i. vt martyr. o vt foror. u vt marmor. Textus autem sic exponitur. Tu iunges r cuilibet vocali. Inueniunt quoq terminata in s qualibet vocali precedere. a vt pictas. e vt sedes. i vt lis. o vt flos. u vt rus. Et hoc e qd dicit tu addes s insuper oibus vocalibus.

Abs ebs
ibs. obs
ubs.

Bquoqz preposita datur omnibus s sociata.
Dicit auctor qd ista littera s. datur sociata oibus vocalib' pposita b. a. vt arabs. z est q. dam populus. e vt celebs. idest castus. i vt calybs. z est gen' ferri. o vt scrobs. i. fossa maxime illa quam scrophe faciunt. u vt vrbs.

Uls.
Ems.

Vls vt puls sequitur sed ems vi hyemis reperitur.
Dicit auctor qd etiam inueniuntur iste duae terminatioes. vls z puls. idest pulmentu sim plex ex farina. z inuenitur hec terminatio ems vt hyems.

Ans ens
ins. ons
vno.

Si preponas n: omnibus addere debes.
Sententia talis est qd si tu preponas hanc littera n huic litterae s: tu debes addere om nib' vocalibus. exeply de a. vt glans z est fruct' quercu: de e vt mens. de i vt tirus. de o vt mons. de u. vt quincuns quincuncis z deuns deuncis.

Aps epl
ips. ops

Non u sed reliquis s p praecute locabis.
Tu locabis hac littera s. non cu ista vocali u. s. bene cu reliqs pcedere p. exeply patent a. vt daps. e. vt adeps. idest pinguedo galline uel alteri' rei. i ut stips. i. obolus. o ut ops.

Ars ers
ors vrs

Non i sed relique praecunt r s sociante.
Sensus e qd ista vocalis i. non praecit. i. no pcedit hac littera r s. sociante. idest sequente. sed relique uocales bene praecit. idest praecedut r s sociate. verbi gratia. a ut ars. e ut iners. o ut mors. u ut tiburs nomen gentile.

Acs anf

Dicimus aces vt praes. aus vt laus iungere debes.
Sensus est qd inueniuntur terminata in aeo. ut praes. et aus ut laus.

Irps ut

Irps vt stirps iunges: u solam t sociabis.
Tu iunges predictis terminationib' irps ut stirps. idest progies uel truncus arboris

tur sociabis u solam z non aliam uocalem huic littere. ut caput.

Et cum vocali patietur qualibet addi.

Sensus est. q. ista littera. patietur addi. id est. poterit iungi cum qualibet uocali. exem-
plum de a ut pax. de e ut rex. de i. ut mix. de o. ut nox. de u. ut nux.

Alx dabit any ary vny vt. calx lanx ary quoqz con unx.

Sensus e q. noia tertie declinationis dabur i nto casu singulari has terminatiões. alx ut
calx. i. extrema ps plante uel cemetu. any ut lanx. i. lat^o discus. ary ut ary. i. turris. unx
ut cōiunx. i. maritus uel uxor. z sic sumuntur terminationes tertie decli.

Ornat nomen i a genitiuum tis sibi iuncta.

In ista parte auctor ponit regulam de gto veniente a nominatiuo
in a. Et dicit sic. Illomen terminatu in a. format genitiui hac syl-
laba tis iuncta sibi. vt hoc thema addita tis. fit thematis.

Is facies ex e veluti mare siue cubile.

hic ponit regulā de gto veniente a ntō terminato i e. Et sic exponit
littera. tu facies is ex e. i. ex nomine terminato i e. q. d. q. n. c. n. i. s. i.
e terminata mutant e in is. formando genitiui singularē. velu-
ti mare e in is. fit maris. siue cubile e in is fit cubilis. i. lectus.

Onis habes ex o: sed in is do perficit z go.

Semineo genere nemo sociatur homoqz.

Ordo vel margo cardo cum turbine virgo.

Sic z apollo facit. brito britonis. caroqz carnis.

In hac parte auctor ponit regulā de gto veniente a ntō terminato in o. z dicit sic. Tu ha-
bes i gto singulari tertie declinationis. onis penultima pducta ex o. i. ntō terminato in
o. vt sermo fermonis. Deinde ponit exceptionem dicēs. sz do z go semineo genere pfi-
cit gtrū in imis penul. cor. vt dulcedo dimis. z caligo ginis. nemoqz pro z homo sociat
pdictis qz vtrūqz facit gtrū in imis penul. cor. vt nemo neminis. z homo hoīs. Et illa q
sequitur i lra sociant pdictis: vt ordo ordinis. z margo marginis: z ē spaciuz qd circuz
circa lras vel flumines ē. Lardo cardinis ē ferrū sup quo voluit hostiū. Inuenit ēt cardo
cardonis. z ē quedaz herba spinosa. Turbo turbinis ē turbatio maris vel ali^o rei. Tir-
go facit virginis. z apollo apollinis. i. sol. Brito facit britonis. quidam populus. Laro
etiā excipit quod facit carnis z non caronis. Ideo dicit caro carnis.

Lac lactis ponit: allec allecis habebit.

Dicit q. hoc nomē lac habebit lactis i genitiuo. z hoc nomē allec habebit allecis. q
dam piscis qui dicitur ad liquorem salamentorum esse idoneus.

Is post l pone: sed lis mel felqz dedere.

In hac parte auctor ponit regulā de genitiuo veniente a ntō terminato il. z dicit sic. Tu
pone is post l: qsi dicat. q. noia terminata i l faciūt gtrū addendo is. vt aial addita is
fit aialis. Sed mel z fel excipiunt. qz suscipiūt lis i gto: vt mel addita lis fit mellis fel ad-
dita lis fit fellis. Et hoc est quod dicit. sed lis mel felqz dedere.

Al alis longam dat neutrum cetera curtam.

Nomē neutriū i al terminatū dat alis longā i gto. vt aial aialis penul. pdu. Cetera. .i. q
non sūt neutra dāt alis curtā i gto. vt ambal anibalis. z ē propriū nomē viri.

Curtam pone salis: longam dant elis z olis.

Excipit hoc nomē sal. qd qzuis sit neutri gnis. tñ corripit penul. Et iō dicit. Curtā pone
salis. i. pe. illi^o gtrū. Inuenit ēt salmas. anis. z tñ tenet illā regulā. Cetera curtā. Longaz
das elis z olis. i. gtrū terminati i elis z i olis dāt penul. longā: vt michael lis: sol solis.

Pl dat vlis il ilis: consul pugil tibi testis.

Dicit q. nomen terminatū in vl dat vlis in genitiuo z nomen terminatum in il dat ilis
in gto vtrobiqz penultimā corripiedo cōsul cōsulis z pugil pugilis ē tibi testis. i. i. exēpli

Ex ex
ox ox

Alx any
ary vny

Brūno
minis a
facit tis

E is

O onis
Do
inis
go

Ac ctis
Ec ccis

L lis

Al alis

El elis
Ol olis

Til ulis
Il ilis

Et est consul ille qui donat consiliū: pugil est ille qui pugnat cum alio

An anis An erit is iuncta fietq; penultima longa.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a nominatio terminato i an z sic dicit
An erit is iuncta. i. hec terminatio is erit iuncta an. i. ntō fmi nato i an: z hoc itellige formā
do gūz: vt titan addita is fit titanis penultima. pducta. Et iō dicit fietq; penul. lōga.

inis.

En

enis

Super n dat inis curtam sed deme lienis.

Idic auctor determinat de gto veniente a nominatio terminato i n precedente. z dicit sic
Super n. i. nomen terminatum in n precedente e dat inis curtā in gto: ut nomē nomi
nis Deide ponit exceptionē dicens s; deme. i. excipe a reglā pcedēti hoc nomē lienis. Et
declinatur hic lien lienis. z ē qddā intestinū: deberet .n. facere lienis pe. cor. z facit lienis
pe. pdu. Excipiūtur similit illa qponūtur i littera seqnti.

In inis

Renis firenis splenisq; sed in dabit inis.

Renis declinatur sic hic ren renis: ē quoddā intestinū animalis i quo consistit vltualit
luxuria virorū. Sirenis at sic declinat: hec siren firenis ē nympha maria. Splenis de
clinat sic: hic splen splenis est quoddā intestinū aialis a quo puenit risus. S; i dabit inis

onis

On

ontis

On sibi copulatis: sed quedam propria dant tis.

In hac pte auctor determinat de gto veniente a ntō terminato i on dicens. On. i. nomia
tiuus i on terminatus copulat sibi hāc determinationē is formādo grūm: ut demon de
monis. Deide ponit exceptionē dicens sed quedā ppria noia dāt tis: ut demopboon
tis propriū nomen.

De qua

litate

nois

propria

q̄litas

Quod nomen propriū: quod non ita sit tibi notum.

Id propriū dices: quod non notat vniuoce res.

Plures: namq; duo sensu non signat in vno.

Quia magister immediate fecit mētionē de noie pprio: nūc declarat qd sit ppriū nomē
dicens q illud ē nomē ppriū: quod nō importat plures res vniuoce. i. sub una uoce z in
stitutione: z nō significat duo i uno sensu: ut petrus. Ordina sic litteraz. Illud supple
nomē quod ē ppriū sit notū ita: ut sequitur. Tu dices id esse ppriū nomē: quod nō no
tat. i. importat plures res vniuoce. i. p vnā impositionē. Nāq; pro certe ppriū nomen
nō significat duo i vno sensu. i. significato. Quasi dicat nomē nō propriū debet importa
re plūsq; vnā rem per vnā ipositionē. Sed si opponat: q; si cōtigat duos vniuoce ba
ptizari z ambos Gregorius nominari li. Gregorius duo significat in vna impositio
ne. Nolūt aliq dicere q Gregorius i alijs est ppriū: z in istis appellatiū. Alij tamen
dicunt q in istis z alijs propriū ē: licet duos contingat vel plures in eodē nomine si
mul z semel baptizari vel nominari. nihilominus attēro baptismatis lauacro illis duo
bus vl pluribus singi latim infuso nomē quod cōmunititer iponit vni cuiq; est pro
priū z non appellatiū. Ideo sequitur. Non licet.

Non licet vniuoce: propriū tibi plura notare.

Non licet. i. nō ē debitū propriū nomē notare. i. importare plura tibi vniuoce id est sub
vna voce z institutione: sed. bene equiuoce id est sub diuersis impositionibus.

Appella

tiūorū

q̄litas

Appellatiuis varias res vniuocabis.

Tu vniuocabis. i. sub vna voce z istitutōe vocabis. i. significabis vel iportabis varias
res appellatiuis: hoc ē i appellatiuis noibus q̄si dicat qd nomē appellatiū ē illud qd
vniuoce plura significat: vt homo. Et sic patet differentia iter ppriū z appellatiū.

Is post ar pone: sed far facit r geminare.

In hac pte auctor determinat de genitiuo veniente a noiativo terminato in ar. z dicit
sic. Tu pone is post ar. i. post nomē in ar terminatum debes addere is fo:mando eius.

genitiuū. vt torcular additū is sit torcularis. Deinde ponit exceptionē dicēs s; far facit r geminare in genitino. vt far genitiuo hui⁹ faris ⁊ hoc ad differentiā faris verbi qđ scribitur per simplex r.

Que primaria sunt nisi naris curta manebunt.

Adodo vult auctor ostendere quāta pferri debeat penul: genitiui notatiui terminati in ar. Et dicit illa que sunt primaria idest primitiua manebūt curta i penul. genitiui: vt nectar nectaris. i. dulcedo nisi nar naris nomē fluuij qđ longatur qđuis sit primitiuū.

In deriuatiuis neutris producitur aris.

Dicit qđ penultima genitiui i aris terminati pducitur i neutris nominibus deriuatio hoc est deriuatiue speciei. vt torcular torcularis: ⁊ dicitur a torqueo torques.

Primicialis erit vox in qua dicitur esse.

Primum proposita data significatio secte.

Quia i pcedēti regula magister fecit mētionē de primitiuis ⁊ d deriuatiuis ideo nūc declarat qđ sit vox primitiua dicēs. Vox primitiua. i. primitiua erit illa i qđ significatio secte. i. significatiōis primū pposita dicitur eē data. verbi gratia qaprio ipositū fuit ad significādū talē rē eius significatū a nullo alio dependet ideo dicitur primitiuum.

Est deriuatiua vox que descendit ab illa.

Quasi dicat qđ illa vox idest dictio que deriuatur ab illa scilicet voce primitiua est deriuatiua vt ab hoc nomine martinus deriuatur martine⁹ vel martinianus na nū possessiuum nomē: ad eod dicitur deriuatiuus: quia descendit ab illo.

Simplicium norma formabis compositiua.

In isto versu ponit vnum notabile multum vtile quod exponitur sic quātum ad litteras. Tu formabis compositiua. idest dictiones compositas norma idest secundū normā simpliciū: quasi dicat qđ composita variātur ⁊ formātur secundum eorum simplicia: verbi gratia: pater ē dictio simplex ⁊ facit patris i genitiuo: ita eius cōpositū cōpater facit compatriis. Clalet etiā in genere. Mā sicut mater est ge. se. ita cōmater est ge. fe. Clalet etiam in prolatōe syllabarū. Mā sicut mater pdu. primā syllabam. s. ma. ita eius cōpositū scilicet commater produ. eandē. Clalet in variatione verborū. Mā sicut facio cis cit feci in preterito: ita inficio eius cōpositū facit ifeci. Verūtamē hoc notabile varias patitur exceptiones: que suo loco ⁊ tempore distinguētur.

Dictio composita dicitur habere figuram.

Quam licet in geminas partes distinguere quarum.

Significata gerit vox designanda per ipsam.

Quia magister fecit mētionē de compositis ⁊ simplicib⁹: nūc declarat: quid sit dictio composita: ⁊ que conditiones i ea requirūtur dicit igitur sic. Illa dictio dicitur habere figurā compositā quā dictionē licet distinguere hoc ē diuidere i geminas ptes. Mā omnis dictio cōposita potest diuidi i duas ptes: quarū partium vox designāda per ipsā dictionē compositam gerit idest importat significata: vt magnanimus quod compositum ex magnus corrupto ⁊ animus: vtraq; cū ps gerit significata illi⁹ dictiōis cōposite. Magnanimus enim significat gradē animo. Magnus enim significat gradē ⁊ animus mētem siue aīum. aliter enim non esset dictio composita nisi posset diuidi in duas partes: vt dictum ē. verbi gratia magister bene potest diuidi in duas partes scilicet magis ⁊ ter: bene enim magis significat plus ⁊ ter tribus vicibus tamen non sunt figure compositę: quia illa significatio non correspōdet significato illi⁹ dictiōis compositę scilicet magister quod significat eruditorem ⁊ rectorem.

Non poteris tale sub simplici scisma notare.

Tu non poteris notare idest inuenire tale scisma idest tales diuisiones sub nomine simplicis quasi dicat qđ nomina simplicia non possunt diuidi sicut composita.

Et dicēs epatis: iubaris cum nectare ponis.

De specie primitiua.

De specie deriuatiua.

Regula compositorum.

De figura composita.

De figura simplicis.

Reuertitur ad ppositū illius regule. In deriuatiuis neutris. Excipiendo auctor aliq̃ nomina regulā non obseruātia: dicit itaq; z tu dices epatis in genitiuo huius nominis epar. qd̃ significat ficatū. z excipitur a regula generali. Is post ar pōe deberet. n. face ē eparis z facit epatis. Iubar iubaris splendor omnis pprie luciferi vel coma alicuius atalis plerūq; ueneris stella: z excipiuntur a regula. In deriuatiuis. Nectar idest dulce do ēt excipitur a regula. In deriuatiuis. qz cū sit neutrum z deriuatū a necto nectis p̃ u. corripit gen. v3 nectaris. z idē ē qd̃ dulcedo. Is dicit auctor. Iubaris cū nectare pōis. Asparis vsus habet: z bostaris additur istis.

Dicit Auctor: qd̃ ista duo noīa bostaris z aspis breuiantur in genitiuo. Ideo dicit: vsus habet bostaris. Asparē paries factus ex terra viscosa vel aliud factū cāsumitatis. Bostar est ppriū nomē z cor genitiuū. sed aliqñ est locus bouū z tūc pdu. genitiuū. vñ vsus Cū bostar p̃sepe notat pducitur aris. cum ppriū nomē tunc breuiatur aris.

er eris Er tibi prebet eris: cer mobile vertitur in cris.

cer cris

In hac parte auctor tractat de genitiuo veniēte a nominatiuo terminato ī er dicēs. Er .i. ntus tertie decli. ī er terminatus prebet eris ī gtō penultimā corripiedo. vt aer aeris Deinde ponit aliā regulā p modū exceptionis dicēs. cer mobile. i. nomē adiectiuū tertie decli. i. cer. terminatū vtitur. i. mutatur ī cris ī gtō. vt acer cer. ī cris fit aeris. Unde dicitur arbor acer. vir fortis improb⁹ acer. Pro primo dat eris: sed pro reliq; tibi dat cris Et mouetur: hic acer: hic aeris z hoc acre. Dicitur etiā acer subtilis z acutus ingenio

ter tris

Ter per tris forma: sunt iupiter z later extra.

Dicit auctor qd̃ nomina tertie decli. ī ter definitia mutāt ter p tris ī genitiuo. vt pater ter p tris fit patris. Ideo dicit. Tu forma ter. i. nomē ī ter terminatū p tris in genitiuo Deinde ponit exceptionē dicēs. Iupiter z later sint extra. i. excipiātur a regula qz iupiter deberet facere iupitris z facit iouis: later deberet facere latris: z facit lateris.

Et linter: pāther: stater: his iunge character.

Ether z crater: per bris formabitur imber

ber bris

Et sua composita: ver z mulier dabit eris.

Excipiuntur etiā ab illa regula. Ter p tris forma: linter linteris: panther pātheris stater stateris: character characteris: ether etheris: z crater crateris: deberet. n. facere gtūz ī tris: sed faciūt aliter. Deinde dicit: p bris formabitur imber. i. hoc nomē imber facit ibris. Et est exceptio ab illa regula Er tibi prebet eris. deberet. n. facere iberis z facit imbris. Et sua cōposita etiā excipiuntur. qz faciūt genitiuū in bris: vt nouēber nouēbris: z decēber decēbris. Uer z mulier dabit eris. Uer z mulier excipiuntur ab illa regula. Er tibi prebet eris deberēt enī corripere penul. gtū: z pducūt. Ilota luter est lauatoriū z quodcūq; vas purgādis sordib⁹ aptū. Adhibi placz ī p̃textu sit luther z nō luter Pāther est genus lupi. Stater ē quoddā pondus. i. medietas vncie appēdens aureos tres character grece imago: nouus vult⁹ effigies. forma vel stillus: figura: littera: ferum quo note atalibus iurūtur. Unde z ipsa nota vel signū character dicitur. Ether ē supius elemētū. signis: dicitur etiā superior po aeris. Crater ē genus calicū. i. poculoz duas habēs ansas: z sine ansis vas magnū ad bibēdū aptum designatur.

Ir breuiabit iris: martyr fiet tibi testis.

Dicit qd̃ noīa terminata ī ir faciūt genetiū ī iris penul. correpta. vt martyr martyrīs.

ir iris

Is post oz iunge: cor cordis debet habere.

In hac parte auctor ponit regulā de genitiuo veniēte a noīatiuo terminato in oz dicēs Tu iūges hāc terminationē is post oz. i. post nomē ī oz terminatū. vt marmor addita is fit marmoris: z color. addita is coloris. Sed cor excipit qz facit cordis ī genitiuo.

or oris

Has: aut commune dabit oris femineum qz.

Dicit auctor quod noīa terminata in oz masculini feminini z cōmunis generis pdu. cūt penultimam genitiui vt dolor doloris: soror soris. melior meliore.

Format oris rhetor: memor: arbor: neutraq; castor.

Et quedam propria velut hectoris addeq; nestor.

Illic auctor: post exceptionē a regula p̄dicta: subiūgēs regulā de gentris et de hoc note castor. Et dicit: format oris rhetor: i. hoc nomen rhetor: corripit penul. genitiui: q̄uis sit masculini gene. et ē rhetor q̄ rhetoricā artez docet. Et illa q̄ ponitur in littera corripit penul. genitiui: ut hic et hec memor: hui⁹ ris. hec arbor: hui⁹ arboris. Et neutra nomina terminata in or corripunt penul. genitiui. ut marmor marmoris. Et hoc nomen castor corripit genitiui et est quoddā aīal vel propriuz nomē viri: et tūc producit gtiū. Et qdā propria sociatur his predictis: quia corripit genitiui. ut hector: hectoris nestor: nestoris.

Ut tibi prebet vris: sed fur subdit tibi furis.

In hac parte auctor: determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in vr Et dicit vr. i. nomē terminatū i vr: p̄bet tibi vris in genitiuo penul. correpta: ut murmur marmuris: sed fur subdit tibi furis i genitiuo penultimā producēdo: ideo excipitur.

Robur format oris: ebur: iecur: et femur addis.

Ponit aliā exceptionē et dicit. Illic nomen robur p̄bet tibi oris i gto penul. correpta: ut robur roboris p ligno vel p fortitudine. Tu addes istud nomē ebur qd facit eboris: et est os p̄ciolū: et istud nomē iecur quod facit iecoris: et est ficatū. femur femoris: et femora sunt ab īguine vsq; ad genua.

Et as est atis: elephas: gigasq; dant antis.

In hac parte auctor: determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in as et dicit q̄ nomē i as terminata faciūt genitiui i atis ut maiestas maiestatis. Sed ponit exceptionē dicēs: elephas et gigas dāt antis in gto: ut elephas elephantis: et gigas tīs.

Et d: gimas: adamas: veterum quoque propria quedam.

Excipiūt etia ista duo nomē adamas et adamas que faciūt genitiui i antis: ut dīamas diamatis et ē qdā lapis p̄ciolus: adamas ē qdā lapis p̄ciol⁹ durissim⁹. queq; p̄ ē qdā propria nomina veterum idest antiquorum faciunt genitiui in antis ut atlas atlatis.

Mas maris: as assis: vas vasis: vas vadis istis.

Iungesq; pallas: sic format lampas et arcas.

Illic auctor: amplat exceptionē suā dicēs: mas dat maris: as assis: vas vasis: vas vadis Et hinc nomini vas inquatū habet vadis i genitiuo iunges pallas quod etiā habet dis in genitiuo: sic format lāpas et arcas. Illā pallas facit palladis in gto: et est dea sapientie: lampas dis: arcas arca dis nomen gētile est. Nota mas est mascul⁹ vel maritus. As est obolus vel pondus. xij vnciaz: vel punctus vnus i decio aut in tessere: vel dicitur possessio omnium bonoz alius que hz. Unde As obolus pondus pūctus possessio tota. Vas vasis neutri generis ē reservaculū seu contētiū rerū comestibiliū sine potabilium. Vas vadis masculini generis est obses vel fideiussor.

His similem formā dant patronymica quedam.

Idest qdā patrōymica i as terminata sūt q̄ ad monz p̄dictoz declināt ut ābrofias fiadis

Sic breuis as format genitiuus grecus et os dat.

Quasi dicat q̄ nomē terminata in es breuē faciūt i gto sicut dictum est: secundum grecos aliquando faciunt genitiui in os: ut ambrosias fiadis vel ados: hec pallas buius palladis vel pallados.

Mas aut commune si fiet in es breuiatam

Et mutans dat itis: miles stipes est tibi testis

Dicit auctor quod nomina terminata in es breuiataz faciunt genitiui in itis penultia correpta mutādo e i i: ut miles militis. Littera sic ordinatur z Mas idest masculinū genus aut commune idest cōmune gen⁹ si fiet i es breuiatā mutās e in i dat itis in genitiuo: miles sit tibi testis quod facit militis: et stipes quod facit stipitis

Ut prepes dat etis diphthogus in ante suprema.

vr vris

vr oris

atis
as
antis

as aris
sis dia

is
as
os

es itis

es etis

Hic auctor ponit exceptionē a regula predicta dicēs q̄ diphthongus in ante suprema
idest nomen terminatum in es breuem diphthongo precedente dat etis in genitiuo:
nec mutat e in i vt praepes praepetis. i. velox: et qui et que in altum uolat.

Que deriuantur a verbis associantur.

In quibus e curta reperitur in ante suprema.

Dicit auctor q̄ noīa i es terminata: et deriuata a verbis i quib⁹ e reperitur curta i āte su
prema. i. i penul. associatur: quia et faciūt genitiuū i etis: vt ab hoc verbo hebeo bebes
deriuatur hic et hec bebes bebetis. i. piger: tardus obtusus: stupidus: amens.

In quies est curta tamen etis erit sibi iuncta.

Dicit q̄ hec dictio in quies ē curta in nominatiuo: et tamē producit penul. gti: vt hic
et hec et hoc in quies genitiuo huius inquietis. idest sine requie. Textus est clarus.

Femineum dat etis curtam: seges est tibi testis.

es edis: Dicit auctor q̄ noīa semi. ge. i es breuē teriata faciūt genitiuū i etis curtam: vt seges tis
A pede compositum dat edis: sed apes remouebis.

Dicit q̄ composita ab hoc nomine pes faciūt genitiuū i edis pe. cor. vt bipes bipedis
Sed tu remouebis apes q̄ facit apis in genitiuo. Testus est clarus.

es idis. Quod prebet sedeo formabis idis genitiuo.

Dicit q̄ nomina que deriuantur a sedeo sedes etiam excipiuntur a regula illa. Mas
aut commune: quia faciunt genitiuū in idis et non in itis quous terminetur in es cor.
vt obses obsidis. Textus est de se planus. Obsides dicuntur q̄ ab obsessis dantur vel
q̄ dari solent et cum honore custodiri.

es is. Es longam mutabis in is: sed deme quietis.

Heredis: cereris mercedis vel locupletis.

Magnetis iunges: agnetis dicere debes.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a nominatiuo terminato in es: produ. et
dicit. Es longam mutabis i is. i. q̄ nomina terminata i es longā mutant es in is forma
do genitiuū singularem: vt sedes es in is sit sedis. Deinde ponit exceptionē dicens. Sed
deme quietis: hec quies quietis: et alia que sequuntur: videlicet hic et hec heres geniti.
uo huius heredis: et hec ceres hui⁹ cereris: et dea tritici hec merces hui⁹ mercedis
et est premium vel pecum: hic et hec et hoc locuples tis idest diues hic magnes hui⁹ ma
gnetis est qdā lapis attrahēs ferrum: hec agnes agnetis ppriū nomē mulieris.

es tis Lum prebit i formabit etis: paries tibi testis

Dicit auctor q̄ nomina terminata in es precedēte. i. faciunt genitiuū in etis penul. cor:
vt paries parietis.

Is is ge Is correpta sibi similem faciet genitiuū.

nitius Hic auctor ponit regulam de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in is cor. Et
similis dicit is correpta. i. nomē terminatum in is correpta et faciet genitiuū sibi similem: ut no
minatiuo hic panis genitiuo huius panis.

Excep Lapidis et cassidis excipiuntur

tio Et chlamydis.

Sanguinis et dices exanguis aspidis addes.

Egidis atq; notes. sic patronymica formes.

Lethyos et thetidis dices: paris is dat idisq;.

Sardis inis: dat iaspis idis: sic ibidis ibis.

Isidis adiunges: in declinabile semis.

Est pro dimidio: pundus semissis habeto.

Et tybris tybridis: tygris quirisqz: quiritis.

Cuspis et lapidis etc. Ille auctor ponit exceptionem ab illa regula. Is cor. dicens. Ista nomina Cuspis et lapidis etc. et alia que sequuntur in ista excipiuntur a regula. quia aliter faciunt genitiuum quia regula precipiat. Et quia textus est clarus veniamus ad exponem vocabulorum. Iste hec cuspis dicitur. hic lapis dicitur. hec cassis. i. galea dat cassidis in genitio. Iste hic cassis. i. rete venatorum dat cassis in genitio. hec chlamys dicitur. et est pallium quod ex una parte induit neque confuit sibi fibula infrenat. hic sanguis noster. hic et hec ex sanguis et hoc que. i. sine sanguine: et componit ex ex et sanguis. et facit ex sanguis et non ex sanguinis. Ex quo patet quod non excipitur ab illa regula. Is cor. sibi. sed ab illa. Simplicium nomina. Ille hec aspis dicitur. nomen est serpentis. Egis dicitur. scutum palladis. Et patronymica ista terminata similiter faciunt genitium ut priamus dicitur. Thetis prima cor. i. mater achillis dat thetidis et thetis in genitio. Thetys prima producta. i. mare vel vltor oceanus: dat thetys et thetys in genitio et Paris dat paris vel paridis in genitio proprium nomen. Sardis facit sardinis. i. lapis preciosus Iaspis iaspidis est lapis pualis. Ibis facit ibis vel ibidis. et ciconia. Ibis dicitur. nomen decem. Sennis pro dimidio est declinabile. sed semis pro pondere medie libre habebit semissis in genitio. Tybris nomen fluminis facit tybridis in genitio. potest etiam facere tybus. et sic non excipitur Sed tygris facit tygris: et sic non excipit. aliquid facit tygridis et est animal. Quiris qui ritis. eques romanus.

Quod dedit er dat eris: vomis: puluisqz: cinisqz.

Et cucumis.

Dicit quod nomen in er. et in is. terminatum facit genitium in eris per cor. ut hic vomer vel vomis genitio huius vomeris. et est de aratri vel ferrum quod insigunt dentali. hic pulvis vel pulvis huius pulueris. hic ciner vel cinis huius cineris: sentilla extincta. hic cucumer vel cucumis huius cucumeris. et est herba cuius fructus humidac naturae est.

Is vel
er eris

Is itis producta dabit: tamen excipiantur.

Gliris gliris. glissis: glis glitis non cadit extra.

Is. itis.

In hac parte auctor determinat de genitio veniente a nominatio terminato in is producta. Et dicit. Is producta. id est nomen terminatum in is. producta dabit itis in genitio penultima producta. ut lis litis Deinde ponit exceptionem dicens. Tamen excipiuntur glis gliris pro animali. et glis glissis pro terra tenace. sed glis glitis pro herba que alio nomine lapsa dicitur. non cadit extra regulam. i. non excipit. Potest obijci de hoc nomine vis. quia non servat regulam et non excipitur. Dicimus quod vis est nomen heteroclitum: ideo de ipso tractabit in capitulo de heteroclitis.

Ovis formabit os pro mare. deme nepotis.

In hac parte auctor ponit regulam de genitio veniente a nominatio terminato in os et dicit. Os pro mare id est nomen terminatum in os masculini generis facit oris in genitio penultima producendo. ut ros rotis. Deinde ponit exceptionem dicens. Deme. i. ex cipe hoc nomen nepotis et est nepos filius fratris. et aliquid est luxuriosus.

Os oris

Cetera dant otis. sed de potis o breuiabis.

Dicit auctor quod cetera nomina in os terminata. id est que non sunt generis masculini faciunt genitium in otis. penultima producta ut dos dotis. Deinde ponit exceptionem dicens. sed breuiabis hec nomina que sunt derivata ab hoc nomine pos potis: quod id est est quod potens: ut compos compotis et impos impotis penultima correpta.

Os otis

Sed bouis. et gloris demantur: et oris: et ossis.

Custodisqz simul. herois sociabitur istis.

Dicit auctor quod ista nomina excipiuntur videlicet bos bouis quod deberet facere botis. glos gloris. et est quidam flos. Invenitur etiam. glossis pro quodam ligno de nocte relucente. et glos glotis pro vxore fratris. Unde verius. Diserte quid sit glos lignum vel femina vel flos. Glos gloris flos est. sed glos glotis femina fratris. Glos glossis lignum vetus est de nocte serenum. Et oris et ossis demantur. id est hoc nomen os oris os ossis

os oris
ossis ossis

b

Sed alij exponunt sic. Sti terminati i oris z in offis de quib' nō ē facta mētio. demanf. id est excipiant. vt os offis os oris z glos glossis. Etia excipiunt illa que patēt i textu. vt delictet custodis genitiuus de hic z hec custos. z herois genitiuus de heros. i. dominus z minos quod facit nōnois proprium nomē viri.

Uis. oris Vs curta dat oris neutro. sed eris damus illis.

eris. Que dant lus. nus: dus: sed oris prebet tibi senus.
Et facinus: pignus: intercus vtis tibi praebeet.

Uis vtis Adde penus penoris. quod ternae est siue secundae.

In hac pte auctor determinat de gto veniente a ntō terminato i us curta. Et dicit. Uis. i. nō mē tertiae decli. i. us terminatū dat oris curta i gto: z hoc itellige i neutro ghe. vt h cor. pus hui' corporis. Deinde ponit exceptionē dicēs. Sed nos damus eris illis nōib' qdāt terminatiōes ifra scriptas videlicet lus vt vellus velleris. nus vt vuln' vulneris. dus vt pōdus pōderis. Sed ab illa regula excipiunt fen' qd facit fenoris. i. vsura. z facin' facioris. i. petri. z pign' pignoris. i. fili'. Inuenit pign' pigneris. i. vadui. z tūc nō exci. pit. Inter' pbet tibi vtis i gto. penul. cor. vt ntō hic z hec z hoc iter' itercutis. ē mor. b' iter cutē. Tu adde his predictis pen'. id est cellariū qd aliqñ ē tertiae declinatōis z facit penoris i gto. z aliqñ ē secundae z facit peni. z ē se. ze. i. tertia vō neutri.

Uis adis Dat pecus hec pecudis. pecus hoc pecoris sibi format.

Dicit qd hoc nomē pec' dupliciter variat aliqñ ē ge. foe. z facit pecudis: z aliqñ neu. z facit pecoris. Pecora dicim' maiora aialia. vt boues z equos alinos. pecudes vero mi. nora: vt oues capras porcos.

Uis eris Hec formas in eris que sunt confinia verbis.

In quibus e curta reperitur in ante suprema.

Dicit auctor qd nōia i us terminata veniētia a vbis hntib' e curta i penul. syllaba faciūt gtuū i eris pe. cor. vt vlcus vlcis. i. apostema vel aliū malū qd nascit naturalr. z deri. uat ab vlceror ras. qd idē ē qd vulnero ras. Et scdm hoc tps deberet facere tēperis: qd deriuat atēpero ras. vel a tepeo pes. tñ facit tps i gto. vt auctor i feri' deciarat.

Neutruz declina quod comparat vt duo prima.

Cōpara Dicit auctor qd nomē qd cōpat. i. qd ē pparatiuū ne. i. us terminatū declinat quē admo
tiu' neu diū duo gña vj. cōe gen' pparatiui. Nā sicut melior facit melioris: ita mel' facit melioris.
tri gñis Dant aceris leporis: acus lepus. addito tempus.

Dicit qd ista nōia acus z lepus dāt i cor' genitiuis aceris z leporis. Hec acus aceris est purgatio grani ois. vel ē polus ferri. Inuenit etiā hec ac' ac' acui p istrumēto suēdi. Illic lep' ē qd dā aial. Tu addito etiā tempus: quod facit temporis.

Uis pda Vs producta dabit vtis: sed deme paludis.

cta vtis Et que dant tellus incus demenda notabis.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a ntō terminato i us. pducta: z dicit Uis pducta. i. nomē terminatū i us pducta dabit vtis i gto pe. pducta: vt salus salutis. De i de ponit exceptionē dicēs. Sz deme paludis: qd declinat hec palus hui' paludis. Et tu ēt notabis illa nōia demēda. i. excipienda: vt tellus z icus dāt gtoz telluris z icudis: tel. lus. i. terra frugif era: incus ē istrumētū sup quo faber maleat ferrū.

uris Formabunt vris monosyllaba: grus gruis z sus.

Uis Illic A. ponit aliā exceptionē dicēs: qd monosyllaba. i. vni' syllabae i us terminata forma
uis bunt vris i gto pe. p. vt thus thuris: z mus muris. Dein pōit exceptionē suā dicēs grus
z sus formabunt uis i gto. vt grus gruis: z ē nomē auis. z sus suis: z idē ē qd porcus.

aes aeris Aes aeris dabitur: praes praedis laus quoqz laudis.

aedis Fraus fraudis dicas: sed emans non flectere debes.

aus. dis

In hac pte A. ofidit qualr noia terminata laes dipthogata faciūt i gto. Et dicit Ales
geris dabit i gto hui' nois aces. qd ē spēs metalli: vel significat diuitias: praedis dabit i
gto hui' nominis praes: qd idē ē qd diues: et vas publicus. i. q publice spōdet sua p re
pu. Laudis dabit i gto hui' nois laus: et fraudis i gto hui' nois fra'. i. dolus. Sz tu nō
debes flectere. i. dclatate ema' nomē castri. q. d. q. hoc nomē ema' ē indeclina.

Si preit s b vel m vel p: facies genitiuum.

Interponens i: tamen e si b preit aut p:

E mutatur in i: si non monosyllaba fiant.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a nominatiuo terminato in s pceden
te b vel m vel p: et dicit. Si ista fra b vel m vel p preit. i. pcedit s in ntō singulari tu faci
es genitiuum ex tali nominatiuo interponendo hanc lram i. v. inter consonantes predi
ctas et s: verbi gratia hoc nomen arabs terminatur in s pcedente b i posita iter b et s
fit arabis in gto. Et est arabs aliquis de arabia. Hoc nomen hyems terminatur in s pce
dente m ponatur i inter m et s et fiet hyemis in genitiuo. Hoc nomen iops terminatur i s
pcedente p. ponatur i inter p et s et fiet inopis i genitiuo. Deinde ponit exceptionē dicens
Tamē si ista littera e preit hanc litteram b vel p: e mutatur i i genitiuo. vt celebs celibis.
i. cast'. et prince ps principis nomē dignitatis. Et hoc dico si talia nomina non fiant. i.
non sint monosyllaba. q. nō mutarent e i i sed retinerēt e i genitiuo sicut i nominatiuo
vt plebs plebis. i. multitudo gentium vel populus.

Aucupis excipitur: ex auceps quod reperitur.

Auctor dicit q hoc nomē aucupis excipit a regula pdicta siue ab illa exceptione. tamē
e si b preit aut p et q. p illam exceptionem deberemus mutare e i i et dicere auceps au
cipis et dicimus aucupis: et est auceps: ille qui capit auces.

L s aut n s aut rs: s remouebis.

Lis iungens: frondis: glandis: len disqz remotis.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a ntō in s pcedēte l n et r dicēs. Tu re
mouebis hanc litterā s a ntō terminato i l s aut n s aut rs. et postea iūges tis formādo ge
nitiuum singularē. verbi gra. ls vt puls remota s et addita tis fit pulsus. ns. vt mōs tis. rs.
vt ars remota s et addita tis fit artis. Deinde ponit exceptionē dicens. Remotis. i. exce
ptis nominibus in littera positis. v. frondis quod declinatur hec frons frondis: foli
um arboris: Inuenit et hec frons frontis pars capitis anterior. et hoc nō excipit. Len
dis qd declinat lēs lēdis: et ē aīal qd dā. Inuenit et lēs lētis. et ē qd dā legumē. et hoc nō
excipit. Glandis quod declinatur hec glans dis ē fructus quercuum.

Que cor vel pendo componit eis sociando.

Iste versus continuatur cum predictis hoc modo. Dictū est q ista noia frons glans et
lens faciunt genitiuum in dis. Continua modo sic sociando eis pdictis illa noia que cor
vel pendo componit. quia ista nomina faciunt gtiū in dis. vt vecors dis. i. stult'. et etiā
libupēs dis. i. qui ponderat libra.

Semper iens cum prole sua formabit euntis

Auctor ponit exceptionē ab illa regula. Ls aut ns dicēs q hoc participiū iens cum ple
sua. i. cū suis derivatiuis formabit euntis vt iens euntis rediens redeūtis: deberet. n.
facere ientis et redientis: ideo excipit.

Ambio lege caret: vncisqz quod uncia format.

Hic auctor ponit exceptionem ab exceptione predicta dicens. Hoc verbum ambio ca
ret lege. id est regula: quia sicut iens facit euntis in genitiuo: ita et ambiēs ab eo deriva
tū deberet facere abeuntis: et facit abiētis. Et cā est. q. in hoc verbo ambio ambis e mu
tatur in i quod non fit i alijs compositis ab eo is. in quibus e non mutatur. vt redeore
dis. Et attende q auctor posuit verbum pro participio: cū dixit. ambio lege caret. For
te hoc fecit causa metri. vel vt denotaret irregularitatem non modo in participio sed

Is bis
ms. mis
ps. pis.

Ls ns
rs tis

iens. eū.

Ambiē
abiētis

etiam in verbo: qz pro z hoc nomen quincunus qd deriuat ab vnciu caret lege. qz debe-
ret facere quincunctis z facit quincunctis in genitiuo. Et e quincunus res ponderis quinqz
vnciarum. z hoc intelligas in omnibz similibz. vt sepe cunus cis zc.

Ultimis. Ut tibi format itis. sic per caput esse probabis.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a ntō terminato in vt. dicens. vt. i. no-
mē terminatū i vt formabit tibi itis in gto penul. cor. vt caput capitis.

x. gis. A verbis in go veniens x gis tibi format.

In ista parte auctor determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in x. et
dicit. x. i. nomen terminatū in x veniens a verbis in go terminatis format tibi gis in ge-
nitiuo. i. mutat x in gis formando genitiuum: vt ab hoc verbo rego regis descendit hoc
nomen rex. z x mutata in gis fit regis.

Coniugis n remouet cum rectus n sibi seruet.

Hic auctor ponit exceptionem dicens. Nōe genitiuus cōiugis remouet n. i. abijcit. cū
pro quāis rect⁹ idest nominati⁹ su⁹ videlicet coniunx seruet sibi. q. d. q. deberet fa-
cere coniugis in genitiuo z facit coniugis. forte ad differentiam hui⁹ verbi coniungo
gis: a quo deriuatur coniunx coniugis.

x. cis Cis iungunt alia: tamen x prius inde remota.

Dicit auctor: q alia nomina in x terminata videlicet que non veniūta verbis termina-
tis i go. iungunt cis post nominatiuū remota prius x formando gtm. vt pax remota x. z
addita cis fit pacis: z felix remota x z addita cis fit felicitis.

Ex icis E super x nisi sint monosyllaba compositumue.

Ex ipsis e per i mutant: que vult breuiari.

Hic auctor ponit aliam regulam dicēs. E super x. i. nomina habentia e ante x i ntō sin-
gulari mutant e p i breuem in gto. vt cortex cis. z est exterior pars arboris. Et hoc ē ve-
rū i nomibz pluriū syllabar. Et ideo dicit auctor: nisi sint monosyllaba. i. vni⁹ syllabe tā-
tū. qz illa non mutant e i i genitiuo imo retinet e vt rex regis. z nisi sint composita ab
ipsis monosyllabis. vt exlex exlegis.

Lodice demas: veruecis dicere debes.

Auctor excipit hec duo nomina. v. loder lodice. z est pān⁹ quo tegit leet⁹: quod debe-
ret corripere penul. genitiui z pducit. etiā ueruex qd facit veruecis penul. pdu. z ē ver-
uer animal qd dicit aries. sed aries est non castratus: veruex castrat⁹.

Ix icis Si mas fiat in ix dat icis: mastix dabit icis.

Phoenix phoenice: bombix bombicis habebit.

Dicit auctor: q si mas. i. si nomen mas. generis fiat in x in nominatiuo dat icis in geniti-
uo penul. cor. vt calix cis. Deinde ponit exceptionē dicēs. z Mastix dabit icis penul. pro.
z est quoddam gen⁹ gummi. Phoenix etiam dabit icis penul. pro. vt phoenix phoeni-
cis. nomen anis. hic bombix habebit bombicis. nomen vermis. ex cui⁹ egestione effici-
tur ipsa lana serici.

Cetera que dant x produciunt ante supremam.

Dicit auctor: q cetera nomina in x terminata de quibz non est facta mentio ab illa paf-
te citra. E super x. produciuntur in ante suprema. i. in penultima. vt pax cis. z fornax cis.

Sed gregis atqz trucidis facis picis z nucis inde.

Excipis: atqz ducis crucis salicis filicisqz.

Dicit auctor: q nomina in littera posita excipiuntur ab illa regula. Cetera que dant x.
qz corripunt penultimam genitiui. vt grex gregis: z est multitudo animalium minorū
trux cis. i. crudelis. fax cis. i. teda. Illux cis. z dicuntur nuces generaliter omnia poma
tecti cortio duriorē. vt pinee. nuces. castanee. auellane. glandes. amigdale. Dix picis: z
fit ex pino. Dux ducis z designat dignitatem vel officium. Dicitur enim dux: qz fit du-

etor exercitus. Erux eis et dicitur a crucio cias. quia cruciat. Salix eis: et est arbor lenta viti-
bus habilis vinciedis. Filix filicis. et est quedam herba de cuius cinere fiunt vitra et dici-
tur a filum. quia eius folia quasi fila sunt.

Nec g nec e tenent quae dant mix nox atqz supellex.

Dic senis et noctis: sphingis vel dicito sphingos.

Dicit auctor quod ista noia mix nox et supellex nec e retinet nec g in genitino. Nam senex fa-
cit senis in genitino. nox noctis. de supellex statim dabitur doctrina. sphinx facit sphi-
gis vel sphingos. et est monstrum prodigiosum.

Cremetum duplex debet formare supellex.

Dicit quod hoc nomen supellex crescit supra nominatum duabus syllabis. ut supellex supel-
lectilis. adest bona mobilia in domo.

Quae das a capite velut anceps iunge bicesqz.

Dicit quod composita ab hoc nomine caput crescit supra nomen duabus syllabis. sicut supel-
lex. ut anceps ancipitis. i. dubius. et biceps pitia. i. res habens duo capita.

Ac iter optat eris: sed non ut regula querit.

Dicit quod hoc nomen iter prebet eris in genitivo. ut genitivo huius itineris: sed non ut regula querit. quia
secundum regulam datam facit iteris. et sic patet quod habet duplex cremetum supra nomen. Illota tamen
quod inuenit hic iter nomen avis. Cersus. Larpe viator: iter sed in arboze coccinit iter.

Per predicta tibi patet excessus genitui.

Epilogando dicit auctor quod per predictas regulas patet quod genitivus habet excessum
supra nominatum. Textus est clarus.

Is genitivus habet: sed tertius i tibi prebet.

Hic auctor ponit regulam generale genitivi singularis tertiae declinationis. genitivus sin-
gularis tertiae declinationis habet hanc terminationem is. quocumque facit nomen. Sed ter-
tius. i. Hic auctor ponit regulam de dativo dicens. Sed tertius. i. tertius prebet tibi hanc ter-
minationem. i. ut hic pater huius patris huic patri.

Lusi tenet es graecus sit sepe per i genitivus.

Auctor dicit quod quoniam nomen graecus terminat in es genitivus sepe terminatur i e et in i. ut
hic Achilles huius achilli.

Em retinet quartus: sed in im quandoque locamus.

Maguderim: turrim: burim: peluimqz securim.

Vim. sitim. restim. puppim. tussimqz charybdim.

His quedam propria sociantur paucaque graeca.

Ut tybrim: tygrim: tripolim. sirtim vel ecclipsim.

Iris et hypocrisis sociantur eis: et ernis.

Em retinet quartus et cetera. In hac parte auctor determinat de accusativo singulari ter-
tiae declinationis. Et primo in generali dicens. Em retinet quartus. Expone sic. Quar-
tus. i. accusativus singularis tertiae declinationis. retinet em. Ut patrem. Et hoc intel-
lige in quolibet genere praeterquam in neutro. de ipso enim faciet mentionem vel fecit in se-
cunda declinatione ibi. Sed neutris provideamus. Deinde determinat de actio in spe-
ciali dicens. Sed in im quandoque locamus. i. quod accusativus aliquando terminatur in im
Et hoc intellige duobus modis. v. in im tamen. et in im et in em. Subsequenter ponit ex-
emplaris doctrina. v. in nominibus sequentibus in ista. ut nominatio haec maguderis: ac-
cusativo haec maguderim. et est secundus caulis qui nascitur in turso absciso. vel ipse tursus
abscisus. Haec turris. accusativo haec turri. Notest etiam facere turrem. haec peluis:
accusativo haec pelui. haec tussis: actio hanc tussim. et est commotio pulmonis expirans cum
sonitu. haec securis: actio hanc securim vel securem. haec vis: accusativo hanc vim. haec

Genus is
Datus i.

Es graecus
cum i genitivo
dat.

em.
Actus.
im

buris accusatiuo hanc burim: et est cauda aratri scilicet illud lignum longum et curuatum cum quo seruatur aratrum. haec restis actio hanc restem. vel restim. id est funis. haec puppis. actio hanc puppem vel puppim: et est posterior pars nauis. haec sitis: accusatiuo hanc sitim. haec charybdis: accusatiuo hanc charybdim. periculum maris. Nos etiam iugimus his predictis quedam propria nota et pauca graeca: ut hic tybris: actio hunc tybrim nomen fluminis. haec tigris accusatiuo hanc tigrim nomen animalis. haec tripolis: actio hanc tripolim. nomen ciuitatis. haec lyrtis actio hanc lyrtim periculum maris. Haec hypocrisis actio hanc sim. id est falsitas. Et erynnis sociabitur eis predictis. Haec erynnis actio hanc erynnim: furia infernalis.

Actus
em. im.

Em dat et im turris restis puppisque securis. Additur his nauis. In hac parte auctor specificat illa nomina que faciunt actum in em et im. Et sunt illa que ponuntur in littera: quorum exceptio habita est in precedenti glola. Ipsa additur nauis quod facit in accusatiuo nauem vel nauim.

Accusa-
tiu⁹ mul-
torum in a

Quin etiam multa per a ponuntur quasi graeca. Dicit auctor quod etiam multa nomina per a faciunt actum quasi graeca. id est secundum graecam declinationem. ut hic bector. actio hunc bectorem vel bectora.

Neutra
similem
dat notum
actum
et uctum
Locati-
ui forma-
tio

Neutra notare decet sic nullum regula fallit. Dicit quoniam nos decet notare neutra nomina tertiae declinationis. quia nec in em nec in im faciunt accusatiuum. sed ut predictum est in secunda declinatione. ibi. Sed neutris prouideamus etc. quod d. quod nomina neutra habent accusatiuum similem nominatiui: ut nominatiuo hoc tempus. accusatiuo hoc tempus. Et sic notanda regula nullum fallit. Par recto quintus: sed sepe tamen facit usus.

Ad morem graeci: ceu thebai: pallaque colchi. Dicit auctor quod quintus. id est uocatiuus tertiae declinationis est par. id est similis recto id est nominatiui suo ut hic pater: uocatiuo o pater. Deinde ponit exceptionem dicens. Sed saepe tamen facit usus ad morem graeci. ceu pro sicut thebai. et est uocatiuus de thebais. et est liber quem composuit Statius de bello thebano. palla est uocatiuus de palla. id est dea sapientiae: colchi est uocatiuus de colchis. id est mulier illius loci. Et est sciendum quod isti uocatiui formantur a notum remota s. ut pallas. remota s fit palla.

Es graeci longe simul es subiungitur eque. Id est nomen graecum terminatum in es longam facit uocatiuum in es vel in e. ut ulysseos uocatiuo o ulysseos vel ulysse.

Ablati-
ui

Sextus in i vel in e quandoque tamen dat utrumque. In hac parte auctor determinat de ablatiui singulari tertiae declinationis. et dicit sic. Sextus id est ablatiuius tertiae declinationis terminatur in i vel in e. ut hoc animal ablatiui ab hoc animali. hic pater ablatiui ab hoc patre. Tamen quandoque dat utrumque. quasi dicat quod aliquando terminatur in i et in e. ut hic et haec et hoc felix. ablatiui ab hoc et ab hac et ab hoc felice vel felici.

3. a notum
in e

Idat nomen in e. quedam retrahi decet inde. Gausape. presepe. preneste. cepeque soracte. In hac parte auctor determinat unamquamque terminationem predictarum dicens. Nomen in e terminatum dat in ablatiui id est ut hoc mare. ablatiui ab hoc mari. Sed ponit exceptionem dicens. Quedam retrahi decet inde. id est ab ista regula. uidelicet Gausape. id est mantile. preneste nomen ciuitatis. presepe locus preceptus in quo bestie redunt. cepe et piuntur. quia faciunt ablatiuium in e et non in i. Cum preit er aut is. per e si neutrale sequatur.

Er vel is
nomina-
tiu si se-
quitur e
neutri i.
dat abla-
tiu

Ablatiuus in i debet tantummodo poni.

Dicit q̄ quādo ntūs terminatur in er vel in'io z sequatur neutro p e. ablatiuus facit in
i tñ ut hic alacer hec alacris z hoc alacre. ablatiuus facit ab hoc z ab hac z ab hoc ala
cri. hic z haec omnis z hoc omne. ablatiuo ab hoc z ab hac z ab hoc oi. z sic de similib⁹.

Quod fit in al vel in ar sic formas dum genitiuo.

A longam teneas. dat e far. par e vel i ponas.

Dicit auctor qd̄ fit in al vel in ar: ut animal z torcular ita faciūt in ablatiuo: ut in predi
cta regula cōiunctur. dum tamē illud tale nomen pducatur penul. genitiui. ut animal ani
malis. ablatiuo ab hoc animali. hoc torcular ris. abltō ab hoc torculari. Construe sic.

Tu formas. idest declinas in ablatiuo singulari illud nomen quod fit in al vel in ar.
sic. i. ut dictū est in regula precedenti. hoc dico dum teneas a longā in genitiuo illius
nominis terminati in al vel in ar. Dat e far. i. hoc nomen far dat e in ablatiuo. ut farre.
Par. e vel i ponas. q. d. q̄ hoc nomen par facit pare vel pari in ablatiuo. Et hoc intel
lige quando est adiectiuū. Nam quando est substantiuū facit pari tantū. Et sic p̄ quo
modo facit abltū in e z in i simul. z in i tantū. Dicatur q̄ est doctrina z nō exceptio
id quod dicitur de far z de par. quia regula est data de habentibus naturaliter a lon
gam in genitiuo. z ista nō habent. Nam in farre pducitur a in genitiuo gemino r. par
vero non pducit. immo corripit.

Lum lare sal demas.

Haec ista est supflua. q̄ exceptio debet fieri in dictionib⁹ positis sub regula. Regula da
tur de habentibus a longā in genitiuo z in istis breuiat. Si autem querat p quam re
gulam faciunt abltū in e. Respōdetur p illam inferius positā. Inuenies alia p e. zc.

Quod fit in as longam gentile per i vel e ponas.

Dicit auctor q̄ nomē gentile terminatū in as longam facit abltū in e vel in i. ut hic z
haec rauennas. z hoc te. abltō ab hoc z ab hac rauennate vel rauennati.

Consona si preit is dupla. sextus i vel e finit.

Dicit q̄ noīa in is terminata habetia duas cōsonātes ante is: in eadem syllaba faciūt
ablatiuū in e z in i. ut ignis. ablatiuo ab hoc igne vel igni.

Testis cum peste per e fit iuncta sibi veste.

Hic ponit exceptionē a regula precedente dicens q̄ hoc nomen testis cum hoc nomi
ne peste fit per e. idest terminatur in e in ablatiuo. licet habeat duas consonantes ante
is in eadem syllaba: ut hic z haec testis. ablatiuo ab hoc z ab hac teste. haec pestis abla
tiuū ab hac peste. Etiam vestis facit veste in abltō. Et hoc est qd̄ dicit. iuncta sibi veste.

Quattuor imber habet: quibus i tantūmodo prebet.

Dicit q̄ imber habet quattuor cōposita que faciūt ablatiuū in i tantum. z sunt ista
scilicet septembris: october: nouembris: december. que faciunt i eorum ablatiuus septē
bris: octobris: nouembri: z decembri.

I dant tres menses. solā dat e sospes z hospes.

Dicit q̄ tres menses dant in ablatiuo i. videlicet aprilis quintilis z sextilis. Aprilis
habet significatum de se clarum. Quintilis idem est quod mēsis Iulij: Sextilis idē
est quod mēsis augusti. Deinde dicit q̄ hoc nomen sospes z hospes dant e solam in
ablatiuo. ut hic z haec hospes. ablatiuo ab hoc z ab hac hospite idest ille qui suscipit
alium in domo. vñ qui suscipitur ab alio. hic z haec sospes facit sospite in ablatiuo: z
idem est qd̄ sanus vñ saluus incolumis vñ superstes.

Quidam pro certo reputant e vel i dare sexto.

Iuncta trium generum: sed degener ubi e tantum.

Ipsa tamen reperimus in i: sed non nisi raro.

al.
i abltō
ar.

As gen
tile dat i
vel e

Duplex
consona
ante is
dat i vñ e

Cōposi.
ta ab im
ber dat i

Nomīa
mensū

Nomīa
triu⁹ ge.
nerū e.
vel i.

b iij

hic auctor ponit vnā regulā non assertiuā sed narratiuā. Et dicit qdā magistri repu-
tāt pro certo cieta vocabula triū generū .i. gñis oīs dare i sexto. i. ablatiuo. i. vel e vt hic
z hec z hoc felix. abltō ab hoc z ab hac z ab hoc felice vel felici. hic z haec z hoc le-
gens. abltō ab hoc z ab hac z ab hoc legēte vel legēti. Sed de gener z vber licet sint ge-
neris oīs tñ faciūt abltūm i e tñ. vt hic z haec degener. abltō ab hoc z ab hac degenerē
idest rusticus vñ ignobilis. hic z haec vber: ablatiuo ab hoc z ab hac vberē. i. abūdās.
Tñ nos reperim⁹ ista noīa. s. vber z degener i ablatiuo casu in i terminata: sed nō nisi
raro. vt in Luciano. Sed me degeneri strauisset facta sub hoste. Nota degener z vber
sunt cōis gñis declinationē. z oīs pstructione: z pñt poni cū masculis z foeminis in em.
z forma plālis in es nullo modo pñt neutro generi adaptari. Tñ nihil est. Hdabeo vbe-
rē pecus vñ vberes pecora. Tñ. Rem vñ res neutri fugiūt. sed caetera sumūt. Sñ pau-
per ē cōis gñis declinatione: sed oīs pstructione. vñ pñt dici paup hō. foemina. regnū. sñr z
dines. Tñ Quidius. Addidit hesternō marmore dines opus. Et hoc intelligas nisi in
terminatione tem vñ res Tñ. Tem vel res neutri fugiūt. sed caetera sumūt.

Ponunt alterutrum si fiat mobile fixum.

Haec potest dici exceptio ab illa regula. Quidā pro certo Alij dicūt qd est regula de p
se. Quocūq; sit sñsa est qd si aliqd mobile. i. adiectiuū: fiat fixū. i. fiat substantiuū magi-
stri ponūt alterutq; .s. ablatiuū mō e modo. i. scdm qd habet in regulis pdictis. Alij di-
cunt qd ad placitū formāt ablatiuū. Ut volucer substantiue sumptū pro auc. Nam
hic volucer. haec volucris. z hoc volucre adiectiue sumptum est velox.

Ded propriū tale si sit: tantūmodo vult e.

Notandū est qd si tale nomē quale posuimus pñt sit: facit ablatiuū in e tantū vt hic
Iuuenalis. ablatiuo ab hoc iuuenale. hic felix ablatiuo ab hoc felice. hic clemens
ablatiuo ab hoc clemente. Nota qdam noīa sunt oīs gñis sub vna terminatione. vt fe-
lix. veius. Quedā sunt oīs gñis sub duab⁹ terminationib⁹. vt hic z haec Iuuenalis. z
hoc iuuenale. hic z haec fortior z hoc fortius. Quedā sunt oīs gñis sub trib⁹ termina-
tionib⁹. vt hic volucer. haec volucris. z hoc cre. hic alacer haec cris z hoc alacre.

Cetera
dante.

Inuenies alia per e sepius esse locata

Dicit Tu inuenies alia noīa tertiae declinationis de qbus prius mētio non est facta: se-
pius habere e in abltō: ut cor corde. Nota auctor innuit. qd alia noīa tertiae declinatio-
nis termināt abltūm in e curtā: qd ipse corripit illam vocalē e in lra. Et ideo dicit sae-
pius ad inuēiūm qd aliquādo fallit. Nā fallit in noībus graecis terminatis in es p
dctā. talia enim formāt abltūm in e productā. Fallit etiam in noībus latinis quib⁹
veteres utebant ad morem nosum qntae declinationis. talia noīa habēt e productā si-
cut noīa qntae declinationis. vt moles mole. tabes tabe.

Im dat i

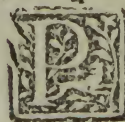
Quod dedit iui quarto casu: solet dare sexto.

Dicit qd illud nomē qd dedit im. quarto casu. i. accusatiuo. solet dare i sexto. i. ablati-
uo ut haec tussis. actō hanc tussim. ablatiuo ab hac tussi.

Lum quartus fit in im vel in em: dabit i vel e sextus.

Em vel
im acti
dat i vñ
ablatiuo
Mūs ac-
cusatiu⁹
vtiū plu-
ra ses.
a neutra

Sensus est qd quando accusatiuus terminat in em vel in im. ablatiuus facit in i z in e
ut haec turris accusatiuo hanc turrem vel turrim. ablatiuo ab hac turre vñ turri. Sed
credo qd haec littera nō sit auctoris.

Primus pluralis dabit es: z ei sociemus.

Quartum cū quinto: sed a debes ponere neutro.

In hac parte auctor determinat de tertia declinatione qntum ad nume-
rum pluralē. z dicit. Primus pluralis. i. nominatiuus pluralis tertiae de-

clinationis. dabit es. ut pluraliter nominatio hi patres. Et sociemus ei quartum cum quinto qz accusatiuus z vocatiuus faciūt i es. ut actō hos patres. vtō o p̄es. Et hoc est verū in masculino foeminino z cōmuni genere. In neutro vero nō. qz in neutris noibus ntūs actūs z vtūs in a terminātur. ut pluraliter ntō haec pecora. accusatiuo haec pecora. vocatiuo o pecora. Et hec est qd dicit. Sed a debes ponere neutro.

Si sexto dabitur i sola vel i simul eqz.

Sit neutri p̄ia: quod comparat inde retracta.

Ludicra vel vetera dices: amplustraqz iunges.

Quia in precedēti regula dictū est qz noia nentri generis faciunt ntūm actūm z vtūm similes in a. Ideo auctor vult hoc specialiter declarare dicens. Si sola i dabitur sexto idest ablatiuo. vel si i z e dabitur ablatiuo: tūc neutri genus sit per ia in nominatiuo z accusatiuo z vocatiuo pluralibz. ut hoc mare. ablatiuo ab hoc mari. plālir nomina tiuo hec maria. accusatiuo hec maria. vocatiuo o maria. nominatiuo hic z hec z hoc felix. ablatiuo ab hoc z ab hac z ab hoc felice vel felici. Et pluraliter nominatiuo hi z he felices z haec felicia. accusatiuo hos z has felices z haec felicia. vtō o felices z o felicia. Deinde ponit exceptionem dicens. qd comparat inde retracta. i. excipe a re gula illud nomen qd comparat. idest qd est comparatiui gradus. qz licet faciat ablati uum in i z in e: tū nō facit in ia: sed in a ut fortiora z nō fortiora. Tu dices etiam lu dicra in nominatiuo accusatiuo z vocatiuo plalibus huius nominis ludicris. i. ludo plenus ut hic z haec ludicris z hoc ludicre: licet faciat abltūm in i. vetera etiam dici tur in plālī huius nois vetus veteris: qd idem est qd antiquus: licet faciat in abla tiuo vetere z veteri. Et tū iunges etiam p̄dictis hoc nomen amplustre amplustris. ab latiuo ab hoc amplustri. Et plālir nominatiuo haec amplustra idem temo nauis z dici tur quasi amplū strictum qz a pte aque est amplū a parte nauis strictum.

Lum dedit e solam sextus: solam dat a rectus.

Dicit qz quando ablatiuus terminat in e tantū. ut tempore. casus predicti faciunt in a z non in ia. ut tempora. z hoc intellige de neutris tantū.

Predictis sepe tribus is veteres posuere.

Dicit qz aliqui veteres grāmatici sepe posuerūt is pro es. in nominatiuo accusatiuo z vocatiuo plurali. ut tris pro tres. piscis pro pisces.

Um vel ium pone genitiuo. vel dat vtrūqz.

In hac parte auctor determinat de genitiuo plurali tertiae declinationis dicens. tu pone i genitiuo plurali tertiae declinationis um ut patrum vel ium ut sedes sedium. vel dat vtrūqz simul. ut legentū vel legentium. quādoqz autem faciūt in um. quādoqz in ium. quādoqz in um z in ium ut patebit inferius.

Quod dedit i sexto formabit ium genitiuo.

Et prebens e vel i: quod cōparat hinc volo demi.

Artificum iunge memorum veterum vigilūqz.

Atqz sacerdotum custodū vel locupletum.

Dicit Auctor qz si ablatiuus singularis facit in i tantum. z in e z in i. genitiuus plu ralis faciet in ium. ut animal animali animalium. z felix felice vel felici feliciūm. Deī de ponit exceptionem dicens. Ego volo illud nomen quod comparat idest quod est comparatiui gradus. demi idest excipi hinc idest ab ista regula. quia licet faciat ablati uum in e z in i. tamen facit genitiuum pluralem in um. z non in ium ut fortiorum. nō fortiorum. Excipiūt etiam illa que sequūtur iu littera. videlicet artifex artificum. z est magister alicuius artis. memor memorū. z est ille qui recordatur. et vetus veterū. z vigil vigilum. z sacerdos sacerdotum. p̄sbyter. custos custodum z est ille qui custo dit. locuples locupletum idest diues.

Ja ab ab
latiuo i i
tm. vli i
z in e si
mul

Ab ab.
latō in e

In p es
frequenter

um
Etis
ium

Ium ab
abltō i i
tm vli i
z in e si
mul

El ium **Auo um** **El** per ium fit et el. fraus et laus um tibi prebet.
Dicit quod nomen terminatum in e vel in el facit genitium pluralem in ium. ut allec al
lectum. et mel mellum si esset de usu. Deinde dicit quod fraus et laus faciunt in um. ut fra
us fraudum. laus laudum.

es **non cre-** **scēs dat** **ium** **Um** **es** crescens per ium facit is aut es genitium.
Dicit auctor quod nomen terminatum in es vel in is non crescens in genitio singulari facit tum
in genitio plurali. ut sedes sedium. et colles collium.

Um **Um** dat apis volucris canis panis iuuenisqz.

Et soboles haereticis cum fruge vel indole vates.

Auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens quod nomina in littera posita licet ter
minentur in is vel in es et non crescant in genitio singulari: tamen non faciunt genitium
pluralem in ium: sed in um: ut haec apis. i genitio facit apum. haec volucris genitio ha
rum volucrum. id est avis panis panum. canis canum. iuuenis iuuenum. soboles sobo
lum. id est progenies haereticis haereticum. vicium contra fidem. fruges frugum. id est fru
ctus. indoles facit indolum. id est signum futurae virtutis. hic et haec vates id est poeta
vel propheta vel diuinator. Nota apis frequentius habet apium in genitio. Volu
cris captum substantiue pro ave habet volucrum. sed captum adiectiue pro veloce. tunc
habet ium in genitio et tunc non excipitur.

Ons **ium** **Ons** per ium formas: s iungis r preunte:

is **ium** **Ons** Confors atque cohors demantur que faciunt tum.

Dicit quod nomen terminatum in ons facit genitium pluralem in ium. ut mons montium.
Tu iungis etiam s. id est nomen terminatum in s r precedente: ut pars partium. De
inde ponit exceptionem dicens quod illa nomina confors et cohors demantur. que licet ter
minentur in s r precedente. tamen non habent ium in genitio plurali. sed tum.

Simplex **sequitur** **cōpositū** **Simplex** compositi normam quandoque tenebit.

Sic cor opesque probant si componatur utrumque.

Ista littera secundum aliquos per hyppalagen. id est per contrarium exponitur. Et tenebit
aliquando normam compositi. id est compositum tenebit aliquando normam simplicis
Sed haec expositio mihi non placet. quia hoc est dictum supra. Simplicium norma etc.
Sed alij exponit litteram ut sonat dicentes: quod simplex nomen tenebit quandoque nor
mam compositi. Nam sicut concors facit concordium in genitio plurali. ita cor facit
cordium. Et sicut inops facit inopum. ita ops facit opum. Ratio littere. quia declina
tio nominum simplicium aliquando est ignota. et insitata et declinatio compositi est nota et usitata
ideo simplex quandoque declinatur secundum normam vel regulam sui compositi. Un
de declinatio huius nominis inops est magis usitata quam declinatio huius nominis ops:
eo quod ops caret aliis casibus quibus non caret inops.

Ansens **um vel iū** **Ansens** Sepe per um vel ium facit ans aut ens genitium.

Dicit Auctor quod nomina terminata in ans et in ens faciunt genitium pluralem in
um. vel in ium. ut amans amantum vel amantium. legens legentum vel legentium.
Nota quod nomina terminata in ans vel in ens secundum formationem regularem ha
bent ium in genitio plurali. sed per synecopam quandoque capiunt um. Et ex illo quod ta
lis synecopa iam est usitata. ideo dicitur communiter quod talia nomina habent um vel
ium in genitio plurali indifferenter.

Glans **dat ium** **Glans** mens dens consociabitur istis.

Auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens. Nomina in littera posita licet ter
minentur in ans vel in ens tamen faciunt genitium pluralem in ium tantum: ut glans

glandium. dens dentium. mens mentium.

Calx plebs puls seps stirps per iū calx arx simul et lanx.

Dicit qd nomina in littera posita faciunt genitiuum pluralem in ium tantum. vt calx calcium. et est postrema pars plante. vel lapis coctus qui aqua accenditur et oleo extinguitur. Plebs plebium et est populus ignobilis sine vulgus. et dicitur plebs a pluralitate. quia plures sunt ignobiles. qm nobiles. Est enim plebs collectio tantum ignobilium. Puls pultis. et est pulmentum simplex ex farina appellendo. s. infirmitatem et debilitatem dicta. Seps sepium et est quidam exiguus serpens qui carnem et cilia veneno consumit et in puluerem redigit. Stirps stirpium et est radix. truncus progenies. Calx calcium. et est instrumentū aptū segetibus vineis et pratis. Unde. Falce puto vineam. meto fata. tondeo prata. Arx arcis arcium. et est turris. Lanx lancium. et est latus discus et dicitur a latus ta. tum. Sed proprie lances sunt scutellae de libra pendentes. Et hinc lanx ponitur quandoq; pro libra.

Dempta carne per um facies a vel o sociando.

Il vel ul n qm simul et solam iungimus: irqz.

Cor demas: or aut ur ponas: as addere debes.

In hac parte Auctor ponit vnam regulam que talis est. Nomina tertiae declinationis terminata in a vel in o faciunt genitiuum pluralem in um. vt thema tum. et sermo num. depta. i. excepta hac dictione carne que facit carnum: sociando cum predictis terminata in il vel in vl. que faciunt in um vt cōsul consulum. et vigil vigulum. et in n littera. vt nomen nominum. et delphin delphinum. Nec iungimus cum predictis terminata in er solam. vt pater patrum. Et dicit solam. vt excludat illa que habent et cū alia terminatione in nominatiuo casu singulari. s. que formant de se seminum per is et neutrum per e: qm ipsa non continentur sub hac regula. vt siluester siluestris et stre. Iungimus et cum predictis terminata in ir vt martyr martirum. Tu pone etiam cum predictis terminata in or vt soror sororum et terminata in vr vt murmur um. Sed tu demas id est excipias hoc nomen cor quod facit cordū. Tu debes addere predictis terminata in as vt pietas pietatū. Si queratur quare auctor ponit in littera cor cum supra dederit regulam per quā potest facere genitiuum. s. illam. Simplex compositi. Dicendum qd auctor posuit hic in littera ad denotandū qd scdm qd facit genitiuum per regulam suorum compositorum qd scdm hoc excipitur ab ista regula. s. a regula data de nominibus terminatis in or. Diceret. auctor videtur esse contrarius prisciano. quia priscianus expresse dicit qd terminata in as faciunt genitiuum in ium vt bonitas bonitatū sed auctor ille dicit qd faciunt in um. ergo et. Ad hoc dicendū qd non est contrarius. quia postq; priscianus dixit qd faciunt in um immediate subiungit qd quedā per syncopā proferuntur in um. ut bonitatū. Et auctor ille considerans qd illa syncopa magis est in vsu qm propria terminatio: ideo dixit qd faciunt in um tātum. quia illa syncopa in vsu moderno est approbata. quia multa apud hos sunt: propria que apud antiquos fuerunt syncopata.

Que monosyllaba sunt adimes: quod comprobat hic mas.

Dicit auctor ponit exceptionem ab illa particula as addere debes. dicens. Tu adimes. i. excipies illa nomina que sunt monosyllaba in as terminata quia talia faciunt genitiuum pluralem in ium vt mas mariū id est masculus. et as asium id est obolus: pondus duodecim vnciarū punctus vnus in decimo. et possessio omnium bonorum alicuius quae habet.

Si crescant is et es dant um. monosyllaba demes.

Dicit. A. qd nomina terminata in is et i es hntia gūm crescēt supra ntūm faciūt gūm plalez in um. vt miles tū. lapis dum. Sed deme monosyllaba que faciunt in ium vt hilitium.

Plus dat ium: sed pes dabit um. pluralia sola.

Quae dant es fiunt per ium: sed deme penatum.

a
o
il
ul
n gto uz
er
ir
or
ur
as

Is et es
crescēs
dat um
Es ium

Dicit. A. q. hoc nomē plus dat ium vt pluriū. sed hoc nomē pes dat um. vt pedū plura
lia sola. i. tantū plaliter declinata: que dat es in ntō faciūt gūm plurale in ium. vt ma-
nes manū. i. dū infernales vel aīae infernales. z dicūt a manū qd est bonū p cōtrariū.
q. nō sunt boni sed efferi z crudeles. Vel manes dicūt a mano manas. q. late manāt p
auras z pducit pūm. ū. ū. oratius. Carmine dū superi placant carmine manes. Sed
deme penates quod facit penatū. idest domestici z priuati dū domibus presidentes.
quos antiqui in domibus colebant.

Os us. Præter os:um faciūt os z us: sed sprecunte.

bs. ps. B vel p pones: z monosyllaba demies.

gtō um Dicit q. noīa terminata i os z i us faciūt gūm plalem i um. vt flos florū. z corpus por-
pter os ossis qd facit ossium. Sic et faciūt terminata in s pcedēteb vel p. vt araba buri.
z princeps principū. Et t. i. terminata in t sic faciūt. vt caput capitū. z monosyllaba de-
mes. Nec est exceptio ab illa particula. Sed z s pūnte b. vel p. q. d. q. monosyllaba faci-
unt in ium. vt plebs plebium. seps sepium.

Ium ab Supradicta notes: sed ium per caetera formes.

abltō in i Quae prebēt e vel i sexto: facit um sibi subdi.

z in e Quod datur a capio: sic municipū tibi formo.

A capio Dicit. A. q. tu notes supradicta. i. noīa q. pnt tineri in supradictis regulis. Sed tu for-
mes pro formare debes ium p caetera noīa q. pbent e vel i sexto. i. abltō singulari. vt f c
lice feliciū. Si vero ptineat in pdictis regulis faciūt gūm sicut in eis continet. Et
illud nomē qd dat. i. deriuat a capio capis p ppositionē facit hāc terminationē um sibi
subdi i gtō plali vt municeps municipū. Et hoc est q. A. dicit. Sic municipū tibi formo
Componit. n. municeps ex munus z capio capis. z dicit municeps quasi munus capies
z sic de alijs ppositis a capio. vt manceps mācipiū z est manu captus.

Eps a ca Lūqz caput dabit eps: formabit um velut anceps.

put dat Dicit auctor q. hoc nomen caput si dabit eps in compositione formabit ium in geni-
tuo plurali velut anceps qd componitur ex am z caput z facit ancipitium in genituo
plurali. z idem est quod dubius. Tamen est sciendum q. hi genitui plerūqz syncopā-
tur. vt ācipitum z bicipitum. i. duorū caputū.

E fixum dabit um nisi nix nox atqz supellex.

Sensus ē q. noīa substantiua in y terminata faciūt gūm pluralem in um. ut lex legum
rex regū. nisi nix quod facit nixū. nox noctiū. supellex supellectiliū.

Um supplex cōplex: sed ium faciet tibi simplex.

Quia iam auctor dixit q. noīa substantiua in x terminata faciūt gūm plurale in um
ut lex legum. visus est excludere adiectiua. z ideo dat doctrinā de istis adiectiuis sup-
plex z complex. dicēs q. faciūt in um ut supplex supplicū: z dicit qui supplicat z dāna-
tur. z cōplex cōplicū idest particeps mali z hoc nomē simplex facit simpliciū idest pu-
rus vel vnicū ul' indiuiduus ul' fatuus.

More metri demit his vsus saepe vel addit.

I proceres iacit: u qz boues. u suscipit ales.

Dicit q. vsus grāmaticorū saepe demit idest aufert vel addit aliquid his. s. genitiuis
pluralibus: more. idest secūdum morem vel consuetudinem metri. Et hoc per exēpla
declarat dicens. Illoc nomen proceres iacit. i. quia in plurali deberemus dicere proce-
rium per illam regulam. Pluralia sola. z dicimus procerum z hoc nomen boues ia-
cit u. in genituo quia deberemus dicere bouum. per illam regulam. Præter os um fa-
ciūt os z us. z dicim⁹ boū. Sed hoc nomē ales suscipit u. in gtō plali. q. deberem⁹ di-
ere alitū per illam regulā. Si crescāt is. z dicim⁹ alitū. z idē ē qd auis qū ē substantiuū

sed quando est adiectiuum tunc idem est quod velox.

Tertius est in ibus. et ei sextum sociamus.

In hac parte Auctor expedit tertiam declinationem tradens regulam de datiuo et ablatiuo pluralibus. Et dicit. Tertius. i. datiuus est in ibus penul. cor. et ei sociabis sextus idest ablatiuus. q. d. q. datiuus et ablatiuus plurales tertiae declinationis faciunt in ibus ut dicitur his patribus ablatiuo ab his patribus.

Dicemusque boum seu bobus duplici casu.

Auctor dicit quod dicimus boum seu bobus duplici casu videlicet in genitiuo boum et in datiuo et ablatiuo bobus et non bouib. Et sic patet quod bobus excipit a regula predicta. videlicet. Tertius est in ibus et ei etc.

Quarta dat us recto: dabit us: sed non nisi neutro.

In hac parte Auctor determinat de quarta declinatione dicens. Quarta declinatio dat us recto. i. nō. ut nominatiuo hic visus et hec manus. Et dabit us sed non nisi neutro generi ut hoc cornu.

Non mutabis donec plurale tenebis.

Dicit quod si nomen quarte declinationis in u terminatur. tu nō variabis hanc terminationem donec tenebis plurale numerum. hoc est dum eris in numero plurali. ut hoc cornu. huic cornu. hoc cornu. o cornu. ab hoc cornu. In plurali bene variatur: ut inferius

patebit.

Us genitiuus habet. sed tertius vi tibi prebet.

Dicit Auctor quod genitiuus singularis nō terminati in us habebit us productam. ut hic visus huius visus. Sed tertius idest datiuus prebet tibi in ut visui.

Um quarto dabitur. quintus recto similatur.

Dicit Auctor quod hec terminatio um: dabitur quarto idest accusatiuo. ut hunc visum et hanc manum. Quintus idest vocatiuus similatur. idest similis est. recto. idest nominatiuo. ut hic visus. vocatiuo o visus.

Retinet sextus: sed flecte domum sapienter.

Dicit Auctor quod sextus. i. ablatiis tenet u. ut ablatio ab hoc visu. Sed flecte. idest declina sapienter hoc nomen domū quod partim est scēde decli. et partim quarte ut patebit in hēte. roclitis. ibi. Tota domus quarte mi. mo. rū. etc.

Rumo plurali dabis us binos sociando.

In hac parte Auctor determinat de quarta declinatione quante ad numerum pluralem. Et dicit. Tu dabis hanc terminationem us primo. i. nominatiuo plurali. ut pluraliter nō hi visus. sociando binos casus videlicet accusatiuum et vocatiuum qui etiam faciunt in us. ut actō hos visus. vocatiuo o visus.

Neutra notare decet. genitiuus num tibi prebet.

Dicit quod neutra nōia sūt notāda: quia nō faciūt in us sed in a ut cornua. Deinde dicit quod genitiuus facit uum ut visuū. Nota quod auctor

volens ostendere terminationem nominatiui accusatiui et uti pluralis numeri neutri generis non exprimit illam terminationem sed presupponit eā ex precedentibus. Illaz si cut nomina neutri generis secundae vel tertiae declinationis termināt predictos casus in a sic etiam nōia quarte declinationis.

Dat quod datiuus ibus sextusque. sed excipiemus.

Ante bus u seruant ficus tribus arcus aculq.

Artus cū verubus portus partusque lacusque.

Et specus et quercus:

utis
ibus
Ablatis

de quarta
declina.

us
utis
u

utis
us
utis in
Actus
um
utis si
mili
ntō
Ablatis
u

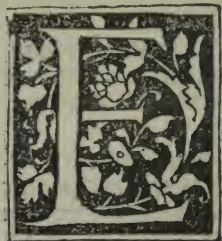
utis
Actus
us
utis

neutra
notant
utis
uum

utis
ibus
Ablatis

In hac parte Auctor determinat de datiuo et ablatiuo pluralibus quartae declinationis dicēs. Datiuus quod pro et sextus. id est ablatiuus dantibus penultima correpta. ut dō his visibus. ablatiuo ab his visibus. Sed excipiemus. id est exceptionē faciemus ut infra videlicet quod nomina in ista posita non seruant ante bus id est faciunt datiuum et ablatiuum plurales in vbus et non in ibus ut ficus. ficubus. tribus. tribubus. id est progenies. arcus. arcubus. acus. acubus. artus. artubus id est quodlibet membrum. verum. verubus. portus. portubus. partus. partubus. lacus. lacubus et est secundae declinationis. specus. specubus. et potest esse secundae et tertiae declinationis. quercus. quercubus. quod est arbor. etiam potest esse secundae declinationis. penus. penubus potest etiam esse secundae et tertiae declinationis. cetera vero nomina quartae declinationis faciunt in ibus.

De gen-
ta decli-
tione.
ntus es

S rectus quinte dat semper. et est muliebre
In hac parte Auctor determinat de quinta declinatione dicēs. Rectus. id est nomen singularis quintae declinationis dabit semper es: ut res et spes. et est muliebre. id est generis foemini.

Mente diem memori volo compositumque teneri.
Dicit Auctor quod hoc nomen dies et ei compositum debet teneri memori mente. id est in mente quod non sunt generis foemini. imo dies est generis icerti et compositum eius meridies est generis masculini.

Stus

ei
Dtus

Actus

em Vo-

catius

es

ablus e

ntus

Actus

es

Stus

erū

Dtus

ebus

Abltus

De deli-

natioe

cōposi-

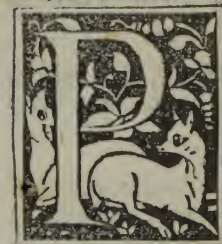
toz ex

duobus

integris

Et dicit Auctor determinat de genitiuo et datiuo singularibus quintae declinationis. Et dicit Clos dicetis. id est dabitur ei. hanc terminationē ei genitiuis et datiuis singularibus quintae declinationis. ut hec res huius rei huic rei.

Em quarto: quinto demus es: decet e dare sexto.
In hoc versu dicit quod accusatiuis singularis quintae declinationis facit in em. ut accusatiuo hanc rem. vocatiuis in es. ut vocatiuo o res. ablatiuo in e. ut ablatiuo ab hac re. Textus est planus.

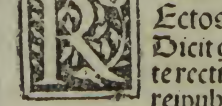

Primo plurali demus es: qui vult sibi subdi.
Quartum cum quinto. tribuens erum genitiuo.
In hac parte Auctor determinat de quinta declinatione quantum ad numerum pluralem et dicit. Primum pluralis. id est nomen pluralis dabit es ut pluraliter nō hi dies. qui vult sibi subdi quartum. id est actum. cum quinto. id est vocatiuo. quasi dicat quod etiam accusatiuis et vocatiuis faciunt in es. Pōnit regulam de genitiuo dicens tu tribues genitiuo erum ut rerum dierum.

Tertius et sextus semper formantur in ebus.
In hac parte Auctor ponit regulam de datiuo et ablatiuo pluralibus quartae declinationis dicēs. tertius et sextus. id est dtus et abltus formantur in ebus. ut dō his rebus. ablatiuo ab his rebus.

Desunt plurali genitiui siue datiuui.
Et sexti quinte: nisi res speciesque diesque.

Progenies et maneries dic materiesque
Dicit Auctor quod nomina quintae declinationis carēt genitiuis et dtis et abltis pluralibus prae ista videlicet res rebus. species specierum species. progenies progenierum progeniebus. materies materierum materiebus. maneries manerierum maneriebus.

Ectos compone simul fictuntur vtrinque.
Dicit quod si duo recti componantur. vtrinque variant et declinant. sex vtrinque parte recti: ut nominatiuo haec res publica. genitiuo huius rei publicae. datiuo huic rei publicae. accusatiuo hanc rem publicam etc.

Non sic alterutrum declines nec leopardum

Auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicens. Tu nō declines sic: vt diximus: s̄ nō
 mē alteruter alterutra alterutru: sed sōlū dclina ip̄s ex parte vltimi recti. q̄z deberet fa
 cere alterutru i ḡtō. z facit alterutru. nec ē leopardū. q̄z deberet facere leonispardi i
 ḡtō. z facit leopardi. Alteruter autē sic declinat. Alteruter alterutra alterutru: Alteru
 trus. alterutrus alterutri. Alterutri alterutri alterutri. Alterutx alterutrā alterutru.
 Ab alterutro. ab alterutra. ab alterutro. In numero plurali Alterutri alterutrae alter
 utra. Alterutrox alterutray alterutrox. Alterutris alterutris alterutris. Alterutros
 alterutras alterutra. Ab alterutris ab alterutris ab alterutris.

Oblituo rectum componēs iungis in vnum.

Ex sola parte recti decet hac variari.

Dicit q̄ si rect⁹ cōponat cū obliquo solummodo rect⁹ variat z nō obliquo. vt ntō hic ma
 gistrumilitū. hui⁹ magistrumilitū. hui⁹ magistrumilitū. hūc magistrumilitū.

Si componantur obliqui non variantur.

Dicit q̄ si duo obliq cōponant. neuter eorū variat. i. declinat: vt hmoi. illiusmodi.

P

Atronymica tibi dat declinatio prima.

Que dantur maribus: sed in es rectū faciemus.

Species nois diuidit i primitiuā z deriuatiuā. Deriuatiua vero diuidit
 in quq̄ partes scdm quinq̄ spēs deriuatiōnū nois. s. patronymicū. posses
 siuū. comparatiuū. diminutiū. denominatiū. Hic autem suo ordine agit de patrony
 micis: z patet ordo. quia prius est primitiuum deriuatiua. Item hec pars diuiditur in
 duas: in quarum prima agit de formatione patronymicorum in masculino genere. i. se
 cūda de feminino genere. P̄tia incipit. Patronymica. Scda. Tertia foeminea. Patro
 nymicum est. vt dicit Placianus in secundo: quod a proprijs tñmodo deriuat patrum
 noibus secundū formationē graecā significans cū ḡtō sui primitiuū filiū vel nepotē: vt
 aeacides fili⁹ vel nepos aeaci. Exigunt autē quattuor ad patronymicū. s. origo. termi
 natio. forma. significatio. Dico vt deriuat a noibus patrum. Abusue tamen a matri
 bus z ab auis maternis z a regibus siue a conditoribus z a fratribus patronymica so
 lent formari vt iliades illae filius. s. Romulus. Quidius i. xuij. metamorphoseos. Et
 corpora victa sopore. Inuadūt portasq̄ petūt quas obice firmo. Clauserat iliades. Silr
 maiades maiac. fili⁹. s. mercurius. Ab auis maternis. vt atlantiades mercurius filius
 maiac filiae atlantis. Quidius i. primo metamorphoseos. Sedit atlantiades z eū ē mul
 ta loquēdo Detinuit sermone diē. Silr inachides epaphus fili⁹ ionis filiae iachi. Idē
 Quidius i. eodē. Nō tulit inachides m̄fiq̄ ait oīa demēs. A regib⁹ vt a theseorege the
 sides. a cecrope cecropides. Virgili⁹ i. scdo georgicoz. P̄miaq̄ igētes pagos z cōpi
 ta circū. Thestidae posuere. Idē in. vi. Enei. Tū pēdere penas cecropidae iussi. A con
 ditorib⁹ ciuitatū. vt a romulo dictus ē romanus p̄p̄s romulides. Virgili⁹ i. viij. Enei.
 Subitoq̄ nouū cōsurgere bellū. Romulidia. A s̄rib⁹ vt a phaethōte phaethōtiades.
 Virgi. i. buco. Tū phaethōtiades musco circundat amare corticis. Phaethōtiades tñ
 dixit p̄ phaethontides poetica licētia. Terminatiōes patronymicorū masculorū tres sūt
 ap̄d graecos. s. des. z ion. z adios vel ius. Terminatio des cōis ē ap̄d illos: qm̄ i oī fmo
 ne p̄nt hac vti q̄ sola poete romanorū vtunt. nā alijs duab⁹ nō vtunt. i. i ion. terminata q̄
 ē p̄pria liq̄ue iadis vt nerio z i adios q̄ ē aeolica: vt birriadios birre fili⁹. s. p̄stacus. Vl
 ius vt peleus. Foemininorū terminatiōes ap̄d graecos ē sūt tres is. as. z ne. p̄ducta. q̄
 ap̄d nos trāscūt vi i fra patebit. Forma ē duplex. s. graeca z latina. Graeca i masculinis
 i tres diuidit p̄tes. P̄tia Breca i as vt pelias. z i ios vt laertios. Aditēna ḡtūz i u p̄o
 nymica formāt i ades. vt peliades laertiades. Scda graeca noia i es vt hippotes coune
 tes: mittētia ḡtūz i u p̄onymica formāt i ades vl i ides vt hipporades corietides: Ter
 tia caetera graeca mittētia ḡtūz i u. vl i us vl i os mutāt eas i ides. vt priam⁹. priamu.
 annides nestor. nestoros. nestorides. plisteis plisten⁹ plisteides. pele⁹ peleos. pelides. Tbi
 p̄ syneresi ei mutat i i lōgā. Forma i foemininis ē triplex. P̄tia p̄onymica foemina i is

De dcl
 natione
 patrony
 micorū
 z primo
 masculi.
 noium
 m̄tis
 ea

formant a masculinis remota de vt priamides priamis. Si aut masculina i logam habuerint ante des illu in ei vertut. vt pelides peleis. Scda patronymica feminina in as formantur similiter a masculinis remota de. vt peliades pelias. Tria eneades eneeas facere debuit: sed eneas auctoritate sua protulit maro in libri titulo. Tertia patronymica feminina i e formant a primitiuis hoc modo. Si primitiuu habuerit i i nro o producta reperit i patronymico ante ne. vt acrisios acrisioe. Si vero primitiuu no huerit i i nro tuc i pducta reperit i pronymico ante ne vt adraffos adraffine. Forma latina i duas ptes diuisa e. s. masculina z feminina. Masculina pronymica latina quqz formas hnt. Pria Si primitiuu e declinationis prime e gti veru i a z additur des. vt andreae andreades. Scda. Si primitiuu e declinationis scde z gti i i sola desinat. gto addit tñ des. vt petrus petri petrides. Tertia si primitiuu e declinationis scde z gti i duo ij desinat: vltimu i vertit i n addit des vt Antoni Antoniades. Quarta. Si primitiuu est declinationis scde z gti i ei desinat. ei vertit i longu. z addit des. vt. Orphe orphei orphides. Quinta. Si primitiuu e declinationis tertie. dto tñ additur des vt ioanni ioannides. Femina pronymica latina formant a masculinis remota de. vt petrides petris. In noibus at scde declinationis mittentib gti i ei gto addit s sola. vt orphe orphei orpheis. Significatio vt significet. id e qd filius vel nepos cu gto sui primitiu. Dicit igitur auctor q prima declinatio dat. i. declinando demonstrat patronymica q dant marib. i. q masculina sunt. quasi dicat. q patronymica masculina sunt generis masculini z faciem rectum. i. nominatiuum in es. vt hic priamides.

Am
Actus
en
Quint
e
vl a uel
es
Abtut
a

Am quartus casus aut en gerit e vel a quintus.

Et reperitur in es.

Auctor dicit q accusatiuus casus facit in am aut in en. vt hunc priamidam vel priamiden. vocatiuus facit in e vel in a. vt vocatio o priamide vel priamida. z reperitur etia ipse vocatiuus in es. vt priamides.

Ablatiuus in a vel in e nec caetera muta.

Dicit q abltus facit in a vel in e. vt ab hoc priamide vel priamida. Nec debes mutare caetera. i. ceteros casus. de quibus nihil dcm est. qz ceteri casus declinat in primam declinationem vt genitiuo hui priamidae dto hui priamidae. Et pluraliter nro hi priamide. gto hor priamidarum. dto his priamidis. actio hos priamidas. inuenitur etiam hos priamides. vto opriamidae. abltio ab his priamidis.

Patro-
nymica
foemini
ni gtiis.
Itutis
is gtiis
is ul os
crescit
Actus
a ul em

Ututis.
no cre
scens
Abtutis
e Actus
pluralis
as ul es

Lertia foeminea tibi patronymica format.

Is recto prebens: genitiuus erit tibi crescens.

Isqz vel os faciet: a vel em quartus tibi prebet:

In hac parte. Auctor determinat de declinatione patronymicorum foeminiu dicēs. Tertia declinatio format tibi patronymica foemina pbes tibi hac terminatione is recto. i. nro casu singulari quasi dicat q patronymica foeminea sunt tertie declinationis et faciunt ntum i is. Deinde ponit regulam gti dicēs. Gtiis erit tibi crescens. i. superabit ntum z faciet is vel os: vt nro hec priamis.

gto hui priamidis vel priamidos. i. filia vel neptis priami. Quartus. i. actus prebet tibi em vel a. vt actio hac priamidem vel priamida.

Quintus i seruabit sed rectum non superabit.

Dicit q vtus seruabit hanc terminatione i. vt vocatio o priami vltima cor. Sed talis vocatiuus non superabit ntum: imo erit sibi equalis.

E solam sextus tenet. es qz vel as reperimus.

Plurali quarto. nil plus preter metra muto.

E solam sextus tenet. i. abltus terminat in e sola vt abltio ab hac priamide. qz p z nos reperimus es uel as quarto. i. actio plurali. vt actio has priamides. uel priamidas. Nil

plus muto supple de tertia declinatione i patronymicis foemininis preter metra. hoc e
preter illud q aliquando ca vel necessitate metri convenit permutari. Declinantur. n.
in alijs casibus fm tertiam declinationem.

Interdum per ias haec patronymica formas

Dicit q interdum hec patronymica foemina terminantur i. ias in nominatio casu
vt pelias z ambrosias.

As brevis in recto dat adis vel ados genitius.

Adodo. Al. docet declinare pdicta ponymica in ias terminata z alia similia dicēs. As
brevis i recto. i. nomē terminati in ias breuem in ntō dabit adis vel ados in genitio
penultima correpta: vt hec ambrosias. gto huius ambrosias di vel ambrosiados. i. filia
uel neptis ambrosij.

Em vel a dat quartus. in e sit tantūmodo sextus.

Dicit q actūs facit i em vel in a vt actō hanc ambrosiadē vel abrosiada. Sext^o. i. abltūs
facit in e. vt ablatiuo ab hac ambrosiade.

Dans reliquos terna: nil mutat in his nisi metra.

Dicit Auctor: q reliq casus variant ad modū tertie declinatiōis: z nil mutat in his ni.
si metra. idest nil de tertia declinatione mutat nisi necessitate metri postulante.

More vides greci tamen s quinto remoueri.

Dat q aliqui s remouet i vto more greci. i. fm more grecor: vt pelias remota s sit pe.
lia z ambrosias remota s sit ambrosia. Declina igit sic Haec pelias. h^o peliadis z peli^a
dos. hanc peliadi. hāc peliadē z peliada o pelias z pelia ab hac peliade. Ne peliades ha
rum peliadū. his peliadib^o. has peliades. o peliades. ab his peliadibus.

Ne plerisqz damus quibus e noimā sociamus.

Dicit q aliqui nos damus hāc terminatiōe ne plerisqz. i. multis vel aliquibus noibus pa
tronymicis vt acrisone. qb^o nos sociam^o normā e. i. regulā noīuz terminatoz i e. quasi
dicat ipsa declinant sicut illa q terminant in e. de quibus imediate regula tradetur.

Cum dedit e graecus rectus tenet es genitius.

Adonstiat hic qualr variari debeāt noia greca i e terminata. Et dicit. Cū graec^o rect^o
dedit hāc terminatiōe tūc gtūs tenet es. vt ntō hec phoebe. gto hui^o phoebes.

Em dat z en quartus: reliquos recto sociamus.

Quartus. i. actūs nois graeci i e terminati dat em vel en. vt actō hāc phoebe vel phoe
ben. Reliquos. s. casus nos sociam^o. i. similes faciem^o. recto. i. ntō. vt datiuo huic phoe
be vto o phoebe. abltō ab hac phoebe.

Cum greci rectus tenet os: par est genitius.

Vel dat oy grecus: delos deloy tibi testis.

In hac parte Auctor determinat de declinatione graecor terminatoz i os dicēs. Qñ
rectus. i. ntūs nois graeci tenet os tūc gtūs e par suo ntō. i. similis. vel graec^o gtūs dat
hāc terminatiōe oy. delos. i. hoc nomē delos graecū sit tibi testis. vt ntō hec delos. gto
huius delos vel deloy nomen insulae.

Quartus on: os quintus: o tertius atqz supremus.

Quartus. i. accusatiū nominis graeci in os terminati facit on. vt accusatiuo hanc de
lon. Quintus. i. vocatiū facit os. vt vocatiuo o delos. Tertius. i. datiuus a^o qz supre
mus idest ablatiu^o facit o. vt datiuo huic delo ablatiuo ab hac delo. Unde poeta. Alia
ternam agnoscere delon.

Sepe dat is rectus: dat ios vel eos genitius.

Dicit q ntūs graecus sepe finitur in is vt haec tethys. z tunc genitiū^o dat ios vel eos
vt gto huius tethys vel tetheos.

Im quartus dabit: quintus: neuter superabit.

Intūs
ias

adis
Btūs
ados
Actūs
em v^o a
Sext^o e

Ultūs
aliqui re
mouet s

Intūs
grec^o e
gtūs es
Actūs
em v^o en
Intūs
grec^o
gtūs os
vel oy.

Actūs
on
Ultūs
os
datūs. z
Abltūs
o
Intūs.
grec^o is

Brūs
ios vel
eos
Actūs
im vtūs
i
De decli
natione
hui⁹ no
minis ge
nesis
Brūs is
vel os
Actūs
im alijs
casus
De decli
natione
hui⁹ no
minis
moyses
De decli
natione
hui⁹ no
minis ie
sus
De decli
natione
pnoia
num
Prima
declina
tio
Secūda
declina
tio

Dicit auctor q³ quattus .i. actūs noīs p³dicti dat im. vt actō hāc tethym. Quittus .i. do
catus dat i vt vtō o tethy. Sed neuter. s. nec actūs nec vtūs supabit rectū. i. ntūm.

Sit quintus recto par declinante latino.

Dicit q³ qnt⁹ .i. vtūs noīs graeci in is teriati. sit par. i. similis recto. i. ntō. declināte latio
idest scdm latinā declinationem. vt hec tethys. vocatiuo o tethys.

Dat genisus quantum similem sibi: dat genitiuum.

Is vel eos: tenet im quartus: reliqui q³ dabunt i.

In hac pte auctor deteriat de hoc noie genesis: qd est qdā liber biblie. Et dicit sic. hoc
nomē genesis dat qntū. i. vtūm sibi simile. vt vtō o genesis. Et dat gtūm in is vel i eos
vt hui⁹ genesis vel genesios. Quartus. i. actūs tenet im. vt actō hāc genesim. Reliqui
casus. v³. vtūs z abltūs dabūt. i. vtō hui⁹ genesis. abltō ab hac genesis.

Dat moyses moysi. reliquos ternae sociabis.

In hac pte Auctor ponit regulā de hoc noie moyses. qd ē ppiūm nomē viri. Et dicit
moyses dat moysi i gtō. Et tu sociabis rei quos casus ternae. i. stiae declinatōis. hoc ē
in alijs casib⁹ declinat ad modū ternae declinatōis. vt hic moyses. gtō hui⁹ moysi dati
uo hui⁹ moysi. actō hui⁹ moysē. vtō o moyses. abltō ab hoc moysē.

Dat iesus um quarto: reliquis u semper habeto.

Idic Auctor dat doctrinā de hoc noie iesus. Et dicit q³ hoc nomē iesus qd interpretat
saluator: dat hāc teriatiōē um quarto. i. actō. Reliqs u semp habeto. i. q³ i reliqs casib⁹
in u semp terminat. qd patet declinādo vt hic iesus. gtō huius iesu. datiuo hui⁹ iesu.
actō hunc iesum. vtō o iesu. ablatino ab hoc iesu.

St declinandi pronomia norma quaternaria.

In hac pte Auctor deteriat de quattuor formis declinationis p.
nominis dices q³ norma declinādi pnoia est quaternaria. i. quadru
plex. i. prima. scda. tertia. z quarta. Et deo post declinatōē noīs agit
de pnoie. q³ pōit loco ppij noīs. z certas finitalq³ psonas recipit.

Est q³ mei vel mis in prima: tui q³ sui q³.

Dicit auctor q³ tria sunt pnoia i prima norma siue i pnoio. v³.
mei vel tuis mibi. tui. tuis. tibi. sui. sibi.

Recto personae non seruit regula primae.

Dicit auctor q³ hec regula. s. recte declinatōis nō seruit recto. i. ntō primae psonae. q. d.
hui⁹ pronomini ego: cuius obliqui nō recte formātur ab ipso ntō. deberemus enim
dicere ego egonis. z dicimus mei vel mis.

Debet ius facere genitiui norma secundae.

Debes formare per eā pronomina quin q³.

Dicit q³ pnoia scdaē normae seu secūdi modi faciūt gtūm i ius vt ille illi⁹. Praeterea
dicit q³ tu debes formare p scdam formā qn q³ pnoia. s. ille ipse iste hic z is.

His octo species primaria dicitur esse.

Dicit. A. q³ octo pnoia supradicta sunt priaria. Itō dicit. Spēs priaria. i. primitiua di.
cif eē his octo pnoibus supradictis. v³. trib⁹ primi modi. z qn q³ secūdi modi.

Mostrant z referūt hec: z quasi fixa manebunt.

Is suus ipse sui referunt sed caetera monstrāt.

Ille refert. mōstrat: nō facit hoc aliud.

Idic. A. ostendit ppietate p³dictor⁹ pnoium dices q³ hec pnoia p³dicta mōstrāt. i. dēmō.
stratiua sunt. z referūt. i. relatiua sunt. z māebūt qsi fixa. i. substantiua. q. d. q³ p³dictor⁹ p.
noium aliq³ sunt dēmōstratiua vt hic z iste ego tu. aliqua relatiua. vt is suus ipse z sui.

et manebunt quasi fixa. i. substantiva. quasi dicunt ad demonstrandum ipsa non esse penitus substantiva. Nam licet substantivae ponantur. ut ego curro. tamen recipiunt substantivum tanquam si essent adiectiva ut ego pater. Alij dicunt quod Auctor dixit quasi ad notandum quasi aliquid esse substantiva significatione et non voce ut is et ipse. aliquid voce et significatione ut ego et tu. Alij tamen dicunt quasi. i. certe vel vere substantiva. quia secundum priscianum pronomen ponitur loco proprii nominis et certum significat personam. Postea dicit quod hoc pronomen ille refert. i. relatum est. monstrat. i. demonstrativum est: et nullum aliud pronomen hoc facit. i. poterit esse relatum et demonstrativum.

De quibus tribus primis septem sit origo supremis.

Dicit. A. quod a tribus primis pronominibus derivantur alia. videlicet meum tuum suum et vester nostras. Adde noster et nostras ab hoc pronome ego. tuum vester et vestras ab hoc pronome tu. suum vero ab hoc pronome sui. Et est sciendum quod illa quae derivantur a demonstrativis demonstrativa sunt. et quae a relatis relativa sunt. Ideo solent habere aliqui verbum sequentem.

Personas duplices haec designare videntur.

Lui possessore possessio significatur.

Dicit. A. quod ista septem pronomia praedicta significant duas personas. scilicet personam possessoris et personam rei quae possidet. Nam cum dico liber meum per hoc pronomen meus intelligo possessorem libri videlicet meum: et possessionem meam videlicet librum.

Formans quis vel qui donato crede minori.

Auctor dicit quod hoc nomen quod vel qui declinatur secundum quod donatus iubet esse declinandum secundum illam partem. Nominatio quis vel qui etc.

Tertia per primam sit nominis atque secundam.

Dicit auctor quod tertia norma declinandi pronomina sit per primam et per secundam nominis declinationem quasi dicat quod pronomina tertij modi declinantur sicut nomina primae et secundae declinationis. Nam sicut dicimus. Nominatio bonus bona bonum. gratia boni bonae bonum: ita dicimus. Nominatio meus mea meum gratia mei meae mei etc. Et illorum pronominum sunt quinque. scilicet meus tuus suus noster et vester.

Has tres donatus distinguit sufficienter.

Dicit auctor quod donatus distinguit sufficienter has tres normas praedictas. i. pronomia primi modi. scilicet et tertij. Ideo ipse non praedit ulterius in declinatione ipsorum.

Quarta quidem ternae par debet nominis esse.

Dicit. A. quod quarta norma declinandi pronomia dicitur esse par. i. filisternae. i. tertiae declinationi nominis. Nam sicut dicimus maiestas maiestatis: ita dicimus nostras tuas. vestras tuas.

Et tibi signabis quae declinans variabis.

Hoc est secundum capitulum huius libri. In quo auctor intendit deteriare de declinatione nominum heteroclitorum. Et primo proponit quod facere intendit dicere. Tu signabis tibi. i. in mente tua haec nomina quae nomina declinant variabiliter. i. variis modis declinabis. Et est sciendum quod nomen heteroclitum nihil aliud est quam nomen varie seu alterne declinatum. ut nomen hoc coeli. pluraliter nomen hoc coeli coelorum. habito de nominibus rectis. agit de diversis. scilicet heteroclitis. Et dicitur heteroclitum dictionum irregularium contra regulas artis grammaticae variatio. vel est significati vel cognificati in una et eadem parte orationis variatio. Et dicitur ab heteron quod est varium. et elisis quod est declinatio quasi varia declinatio. Et habet fieri septem modis. scilicet in persona ut sum es. In genere ut hoc coeli hoc coeli. In declinatione ut hoc vas. et pluraliter haec vasa. In declinatione et genere ut hoc epulum. haec epulae. In significatione tamen ut opus. et hic fascis in singulari idem quod fasciculus. in plurali honores. Lucanus. Septimus hic sequitur repetitis fascibus annus. Similiter caro in singulari pro carne humana. in plurali pro carnibus porcinis pecorinis vel alijs. In flexione vel inflexione vel in casu: quod idem est ut. nuximus. iter itineris.

Quis vel qui

Tertia declinatio

quarta declinatio. Caplin secundum est de heteroclitis. ta declinatione

c ij

In positione ut ego mei iupiter ionis. nā aliud est positio facta i nominatio aliud in obliquis. Tamen fin quosdam heteroclitis sit quattuor modis. genere ut hoc caeluz in singulari. hi celi in plurali. Comparatione ut bonus melior optimus. qz deberemus dicere bonus bonior bonissimus. Declinatione ut vas quod in singulari est tertiae declinationis et in plurali scda. Sensu siue significatione ut opus. caro fascis. verum como. dina dicendum est quattuor reddunt nomen heteroclitu genus. numerus. declinatio et casus. unde versus. Et genus et numerus et declinatio casus. Nomen heteroclituz red dere sepe solet.

De heteroclitis. Pascua sola datur. et pascua plura dabuntur.

Dicit q hoc nomen pascua in singulari e ge. foe. et in plurali est generis neu. et est heteroclitu genere et etia declinatioe. qz in singulari est primae declinationis et in plurali scda declinationis. Inuenitur etia i foeminino genere he pascuae pascuaru. Unde Ezechie lis. xxiij. Insuper et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris. Pascua est nutrimentum animalis bruti.

Est zizania: sunt zizania plurimaeqz.

Dicit A. q hoc nomen zizania in singulari est generis foeminini. et in plurali neutri vel foemini. ut nro haec zizania pluraliter nominatio haec zizania vel haec zizaniae. Ideo dicit plurimaeqz. Inuenitur tamen etiam hoc zizaniu. nry. neutri generis. Item zizania est seges vel herba peruersa. f. lolium. ut dicunt. Et ponitur quadoqz pro sorde omnium segetum.

Balnea dic vel eas: ea non prius sed cum das.

Sic et amygdala dic.

Dicit A. q hoc nomen balneu in singulari est generis neutri. in plurali vero foeminini et neutri ut pluraliter nro hec balnea vel haec balneae. sed in singulari semper est generis neutri Et hoc e quod dicit. Dic. i. dicere debes balnea vel eas. i. balneas i numero plurali. ea. i. balnea non e prius in numero singulari. sed tu debes dicere cu. idest balneu In singulari e generis neutri et i plurali foeminini et neutri. Sic et amygdala dic. quasi dicat q amygdala eodem modo variatur quo balnea. ut nro hoc amygdalum. pluraliter nominatio hec amygdala vel haec amygdale. Tamen inuenitur haec amygdalus p arbore tantum. sed amygdalum pro ei fructu. Inuenitur etiam hec amygdala tam p fructu qz pro ligno.

Delicium tibi sit mihi semper deliciae sint.

Dicit q hoc nomen deliciu est heteroclitu. significatione genere et declinatione: quia in singulari significat peccatum et est generis neutri et declinationis scda. in plurali significat cibum delicatu et est generis foeminini et declinationis primae. ut nominatio hoc deliciuz. pluraliter nominatio he deliciae.

Hoc epulum comedis. epulae parantur amicis.

Dicit A. q epulu i singulari e generis neutri et scda declinationis. in plurali est generis foeminini. et primae declinationis. ut nro hoc epulu. pluraliter nominatio he epulae et est ferculum. et dicitur fin quosdam epulum pro corporali. sed epulae epularum pro spiritali idest pro refectione scientiae vel virtutis. Un Plato in Timeo. Clemens. ad epulas besternas.

De heteroclitis. Est locus atqz loci sunt artis. et loca terrae.

Dicit Auctor q locus i singulari e generis masculini sed in plurali masculini et neutri ut nro hic loc. pluraliter noto hi loci. et haec loca. Si i masculino genere significat artis dialecticae i neutro vero loca terrae. Ideo dicit loci sunt artis. sunt loca terre. Itē loc. dī tā substantia qz quantitas q aliqd locale circūscribit. Itē loc. dī maxima ppositio vel habitudo. vñ trahit argumentū tā i dialectica qz i rhetorica. Et nota q loc. pprie ē quantitas circūscribens corpus. Sed hec loca locoz pprie de his dicunt i qbus possessiones habent. Loci aut ad logicos ptinet. Itē locus est sedes argumenti: vel id ex quo ad ppo.

ita qone conueniens trahit argumētū. Itē locus dicit facultas. copia ptas. cōditio. tēp^o. occasio. opportunitas. dignitas. auctoritas. honor. magnitudo. maiestas. fastigiū. splendor. gradus. gloria.

Est iocus atq; ioci sunt et ioca plurima genti.

Dicit auctor q; iocus in singulari ē gñis mas. in plurali vero masculini et neutri. vt ntō hic iocus. pluraliter ntō hi ioci vel haec ioca. i. ludus vel solatium.

Balteus addatur. neutriū plurale sequatur.

Dicit auctor q; hoc nomē balteus addatur predictisq; in singulari est gñis mas. sed in plurali neutri. vt hic balte^o. pluraliter ntō hec baltea. i. zona argētea vel cingulū militar^e. Carbassus vna ratis. et carbassa plura videbis.

Dicit auctor q; carbassus in singulari ē gñis fe. in plurali neut. vt ntō haec carbassus. pluraliter ntō haec carbassa. i. velum nauis. Et vt dicit haec carbassus i singulari vestis sinuosa q; tam viro q; mulieri cōuenire pōt. Sed carbassa soz ad vela nauū ptinet. et cor. penul. Unde Ouidius. Uidi p̄cipiti carbassa tenta noto.

Arbutus est similis huic. intyba. pergama iugis.

Dicit q; haec dictio arbutus ē filis pcedēti. q; in singulari est gñis foeminini et in plurali neutri vt ntō haec arbut^o. pluraliter ntō haec arbuta. i. collectio arborū. Tu iūgis etiā intyba et pgama q; eodē modo declinātur. vt haec intybus. pluraliter ntō hec intyba. et est qdam herba. ntō hec pergamus. pluraliter ntō hec pergama. i. ilij muri. Ioānes tortellus dicit. Intyba cū t exili. et p̄ graeco in penultima scribit. herba ē capillosa et amara: cuius tenues capilli segetes ambiūt et necant: dicēte Virgilio libro georgicorū primo. Strymoniaeque grues et amaris intyba sibiis.

Cui coelum seruit. coelos et cuncta ereauit.

Sic rastrum rastros: porrūq; facit tibi porros.

Dicit q; ista noia. v3. celū. rastrū. porrū in singulari sunt gñis neutri: et in plurali mas. vt ntō hoc celū. pluraliter ntō hi coeli coeloz. ntō hoc rastrū. pluraliter ntō hi rastri. ntō hoc porrū. pluraliter ntō hi porri. Coelū dicitur a coelo las. p̄o sculpe q; sculptum est et insignitū varijs stellis. Rastrū rastri instm rusticorū. et dicit a rado dis. q; radit terram. Rastrū etiā dicit aliud instm rusticorū dentatū: quo paleā remouēt a granis. Porrū est quaedam herba. et dicit a porrigo. q; in lōgum porrigit. Etiā ē qdaz i firmi tas q; sit in manib^o vel in pedibus ad similitudinē porroz.

Frenum detur equo: frenos et frena teneto.

Sic claustrum formas: filum pariterq; capistrum.

Dicit q; ista noia frenū. claustrū. filiū et capistrū in singulari sūt gñis neu. et i plurali masculini et neutri. vt ntō hoc frenū. pluraliter ntō hi freni vel haec frena. hoc claustrum. pluraliter ntō hi claustra. vel haec claustra. hoc filiū. pluraliter ntō hi fili vel haec fila. hoc capistrū. pluraliter ntō hi capistri vel haec capistra. et est qdā ligamē cū quo equ^o vel aliū aīal ex pte capitis tenet. et dicit a caput. q; caput iumentorū stringit.

Dicimus altilis si plura sint: altilis vna.

Consimiliq; modo sit declinanda supellex.

Dicit. A. q; ista duo noia altilis et supellex i singulari sūt gñis foeminini et i plurali neutri. vt hec altilis. pluraliter ntō haec altilia. et dicit res q; ad hoc alif vt p̄guior fiat et vt occidat vt porci et volucres domesticae. haec supellex. pluraliter ntō haec supellectilia et ē substantia vel facultas et omne iustm et ornamentū domus.

Tartarus ater habet plurale ra: vinaq; dant rum.

Dicit q; h nomē tartar^o in singulari ē gñis mas. in plurali neu. vt ntō hic tartarus. pluraliter ntō hec tartara. i. iferna. Et inuenit hoc tartar^o p̄ fece vini. id dicit. vinaq; dāt iū. Et ostreue sic. Tartar^o ater. i. ifern^o niger. hoc ē illud nomē tartar^o h3 plale ra. i. i plu.

c iij

rali nūero bz tartara. qz p z vna dant rū. i. inuenit et tartarū gñis neu. singularis nūe
ri significans feces vini. Tartarus ē pfundissim⁹ loc⁹ ifernoz de quo neminē extraxit
de⁹. illic est flet⁹ z stridor dētū. horroz tenebrarū z tremor frigidus.

Sibilus hic dices: sed sibila plurima iunges.

Supparus esto comes: prius hic tenet us: sed a subdes.

Taenarus: infernus: sic maenalus: sic z auernus.

Dindyma pileus ismara gargarus associamus.

Dicit qz noia ista posita i nūero singlari sūt gñis mas. z i plali neu. vt ntō hic sibil⁹ plu
raliter ntō haec sibila. hic suppar⁹. pluraliter ntō haec suppara. hic taenar⁹. pluralit⁹ ntō
haec taenara. hic ifern⁹ pluraliter ntō haec iferna. hic maenal⁹. pluraliter ntō haec mae
nala. hic auern⁹ pluraliter ntō haec auerna. hic didym⁹ pluraliter ntō haec didyma.
hic pile⁹. pluraliter ntō haec pilea. hic ismar⁹. pluraliter ntō haec ismara. hic gargar⁹.
pluraliter ntō haec gargara. Itē sibil⁹ dī a sibilosus. qd spētū ē pprie. tñ hoies sibilat
Suppar⁹ ē manica ornat⁹ cā sup alia ducta. z crispa. Et pōit sepe p velo vel replicatiōe.
vel lūmitate veloz. Un qdā Suppara nudatos cīgūt āgustia lacertos. Itē Juner alie.
Suppara veloz piturua colligit auras. Taenar⁹ ē mōs siue vallis vbi dīscēsus ē ad ife
ros. z sepe pōit p ipso dīscēsu ad iferos z p iferno. Infern⁹ dī ab ifra. qz sub terra dicit
et. Sicut. n. cor ē i medio hois. ita z infern⁹ i medio terrae credidit et. z Maenalus ē mōs
archadie. Auern⁹ dicit loc⁹ vbi ē dīscēsus ad iferos. z pōit saepe p iferno. z dicit ab a qz
est siue z verno qd ē dīclatio. qz iferno nulla ē dīclatio. Didyma ē nomē altissimi mō.
tis. Joānes tortelli dicit. Didyma pīa cū ilatio sequēte n penultia cū y greco. z vltia
cū m littera scribit. mōs ē phrygiae matri deū facer. dīclatur qz tñmō in plurali. Clir.
gili⁹ libro eneidis. ix. Itē p alta didyma. Pile⁹ scdm eūdē cū in latio z vnico l scribit.
optimētū qd dā ē capitis. Itē dicit. Ismar⁹ absq aspiratione z vnico r scribit. mōs est
thracieteste. Seruio sup decimū eneidis. z i bucolico. z vt refert vibi⁹ in qdā sui parte
asprim⁹ est z icult⁹. in residuo vero fertilis vinetis z oliuis. Idē dicit gargara qz cū
ga nobis scribit. fm tñ etymologia p c scribi dberet. z sunt cacumia mōtis idae. Idā
mons ē z silua troianoz in phrygia. quā Homer⁹ libros. viij. iadros feraz parentem
dixit z locum continere quod gargaron vocant.

Ista solent quarta variari siue secunda.

Lum lauro quercus pinus cornus quozqz ficus.

Nis colus atqz domus penus z lacus associamus.

Et specus z cantus cetus iungemus z ortus.

Dicit qz noia pdicta pnt variari p scdm z qrtā dīclationē. videlicet. haec laurus gñ
hui⁹ lauri. vel laur⁹. haec querc⁹ gñ hui⁹ querci vel quercus. haec pin⁹ gñ hui⁹ pini
vel pin⁹. haec corn⁹ gñ hui⁹ corni vel corn⁹. haec ficus. hui⁹ fici. vel ficus. haec col⁹
hui⁹ coli. vel colus. z ē roca foeminaz. z instrumētū vñ foemine nēt. haec dom⁹ hui⁹
domi vel domus. haec penus hui⁹ peni vel penus. hic lac⁹ hui⁹ ci vel lacus. haec spec⁹
hui⁹ speci vel specus. Et ista tria. vñ cātus cet⁹ z ortus pnt variari p scdm z qrtā decli
nationē sensu variato. i. fm variā significationē. In secūda dīclatione cātus signifi
cat curuaturā vel circūfertēiā rote. vel ē pncipiū decanif. cet⁹ pīscē magnū marinū. hor
tus viridariū. In quarta vero dīclatione cātus significat modulationē vocis. coet⁹
turbam. ortus originem pncipiū natiuitatem

Is vel us ista suis dices dare cōpositiuis.

Lera. iugum. limus. animus. colus. arma. bacillus.

Lū norma neruū cū freno collige cliuū.

Estqz perenna tamen de iure perēnis habetur.

In his vñ dicit qz cōposita ex noib⁹ in liā positis pnt terminari i is z us. Verbi grā u

De he
terocli
tis dīcl
nationi
bus.

ra cōpōit cū fin. ⁊ dicim⁹ hic ⁊ hec sinceris ⁊ hoc cere. vñ cer⁹. ra. fū. i. pur⁹. Jugū cōpo
nit cū bis ⁊ dicim⁹ hic ⁊ hec bjugis ⁊ hoc bjuge. vel bjug⁹. ga. gū. i. res duoz iugoz.
Anim⁹ cōpōit cū magn⁹ ⁊ aīm⁹ ⁊ dicim⁹ hic ⁊ hec magnanimis ⁊ hoc nūme. vel m⁹ ma
mū. i. magnanimi. Et i ⁊ colus cōponit hic ⁊ hec icolumis ⁊ hoc me. vel mus ma mū.
i. sōspes vel potēs. Scdm alios icolum⁹ nō dī. Et i ⁊ arma cōponit hic ⁊ hec iermis ⁊
hierme. ⁊ mus ma mū. i. sine armis. Et i ⁊ bacillus cōponit hic ⁊ hec imbecillis ⁊ h le.
vel lus la. lū. i. non potēs. Et e ⁊ nomia cōponit hic ⁊ hec enomis ⁊ hoc nie. vel mus
ma. mū. i. nō regularis. Et e ⁊ neruus cōponit hic ⁊ hec nis ⁊ hoc ue. vel uis ua. nū. i. si
ne neruis. Et e ⁊ frenū cōponit hic ⁊ hec effrens ⁊ hoc ne. vel nus na. nū. i. sine freno
vel dissolutus. Et e ⁊ cliuus cōponit hic ⁊ hec dcliuis ⁊ hoc ue. vel uis ua. nū. i. ifimus
vel depressus. Deinde seqt. Estq; perēna. q. d. qñ inuenit perēnus nanū. tñ d iure debe
mus dicere hic ⁊ hec perēnis ⁊ hoc ne. i. ppetuus. ⁊ componit ex per ⁊ ānus.

Vas vasis ternā tibi dat plurale secūdam.

Dicit q vas in singulari ē dclationis tertiæ. vt vas vasis. i. plurali vō secūdae. vt va
sa vasoz. Sed vas habēs vasis in genitiuo non est heteroclitū.

Tota domus quartæ nū mox mosq; secundæ.

Snia ē. q hoc nomē domus vbiq; ē declinationis quartæ. nisi in iſcriptis termina
tionib⁹. vñ. nū. mo mos ⁊ rū. in qbus ē scdæ declinatiōis. Et est sciēdū q sic declinat.

Ntō hec domus. gto hui⁹ domi vel domus. dtō huic domo. actō hac domū vtō odo
mus. abltō ab hac domo. Et pluraliter ntō haec dom⁹ vñ domi. gto haz domoz. dtō
his domib⁹. actō has domos vel dom⁹. vtō o domi vel mus abltō ab his domib⁹.

Plurale numerum retinet aes atq; metallum.

Raro per reliqua dabitur plurale metalli.

Hic ponit regulā de noib⁹ metalloz dicēs. q ista noia. f. aes ⁊ metallū variant i plura
li nūero. vt pluraliter ntō haecaera: pluraliter ntō haec metalla. Sz raro caetera no
mina metalloz in plurali variant. vt ntō hoc aurū. nō. n. dicimus pluraliter ntō haec
aura. ⁊ sic de similib⁹. Et ē sciēdū q noia metalloz sunt haec. f. aurū. argētū. plūbū.
stānū. cuprū. ferrū. aurichalcū. chalybs ⁊ alia qdā q ex aliqb⁹ hoz fabricantur.

Aequoz ⁊ vnda fretum mare melq; latex aqua vinū.

Pocula fons. flumen. fluuius. pluralia seruāt.

Stagna. lacuna. lacus. amnes. puteus quoq; lympha.

Lactera pluralem retinent humentia raro.

Lex mensuratis tamen ⁊ pensis datur ista.

Hic. A. ponit regulā de noibus hūidis. Et dicit q noia in lſa posita variant in plura
li: sz alia hūiditate significātia nō hñt plurale nūēz vel raro hñt. vt oleū ⁊ similia. Et
haec lex. i. haec regula pz intelligi de his q vendūt cū mēſura vel cū trutina. vt lac ole
um. Et hoc dicit pp saluā stillā rosē pluuiā. guttā. q nō mēſurant nec trutinātur.

Ordea. frumenta. faba melonesq; citruli.

His plurale damus: sic dant far pisa lupinus.

Raro seminibus aliis plurale tenemus.

Hic. A. ponit regulā d noib⁹ seminū. ⁊ dicit q illa noia q ponūt i textu variant i plura
li. vñ. hoc hordeū. pluraliter ntō haec hordea. hoc frumētū. pluraliter ntō haec frumē
ta. hoc fabū. pluralit ntō hec faba. alij dñt singularit ntō haec faba. pluraliter ntō hec fa
be. hic melo. plalit ntō hi meloes. hic citrul⁹. pluralit ntō hic citruli. hoc far. pluralit ntō
hec farra. hoc pisū. pluraliter ntō hec pisa. hic lupin⁹. pluraliter ntō hi lupini. Alia vō
noia seminū raro variāt i plali. vt ntō hoc triticū. hec auena. hec filigo. Jō dicit. Raro

c iij

De he
teroclitif
que defi
ciūt i ca
sibus vñ
numero

Noia si
gnifican
tia res
hūidas.

Noia si
gnificā
tia semē
terre.

- seminib⁹ alijs plurale tenem⁹. Itē far ris nen. ge. dicif quoddā genus ānone. ⁊ dicif a frango gis. Generaliter tñ oīa semina frugū farra dicūtur a frangendo. qz olim fran gebantur in pila anteqz usus molarum esset.
- Quinta**
declatio
h3 raro
plurale Raro plurale dat tibi quinta: nisi sint haec.
Res pariterqz dies acies facies speciesqz.
Progenies ⁊ maneries dic materiesqz.
Dicit auctor q noīa qntae declinationis raro variātur ī plurali. nisi sint haec q in lfa ponūtur. Et quia textus est clarus ⁊ etiam vocabula. ideo bonum est transire ad alia magis necessaria.
- Pax Sā**
guis Raro plurale vult pax ⁊ sanguis habere.
Dicit auctor q haec noīa pax ⁊ sanguis raro variant in plurali. nisi ī alia significatio ne vt viri sanguinū declinate a me. sanguinū. i. peccator. Et notāter dicit raro. qz ali. quādo reperit sanguis in plurali vt in euāgelio. Qui nō ex sanguinibus.
- Vulgu**
pelag⁹ Neutra facis sine plurali vulgus pelagusqz.
Dicit q vulgus ⁊ pelagus sunt ge. neu. ⁊ carēt nūero plurali. Et secū dū aliquos raro variātur ī plurali. ⁊ sunt ge. mas. vt pluralr ntō hī vulgi. pluralr ntō hī pelagi.
- Tellus**
Humus
Belu. Nescio telluris vel humi plurale geluqz.
Dicit q haec noīa tell⁹ telluris. hum⁹ humi. ⁊ hoc gelu carēt plurali. Tellus ris. dicif terra frugifera a tollendo dicta. qz fruct⁹ ei⁹ tollimus. vel qz fructus eius nos tollunt idest nutriūt. vel qz nos tollit. i. portat ⁊ sustinet. Humus. i. terra ⁊ pprie humida ⁊ i ferioz. Belu neu. generis indeclinabile. i. frigus. ⁊ dicitur age qd est terra. ⁊ ligo as. eo q liget terram idest stringat.
- Ador** Nescit ador normaē contraria norma mouere.
Dicit q hoc nomē ador qd idem ē qd pīguedo siue flos far ine: ē indeclinabile pp re pugnātiās duarū regularū. Noīa ē. q noīa neu: in oz desinētia corripuit penul. geni. vt marmor ris. vt dictū ē ibi. Neutraqz. Alia ē. q noīa in oz desinētia deriuata a verbis pducētib⁹ o in penul. syllaba pducūt penul. ge. vt amor ris. Per primā deberet cor. ripere ⁊ psecūdam pducere penul. Et ideo ppter istas duas repugnātiās remāsit ī declinabile: ne alteri regularū fieret iniuria. Cōstrue sic. Norma cōtraria normaē ne scit mouere hoc nomē ador. ⁊ deriuat ab adoro. ras. Etia ador est qdā genus ānone vel frumēti vnde fiebat panis imolaticius: quē qui imolabat deū adorabat.
- Pus**
fas
gr
Nefas
sunt ide
cliabilia Aptota neutra tene pus ⁊ fas irqz nefasqz.
Dicit auctor q ista noīa. spus. i. putredo. fas. i. licitū. ir. i. palma manus. nefas. i. iniū stam vel illicitū sunt aptota neutra. i. gñis neutri ⁊ indeclinabilia: ⁊ dicūtur aptota ab a qd est sine ⁊ aptos casus. quasi sine casuū variatione. Pus ris fe. gene. i. custodia. ⁊ dicitur a purus eo q purum custodiat ⁊ retineat. Item hoc pus indeclinabile est pu tredo vel quedam infirmitas que hominem reddit putridum: ⁊ tūc dicitur a puteo putes. quod est fetere. Et sic capitur hic in textu.
- Fors**
Tabes
Tab
Tabo Obliquum de se nō format fors nisi forte.
Dicit auctor q hoc nomē fors non format de se aliqū obliquū nisi forte. vt ntō haec fors. ablatiuo ab hac forte. Fors est feminini generis. ⁊ est euentus rerū. ⁊ dicif a fordes: Unde sepe inuenitur positū aduerbialiter pro aduerbio euentus.
- Alia**
z Denia
z Danes
Proce.
res
Denatēf Tabes declino: nec dat tibi nisi tabo.
Dicit q hoc nomē tabes decliat p oēs casus. vt ntō haec tabes. gtō hui⁹ tabis. ⁊ idem est qd putredo. sanies. nec dat tibi nisi tabo. quasi dicat. q tibi non habet nisi duos casus videlicet huius tibi ⁊ ab hoc tabo. i. sanguis putridus.
Alia declinat tibi tertia nō nisi plura.

Ipsaq3 plurales declinat moenia manes.

Dicit q3 hoc nomē illa declinat i pluralitē. z ē tertiā declinatiōis. vt pluralr ntō haec illa. Deinde dicit. q3 ipa. s. tertia declatio decliat has duas dictōes. s. moenia z manes plales. i. i plali tñ. vt pluralr ntō haec moenia. pluralr ntō hi māes. Illa sūt itēstia parua z rotūda circa renes aīaliū. z Moenia menū moenib3 sūt ppe muri ciuitatis amūio nis. q3i mūia. q3 muniāt ciuitatē. Szabufine dñr moenia oīa edificia ciuitatis z scribitur p oe diphthōgō. z Manes nūi manib3 mas. ge. i. dñi infernales. z aīe ifernales z dñ a manū qd est bonū p cōrrariū: q3 nō sūt boni. sed efferi z crudeles.

Dicamus proceres pluraliter atq3 penates.

Arma vel infidias artus spōsalia iungas.

Diuitiasq3 minas nuptias indutiasq3.

Nec nisi plurali tenebras aut exta notauī.

Dicit q3 noīa i lfa posita variāt i plurali tñ fm vsū. Et q3 text3 ē clar3. vēiam3 ad ex positionē vocabulor3. vt pluralr ntō hi pceres. z sūt pīcipes ciuitatis q3i pcedes eo q3 aī oēs honore pcedāt. Itē capita trābiū q3 cminēt extra pietes pceres dñr eo q3 pmo pcedāt. Itē facta trāslatiōe ad primos z ad quosdā nobiles pceres dicūtur. q3 cae tere multitudini pēminent. Pluraliter ntō hi penates z sūt domus interiores pro prie. vel domestici z pīuati dñi domib3 pīdentes. quos antiq3 in domibus habebant. Pluraliter ntō haec arma. z dicūtur ab armis. q3 eū tegūt. vt q3 armis. i. brachijs exer cent. Et dicūt arma gñaliter oīum genēz tela. sed tñ ppe arma q3 defēdimur. z tela q3 oppugnam3 z q3 mittim3. Pluraliter ntō hae infidiae. z dñr ab ifideo ifides. Et fi unt ifidiae loco vel telo. fraus aut sit circa fidē mutatā. z dolus sit in aīo. Pluralr ntō hi artus z sūt mēbra q3 neruis artant. Pluraliter ntō haec spōsalia. z sūt futuraz nu ptiarū cōnēctio z repōmissio. Pluralit ntō hae diuitiae. i. opulētiae. Pluralit ntō hae minae. Et minas altitudines muroz dicimus. Et iā mina sūt verba inimicitiae. Et di cūtur a minoris. Et est minari idē qd minas iponere. Un. z Mala minamur. Bona p mittimus. Sed mino as. nani. idē est qd cōpellere vel ducere. Un. z Brenoz. iij. z De: minauit. z abduxit in tenebras z nō in lucē. Et mino as nani. pdu. mi. sed minor naris corripit mi. Un. Bū grex minat lupus illi dēte minat. Itē Graijs troia minas cecidit non se bene minas. Itē hae minae. arū. corripit mi. sed mino as. verbū pducit. Un. no lo timere minas dū me sine vmine minas. Inuenit tñ singulariter ēt ntō haec mina nae. z dicūt libra vna vel talentū sicut dicit papias. Et subdit. z Mna grace appellat. z bz sexagita sidos q3 faciūt obolos mille ducētos. z Mnguitio aut dicit sic. z Mna in pōde rib3 drachma. vel duae librae z semis extimaf. z Mna aliud pōdus est qd appēdit cōtū drachmis. Pluraliter ntō hae nuptiae. viri z mulieris legitima cōiunctio indiuiduam vitae cōsuetudinē cōtīnēs. Et dicūtur a nubis eo q3 nūbētū capita in solēni benedi ctione vel abātur quasi nubae operiebāt. Pluraliter ntō hae idutiae. z sūt ptes fede ris. Et dicūtur ab iduco cis. q3i inducta ocia. Vel dicūtur ab in z dies z ocium. vñ idu ciae q3i in dies ocia. Pluraliter ntō hae tenebrae dñr eo q3 teneat vmbrae. Nihil autē sūt tenebrae sed ipsa lucis absētia tenebrae dñr. Pluraliter ntō haec exta. z sūt me diae pecor3 ptes. itēstina. fibrae. Sūt adhuc plura alia noīa pluralis numeri tñ q3 nō ponūt i lfa. v3. grites. pīmates. pīozes. posteri. supi. iferi. lemures. ātes. lactes. klēdae. idus. nūdinae nouae. tbermae. excubiae exuuiiae. pūmitiae. iferiae. exequiae. inficiae. q3gliae. reliqae. nugae. pīcordia magalia. mapalia. seria. orgia. pētalīa. bacchanalia. ne ptunalia. z plura adhuc alia his similia.

Corua mutātur: sed cornu nō variatur.

De genibus verubus normā seruabis candem.

Dicit q3 hoc nomē cornu in plali variat. i. singulari nō. Simile iudiciū ē de his noīb3

Arma
Infidie
Artus
Sponsa.
lia
Diuitie
Minae
Nuptie
Indutiae
Tene.
brae
Extā
sunt tāto
plalis nu
meri.

Cornu
Genu.
Ueru.

genu et veru. q̄ in plali variant et in singulari nō. Ideo dicit auctor. De genib' vernb'.

Necis. De nece deq; prece dic q̄ rectis caruere.

Dapis. Primis: atq; dapem socia: vice iungis eisdem.

Vicis. Dicit. A. q̄ noia i littera posita carēt noiativis et vocatiuis singularibus. vt gtō hui' ne

Earent nomina cis. gtō huius p̄cis. gtō huius dapis gtō huius vicis. Dapes nobiliū sunt. epulae p̄uina

tivo et toz vel dapes deoz. epulae hoīum. Necē dicimus mortē vel suppliciu. Preces. i. roga

voca tiones supplicationes. Uices. i. alternationes. Et dicū a vinco vincis.

no. Vis vi vimq; dabit: totum plurale tenebit.

Uio. Dicit q̄ istud nomē vis habet duos casus in singulari. s. vim i actō et vi in abltō: s; tene

bit totū plale. vt plāl' ntō he vire. gtō harū viriū. datiuo his viribus. actō has vires.

vocatiuo o vires. abltō ab his viribus. Inuenitur etiam vis i actō plali. vt in prospero.

Que vis nature moderamine temperet aequo.

Plus neutrale facit: nec dat primo nisi pluris.

Plus Casum plurale dat quemlibet et genus omne.

Dicit q̄ hoc nomē plus ē neu. gene. in singlari nūero. et non habet nisi pluris in gtō sin

gulari. et hoc est secūdu vsum vt Luce. xij. Multis passeribus pluris estis vos. Sed in

plali habet oēs casus et oēs genus. Et sic declinat. hoc plus genitiuo hui' pluris. Et plu

rāl' nominatiuo hi et he plures et hec plura. genitiuo hoz et haz et hoz pluriū. Tū gre.

cifinus iubet ipm declinari s̄m q̄ in v̄sibus p̄tinet. s. cū p̄ tres casus neutrū genus obti

neat plus casibus reliqs obtinet oē genus. Mult. n. q̄ plus in nominatiuo accusatiuo et

vocatiuo est neutrī generis in singulari. In alijs vero casibus tā in singulari q̄ in pla

li est generis omnis in vna voce vel in diuersis.

Interro Que querunt: que distribuūt: referūtq; negantq;.

gatiua. Infinita quoq; casu caruere vocante.

Distri Dicit q̄ ista q̄ q̄rūt. i. q̄ interrogatiua sunt. vt qs et vter. q̄ distribuunt. i. q̄ distributiva

butiua. sunt. vt alius alter. q̄ referūt. i. q̄ relatiua sunt. vt q̄ q̄ qd vel qd. q̄ negant. i. q̄ negatiua

Relati sunt. vt nemo. quoq; pro etiā infinita. vt aliquis aliquid quidaz. quicūq; caruere casu

ua. vocante idest vocatiuo.

Negati Distribuit si vim tribuas et colligit omnis.

ua. Colligit improprie positum non distribuendo.

Infinita Dicit q̄ hoc nomē oīs aliqñ est distributiui: et aliqñ collectiui. Distributiui si proprie

Earent. ponat. s. distribuēdo terminatū sequentē. vt oēs apostoli fuerūt martyrizati. Ex hoc. n.

vocati sequet. Ergo Petrus fuit martyrizatus. et sic de singulis. et hoc modo caret vocatiuo

uo. Collectiui aut si ponat iproprie non distribuēdo terminū sequentē. vt oēs apli sūt duo

Omnis decim. non enim sequeretur. ergo Petrus est duodecim. et hoc modo potest habere

vocatiuum casum p̄sertim in plurali numero.

Dia p. Quattuor exceptis pronomina nulla vocabis.

noia ca Tu meus et noster nostras casus tenet omnes.

rēt voca Dicit auctor q̄ nulla pronomina habēt vocatiui casum exceptis quattuor. s. tu me et

tivo ex noster et nostras vt patet in textu.

ceptis q̄ Tres in plurali casus os oris amittit.

tuor. Aes far. tbus. ius. rus illi sociare solemus.

Os Dicit q̄ noia in p̄cedētibus v̄sibus nūerata carēt tribus casibus plalibus. s. gtō drō et

Aes abltō. vt plāl' ntō haec ora. actō haec ora. vtō o ora. plāl' ntō haec aera. actō haec era

Far. vtō o aera. plāl' ntō haec farra. actō haec farra vtō o farra. plāl' ntō haec tburā. actō

Tbus haec ra. vtō o ra. plurali ntō haec iura. actō haec iura. vtō o iura. plurali ntō haec

Ius rura. accusatiuo haec rura. vocatiuo o rura. Alij addūt maria. vina moza. mella. forā.

Rus

Addit vetustas defrutā et mulla.

Terra fit opes: sed auarus opes: et opem petit eger.

Dicitur quod hoc nomen opes est heteroclitum significatione. quod in toto casu significat idem quod terra. et actio singulari idem quod auxilium. et est in alijs obliquis singularibus. in plurali significat diuitias. De hoc tamen nomine opes sunt aliquos ita dicitur. Opes opibus generis sunt. et plurali haec opes sunt sed nomen singularis dicitur sunt solum. Et est nomen diuersiclinum. id est aliud significat in singulari et aliud in plurali. Opes opibus. opes. id est auxilium. tutela. studium natus. Sed opes in plurali. id est diuitiae. Inuenitur tamen quicquid in singulari per diuitias. et in plurali per auxilium. Et hinc haec opes opibus. quod dicitur dea quae putabatur opibus pessere. et corrumpit. Tamen quod parum opem. quod auarus opes. Et nota quod opes per terra habet nomen in usu. et interposita in facit genus opibus. et est primum. Et dicitur opes terra. eo quod opes ferat frugibus: quod alio nomine dicitur cybele. Item opes antiquitus dicebatur in omni genere. id est diuites. secundum. opulenter. Et idem potest poni in opibus. id est pauper. Sulpitius verulanus sic dicit. Opes opibus dicitur significat per omnes casus. Rursus in genere possibilitate et auxilium. In accusatiuo et ablatiuo auxilium. In plurali diuitias et possibilitatem. ut Seruus docet. Aliqui et auxilia et potentiam. Salustius. Opibus iurationis fretus. Veteres teste caprio dixerunt hic et haec et hoc opes pro opulento. sicut corpus pro copioso. Item dicitur est supra opes est nomen diuersiclinum. Est autem diuersiclinum locus ubi diuersae viae coniunguntur. et dicitur diuersus diuersa diuersum. et cetero nas. quod illic diuersae viae accedunt. vel quod illic via inclinatur ad diuersa. quod aliter graece dicitur hoc heteroclitum. Item heteroclitum siue diuersiclinum dicitur quodam nomine in arte grammatica quod ad diuersa se inclinatur. id est quod inclinatur se ad diuersas dictiones in diuersis casibus. ut iupiter iouis. vel ad diuersas significationes. vel declinationes. vel ad diuersa genera in diuersis numeris: ut vespa vespe. vas vasa. coelum coeli. Item aeger. gra. grum. iustus vel infirmus. et dicitur ab egeo eges. eo quod egeat viribus. vel leticia.

Lens lendis capiti: lens lentis conuenit ori.

Dicitur quod hoc nomen lens est heteroclitum significatione et casuum formatione. Nam aliquando significat foetum sextupedis. et tunc facit lendis ingenitiuo. aliquando significat quoddam genus leguminis. et tunc facit lentis in genitiuo.

Hic dat et haec hospes. haec hospita: sospita sospes.

Dicitur quod haec duo nomina. sospes et hospes sunt generis communis: et haec duo nomina hospita et sospita sunt generis femini. Hospes est ille vel illa qui vel quae recipit vel recipitur in hospitio. hospita est illa qui recipit vel recipitur. Sospes est sanus vel sana. sospita. id est sana.

Vesper. re. ra. rum. pars est extrema diei.

Noctis vel mundi: vesperque suum tenet aetas.

Dicitur quod hoc nomen vesper significat idem quod illa noxa vespere ra et vesperum. et sic significat finem diei noctis vel mundi. Etiam significat finem aetatis. Ideo dicitur vesperque suum tenet aetas. Et subdit pro maiori declaratione carmen sequens.

Quamlibet etatem mundi lego vesper habere.

Dicitur quod hoc nomen vesper potest significare finem cuiuslibet aetatis mundi. Unde sciendum est quod aetates mundi dicuntur septem: quarum quaelibet dicitur habere suum vesper. Prima fuit ab Adam usque ad Noe. suum vesper fuit diluuium. Secunda a Noe usque ad Abrahā. vesper eius fuit linguarum confusio. Tertia fuit ab Abrahā usque ad moysen. vesper eius fuit captiuitas aegyptiaca. Quarta fuit a Moysen usque ad dauid. vesper eius fuit praua vita Saulis. Quinta a Dauid usque ad transmigrationem babilonis. vesper eius fuit praeparatio iudeorum. Sexta fuit a transmigratione babilonis usque ad christum. vesper eius fuit reuocatio veteris testamenti. Septima fuit a christo usque ad finem mundi. vesper eius erit resurrectio mortuorum.

Vesperus est stella: et solos dant tibi psalmos.

Officium tibi. re. rarum. totaliter implent.

Vesper.
Vespere
Vespera
Vesper

Vesper
Vesper

rorum. Dicit q^d vesperus ē stella q^d alio noie vesper^o dicit^r. Sed vesperi vesperoz dāt tibi psal.
vesper. mos q^d legūt^r in vesperis. Deinde dicit. Officiū tibi. re. raz. totaliter implēt. Quasi
rarum. dicat. q^d vespere vesperarū significat totū officiū: quod celebrat^r in vesperis scilicet pul.
fationem campanarū. cantus psalmoz z antiphonarū. z alias solēnitates. Breuissimus
tamen videtur esse alius opinionis.

ris. Glis animal: glis terra tenax: glis lapa vocatur.

Glis. Glis primus: glissis tenet altera: tertia glitis.

Glis. Dicit q^d nomē glis significat animal. terrā tenacē z herbā. Sed in declinatione differt
q^d pro animali facit gliris in g^{to}. pro terra facit glissis. pro herba facit glitis. Et glis est
heteroclitū in superabundantia significationis q^d tū ad ntūm z in variatione vocis q^d tūz
ad obliquos respectu nominatiui z etiā variatione generis.

idis. Cassis idis galea: capitur fera casse retenta.

Cassis. Dicit q^d hoc nomē cassis quādo facit cassidis in g^{to} significat galeā. z q^d facit cassis si
gnificat rete vel laqueū: quo ferae capiūt. Et cassis ē heteroclitū i superabundantia signi.
ficationis q^d tū ad ntūm. z in variatione vocis q^d tū ad obliquos. respectu nominatiui.
Cassis cassidis est feminini generis. Sed cassis cassis est masculini generis. Quidⁱ. Detu
lit in casses preda petita meos.

Tignus Tignus vel tignum declina: pisaq^z pisum.

ut tignū Dicit q^d possum^o dicere hic tign^o vel hoc tignū. i. lignū sub tegulis positū. Et possum^o
pisa vel dicere hec pisa pise. vel hoc pisum pisi. gen^o leguminū. Tign^o z pisa sunt heteroclitā in
pisum. superabundantia vocis. q^d tign^o z tignū idē significāt. z pisa z pisum ē idē significant.

Cornus Cornus vel cornu dices: tonitrus tonitruum.

ut cornu Dicit auctor q^d inuenit^r haec corn^o. z hoc cornu. z inuenit^r hic tonitrus z hoc tonitru. In
tonitru uenit^r ē tonitruū i^z auctor nō faciat mētionē. Cornu dicit^r a carne quasi carneū. q^d ex
vel toni. carne pedit. Et in singulari est ideclinabile. in plurali vero haec cornua nuū. Inue.
tru nif ē hic cornus. us. ui. in eodē sensu. Et nota q^d cornua vocāt^r extremæ ptes antē.
naz p tropū ab aīali. Item cornua vocāt^r extremitates exercitus: q^d itotae sunt ad
modū cornuū aīalis. sed in hac significatōe pprie inuenit^r hic corn^o us. ui. z pro cornu
milis similiter. Sed cornu in singulari z cornua in plurali pprie ptinet ad animalia.
a cornu derinat^r cornut^o. ta. um. z cornu. as. i. cornu resonare. z haec cornus ni. pro qua
dam arboze dura in fructu vel ligno. Inde hoc cornū ni. i. fructus illius arboris. To.
nitrus trus. mas. ge. z hoc tonitru ideclinabile in singulari. In plurali haec tonitrua
truū. tonitru abltō addita um. Unde Apocalipsis. xix. Et audiuī vocem tonitruū ma.
gnoz. Et hoc tonitruū tru. neu. generis. Uū Job. xvi. Quis poterit tonitruum ma.
gnitudinis eius itueri. idem significāt. Et cōponūt^r ista tria noīa atonus ni. q^d est
sonus z terreo es. q^d hmoi sonus valde terret. Uū Isidorus etymologiaz. xiii. Toni.
truū dictū eo q^d sonus eius terreat.

mi. Est glomus atq^z glomi: vult hoc glomeris sibi subdi.

Glom^o. Dicit auctor q^d possumus dicere hic glomus glomi. z hoc glom^o glomeris. z ē coaduna
eris. tio conuolutio z glomeratio filoz. Glom^o glomi. illud idem vel circulus.

Ambo. Ambo duoq^z mari faciūt neutruū similari.

Duo. Par primo quītus: orumq^z tenet genitiuus.

Sepe duum dabimus neutro si sincopa fiat.

Lū terno sextus facit obus: z os sociamus.

Quarto: sed neutruū formabis in o quasi primum.

Prozsus foemineū datur ad morem dominarū.

In hac pte. A. determinat^r d istis duob^o noīb^o ābo z duo dicēs. Ambo z duo faciūt nei
trum in ntō similari mari. s. masculino. vt pluraliter. ntō hi duo hae duae z hec du

Deinde dicit. q[uod] v[er]t[us] est similis nominatiuo. vt vocatiuo o duo o duae z o duo. De i de dicit. Quiq[ue] facit g[ra]d[u]s. intelligas in masculino z neutro genere. vt g[ra]d[u]s ho[mo]rum duo. rum tam p[er] masculino q[uam] p[er] neutro. De foeminino aut[em] dabit doctrinam ibi. p[ro]fus foemineu. Sed in neutro genere saepe dicim[us] duum in genitiuo. z hoc si syncopa fiat. I[tem] dicit. Saepe duum zc. Datiuus z ablatiu[us] faciunt i obus. vt datiuo his duobus. ablatio ab his duobus in masculino z neu. genere. Et nos sociam[us] hanc terminatione[m] es quar to. i. actio in masculino genere. vt actio hos duos. Sed tu formabis neutrum. i. accusati uum neutri generis in o quasi primum. idest nominatiuum. vt accusatiuo haec duo p[er] neutro genere. Profus foemininum. I[tem] dicit. q[uod] ambo z duo habent foemininum ge nus ad morem dominarum. i. ad similitudinem huius no[m]i[n]is dominarum vt pluraliter nominatiuo hae duae genitiuo. harum duarum. datiuo his duabus. accusatiuo has du as. vocatiuo o duae. ablatiuo ab his duabus. Et est sciendum q[uod] ambo z duo sunt hete roclita declinatione. quia partim sunt declinationis primae partim secundae. partim tertiae.

Hunc gradibus ternis qui comparat ire notabis.

Hoc est tertium capitulu[m] in quo auctor determinat de trib[us] gra dibus co[m]parationis. Diuidit aut[em] hec pars in duas. In quaru[m] prima agit de co[m]paratiuis regularibus. i. secunda de irregulari bus. per hoc patet ordo. Prima incipit. Hunc gradibus. Secun da. Res bona. Prima diuiditur in duas. In quaru[m] prima agit de proprijs co[m]paratiuis. scilicet de his que sunt de nominib[us]. In secunda de his que formantur ab alijs partibus orationis p[er] terq[ue] a p[ro]nominibus z co[m]iunctione. z interiectione. per hoc patet ordo. Prima incipit. Hunc gradibus. Secunda. Verbum quandoq[ue]. Prima diuidit in duas. In quaru[m] prima c[on]tendit de quibus nominibus habet fieri co[m]paratio. q[uod] de adiectiuis solus. In secunda in quibus declinationibus habet fieri quia in secunda et in tertia. sed q[uod] declinatio ex consequenti habet se ad nomen patet ordo. Prima incipit. Est adiectiuus. Secunda Si tibi declinet. Dicit igitur primo auctor. Tu notabis hunc qui comparat. i. qui facit co[m]parationem. ire idest procedere tribus gradib[us]. i. positi uo co[m]paratiuo. z superlatiuo.

De primis ambos debes formare supremos.

Dicit. tu debes formare duos gradus vltimos. scilicet co[m]paratiu[us] z superlatiu[us] de p[ri]mis. i. de positiuis. Ter. g[ra]d[u]s. de hoc positiuo doctus format doctior z doctissim[us].

Est adiectiuus graduum collatio talis.

Dum valet augeri sua proprietas minui ue.

Dicit auctor q[uod] adiectiua nomina quoz p[ro]prietas siue significatio p[otes]t augeri vel minui possunt co[m]parationem recipere: vt albus albi[us] albi[ssim]us. Hoc aut[em] dicit. quia sunt multa nomina adiectiua: quozum p[ro]prietas siue significatio n[on] p[otes]t augeri nec minui i[tem] n[on] p[otes]t co[m]parari. vt puta aeternus. perpetuus. z sic de alijs.

Declinat terna positiuos siue secunda.

Dicit Auctor q[uod] nomina positiua declinantur aut per secundam aut per tertiam decli nationem. Et ratio est. quia si debent comparari: oportet q[uod] sint adiectiua. sed non habe mus adiectiua nisi in secunda declinatione. vt albus alba albu[m]. aut i[tem] tertia. vt hic z hec fortis z hoc forte. Et auctor loquitur solum de illis positiuis a quibus formant[ur] z alijs gra dus. scilicet co[m]paratiu[us] z superlatiu[us] sed quia alijs gradus non formantur a positiuo p[ri] mae declinationis. ideo auctor n[on] facit mentione[m] de ipso.

Si tibi declinet positiuos norma secunde.

Taliter inde gradum debes formare secundum.

I[tem] breuiter quam dat genitiuus z or superaddes.

Tertiu[m] capitulu[m] e[st] de tri bus gra dibus co[m]paratio. nis

Dis po sitiuus e[st] secunda vel ter tia decli nationis. De for matione co[m]para tiui a po sitiuo

secundae de
clinationis.
De for-
matione
compara-
tium a po-
sitivis
ter. dcl.

Hic auctor docet formare comparativum a positivo secunde declinationis dicens. qd si po-
sitivi gradus sint secunde declinationis. comparativi formari debent a genitivo singu-
lari i breviata & addita or. vt doctus docti. i. breviata & addita or fit doctior.

Hic auctor docet formare comparativum tertiae declinationis dicens. Dativi casus no-
minum tertiae declinationis formabunt comparativum consimili more quo supra quasi
dicat. qd comparativi gradus venientes a positivis tertiae declinationis formantur a
dativo i breviata & addita or. vt fortis fortis forti addita or fit fortior.

Inde sinisterior: hinc iunior excipiantur.

Et potis & nequam prebent aliam tibi formam.

Hic ponit exceptionem a duabus regulis predictis dicens. Sinisterior excipiat inde
i. ab ista regula prima. Si tibi declinet &c. quia deberemus dicere sinisterior: & dicimus
sinisterior. quod patet. nam positivus eius. i. sinister. facit in genitivo sinistri. addita or fit sini-
rior: & non sinisterior. Iunior excipit hinc. i. ab ista regula. Ternae consimili &c. qd debe-
remus dicere iuuenis iuveni iuuenior. & dicimus iunior. Et ista duo nomina potis & ne-
quam prebent tibi aliam formam: quia potis excipitur ratione significationis. Nam po-
tis. i. potens. potior. i. melior. Neq; vero excipitur ratione formationis quia cum sit inde-
clinabile non debet habere comparativum nec superlativum. tamen habet nego: compa-
rativum & nequissimus superlativum.

De for-
matione
compara-
tium a po-
sitivis in
proprio

Verbum quandoq; vel quae sunt prepositivae.

Voces audiui supplere vicem positivi.

Formae consimilis adverbialia saepe videbis.

Participans iungis: quod tunc pro nomine sumis.

Dicit qd etiam ipsa verba quandoq; loco positivorum ponuntur vt detero deteris. hic
& haec deterior & hoc deterius. i. peior. Similiter prepositiones ponunt loco positivorum
vt post posterior. Similiter adverbialia ponuntur loco positivorum: vt pridem prior. Si-
militer iunges participia. sed tunc pro nominibus accipiuntur. vt doctus doctior. Eo-
strue sic. Ego audiui verbum vel voces. i. dictiones quae sunt prepositivae. i. prepositio-
nes supplere vicem positivi gradus. Tu saepe videbis adverbialia consimilis formae. i.
supplere vicem positivi. tu iunges participans. i. participium. quod tunc sumis p nomi-
ne. i. loco nominis.

Detero post extra pridemq; vel ante vel infra.

Intra vel citra sapiens ultra prope supra.

In his duobus versibus auctor exemplificat id quod supradixit. i. qd verba. prepositio-
nes. adverbialia. & participia quandoq; accipiuntur loco positivorum. textus est de se pla-
nus. Nota detero. teris. triui. tritum. idest valde terere. Item detero. teris triui. dete-
rere. idest peiorare.

De for-
matione
suplati-
ui a posi-
tivo se-
cunde de-
clinationis
i us

Usq; secunda tenens superantem de genitivo

Sic format: iungit s atq; simus superaddit.

Hic docet nos formare superlativum gradum. & dicit in conclusione. qd superlativa quae
veniunt a nominibus secundae declinationis in us terminatiae formantur a genitivo
singulari addita s & simus: vt albus bi. addita s & simus fit albissimus. tamen excipiu-
tur aliqua irregularia. vt bonus optimus. malus pessimus de quibus dicitur inferius.

Cum tenet er rectus: rimus est illi sociandus.

Dicit auctor qd quando nominativus secundae declinationis terminat in er. superlati-
vus gradus formatur ab ipso nominativo addita rimus. vt macer. macerrimus. niger
nigerrimus.

De for-
matione
suplati-
ui a posi-
tivo

Excipias dexter quod dat timus atq; sinister.

Dicit auctor q dexter & sinister excipiuntur ab illa regula. Cum tenet rectus & debet facere dexterrimus & sinisterrimus. & faciunt dextimus & sinistimus.

In terna formosissimus addens cum genitiuo.

Dicit auctor q in tertia declinatione suplatiui formatur a genitiuo singulari positiui ut fortissimis. addita simus sit fortissimus.

Sed tamen et recti vult sibi rimus associari.

Dicit q si natus tertiae declinationis desinit in r tunc debemus ei addere rimus formando suplatiuum ut acer acerrimus: pauper pauperrimus.

Dant tibi quinq; limus: q signat dictio fagus. Et sua composita.

Dicit auctor q quinq; suplatiua formantur in limus. q signat haec dictio fagus. In q dictioe sunt quinq; f. e. f. a. g. u. o. p. intelligit facilis facillimus. p. a. agilis mus. p. g. gracilis gracil. limus. p. u. humilis mus. p. s. similis simillimus. Et debet illa suplatiua scribi p. duplex l. formatur. n. fm. Plurimum a genitiuo positiui is remota & addita limus. Et composita praedictorum nominum habet limus in superlatiuo.

Dat remus supra: cui post sociatur & extra.

Dicit q iste praepositiones supra post & extra. faciunt suplatiuum in remus: ut supra super. mus. post postremus extra extremus.

Solus erit minimus: faciunt rimus prope magnus.

Dicit q inuenit solū suplatiuū in nimus. ut minimus. Prope vero & magnus faciunt in rimus ut ppe primus. magnus maximus. Construe. Iste gradus minimus erit solus. qz nō inuenit alius gradus compositiōis. qz p. & ppe & magnus faciunt in rimus.

Datq; timus citra bonus intra iungitur ultra.

Dicit q iste dictiones citra bonus intra vel ultra faciunt suplatiuum in timus. ut citra citimus. bonus optimus. intra intimus & ultra ultimus.

In finis est solus: de pridem sit tibi primus.

Dicit q suplatiuus gradus de infra facit finis & est solus. qz nō inuenit alius compositiōis. primus vero est superlatiuū de p. d. e.

Res bona res melior. res optima. res mala peior.

Pessima. res magna. res maior maxima rerū.

Parua minor minima: dic multus plurimus addēs.

Plus pluris neutro: totum plurale teneto.

Hic. A. docet apparere ista nomina. s. bonum malum magnus & paru. ista est clara. Deinde docet comparare hoc nomen multus dicēs. Dic multus plurimus. addēs plus pluris neutro & c. qsi dicat q hoc nomen multus caret compositiōe singulari in masculino & feminino genere. sed solū habet compositiū in neutro. ge. s. in neutro & genitiuo. ut multus plurimus. multa plurima. multū plus plurimū genitiuo multip. plurimi multe plurie multi pluris plurimi. In plurali per omnia genera & per omnes casus & per omnes gradus compositi. ut pluraliter neutro multi plures plurimi multae plures plurimae multa plura plurima. genitiuo & c. Ideo dicit totū plurale teneto.

Vel u si preit us: sequitur magis & positiuus.

Strenuus & dubius pius arduus egregiusq;.

Aut u si preit is: tenuis fiat tibi testis.

Hic dicit auctor q sunt aliqua nomina q nō habent compositiū nisi per suppletionē huius ad uerbū magis & sui positiui. Et sunt illa q habent u ante us ut pius magis pius. arduus magis arduus. T. el q habent u ante is ut tenuis magis tenuis. Textus est clarus & planus.

Voce gradus medii superant primos nisi quini.

tiuo se.
cū de de
clinatio
nis in r
De for.
matione
suplati
ui a posi
tiuo ter
tiae de.
clinatio
nis.
Facilis
Agilis
Bracilis
Hūilis
Similis
De for
matione
suplati
ui a posi
tiuo ipso
prio.

De cō
paratio
ne irre
gulari qz
tū ad cō
paratiuū
& super
latiuum

De cō
paratio
ne irre
gulari in
qua nō ē
cōpati
uus nisi
p. suple
tionem.
Hic au
ctor pōit
qda no
tabilia.

Primum
notabile

Junior et maior peior prior et minor ista.

Et non plura suis equalia sunt positiuis.

Dicit auctor quod nomina comparatiua habent superare sua positiua nisi ista quinque. scilicet junior et maior peior prior et minor quod sunt equalia suis positiuis. Construe sicigitur. in duobus gradibus. id est comparatiui superant primos. id est primitiuos voce una nisi quinti. id est quinque gradibus qui in littera ponuntur. scilicet junior maior peior prior et minor. ista enim comparatiua et non plura sunt equalia suis positiuis.

Secundum
notabile.

Credo gradus summos collatis connumerandos.

Dicit auctor. Credo gradus summos. id est superlatiuos connumerandos. id est coadequandos collatis. id est comparatiuis quod sicut comparatiuus excedit positiuum una syllaba. sic superlatiuus excedit comparatiuum una syllaba. et per consequens superat positiuum duabus syllabis. Si gradibus summis fiat collatio debet:

Tertium
notabile.

Rebus in excessis excedens participare.

Congrua non est haec: fortissimus est leo lynceum.

Dicit auctor quod si superlatiuum ponatur in constructione utrunque extremum debet participare in eadem specie ut petrus est fortissimus hominum. Sed si dicatur leo est fortissimus hominum non congrue dicitur. quia leo non est de specie hominum. Ideo subdit dicens. congrua. id est competens vel conueniens non est haec. fortissimus est leo lynceum quod leo non est de specie lynceum. et lynx est lupus ceruarius.

Capitulum
quartum
de generali
nomini. Et
primus
regula
genera.
les. Pri
ma regu
la nomini
proprie
Secunda
regula de
deriuati
tis a no
minibus
proprie
boium
et locorum.

In quantum potero de nomine quolibet in quo.

Ponatur genere: praesens est cura docere.

Hoc est quartum capitulum in quo auctor determinat de generibus nominum seu articulum dictionum. Et dicit quod praesens cura est docere in presenti capitulo de genere id est cuius generis sit quodlibet nomen.

Sed quia per sexum mulierum siue virorum.

Noscuntur propria: non est mihi dicere cura.

Dicit magister quod non est sibi cura dicere de nominibus virorum seu mulierum: quod per sexum cognoscuntur ut patet.

Attendas hominum quae nota siue locorum.

Haec se ru gemino sua deriuata locato.

Dicit quod deriuata a nominibus hominum et locorum sunt generis communis. ut a piscina. nus hic et hec piscinista et genua hic et hec genuensis. Construe sic. Tu attendas id est consideres quae sunt nomina hominum siue locorum et tunc locato sua deriuata in gemino sexu id est in communi genere.

Et si diuisim tibi declinatio monstrat:

Ut graecus graeca: tanto leuius tibi fiet.

Quia posset aliquis dicere quod ista nomina florentinus. lombardus graecus etc. non sunt generis communis sed per tres voces declinantur. et tamen sunt deriuata locorum. Respondeo et dicit quod quando inueniunt talia nomina non sunt intelligenda subesse predictae regulae. sed facilius cognoscuntur per hoc. scilicet quod mouentur de genere in genus. Construe sic. Si declinatio monstrat tibi diuisim. id est sub diuersis terminationibus: ut graecus graeca graecum. tanto leuius fiet tibi cognoscere genus quia sub una terminatione erit communis generis. sub alia neutri vel sub una erit masculini sub alia foemini. sub alia neutri generis.

Quaedam sunt opera solis maribus adhibenda.

Tertia
regula

Dicit auctor quod quedam nomina officiorum sunt danda solis maribus: ut papa ponti.

sex et sunt generis masculini.

Quaedam foemineis: quaedam dat sexus uterque.

Inde genus poterit per nomina multa patere.

Dicit quod sunt quedam nomina officiorum pertinentia solis mulieribus et illa sunt genere. scilicet. ut obsteritrix puerpera. Et quedam sunt indifferenter convenientia maribus et foeminis et illa sunt generis communis. ut hic et haec lixa pro coquo. hic et haec antistes. hic et haec sacerdos. hic et haec dux.

Quae sunt propria fluuioz pone marina.

Dicit quod propria nomina fluuioz sunt generis masculini. Construe tu pro maria. id est. masculini generis. quae fuerint propria nomina fluuioz. ut hic padus. hic nilus. hic renus.

Nominis arboris sibi vult vis haec sociari.

Modo auctor dat regulam de nominibus arborum dicens quod sunt generis foemi. ut haec prius. haec pomus.

Pro mare pone filer. rubus. dumus ac oleaster.

Dicit quod a dicta regula excipiuntur ista quae sunt generis masculini. ut hic filer hic rubus et genus ligni spinosi et dicitur rubus eo quod fructus vel virgula eius rubeat. hic dumus et est spina vel potius collectio spinarum. hic oleaster oliua siluestris.

Proficit ad vitem filer hic. filer hoc dat odorem.

Dicit quod hoc nomen filer dupliciter declinatur. et duo habet significata. ut hic filer arbor lenta ad ligandum vitem apta. et hoc filer et est herba quae dicitur mēta quod dat odorem.

Angelicum nomen dabit hic: sed dicito neutra.

Plurali numero cherubin seraphinque beata.

Dicit quod nomina angelorum sunt generis masculini. ut hic Michael. sed haec duo nomina cherubin et seraphin sunt generis neutri. pluralis numeri et indeclinabilia. ut pluraliter nō haec cherubin pro choro angelorum. similiter seraphin.

Est cherub cherubin cherubim: seraphin seraphimque.

Atque seraph. facit neutrum: dabit in maris usum.

Dicit auctor quod inuenit hic cherub et hic cherubim pro nomine angeli. et haec cherubi pluralis numeri pro choro angelorum. Et inuenitur hic seraph et hic seraphim pro nomine angeli. et haec seraphin pluralis numeri pro choro angelorum.

Haecque dabit virtus dominatio siue potestas.

Dicit auctor quod ista nomina angelorum sunt generis foemi. scilicet. dominatio virtus et potestas. Construe sic. quod pro et dominatio virtus siue potestas dant haec id est sunt generis foemini.

Idola dicta dei dant hic: gerit haec dea dictum.

Dicit magister quod nomina idolorum ad deos pertinentia sunt genere. masculini. ut hic Saturnus. sed ad deas pertinentia sunt genere. foemini. ut haec venus. Ordina sic istam. Idola dicta. id est. idola nominata dei. ad morem deorum dant hic. id est. genus masculini. Supple idolum dictum dea. id est. nominatum ad morem deae gerit haec. id est. genus foemininum.

Nominibus voluerunt nequit ut credo generalis.

Norma datur: tamen est naturae sexus in illis.

Haec nisi gallinam vel gallus sunt epicoena.

Articulus namque sexum dabit unus utrumque.

Masque colubus erit: muliebres colubae tenebit.

Dicit auctor quod ista de nominibus antiquum non possit dari regula generalis: tamen sexus naturae est in illis quoniam aliquid sunt mares aliquid foeminae. sed hoc difficulter cognoscitur. Deinde subdit quod haec nomina

de nominibus officiorum.

Quarta regula de nominibus fluuioz.

Quinta regula de nominibus arborum.

Sexta regula de angelis.

Septima regula de idolis.

Octava regula de nominibus volucrum.

sūt epicoena. i. pmiscui ge. nisi gallus quod ē ge. mas. et gallia se. Deinde declarat qd sit
gen^o epicoenū dicēs: qd illa noīa sūt epicoēa. i. pmiscui gene. q sub vno articulo pphē.
dūt aīaīa vtriusqz sexus: vt hic miluus auis rapacissima et qsi semp domesticis auibz
infidias. Et ideo dicit. Articulus namqz tē. Deinde dicit qd columbus est generis ma.
sculini et columba foemini.

Nonā
regula
de no.
bus nu.
merali.
bus.
Decia
regula
de barba.
ris et
graecis
Epilo.
gatio.

In triplici genere numeralia nomina pone.

Que sunt mobilia per se sunt manifesta.

Dicit qd noīa nūeralia sūt oīs ge. vt h et haec et hoc qtuor. Sz noīa mobilia. i. p duas vt
tres voces declinata p se sūt māifesta. vt hi duo haec duae et haec duo. hi et haec tres et
haec tria: et vigesimusma. muni.

Barbara graega genus retinent quod habere solebant.

Dicit qd noīa barbara et graeca sūt illius gñis apud latinos cuius erāt apud eos grae
cos et barbaros vt lybie ilios et tenedos.

Debes in mente generalia dicta tenere.

Et sic excipere: quia nō decet haec iterare.

Debent ex omni norma generalia demi.

Dicit auctor qd regulae gñales pdictae debēt i mēte retineri tāqz exceptiōes a sequen
tibus regulis specialibus qz ampli^o nō itēdit ea reiterare. Ideo subdit qd generalia p.
dicta debent demi. i. excipi ex omni norma sequenti.

De gñe
rib^o no.
minū p
regulas
specia.
les. A

It tibi nomen in a muliebre: sed excipe plura.

Dicit auctor qd nomia terminata i a sūt ge. se. vt haec musa. Deinde
ponit exceptionem dicēs. Sed excipe plura. i. plurali declinata. vt
plurali nō haec arma q sunt ge. neu. Aliqui dicūt excipe pla. i. mltia
nomina sicut inferius patebit.

Quod declinatum dat tertia sit tibi neutrum.

Dicit auctor qd nomia tertiae declinationis in a terminata sunt gñis
neu. vt hoc thema thematis. hoc baptisma baptismatis. hoc cbui

machismatis. hoc dogma dogmatis

Deriuatiua decet et compositiua notare.

Nomina signari debent simul officiorum.

Si sexu gemino iungunt sua significata.

Omnibus his hic et hec iungetur: et hac ratione.

Quod colo componit commune locare decebit.

Quodqz facit gigno: pincerna lixaqz iungo.

Aduena siue scythae: sed si mas praesit in istis.

Vt graecus tubicen: erit a tantum muliebre.

Dicit auctor qd a regula pdicta excipiēda sūt noīa deriuatiua. vt hic et haec haecremis
qd deriuat ab heremus heremi. Et et noīa pposita. vt hic et haec cōiūta. qd cōponitur
ex cō et uiuo. hic et hec cōiūta qd cōponit ex cō et venio. Et noīa officioz debent simul
signari. i. excipi. vt hic et haec verna. Et si ista noīa iungunt sua significata i gemino se.
pu ita quod subvna voce ipōtēt masculinū et foeminā. hic et haec iūgat oib^o his. i. eis
attribuat cōe gen^o. Deinde magis declarat dicēs. Et hac rōne. i. p hac rōne aīdictā cō.
posita de colo. lis et gigno gñis sūt gñis cōis. vt hic et haec agricola. i. ille vl illa q vl q co
lit agri: et hic et haec caelicola. i. ille vl illa q vl q hitat i caelo. et hic et haec terrigena. i. ille
vl illa q vl q de terra or^o vl orta ē. Iūgo ē pdictis illa noīa pincerna et lixa q sūt gñis cō
munis. Simili aduena siue scythae nomē gētile. Sz si mas. i. masculia terminatio pfit. i.
ppdat feminiae terminatiōi i istis pdictis noib^o a. i. illa dictio i a terminata erit tñi mu.

liebre. i. semisnighis. vt hic graecis haec graeca. ⁊ graeca ē ghis se. ⁊ hic tubicen. haec tubicena. tubicena ē ghis se. Tubicē ē ille q canit cū tuba. Tubicena ē mulier q canit cū tuba. Quidā dicūt q declinat tubicē na. nū. s. nō ē verū: qz nō hēm aliqd nomē secūdae declinatiōis terminatū i en. imo declinat ntō h tubicē grō hui⁹ tubicinis. ⁊ ntō haec tubicena. Itē aliq dicūt q auctor ponat i lra illa noia picerna ⁊ lra p exēplis de noib⁹ officiorū. ⁊ hoc nomē aduena p exēplo de cōpositis. ⁊ h nomē sc̃pta p exēplo i deriuatū. Et dicūt q noia cōposita a colo ⁊ gigno cōprehēduntur ibi. ⁊ cōpositiua notare.

Si solis maribus datur hic tenet: vt patriarcha.

Dicit q si nomen officij pertinet ad solos mares est ghis masculini: vt hic patriarcha. hic papa. Sed si solū pertinet ad mulieres ē feminini ghis. vt abbatisa ⁊ poussa.

Non est verbigena: nisi ch̃istus vera sophia.

Quāuis. A. dixerit q pposita d gigno ghis sūt ge. cōis. tñ dicit q verbigēa est ge. mas.

Mannaq; neutrale cū pasca dicitur esse.

(⁊ ptinet ad solū xpm.)

Mammona sic dices neutrum: muliebre polenta.

Dicit auctor q haec duo noia. s. māna ⁊ pasca sūt ge. neu. Et ē h nomē māmona. i. de⁹ diuitiarū. ē ge. neu. s. polēta ē muliebre. i. ge. se. ⁊ ē gen⁹ leguminis vl fariā subtilis d fa bisvel de tritico. vel de hordeo: vel quidam cibus inde factus dicitur polenta.

Letaq; balena mustella talpaq; dama.

Articulo sexum signant vtrunq; sub vno.

Et panthera simul praedictis anumerabis.

Dic q ista noia. s. haec ceta. haec balēa. haec mustela. haec dama. haec talpa significāt vtrūq; sexū sub vno articulo. q. d. sūt ge. pmis. Et ē hoc nomē pāthera ē ge. pmis. ⁊ est

Neutrū nomē in e facit: vt praesepe cubile.

(aial multū coloratū. E

Dicit q nomina in e terminata sunt generis neutri. vt hoc praesepe: ⁊ hoc cubile.

Adiectiua notes: haec barbara graecaq; poscunt.

Dicit q noia adiectiua i e terminata sunt notāda: qz nō semp sunt ge. neu. sed aliquando mas. vt qsq; vterq; quicunq;. aliqñ feminini. vt qsq; vtraq;. aliqñ omnis: vt quinq; mille. Deinde dicit q barbara ⁊ graeca i e desinentia poscūt hūc articulum haec. i. sūt ge. se. vt haec synecdoche. haec lybie. haec phoebe ⁊ similia.

Neutrum plurale fit cete recollige tēpe.

Dicit qd ista duo noia cete ⁊ tēpe sunt ge. neu. nūeri pluralis ⁊ indeclinabilia. vt pluraliter ntō haec cete. i. piscis marinus magn⁹. ⁊ plurali ntō he tēpe. i. loca delectabilia.

In neutrum ponis: tamē adiectiua notabis.

Dicit quod nomina i i terminata sunt generis neu. vt hoc gumi. sinapi. Tamē tu notabis adiectiua: vt hic ⁊ haec ⁊ hoc huiusmodi quae sunt ois generis.

O sicut ceto maribus sociare memeto.

Dicit quod noia terminata in o sunt generis masculini: vt hic cento centonis. i. miliū vel aliud semen centum grana producentis in quolibet germine.

Que dāt do vel go bene signes: si tamē ex o.

Do go.

O bliquis facit i: quae poscunt haec sibi subdi.

Dicit auctor q a p̃di. ta regula excipiunt noia terminata i do ⁊ i go: q mutāt o i i grō q: talia poscūt hūc articulu haec sibi subdi. i. sūt ge. se. vt haec dulcedo. h⁹ dinis ⁊ haec

Hic recipit cardo: margo sociatur ⁊ ordo.

(caligobuius caliginis.)

A p̃dicta exceptiōe excipiunt ista. s. cardo cardis. margo marginis. ordo ordinis. Itā i s defināt i do ⁊ i go: ⁊ mutēt o i i grō: tñ nō sunt generis foeminini: sed masculini.

Omne dabit pseudo: praesto: dabit hoc tibi pondo.

d s

Dicit Auctor q̄ ista nomina. s. pseudo et presto sunt gñis ois. vt hic et haec et hoc pseudo idest decipiens vel falsus. hic et haec et hoc presto. i. p̄mptus: vel paratus. Deinde dicit q̄ hoc nomen pondo dabit h. i. genus neutrum. vt hoc pondo huius pondo. indeclinabile idest pondus vel quidam morbus.

Est cōmunis homo: pariter cum uirgine latro.

Dicit q̄ homo virgo et latro sunt generis cōmunis.

Haec dat verbale per io: caro: talio iungo.

Dicit auctor q̄ nomina verbalia desinentia in io sunt generis foemini vt lectio lectio nis. Caro etiam facit carnis et est generis foemini. Similiter et talio qd̄ est repensatio in malo vel mali remuneratio: vt qui pede percutit pede percutiatur: et qui oculo priuauit oculo priuetur.

Articulum mutat et triplicat vnio sensum.

Dicit auctor q̄ hoc nomen vnio habet triplex significatū. et s̄m hoc variat articulū. Nam aliquādo idem est qd̄ p̄ictus solus decij et tunc variatur per hic. et similiter quando est lapis preciosus. Aliquando idem est qd̄ cōiunctio. et tūc variatur per haec. Unde verus. Hic lapis hic punctus. haec vnio p̄ximitasq̄.

U. c. d. t. V. c. d. vel. t. neutris debes sociare.

Dicit auctor q̄ terminata in u in cin d et in t sunt generis neu. vt hoc cornu. hoc lac quod quid et hoc caput.

Quot. tot dat omne genus: et quae nos de quot habemus.

Quia dixit q̄ desinentia in t sunt gñis neutri: ideo excipit tot et quot. dicens q̄ sunt generis omnis cū eoz compositis: vt quotquot et totidem.

Al Sit tibi nomē in al neutri: sic pone tribunal.

In hac parte auctor dicit q̄ desinentia in al sunt generis neu. vt hoc animal. et hoc tribunal. et est sedes in qua redditur ius.

Hic sal hocq̄ dabit: neutro plurale carebit.

Auctor excipit a regula predicta hoc nomen sal dicens q̄ aliquādo est generis masculini. et sic excipitur et variatur in plurali. vt pluraliter nominatio hi sales. et sic significat in singulari sapientiam et in plurali reprehensiones. aliquando est generis neu. et sic nō excipit. et caret numero plurali. et sic significat condimentū ois.

El neutriū pono: sed propria nomina tollo.

Dicit q̄ nomina terminata in el sunt generis neu. vt hoc mel. sed propria nomina excipiuntur vt rachel nomen foeminae.

Il dabit hoc: demas hic et haec vigil. et pugil est mas.

Dicit q̄ terminata in il sunt generis neutri vt hoc nil. demas. i. excipias hic et haec vigil qd̄ est generis cōmunis. et hoc nomen pugil est mas. i. generis masculini.

Ol tenet hic: vt sol. dicitur foemina nichol.

Dicit q̄ desinentia in ol sunt generis mas. vt hic sol. nichol dicitur foemina idest generis foemini.

Ul dat hic: ut consul. hic et haec dant praesul et exul.

Dicit q̄ desinentia in ul sunt generis masculini vt hic consul. sed praesul et exul sunt generis communis.

Am omne genus dabit am. sic debes ponere nequam.

Dicit q̄ terminata in am sunt gñis ois vt hic et haec et hoc nequā. i. mal⁹ prauus vt miser.

Em tantum dem neutro totidem plurale fit omnis.

Dicit q̄ tantūdem. vel tantum idem vel tantū quantum illud. vel tam magnū est gñis neutri. et tot idē. i. totidē vel eiusdē numeri vel tā multū ē gñis ois et pluralis numeri.

Um neutrum facies mulierum nomina signes.

Dicit auctor q noia terminata in um sunt generis neutri: vt hoc scānū. Nomina mulierum excipiuntur: q sunt generis foemini: vt doctum z philortum.

Hic dat nomen in an: testis fiet tibi titan.

Dicit auctor q terminata in an sunt generis masculini: vt hic titan. idest sol.

En dabit hoc: sed ren dabit hic pecten simul z splen.

Atqz lien: z eis iūgas q de cano formas.

Dicit q terminata in en sūt gñis neutri. vt hoc nomē. Sed ren. pecten. z splen atqz lien sunt gñis masculini. z iūgas eis illa q tu formas de cano cantis. vt tubicē. i. ille q canit i illo instrumēto qd dicit tuba. z etiā adiūgas his p̄dictis hymen. Nota hymen quattu. or significat. Uno modo significat p̄sbyterū. Secūdo modo significat deū nuptiarū. Tertio mō significat pelliculā q ē i matrice mulieris. vbi concipitur puer. Quarto mō significat tonū cantū factū i nuptijs. Cū pro tribus primis significatis ē masculini generis sed pro alio significato. i. pro cantu facto in nuptijs est generis neutri.

Haec retinet siren: habet hic faciens sacra flamē.

Dicit q firē mōstrum marinum est generis foemini. flamē verop p sacerdote Iouis ē generis masculini. z hoc est quod dicit faciens sacra flamen.

In dabit hic vt delphin: nec talia multa super sunt.

Dicit q terminata in in sunt generis masculini. vt hic delphin z est piscis.

On maribus iūgas: tamē inde localia demas.

Dicit q terminata in on sunt generis masculini. vt hic demon. Nomina localia excipiuntur q sūt gñis foemini. vt haec babylon. z sūt aliqui generis neutri. vt hoc ilion.

Que dia siue gera componunt: sint tibi neutra.

Dicit q cōposita de dia siue gera sūt gñis neutri. vt hoc diatesseron qd ē spēs cantus z ē symphonia q cōstat ex duob⁹ tonis z semitonio z hēt q̄tor: sonos: z hoc diapason. z est musice artis i symphonia cōstās ex qnqz tonis z duob⁹ semitonijs. hēt enī octo voces vt hoc geraldodion quod est vocabulum medicorum. z est medicina curans impeditam locutionem ex quacūqz causa.

Ponis nomen in ar neutrum: sotular dant hic z lar.

Dicit q terminata in ar sunt generis neutri. vt torcular. Deinde ponit expositiones dicens. sotular z lar dant hic. i. masculinum genus.

Sed tria dant genera par z sua compositiua.

Dōit aliā regulā z exceptōes dicēs: q par z sua p̄posita sūt ge. ois. vt i par. p̄par z visp:

Er maribus detur: iter hoc vesperqz sequetur.

Spinter seu ruder: decet his adiungere iuger.

Dicit auctor q noia i er terminata sūt ge. mas. vt hic liber. Iter z vesp excipiunt: qz sūt ge. neu. Spiter ē: qd idē ē qz fibula v̄l clau⁹ fibulae. z ruder qd idē ē qd sterc⁹ asini vel ramus de vite recisus vt aliqui dicunt. Alij dicunt ruder idem est qd stercus caprinū z dicitur a ruo ruis qz ruēdo cadit. Iuger etiam his adiungitur. quia est generis neutri. vt hoc iuger. z est tantum spaciū terrae quantum arare pōt par bouum i vna die.

Lampester. volucer. alacer. pedester. equester.

Siluester. celebrer. acer celerqz saluber.

His in his quinqz tenet. hic er. haec is. z hoc e

Datqz sequester idem: quod ternae siue secūdac.

Sicqz paluster erit: hic z haec alacris retinebit.

d iū

Dicit A. q*i* his bisq*ue* no*m*ib*us* supradictis ista terminatio er ponit*ur* i*n* masculino t*er*m*in*is in foeminino. z*et* in neutro. Quasi diceret q*uod* debent variari p*er* tres articulos z*et* tres voces vt hic c*ap*ester. haec stris. z*et* hoc stre. S*ed* dicit q*uod* hoc nom*in*e seq*u*it*ur* p*ot* e*ss*e sec*un*dae z*et* tertiae declinati*o*is. q*uoniam* e*st* tertiae decli*at*io hic seq*u*it*ur*. haec stris. z*et* hoc stre. q*uoniam* e*st* sec*un*dae decli*at*io seq*u*it*ur*. stra. stru*m*. Paluster e*st* decli*at*io eod*em* m*od*o. i. s*ed* i*n* paludibus. Alacris p*ot* e*ss*e generis c*on*is. vt hic z*et* haec z*et* hoc alacris z*et* hoc alacre. z*et* hoc dicit quia superius dixerat ip*su*m e*ss*e generis foeminini. Ibi hic er. haecis. z*et* hoc e*st*. vt hic alacer haec alacris z*et* hoc alacre. z*et* hoc e*st* quod dicit. hic z*et* haec alacris retinebit.

Tertia dans ber ver dabit hoc: tamen hic dabit imber.

Et sua composita sunt adiectiua notanda.

Dicit auctor q*uod* nomina tertiae declinationis terminati*o*ni ver*bi* z*et* in ber sunt ge. neutri. vt hoc cadauer. hoc vber p*ro* mamilla. t*er*m*in*us imber z*et* eius composita sunt generis masculini. vt hic imber z*et* hic sept*em*ber. hic october. hic nouember. z*et* hic decem*ber*. tam*en* adiectiua sunt notanda. vt celebrer quod e*st* generis masculini. z*et* etiam saluber.

Serum plura notant*ur*: sicut mater mulierq*ue*.

Dicit auctor q*uod* multa no*m*ina discernunt*ur* p*er* sex*us*: sicut mater z*et* mulier q*uae* sunt ge. foeminini.

Foetibus hoc terrae dat tertia: d*omi*ne cucumer.

D*icit* q*uod* no*m*ina tertiae declinati*o*is foetib*us* terrae c*on*ueni*en*tia z*et* e*st* e*ss*e definit*io*ni s*ed* ge. neu. vt hoc papauer. hoc pip*er* h*oc* cicer. s*ed* excipit*ur* cucumer q*uod* e*st* ge. ma. p*ro* regul*is*. Er marb*us* def.

Et commune notes sicut sunt puber z*et* vber.

Degener z*et* pauper: haec linter dicere debes.

Pluribus ex istis sociari neutra videbis.

Dicit A. q*uod* aliaq*ue* no*m*ina i*n* e*ss*e definit*io*ni s*unt* ge. c*on*is. vt hic z*et* haec puber. i. iuuenis. vber. i. ab*un*d*an*s. hic z*et* haec degener. i. rusticus. hic z*et* haec paup*er*. Tu debes dicere haec linter. i. p*ro* nauis. C*on*tra p*ro*sci*an*us libro q*ui*nto. Inter quoq*ue* ap*ud* graecos masculin*u*m e*st*: ap*ud* nos foeminin*u*m. Linus i*n* sexto. I*tem* i*n* altu*m* expulsa linter. Deinde dicit q*uod* tu videbis neutra sociari: p*ro*p*ri*is ex istis no*m*ib*us* supradictis vt hic z*et* haec z*et* hoc vber. Et h*oc* e*st* e*ss*e p*ro* pau*pe*re i*n* lucano. Lis e*st* de paup*er*e regno. Et i*n* virgilio i*n* buccolicis. Paup*er*is z*et* tuguri congestum cesp*ite* culmen.

Ir maribus d*icitur* ir neutris associetur.

Dicit q*uod* i*n* terminata s*unt* g*en*is masculini. vt hic vir. Excipitur hoc nomen ir quod e*st* generis neutri. vt hoc ir id*est* palma manus.

E*st* hic z*et* haec martyr: hoc debes dicere gaddir.

Quasi dicat q*uod* martyr e*st* g*en*is c*on*is. z*et* gaddir nom*in*e ciuitatis i*n* hispania e*st* g*en*is neutri.

Or maribus socia: sed plurima sunt retrahenda.

Dicit q*uod* definit*io*ni i*n* or sunt generis masculini. vt hic dolor: sed plura excipienda sunt vt patebit infra.

Omne memor iungit: quod c*on*parat ad duo transit.

Dicit q*uod* memor e*st* generis omnis. z*et* comparatiua i*n* or definit*io*ni sunt generis com*mun*is. vt hic z*et* haec melior. Ideo d*icitur* q*uod* p*ro*parat. i. q*uod* e*st* p*ro*paratiu*u*m t*ra*nsit ad duo. s*ed* genera. vt hic z*et* haec fortior. senior e*st* generis masculini. i*tem* subdit p*ro* modu*m* exceptionis dicens.

Mas tantum senior: dices tamen hic z*et* haec auctor.

Dicit q*uod* senior q*ui*vis sit comparatiuum t*er*m*in*us e*st* generis masculini. Auctor e*st* g*en*is c*on*is.

Aequor. ador. marmor z*et* cor sunt neutra: sed arbor.

Haec tenet atq*ue* soror sexu noscuntur z*et* vxor.

Dicit q*uod* ista no*m*ina aequor. ador. marmor. z*et* cor s*unt* generis neutri. Sed arbor e*st* gene.

ris foeminini. Atq; p' ista noia. s. color: et vxor nescunt p' sexu: sūt generis foeminini.
Quae color atq; decor formant corpusq; notemus.

Horum composita communi sunt socianda.

Dicit q' notare debemus nomina q' componuntur cum his nominibus. s. color. vt de color. s. sine colore. hi color idest duorum colorum. cum decor vt in decor. i. sine decore. cum corpus. vt bicozpor. i. duorum corporum quae sunt generis communis.

Nomen quod fit in ur dabit hoc: testis tibi murmur.

Ur

Multus erat murmur: veteres quoq; sic posuere.

Dicit q' in ur desinētia sunt generis neutri. vt hoc murmur. Tamen reperit generis masculini vt in sacris scripturis Joannis. viij. Et murmur multus erat in turba de eo.

Sit vel x praet ur aut f. hic ei societur.

Dum sit gentile tamen aut animum speciale.

Hic ponit exceptionem a regula praedicta dicens: si haec littera t. vel x vel f. sit ante ur tunc illud tale est generis masculini. dum tamen sit gentile. vt anxur nomen loci vel populi. aut animum speciale vt vultur et furfur. Et nota quod furfur aliquando est purgamentum farinae: et sic est generis neutri aliquando est nomen avis. et sic variatur per hic. Tullius furfura qui dixit semper de fursure vixit. Repraebenditur numerus non genus. Unde furfur prout est neutri generis caret plurali numero.

Hic aut haec turtur: quod fertur piscis et avis.

Quasi dicat q' turtur pot variari p' hic. et significat piscē. et p' haec et tunc significat auē. Unde versus. Turtur inhaeret aquis. Turtur secat aera pennis.

Hic aut hoc furfur: tamen adiectiua notentur.

Quae sexu gemino iungunt sua significata.

Iungere dicuntur hic et haec fur ligur et augur.

His datur haec norma quae declinat tibi terna.

Dicit q' furfur potest declinari per hic et per hoc vt supra. Deinde dicit quod adiectiua quae iungunt sua significata gemino sexu idest quae pertinet ad mares et mulieres debet notari quae sunt generis communis. Et hoc magis declarat dicens. haec nomina adiectiua dicuntur iungere sibi hic et haec. hoc est dicuntur generis cōis. vt fur furis idest latro. ligur liguris. i. aliquis vel aliqua de liguria. augur auguris. qui v' quae in garritu animum diuinat. Deinde dicit q' haec norma datur de nominib' tertiae declinationis et non de alijs. vt satur quod est generis masculini cum sit prima vox adiectiui. vt satur saturi saturum. Sciendum est quod auctor dixit de adiectiuis significatioue et non voce cum explicauerit de fur ligur et augur.

Haec dat nomen in as: facit hic as vas vadis et mas.

As

Dicit quod nomina terminata in as sunt generis foeminini. vt haec pietas. Deinde ponit exceptionem dicens. facit hicas idest q' as est generis masculini. i. obolus. et vas vadis idest obse vel fideiussoz. et mas idest masculus.

Nomen gentile commune locatur vt arcas.

Dicit q' nomē gentile i as terminatū ē ge. cōis. vt h et haec arcas. et aliq' v' aliq' d arcadia

Quae sunt concisa velut arpinas sociantur.

Dicit q' nomina concisa. i. syncopata terminata in as sociantur praedictis quia sunt generis cōis. vt hic et haec alpinas idest habitans in alpibus. Et est concisum seu syncopatum: quia deberemus dicere hic et haec alpinatis. immo dicimus alpinas.

Quine tenet nugas: nec declinabile credas.

d iij

Dicit quod nugas idest loquax vel mendosus est generis omnis et indeclinabile.

Dic abbas boreas primas gigas elephasq.

Dicit auctor q abbas boreas primas gigas elephas sunt generis masculini.

Hoc fas atq nephas retinent: et dicitur hoc vas.

Dicit q haec duo noia inuariabilia. s. fas et nephas sunt generis neutri. Et etia vas vasis est neutri generis.

Es bre-
uis

Es brevis hic ponit: seges et teges haec sociabit.

Et compes triplicat pes caetera quae tibi format.

Praeter apes vel apis: quoniam reperitur vtrūq.

Dicit q terminata in es breuem sunt generis masculini. vt hic limes limitis. Seges et teges. i. parua domus quae et tuguriū dicitur. sociabit haec. i. erit ge. foe. Et cōpes sociabit ibi haec. i. erit generis foemini. Triplicat pes caetera q tibi format. i. composita a pes pedis sunt generis omnis. vt bipes bipedis. praetera pes vel apis quod ē generis foeminini. et cōpōit ab a quod ē sine et pes: q p̄rio nascit sine pedib. postea accipit pedes.

Quae duo dant signes. miles equeq superstes.

Diues habes hospes praepes teres et comes hospes.

Inquies antistes ales: dic per tria deses.

Istorum multa legimus neutris sociata.

Dicit q illa noia q sunt ge. cōis excipiunt. s. miles. eques supstes. i. remanēs viu. diues. hebes. i. obtusus. sospes. i. san. p̄pes. i. velox teres. i. longus vel rotundus. hic et haec comes. i. socius. hospes claz est. inges. i. sine gete. antistes. i. platus vel qui stat ante alios. ales. i. auis. Dic p tria deses. i. generis ois. et idē ē qd piger. Deinde dicit q multa istorū notum. vt supra reperiunt associata cū noibus neutri generis. vt diues monasterium.

Es lon-
ga

Haec dabit es longe: verres hic debet habere.

Dicit q terminata in es longa sunt generis foe. vt haec res et haec sedes. Deinde pōit exceptio ne dicēs. Verres dicitur hic. i. dicitur ee ge. ma. Verres dicitur porcus cū testiculis. et dicitur a vires eo q magnas vires hēat. Inde verrin. na. nū. p̄ultima pducta. Itē verres p̄p̄riū nom cuiusdā viri. Inde fil: verrinus na. nū. Et he verrinae naz. qdā liber quē Cicero fecit. Dic dabit haec ve dies: dant hi tantum modo plures. (Cōtra verre.

Lūq meri dabit hic: et patronymica iungis.

Dicit q h nom dies ē ge. icerti in singulari nūero. et in plali mas. ge. vt ntō hic vlt haec di es. plalit ntō hi dies. Et si p̄p̄as cū meri ēt ē ge. mai. vt hic meridies. Et tu iūgis ēt patronymica in es terminata q sunt ge. mas. vt hic priamides. i. filius vel nepos priami.

Es quoq commune ceu sunt heres locuplesq.

Dicit A. q nomē in es terminatū ē ēt aliqñ cōe. i. ge. cōis. ceu pro sicut ista duo v3. hic et haec haeres haeredis. hic et haec locuplex locupletis. Haeres dicitur p̄p̄rie fili. q haerere succedere dicitur: et haeredes dicant aliq q in haereditatē succedūt. Locuplex. idest diues. et dicitur a locus et plenus. quasi locis plenus. et plurimarum possessionum possessor.

Ies

Lum tenet in rectus super es et t genitiuus.

Suscipit: hic iungis paries fiet tibi testis.

Dicit quod nomen terminatum in es in precedente et suscipiens hanc litteram t in genitiuo est generis masculini. vt paries parietis.

Haec dicēda quies: hic pes: et dicitur hoc aes.

Dicit q quies est generis foeminini. et est exceptio ab illa exceptioine. Cum tenet in re

etus. Deinde dicit q̄ pes est generis masculini. ⁊ aēs aeris est generis neutri. Quico
id est trāquillitas vel pax. Pes dicitur a pos podis graeco quod idē ē qd̄ pes. Et acci
pitur tripl̄. s. p̄ mēbro cū quo ambulamus vel pro metroꝝ pede. vel p̄ mēsurā. Pes in
metro ē syllabarū ⁊ tēpōꝝ certa dīnumeratio. Pes in mēsuris agroꝝ digitos quide
cī hēt palmos quattuor. Aēs aeris dī ab aer: eo q̄ sit eiusdē coloris cum aere.

Haec dat nomen in is: tamen hic declino molaris.

Laulis ⁊ aedilis: ⁊ quae crescūt genitiuis.

Et is praeposita tenet hic: aut consona bina.

Unica dum teneat has: aut n littera. siue.

In liquidam faciat penultima syllaba finem.

Ut lapis ac aris piscis cinis vnguis ⁊ orbis.

In hac parte auctor determinat de gñibus noīum terminatoꝝ ī is. Et dicit q̄ nomē ī
is terminatū dat haec. i. ge foe. vt haec nautis. Deinde pōit exceptionē dicēs. Tñ hic de
clino molaris. qñ dicat q̄ molaris ē ge. masculini. Et ēt caulis ⁊ aedilis q̄ sunt gñis ma
sculini. ⁊ illa quae crescūt in gñis etiā sunt generis masculini. vt lapis lapidis. Deinde
dicit q̄ illa q̄ hēt r̄ ante is. vt aris polus rotaz. ⁊ illa q̄ hēt duas cōsonātes ante is ita
q̄ sūt ī vna syllaba. vt piscis: ⁊ illa q̄ hēt n litteram ante is. vt cinis ⁊ panis. ⁊ illa quoꝝ
penultima syllaba terminatur in liquidā. vt vnguis ⁊ orbis. quae oīa sunt generis ma
sculini. Molaris cōis gñis ⁊ hoc molare ad molam pertīnēs. ⁊ dī a mola. Et hic mola
ris lapis molae vel vñ sūt molae. vel magnus ad modū molae. Et hic molaris veno
marilaris. q̄ cibū illis dentibus quasi mola molimus. Laulis est generaliter omnium
herbarū ⁊ olerū medius frutex: q̄ vulgo tirsus dicitur q̄ a terra sursum cōscendit. Ex
quo tractū est vt spāliter quoddā genus oleris caulis dicat q̄ tirsus ipsius amplius cae
teris olerib⁹ coalescit. i. crescit. Aedilis. i. custos aedis: q̄ custodiebat de dignitate ⁊ offi
cio aerariū vel capitoliū vel curiā regis siue īperatoris: nemoz bōsa aīalia vt cati vñ por
ci ⁊ huiusmōdi intraret ⁊ aerē ibi corūperēt. Lapis dī a ledō dis: q̄ ledit pedē. Aris est
caeli septētrionalis linea recta p̄ mediā plagā sphaerae. Piscis dī quasi a pascendo eo
q̄ fit pastus hoīum. Cinis est scintilla exticta. Unguis ē hoīum ⁊ auīū. vngula vero ali
orū animalium. Orbis. i. rotūditas circuli. Et etiā cuiuslibet rei. Itē orbis dicitur mū
dus vel circulus terrae p̄ rotunditatē. Itē orbis dicitur circulus septimanae.

Haec febris pestis: neptis vallisq̄ bipennis

Et cassis iaspis ⁊ lactis: restis ⁊ aspis

Et pellis: turris: vestis: peluis quoq̄ cuspis

Glis glissis glitis: ⁊ patronymica iungis

Hic aut haec finis clunis: dabit haec tibi classis.

Et messis tussis. ibis. sic lis quoq̄ litis.

Auctor facit exceptionem ab exceptiōe p̄cedēti dicēs q̄ nōsa in littera pōsta licet cō
prehendi possunt multipliciter in exceptione p̄dicta non sunt generis masculini imo
foeminini. vt haec febris. pestis. neptis. iaspis. lactis. restis. aspis vestis ⁊ cuspis quae
habent t̄inas consonantes ante is in eadem syllaba. haec vallis bipennis. i. securio scin
dens ab vtroque latere. pellis. turris. peluis. quozum penultima terminatur in liqui
dam haec cassis glis licet crescūt in genitiuo tamen sunt generis foeminini. Deinde
dicit q̄ finis ⁊ clunis id est nates sunt generis incerti. licet habeant n ante is. Deinde
dicit q̄ classis id est nauigium. messis. tussis. sunt generis foeminini. licet penultima ter
minetur in liquidam. Et ibis ⁊ lis licet crescūt in genitiuo. Tamen sunt generis foe
minini. Quidam dubitant vtrum hoc sit auctoris. Dabit haec tibi classis. Et messis

tussis. &c.

Haec tibi graeca dabūt: & eis se barbara iungunt.

Auctor dicit q̄ nōla graeca in is terminata & ēt barbara sūt generis foeminini. vt haec colchis colchidis. i. mulier de illa insula: & haec finamis: anima peccatrix.

Adiectiua tenent hic & hec pariter q̄ tricuspis

Istius obliquis neutrum quandoq̄ locabis.

Dic. A. q̄ nōla adiectiua in is terminata sē ḡnis cōis. vt hic & haec nobil & ēt tricuspis. i. lā cea q̄ habet tres cuspides est generis cōmunis: tamē in obliquis casibus aliquādo iue nitur generis neutri. vt in Ouidio. Positoq̄ tricuspile telo mulcet aquas. Ideo dicit Istius obliquis. Notādū q̄ illa regula. Adiectiua tenēt & ce. est exceptio ab illa regula. Haec dat nomē in is. Et i q̄busdā adiectiuis ē exceptio ab illa regula. Siue in liquidam vt apparet in hoc q̄d est fortis. Si obijcitur. Tricuspis est adiectiuum & potest comp bēdi sub illa regula. Adiectiua tenent quare auctor est superfluous. Dicendum q̄ illa regula Adiectiua tenent: datur de adiectiuis quae terminantur in is: & habent neu trum in e. Tricuspis vero non habet neutrum per e: quare auctor non est superfluous. Et ratio quare tricuspis non habet neutrum per e: haec est. Regula est q̄ adiectiua in is faciunt neutra per e per mutationem is in e. vt fortis forte. & ita deberemus dicere tri cuspis tricuspē per illam regulam. Aliaregula q̄ adiectiua habētia neutrum per e fa ciunt genitiuum singularem per mutationem e in is vt forte fortis. & ita diceremus tri cuspis in genitiuo. & tamen non dicimus. sed dicimus tricuspidis per illam regulam. Simplicium norma. cum componatur de tres & cuspis cuspidis. Et ita apparet q̄ i hoc nomine tricuspis sunt ille duae regulae repugnantes vel oppositae. & pp hoc nō habet neutrum p e tñ ē adiectiuū. Et pp hoc dicit hic A. q̄ neutrum pōt addi cū oblige ipius.

Dis in plurali genus omne videtur habere.

Dicit q̄ dis in plurali numero habet omne genus. vt pluraliter nominatiuo hi & he di tes & haec ditia in singulari aliquando est generis masculini. vt hic dis pro plutone. & aliquando generis cōmunis. vt hic & haec dis idest diues. Nota dis nō habet neutrum in singulari p e. q̄ duae sūt regulae repugnātes i hoc noīe dis sicut i hoc noīe tricuspis.

Est hic & haec testis ciuis burgensis & hostis.

Et canis & iuuenis: pariter commune scholaris.

Dicit q̄ nomina in littera posita sunt generis communis. patet de se. sed omnia ex ciipiuntur ab illa regula. Haec dat nomen in is. Etiam testis hostis excipiuntur ab il la regula. Aut consona bina. Burgensis excipitur ab illa regula. Siue in liquidam. ca nis & iuuenis excipiuntur ab illa regula. Aut n littera.

Hic os preponit: tenet hoc os. oris & ossis.

Et chaos atq̄ melos argos logos annumerabis.

Dicit quod nomina in os terminata sunt generis masculini. vt hic flos. Deinde ponit exceptionem dicens. Tenet hoc os oris & ossis. q. d. quod haec duo nomina. s. os oris: os ossis sunt generis neutri. Atq̄ pro & chaos est generis neutri. & idem ē quod obsec ritas. & melos. i. dulcedo. & argos idest porta nauis graecor. & logos idest sermo.

Dant duo bos impos: compos custosq̄ sacerdos.

Dicit q̄ ista nomina sunt generis communis. vt hic & haec bos. hic & haec impos. i. non potens. hic & haec compos. i. potens. eodem modo sacerdos & custos.

Haec dāt cos dos glos: sic graeca locantur & arbos.

Dicit quod ista nomina sunt generis foeminini. vt haec dos dotis. haec cos cotis la pis super quo acuiuntur gladij. & haec glos g'oris idest mulier fratris. Et graeca noī

Uis se
cundae
declina
tionis

sic locantur id est sunt generis foeminini. vt haec delos nomen insulae. ⁊ a: bos etiam est generis foeminini id est arbor.

Dant hic in us facta tibi declinante secunda.

Auctor dicit quod nomina secundae declinationis terminata in us tamen hic id est sunt generis masculini. vt hic dominus. Construe sic facta id est nominata terminata in us secunda declinante. dant hic id est genus masculinum.

Haec paradysus habet: nardus domus atq; hyacinthus.

Et synodus costus ⁊ carbasus alnus abyssus.

Aluus crystallus humus bissusq; papyrus.

Haecq; smaragdus habet vannus colus atq; phaselus.

Aegyptus diphthongus ⁊ porticus ista sequuntur.

Crystallum tamen hoc dicimus: ⁊ hic paradysus.

Hic ponit auctor exceptionem a regula praedicta dicens: q; nomina contenta in versibus supradictis sunt generis foeminini. vt haec paradysus. haec nardus quaedam herba: haec domus. haec hyacinthus quidam flos: etiam est nomen insulae. ⁊ aliquando sumitur pro lapide praecioso. haec synodus congregatio sacerdotum. haec costus quaedam herba odorifera. haec carbasus. haec alnus est nomen arboris. haec abyssus profunditas aquarum impenetrabilis aqua fontes ⁊ flumina procedunt per occultas venas ⁊ ad matricem abyssum reuertuntur. haec aluus id est venter. haec crystallus quidam lapis candidus. haec humus. i. terra. haec bissus est genus lini candidissimi ⁊ molissimi. ⁊ nascitur in aegypto. haec papyrus. ⁊ est quaedam herba vt genus iunci vt dicitur. dicitur etiam haec papyrus charta bomicina. haec smaragdus quidam lapis preciosus. haec vannus. i. ventilabrum. haec colus rocha foeminarum vel instrumentum unde foeminae nent. haec phaselus parua nauis. haec aegyptus nomen prouinciae. haec banus castanea cocta in aqua. haec diphthongus haec arcus nomen stelle. Deinde dicit quod inuenitur hoc crystallum ⁊ hic paradysus.

Hoc vulgus pelagus: in declinabile virus.

Dicit auctor: qd vulgus ⁊ pelagus sunt generis neutri. ⁊ etia virus qd e in declinabile.

Os graecum saepe mutamus in us muliebre.

Deinde dicit q; noia graeca in os terminata apud latinos saepe terminantur in us ⁊ sunt gnis foeminini. vt delos delus nomen insulae atomos atomus. ⁊ dicitur corpus indiuisibile pp sui paruitatem q;uis forte nullu corp^o fit qd diuisione recipe no possit. ⁊ dicitur ab a qd est sine ⁊ tomos diuisione vel sectio: q; non recipit sectione sensui subiacentem.

Hoc terne dabit us si non tenet u genitiuus.

Dicit A. q; noia tertiae declinationis terminata in us si habetia u in penultia gnt sunt ge. neu. vt h corp^o. gto hui^o corpis. Construe. Tu dabis huc articulu hoc noib^o tertiae decli. in us terminatis. si gntis no tenet u in penultia syllaba. Et hoc dicit pp salus salutis ⁊ alia si.

Dat lepus hic: tenet itercus genus oeuetusq;.

Dicit q; lep^o declinatur phic. ⁊ e exceptio. Inter^o ⁊ vet^o sunt gnis ois. vt hic ⁊ haec ⁊ hoc vetus. hic ⁊ haec ⁊ hoc itercus. ⁊ e doctrina de hoc noie intercus ⁊ no exceptio.

Dant haec si crescat genitiuus ⁊ u sibi seruet.

Dicit A. q; noia tertiae declinationis terminata in us habetia gntis supantē in cui^o penultima haec vocal^u retinet sunt ge. foeminini. vt haec salus salutis. ⁊ haec virt^o virtutis.

Hoc monosyllaba dant vt thus: sed dicitur haec grus.

Hic dat ⁊ haec tibi sus: epicoenum dat genus hic mus.

Dicit q; noia tertiae declinationis terminata in us vni^o syllabae sunt ge. neu. vt hoc thus

sed grus ē gñis foeminini. sus vero cōis gñis. mus āt gñis pñiscui. ⁊ declinat p hic.
Est pecus haec pecudis: pecus hoc pecoris tibi format.

Dicit q̄ pecus pecudis est generis foeminini. ⁊ pecus pecoris neutri. Nus ē gñis neu-
tri ⁊ indeclinabile put significat putredinem vel quādam infirmitatem quae hominē
reddit putridū. Sed quando dicitur custodia tunc est foeminini generis. ⁊ declinat.

Quartae nomen in vs maribus sociare solemus.

Dicit Auctor q̄ nomina quartae declinationis sunt generis masculini. vt hic visus.

Haec anus atq; tribus ⁊ porticus ⁊ manus idus.

Haec acus atq; pinus nurus socrus ⁊ domus addis.

Hic tenet hocue specus: illi penus associetur.

Hic ponit exceptionem a regula predicta dicens. q̄ nomina in littera posita licet sint
quartae declinationis tamen sunt generis foeminini. vt haec anus idest vetula. haec
tribus idest progenies. haec porticus. haec manus. haec idus idest diuisio temporis.
haec acus. haec pinus. haec nurus. haec domus. haec socrus. Deinde dicit q̄ specus
potest esse generis masculini vel neutri similiter ⁊ penus.

Aus

• psona
praece
dente

Cum nomen sit in aus haec illi iungitur: vt laus.

Dicit q̄ nomina terminata in aus diphthongum sūt generis foeminini. vt haec laus.

S vult haec iungi si consona praesidet illi.

Dicit q̄ noia terminata i es praecedēte cōsonate sūt gñis foemi. vt haec pars partis.

Adiectiua notes: quibus omne genus dare debes.

Hic ponit exceptionem dicens: q̄ adiectiua debent excipi: quia sunt generis omnis: vt
hic ⁊ haec ⁊ hoc sapiens. inops. insons. expers. iners. particeps municeps.

Mons fons pons hic dant mars stirps cals dens quoq; quadrans.

Et partes assis torrens sociabitur istis.

Atq; calybs.

Dicit auctor q̄ nomina in littera posita sunt generis masculini. vt hic mōs mōtis. hic
fons fontis. hic mars martis idest dens belli. hic stirps pro trunco arboris. sed stirps si
gnificās pgeniē ē foe. ge. hic cals pars pedis. hic dēs dētis. hic qdrās quadrāns. est in-
strumentum ad sciendū horas diei. Et pres assis. i. nola significātia pres assis habētia
consonantem ante s sicut quinquies ⁊ caetera. ⁊ hoc nomen torrens iungitur predi-
ctis similiter. ⁊ hoc nomen calybs iungitur praedictis. Sciendum q̄ quidam dicunt
q̄ cals quando accipitur pro parte pedis scribitur cum s. ⁊ quando accipitur pro lapide
de decocto scribitur cum r. Sed male dicūt. quod p; q; auctor esset diminutus si ipse
intelligeret quod cals scribi debeat cum s: quia superius de genitiuo tertiae declinati-
onis singularis numeri posuit regulā: q̄ nomina terminata in lo faciunt genitiuum ti
interposita l ⁊ s vt pula pultis. Sed non excipit cals quod facit calcis. Praeterea Au-
ctor esset contrarius sibi ipsi si intelligeret quod scribi debeat cum s: quia infra posuit in-
ter nomina terminata in r. Ubi dicit hic calx pedis haec latomorum. quare manifestū
est secundum auctorem quod cals non debet poni inter nomina terminata in s. Et si
ponitur hic dicēdum quod auctor reponit hic recitando opinionem aliorum qui di-
cebant quod cals scribitur cum s. pro parte pedis. Et ad hoc denotandum ponit Au-
ctor hic. Et dicitur cals de calco calcas pro parte pedis. sed pro lapide decocto dicitur
de calco cales. Alterius sciendum quod as assis est pondus duodecim vnciarum. Et
exinde remouetur vnum illud vnum quod remouetur dicitur vncia ⁊ illa vndecim q̄
remanent dicuntur deuns: idest vndecim vncie. Praeterea si reouentur duo. illa duo
dēpta ab asse dicuntur sextūs quasi sexta pars assis. sed illa decem q̄ remanent dñr de.
cūs. i. decē vncie. Praeterea si remouent tria ab asse remanēt nouē. ⁊ illa tria dēpta di-
cunt qdrās qñ qñta pars assis. ⁊ illa nouē q̄ remanēt dñr dodrās. ⁊ itēptat nouē. Si re-

mouent ab asse quattuor remanēt octo. et illa quattuor remota dicuntur triēs quasi ter-
tia pars assis. et dicitur a tris quod est tres. Unde triens primo significat tres ex consequē-
ti quattuor. quia quattuor sunt tertia pars assis. et illa octo que remanēt dicuntur bes. et in-
terpretatur bes octo et est graeci. Preterea si remouent ab asse quingz remanēt septem
et illa quingz remota dicuntur quicquid a quingz. et illa septem que remanēt dicuntur septura
a septem. Preterea si remouetur ab asse sex: illa sex dicuntur semis et illa sex que rema-
nēt sibi dicuntur semis. Et dicitur semis de semis quod est dimidia. et as assis quasi dimidia pars
assis. Et ita patet que sunt partes assis. Torrens torētis ē fluuius vel aqua veniens cum im-
petu ex imbribus repentina magnū habēs incrementū. sed adueniente estate calore so-
lis torrescit arefcit et desiccatur. Unde propheta. Conuertere dñe captiuitatem nostrā sicut
torrens in austro. Chalybs fluuius est hispanie iuxta quem populi inhabitāt dicti cha-
lybes. apud quos sunt minerae ferri optimi quas nudi illi laborantes effodiūt. Simi-
liter et alij eodem nomine cognominati sunt populi iuxta paphlagoniam in pōto: et ama-
zonibus cōtermini. Et capitur plerūq; chalibz pro ipsa ferri massa. Unde quidā pro
instrumento ex chalibe confectio.

Dāt hic ps iuxta polysyllaba: sed variantur.

De

Hic aut bec forceps et adeps: sed dicitur hic seps.

Dicitur polysyllaba idest plurimum syllabarum terminata in s precedente p sunt gene-
ris masculini. ut hic mancipec idest seruus. Sed forceps: quod dicitur a ferrum et ca-
pio eo quod ferrum cadens capiat et teneat. et adeps variantur per hic aut haec idest sunt
generis incerti. Sed hoc nomen seps pro serpente est generis masculini. Inuenitur
etiam secundum quosdam haec seps pro clausura vinearum. Sed modo dicimus sepes pis
pro clausura vinearum.

Pluraq; dant hic et haec caelebs infansq; parensq;.

Et princeps efrons: istis cōiunge bifrontes.

Dicitur Auctor quod plura reperiuntur in cōi genere declinata ut hic et haec celebs. idest castus.
hic et haec infans hic et haec parens. hic et haec princeps. hic et haec efrons. idest sine fron-
te et sine verecundia. hic et haec bifrons dicitur ianus qui habet duas frontes hominis
scilicet ante et retro. hic et haec anceps. idest dubius.

Haec et praepones: sed plurima demere debes.

X

In hac parte auctor determinat de generibus nominū terminatorum in x. Et dicit quod no-
mina in x terminata sunt generis foeminini. ut lex legis. Deinde dicit quod plura debet
excipi. et facit exceptionem.

In triplici genere decet adiectiua notare.

Dicitur quod adiectiua in x terminata sunt generis omnis. ut hic et haec et hoc felix.

Et si praesit maribus polysyllaba iungis.

Dicitur quod nomina in x terminata precedente e sunt generis masculini: dum sunt poli-
syllaba idest plurimum syllabarum. ut hic vertex. summitas capitis. Construe sic. Tu iugis no-
mina polysyllaba maribus idest masculinis generibus: si ista littera e praesit. idest ante sit
huius littere x.

Est tamen haec pellex: vibex: obexq; supellex.

Forpex aut forfex: hic aut haec dat tibi cortex.

Atq; filex.

Hic ponit exceptionem ab illa parte. x et si praesit dicens quod nemina que in littera po-
nuntur sunt generis foemi. idest habent e ante x. ut haec pellex idest meretrix. haec vibex
signum factū cum flagello. haec suplex idest substantia vel facultas et omne instrumē-
tum et ornamentū domus. haec forfex qua incidit filum. et componitur a ferrum et filū.
haec forpex qua inciditur pilus. et componitur a filum et pilus. Cortex est generis icer-
ti. Et dicitur quod cor arboris tegēs. atq; pro et filex. idest durissimum lapis qui ictu ferri ignē emittit.

Soetibus haec terrae dabis: hic frutex retinebit:

Hic auctor ponit exceptionē dicēs. Tu dabis hūc articulum haec soetib⁹ terrae. i. nō minib⁹ ipotātibus soet⁹ terrae si est fructuos: vt haec carex qdaz herba. excipit frutex qd est generis masculini: densitas virgularū vel paruarū arborum vel spinarum.

Sed dux ⁊ coniunx commune locatur ⁊ ex lex.

Dicit qⁱ ista duo nomina dux ⁊ coniunx sunt gñis cōis. ⁊ similiter ex lex. i. sine lege.

Hic dant grex ⁊ rex fornix qz calix qz cilix qz.

Et phoenix mastix: hic calx pedis: haec latomorum.

Dicit auctor qⁱ ista noīa sūt gñis masculini: vt hic rex: hic fornix cis. i. arcus lapideus hic calix calicis quoddā gen⁹ poculoz. hic calix cis: qdā ppl^s. hic phoenix nomē auis hic mastix spēs gummi. hic calx cis. p. talo pedis ē gñis masculini. ⁊ p. cemento feminini. ⁊ tūc nō excipit s; continet sub regula. Haec. x. p. pones. Et hoc est quod dicit. Hic calx pedis: hec latomorum id est cementariorum.

Trix tenet haec: tamē obliquis neutrum superaddes.

Victrices turbac victritia tela tulere.

Dicit auctor qⁱ verbalia i trix desinētia sūt generis feminini. vt haec amatrix: tñ i obli qz aliquando reperiuntur generis neutri vt signa victricia. Ideo posuit hūc versum causa exempli. Victrices turbac victricia tela tulere.

Capl³
qntū est
d⁹ forma
tiōe p^{re}
ritoz ⁊
supinoz
regula
riū De
p^{ri}a p^{ri}u
gatione

Vt tibi per metrum formatio praeteritorum.

Atqz suppinorum pateat: praesens lege scriptum.

Et primo disce que sit formatio primae.

In isto caplo A. itēdit determinare de p^{re}teritis ⁊ suppinis verbo. ri. Et p^{ri}mo p^{ro}ponit qd facere itēdit: subiūgēs i p^{ri}ncipio ip^{so} capli ordinē obseruādū dicēs qⁱ p^{ri}mo itēdit determinare de p^{re}teritis ⁊ suppinis verborum primae cōiugationis.

Vi vel vi vel di vel ti formatio primae.

In hac pte A. determinat i gñali de p^{re}teritis verbor⁹ p^{ri}mae p^{ri}uigatiōis ponendo v^{er}ba terminatiōes eoz. Et dicit qⁱ prima cōiugatio verbi pōt facere p^{re}teritum i vi. vt amo amas amau. in vi diuisas syllabas. vt domo domas domui. i di vt do das dedi. i ti vt sto stas steti.

As in praeterito vi suscipit s remouendo.

In hac parte A. procedit in spālī de p^{re}teritis verborū primae cōiugationis. Et dicit qⁱ verba primae cōiugatiōis formāt p^{re}teritū a scdā persona praesentis idicatiui modi re. mota s ⁊ addita vi. vt amo amas remota s ⁊ addita vi sit amau.

Non sic formātur ter quinqz: sed excipiantur.

Cre. do. do. mi. iu. sto. pli. fri. so. ne. ve. la. se. cu. to.

Auctor ponit exceptionē a p^{re}dicta regula dicēs: qⁱ ter quinqz. i. qdēci verba primae cōiugatiōis nō formāt p^{re}terita: vt supra dictū ē: s; excipiunt. Et p^{ri}mo pōit exceptionē demōstrando illa verba p syllabas i scdō metro cōtētas: i quo qdē metro sūt qdēci syllabae p qz qdēci itelligunt verba. p cre. itelligit crepo pas. p do itelligit do das. p do do. mo mas. p mi mico cas. p iu iuuu uas. p sto sto stas. p pli plico cas. p fri frico fricas. p ne neco cas. p ve veto tas. p la lauo uas. p se seco secas. p cu cubo cubas. p to tono nas.

Nam cubo siue crepo domo deinde micoqz fricoqz.

Nexo. plico. seco. sono deinde tonoqz vetoqz.

Pretereunt in vi diuisas. do dedit ⁊ sto.

Uti a se.
cū da p.
sona p^{ri}.
tis p^{ri}a
in as.

Dat steti: iuuō iuuī praeterit' z lauo laui.

Nunc ostendit A. quō p̄dicta verba faciunt in p̄terito dicēs. Mā. i. certe ista verba cu, bo crepo z caetera. p̄teritū. i. p̄teritū faciūt i vi diuisas syllabas: vt cubo cubas cubui: crepo paspui z c. do das facit dedi i p̄terito z posunt tertiā p̄sonā cā metri. z sto dat steti. z iuuō iuuas p̄terit. i. praeteritū facit i vi. vt iuuō iuuas iuuī. z lauo lauas dat laui.

Et neco q̄ necui facit z quandoq̄ necaui.

De neco dic auī ferro: necui reliqua vi.

Auctor dicit q̄ ē neco excipitur q̄d facit necui i p̄terito: z aliquando facit necaui. z sic non excipitur. Deinde assignat d̄riam huius verbi dicēs. dic auī i p̄terito de neco ferro. dic necui reliqua vi i praeterito. i. quādo necas cum omni alia vi q̄z cum ferro.

Increpo format vitamen z reperitur in auī.

Auctor dicit q̄ increpo aliquando facit increpui. z aliquando increpaui.

Aui praeteritum plico dat cum nomine iunctum.

Hoc sine prebet vitamen z reperitur in auī.

A. dicit q̄ plico plicas compositum cum nominibus facit praeteritum i auī. vt duplico duplicaui: quod componitur ex duo z plico: z aliter compositū in vi diuisas syllabas: vt implico implicui: quod componitur ex in z plico z applico applicui: quod componit ex ad z plico: tamen aliquando reperitur in auī vt supplico supplicas supplicaui

Regula que formam seruās as mutat in auī

Recte praeteritum formādo supinat in atum.

In hac parte A. determinat de formatione suppinorum primae cōiugatiōis dicēs: q̄ verba primae coniugationis faciētia praeteritum in auī per rectam formationē. i. m. mu. tando as in auī: faciunt suppinum in atum: vt amo amas amaui amatum.

Sed lauo dat lotum vel lautum potoq̄ potum.

Doq̄ datum dat: stoq̄ statum: format iuuō iutum.

A p̄dicta regula excipiuntur lautum vel lotum: z poto potas facit potum z non potatum. Deinde dicit q̄ do das facit datum: z sto statum: iuuō iutum. z est regula z non exceptio.

Quod dat vi: dat itum: nisi desinat in co: sed in ctum.

Ista suppinantur plicat z micat excipiantur.

Nam plico dat plicitum: mico nescit habere suppinum.

A. ponit aliam regulam dicēs q̄ illa verba primae coniugationis que faciunt praeteritum in vi diuisas syllabas faciunt suppinum in itum. vt sono sonas. sonui sonitum: nisi hoc tale verbum desinat in co. vt frico seco. Nam ista verba in co desinentia suppinantur in ctum vt frico fricui frictum. seco secui sectum. Sed mico micas. z plico plicas excipiuntur. quia non faciunt in ctum. immo plico facit plicitum mico vero caret suppino.

Aui dimico vel vi primūq̄ supinat.

Quasi. d. q̄ dimico dimicas facit praeteritū dimicaui. vel dimicui z in quantum facit dimicaui facit dimicatum i suppino. Ideo dicit Auctor primumq̄ supinat.

Sicq̄ neco nectūz: facit z quandoq̄ necatūz.

Dicit q̄ neco facit nectum scilicet quādo facit necaui in praeterito. z quādoq̄ nectū in suppino. hoc est quando facit necui i praeterito.

Moxe patris nexūz: faciet tibi nexō suppinūz.

Dicit auctor quod nexō nexas facit nexum i suppino moxē patris id est primitiui sui. i. necto nectis quod etiam facit nexum. Unde venit nexō nexas eius frequentatiuum.

Aui i p̄terito
Atū i suppinio.

De for
matione
preteri.
torum et su
piorum
secundae
conjugatio
nis

Debes formare post prima verba secundae.

In hac parte Auctor determinat de preteritis et supinis verborum secundae coniugationis. Et primo dicit tu debes formare verba secundae coniugationis post prima. scilicet coniugationem.

Vi vel ui vel di si format xiqz secunda.

Hic Auctor generaliter ponit omnes terminationes preteritorum verborum secundae coniugationis dicens. quod secunda coniugatio format preteritum in vi ut moueo ues moui. vel in ui diuisas syllabas ut moneo nes nui. vel in di ut video di. vel in si. ut rideo risi. vel in xi. ut augeo augeo auxi.

Deo

Littera longa vel ar ante deo si facit: excipe stridi.

Idest quod verba secundae coniugationis in deo. terminata. precedente vocali naturaliter longa vel hac syllaba ar faciunt preteritum in si. ut rideo risi. ardeo arsi. excipe verbum stridi. deo: quod facit stridi lz habeat vocalem longam ante deo.

Si brevis est e vel i producitur: atqz facit di.

Idest si ante deo sit e vel i brevis. illa littera e vel i producitur in preterito et mutatur deo in di. ut video di. sedeo sedi.

Ante deo venies e vel o liquida mediante.

Principium geminat: si muta vel m venit ante.

E vel o si iuncta sit mutae: lex tenet ista.

Continue iuncta: si non: lex non tenet ista.

Dicit auctor quod si haec littera e vel o sit ante deo liquida mediante idest existente inter e vel o et deo. ut pendeo et mordeo. tunc illud tale verbum geminat principium preteriti ut pendeo pependi. et mordeo momordi. hoc tamen dicit si littera muta vel m venit ante e vel o. ut pz in pendeo et mordeo. Deinde dicit quod illa lex idest regula tenet. id est valida est semper si e vel o sit immediate iuncta littere mutae. ut tendeo tetendes tetendi. Nam ibi t immediate iungitur cum e. Et si non iungitur. ista lex. id est regula non tenet. Et hoc dicit propter splendeo in quo non iungitur immediate muta cum e. imo ista littera l est in medio. Et sic est dicendum in similibus.

Si componatur geminatio: non geminatur.

Lex tenet haec cunctis. po. sto. do. disqz remotis.

Do sto composita geminabunt poscoqz disco.

Hic ponit auctor unum notabile validum per omnes coniugationes ad quas pertinet. et exceptio ab illa regula in declinationibus posita. Simplicium norma formabis composita. quia per eandem regulam posset aliquis dicere quod verba geminatio preteriti in simplicitate geminant in compositione. Ideo auctor super hoc dat notabile dicens. Si verba geminatio preteriti in simplicitate componatur: postea non geminatur. verbi gratia mordeo des facit momordi. si componatur cum re. ut remordeo tunc non geminatur: sed facit remordi. haec lex idest haec regula erit cunctis verbis cuiuslibet coniugationis remotis illis quod per has quatuor syllabas intelliguntur. scilicet do das dedi cuius composita est geminatur. ut circūdo das circūdedi. sto as steti. et ei composita. ut psto as pstiti. po. ut posco poscis poposci. et eius composita ut reposco reposcis repoposci. dis ut disco discis didici et eius composita ut dedisco dediscis dedidici.

Curro tamen cum prae geminat: sic pun gere cum re.

Dicit quod curro curris licet geminet in simplicitate. quia facit cucurri tamen si componatur cum pre etiam geminatur ut precurro precucurri: et pugo pupugi si componatur cum re. ut repugo etiam geminatur. ut repupugi.

Vocalis longa vel ar ante deo: geminansqz.
Et quae praeposunt e vel i breuem: sic patefunt.

Haec praeter per ui deo praeterit: excipe prandi

Pransus sum: iunge neutro passiva secundae.

Auctor epilogat praedicta: ut epilogati de sua aliam inferat regulam. Et dicit qd verba secundae coniuga. in deo desinentia habentia vocalē longā vel ar ante deo et illa quae hnt e vel i breuem an deo. et illa quae geminant in pto patefiut. i. sunt manifesta ut supradictum est. Deinde insert alia regulā dicēs qd oia verba secundae coniug. in deo desinentia praeter haec quae diximus faciūt ptūm per vi diuisas syllabas ut studeo studui. cādeo candui. sordeo sordui. splendeo splendui. Deinde ponit exceptionē dicēs. Excipe prandi vel pransus sum. quod est ptūm de prandeo des. deberet. n. facere prandui. Iunge etiam neutro passiva secundae coniuga. quae suppleant ptūm: sicut prādeo: ut gaudeo gauisus sum. audeo ausus sum.

Dans deo si vel di geminansue supina dat in sum

Sic sedeo sessum reddit tamen s geminando.

Dicit A. qd verba secundae coniug. in deo terminata faciētia ptūm in si vel in di vel geminantia ptūm faciūt supinū in sum: ut ardeo arsi sum: et video vidi visus. mordeo moridi morsum. Sed A. exemplificat de hoc verbo sedeo sessum dicēs qd facit in supino sessum: tñ gemiat. s. Et i h excipit qd h regulā datā deberet facere sessum p simplex. s.

Gaudeo gauisum: praeter vult regulā gauisum.

Strideo praeteritum stridi facit absqz supino.

Haec carmina clara sunt: ideo expositione non indigent.

Praeteriens in vi dat itum: nullumue supinum.

Dicit qd verba secundae coniugationis terminata in deo quae faciunt ptūm in vi faciūt supinum in itum de arte: vel nullū habēt supinū de vsu. ut studeo studui studitum. Ideo dicit nullumue supinum: qd de vsu carent.

Si facit l vel r ante geo: xi littera longa.

Vel diphthongus habet. in vi geo caetera formant.

Dicit qd verba secundae coniugationis habentia l vel r an geo faciunt ptūm in si: ut fulgeo fulsi et vigeo vixi. xi littera longa. i. verbū habēt litterā longā ante geo facit xi in pto ut lugeo luxi: vel diphthongus idest verbū habens diphthongum anse geo facit xi. ut augeo auxi. Deinde ponit alia regulā dicēs. in ui geo caetera formāt idest qd omnia verba secundae coniugationis de quibus non est facta mentio in geo desinentia faciūt praeteritum in vi diuisas syllabas. ut vigeo vixi vigui.

Praebet vi nullum: si per sum. xi qz facit ctum.

Dicit qd verba desinentia in geo facientia praeteritum in vi carent supino. ut vigeo vixi. egui. supino caret. Et facientia praeteritum in si faciunt supinum in sum. ut algeo alsi alsi.

Et facientia praeteritum in xi faciunt supinum in ctum. ut augeo auxi auctum.

Dic tamen indultum: sed procreat vigeo nullum.

Dicit qd indulgeo indulges indulsus facit indultum: et excipitur ab illa regula. si per sum etiam facit indulsus: et sic non excipitur. Sed vigeo caret supino et significat stringere

Addita muta leo facit ei vi qz facit tum:

coercere et stimulare: Leo

Sic leo sic oleo de se facit omne creatum.

Dicit qd verba secundae coniugationis desinentia in leo muta pcedente faciunt ptūm i cui. ut fleo flesi fleui: et faciunt supinum in tum mutando vi in tū. ut fleo fleui vi in tum sit fletū. Deinde addit dicēs qd leo les quod non est in vsu i simplicitate et oleo et eo

Si dat
sum
D

Uli dat
itum

Geo

Leo

composita. vt deleo z redoleo faciunt sic in ptō z in supino. vt deleo facit deleui deletus
i deſt deſtruere extinguerē interficere. z cōponitur a de z leo les lere quod non ē in vſu
z redoleo redoleuitū. cōponitur enī a re z oleo interpoſita d z dicitur redolere bonum
odorem emittere. bene olere. ſuauiſſe ſpirare. z dicitur redolere tñ pro bono odore: ſz
olere tñ de malo. eſt enim olere idem quod fetere.

Et quandoq; tamen olui reperitur itumq;.

Dicit q; oleo oles aliquando facit ptūm in vi z ſupinum in itum. vt oleo olui olitum.

Ex oleo per vi venientia dic z in eni.

Duplex pręteritum reddit duplexq; ſupinum

Etum vel per itum: dicēs a dolere per vltum.

Hinc z adultus erit.

Quidā habet iſtos verſus. ſed credo q; A. cōpoſuit: ſed glosatores: q; auctor ſuperius
poſuit iſtā regulā. Simpliciū norma. z ſic cōpoſita de oleo pñt haberi per eādē regulā.
Tamē ſi auctor fecit pōt ſuſtineri: qm ipſe pōt vt addat illud ſupinū adultū: q; ſimplex
non facit vltum. Dicit ergo q; cōpoſita ex oleo oles faciūt ptūm in vi vel in eni vt redo
leo facit redolui vel redoleui. z ſic duplex ſupinū. ſ. per etū z itū. vt ab oleo aboleui vel
abolui facit aboletū vel abolitū. Et hoc verbū adoleo etiā facit ſupinū per vltū vt adul-
tum. inde erit adultus pñcipiū. Et ſic adoleo habet duplex ptūm. ſ. adolui vel adoleui.
z triplex ſupinū vt adolitū adoletū adultū. Et q; habeat adultū patet q; inueniſ adultū
quod nō pōt deſcēdere niſi de hoc ſupino adultū. Et adolere eſt cremare. cōburere in-
cendere. Itē adolere eſt creſcere. Qui ergo vellet declinare adoleo deberet ſic declina-
re. Adoleo. es. ui vel eni adolitū. vel etum vel vltum ultu.

Iunctaq; muta leo patet hic: oleoq; leoq;.

Cætera verba leo per vi facit abſq; ſupino.

Hic A. epilogat ea quæ dixit de verbis deſinentibus in leo vt aliā inferat regulā. Et
dicit verba deſinētia in leo muta pcedente in hoc verbū leo z oleo ſunt māſeſta quō fa-
ciant in ptō z ſupinis per ea quæ dicta ſunt. Deinde inſert regulā dicens q; cætera
verba i leo deſinētia faciūt i ui diuiſas ſyllabas: z carent ſupinis. vt caleo calui z palleo
pallui.

Sed doleo dat itum. valeo ſoleoq; ſupinum.

Nunc ponit exceptionē a predicta regula dicēs q; verba in littera poſita faciūt ſupinū
in tum vt ſoleo ſolitū. valeo valitū. doleo dolitū. Chidetur q; ſoleo nō debeat poni q; nō
habet ſolui ſed ſolitus ſum. Solutio. Duſcianus dicit in. xi. libro q; ſoleo facit ptūm ſoli-
tus ſum. vel ſolui ſm Saluſtium.

Queo Si queo ſumq; facit: tamen in tum plurima reddit.

Dicit q; verba deſinentia in queo faciunt ptūm in ſi z ſupinum in ſum. vt torqueo ſi. ſſi:
tamen faciunt ſæpe in tum vt diſtorqueo ſi. tum vel diſtorſum.

Queo Dat vco vi per tum: vi format vbiq; ſupinum.

Ex vi nil remouens facies tum nil ſuperaddens.

Dicit q; verba ſecundæ coniuga. deſinētia in vco faciunt ptūm in ui: vt moneo moni.
Deinde dicit q; verbū faciēne ptūm in vi mutat vi in tum formando ſupinū vbiq; i. in
oī coniugatione. in prima vt amaui amatum. in ſecunda vt momi motum. in tertia vt tri-
ui tritum. in quarta vt audiui tum. Et ex vi facies tum nihil remouēdo z nihil addēdo.

Excipe pas. ca. ſa. ſe. la. ſol. vol. ag. cog. z a. ſc.

Dat caueo cautum: faueo fautum: ſed amictum.

Ex amicare facis: ſoluo vel voluo dat vtum:

De ſero ſume ſatum: lauo lotum: paſcoq; paſtum.

Ag vel cognoſco dat itum: ſepelire ſepultum.

Nic Auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicens. *Excepe quae p̄ has syllabas intelliguntur pass. ca. &c.* q̄ ista verba nō faciunt in supino vt dictū est mutandō vi in tum immo aliter. s. vt sequitur. Deinde clarificat verba intellecta per has syllabas. & ostendit quō faciunt i supino dicēs. *Eaueo caui dat cauti: qd̄ deberet facere cati. faueo faui fauti & non fatum. amicio amiciui amictum & non amicitum. soluo solui soluti & non solti. voluo volui voluti & nō volti: sero seui sati & nō setum. lauo laui loti & non latum. pascō paui pastum & nō pati. ag. i. agnosco agnoui. vel pro & cognosco cognoui dat itum. vt agnitum & cognitū. & non agnotū nec cognotum. sepelio sepeliui facit sepultum* *Serueo vi dat siue bui conuiueo vi xi.* *& nō sepelutū.*

Dicit q̄ hoc verbum serueo ues facit serui vel serbui in preterito. Et hoc verbum conuiueo facit conuiui vel conuixi.

Vi tum dante preit vocalis non breuiata.

Dicit q̄ verba facientia pt̄m in vi & mutantia vi in tum in supino produciunt penultimam supini in oi coniugatiōe. vt amari amatū. fleui fletū. triui tritū. audiui auditum.

Qui si ci. sa. lu. demantur: & inde creata.

Nunc Auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens. q̄ supina quae intelligunt per has syllabas qui ci. &c. demantur q̄ corripunt penultimā syllabā vt queo qui q̄tū. fino siui sitū. cieo uel cio ciui citi. sero seui satū. linoliui litū. eo iui itū. & sua composita. ut nequeo nequiui nequitū. desino desui desitū. excieo exciui excitū. excio exciui exci. tum. in sero in seui infitum. ilino illui illitū. redeo rediui reditum.

De deo deq̄ geo leo vel queo vel ueo dicta

Sufficiant: in vi diuisas caetera formant.

Nic A. epilogat oia quae dixit de x̄bis secundae coniug. ut inferat ḡnalē regulā de caeteris. Et dicit q̄ ea quae sunt dicta de uerbis sc̄de coniug. terminatis in deo. in geo. in leo. in queo uel in ueo sufficiant. Deinde infert regulā dicēs q̄ caetera uerba de quib⁹ nō est facta mētio formāt sua preterita in ui diuisas syllabas. ut doceo docui. & moneo nui.

Dat maneo mansi. iubeo iussi: neo neui.

Ponit exceptionem dicens q̄ maneo facit i pt̄o māsi & nō manui. iubeo iussi. neo neui.

Dans aper i manco dat vi caretq̄ supino.

Dicit q̄ q̄si hoc x̄bū maneo mutat ain i in p̄positiōe facit pt̄m i ui & caret supino. vt im

Lucet pollet facit xi. mulceo mulsi. mineo iminui.

Hereo si praebet: dat sorbeo p̄siq̄ buiq̄.

Dicit q̄ luceo & polliceo faciūt pt̄m in xi. ut luceo luxi polliceo polluxi. mulceo facit mulsi. hereo hesi. sorbeo sorpsi uel sorbui.

Dat si sum xi ctum: sed itum dat sorbeo vel ptum.

Dicit q̄ uerba facientia pt̄m in si. de quibus pri⁹ nō est mētio facta faciūt supinū i sū. ut maneo mansi mansum. Et facientia pt̄m in xi. faciūt supinū i ctum. ut luxi lūctū fm̄ artem intellige: sed sorbeo faciens sorpsi uel sorbui. in supino facit sorptum uel sorbitū.

Quae dant praeteritum per vi caruere supino.

Ni faciant in itum: teneo tentum doceo ctum.

Lenseo dat censum: s̄ itum sua cōpositiua.

Misceo dat mixtum.

Dicit Auctor q̄ uerba secundae coniugationis habentia vi in preterito de quib⁹ prius non est mentio facta carent supinis. vt uiro uires uirui. timeo times timui stupeo stupui. nisi faciant in itum. ut placeo placitum. Deinde ponit exceptionem dicens. q̄ teneo facit tentum. doceo ctum. Lenseo ses facit censum. & eius composita faciunt in itum. ut recensio recenses recensitum. Misceo misceo mixtum: quod praeterit in ui. & facit misceui.

Pauca supinantur preter sex neutra secundae.

Sex retinent neutra pla.no.ca.va.pa.do.supina.

Format itum doleo noceo valeo placeoq3.

Pareo prebet itum: licet ac oleo taceoq3.

Dat careo carui caritum cassumq3 supino.

Dicit A. q3 pauca verba neutra secundae coniugationis facientia ptum in vi habent supinu preter sex quae per sex syllabas intelligunt. p pla. placeo ces. no. noceo ces. ca. careo res va. valeo les. pa. pareo res. do. doleo les. Deinde declarat quo faciat in supinis dicens. q3 noceo doleo placeo z valeo faciunt supina in itu. Pareo facit caritu vl cassum. pario. paritu. ista sunt exēpla de sex liceo licitu. oleo olitu. z taceo tacitu. ista sūt exēpla de paucis. Et si inueniantur alia verba neutra habentia supinu pōt solui p hoc qd dicit pauca.

Cum dat vi pateo dat passum: torreo tostum.

Dicit q3 pateo pates licz faciat preteritum in vi. tamen facit passum in supino: Torreo

Padi pati pateo passum fecere supino.

torreo facit tostū i supino.

Dicit q3 ista tria verba pando pandis. patior pateris. z pateo tes. faciunt passum in supino. Quidam habent hunc versum quidā non: sed si habetur ponit hic ad denotandū differentia quae est inter passum supinu de pateo. z passū de pado. z passum de patior.

De formatione
ptōrū z
supinōr
tertia
coniuga
tionis.

Erribus his terna formatio fiet aperta.

In hac parte A. determinat de tertia coniugatione vbor. Et dicit q3 in sequenti
bus versib3 terna formatio. i. coniugatio fiet aperta idest manifesta.

Vi. vel vi. vel di. ri. ci. ni. dat tertia gi. xi.

Li. si. bi. pi. psi. pariter mi. qui. quoq3 cum ti.

A. ponit gñalr oēs terminationes ptōrū verborū tertiae iunga. z dicit. Verba tertiae coniugationis aliqui facit ptum in vi. vt tero triui. aliqui in vi. vt strepo strepu. in di. vt red do reddidi. in ri. vt curro cucurri. in ci. vt vinco vici. in ni. vt cano cecini. in gi. vt lego gi. in xi. vt dico dixi. in li. vt pello pepuli. in si vt mergo merxi. in bi. vt bibo bibi. in pi. vt rupo rupi. in psi. vt scribo scripsi. i mi. vt emo emi. i qui. vt linquo liq. i ti. vt verto verti.

A breuis ante cio cum compositis facit eci.

Dicit A. q3 verba terminata in cio. a. breui precedente faciunt preteritum in eci tam sim. plicia q3 composita. vt facio feci z reficio refeci.

Elicui preter cio caetera format in exi.

Dicit q3 oia alia vba i cio desinentia faciunt ptum i ex. vt allicio allexi. pter elicio qd facit

Elicui dat itum: ci vel xi transeat in ctum.

elicui.

Dicit q3 hoc verbū elicio facit elicitū in supino. Ei vel xi. facientia ptum in ci vel xi. faciunt supinum in ctum. vt facio feci factum: z respicio respexi respectum.

Si praesens tenet a: tenent h3c z vbiq3 supina.

Dicit q3 si praesens tempus tenet a. vt facio. supina retinent a. vt factum. z hoc intellige vbiq3: idest in omni coniugatione.

A si composita mutant in i: dant e supina.

Vt probat inficio: sed debes demere do go.

Dicit q3 si composita mutant a in i: tunc supinu tenet e: vt probat inficio infeci infectū. quod componitur ex in z facio. Deinde ponit exceptionem cū dicit. Sed debes demere do go. quasi dicat q3 verba in do z in go terminata excipienda sunt a regula praedicta quia non habent in supino sicut regula supponebat: immo retinent illā litterā quam habet suū simplex: vt occido occasum: qd pponitur ex ob z cado. z exigo exactum: qd cōponit ex ex z ago. deberem3. n. dicere occasum z exactum.

lat di fūg diū gū gī dū
sup
Dicit Auctor q̄ verba tertiae coniugationis in dio desinētia faciunt p̄teritū i di z supinūz in sum p̄duplex. s. vt sodio fodi fossū. Deinde dicit q̄ verba tertiae coniugationis terminata in gio faciunt ptūm i gi z supinū in itum. vt fugio fugi fugitum.

Dat pio semper vi: sine cepi sine cupiui

Dicit Auctor q̄ verba tertiae coniugationis desinentia in pio quomodocūq̄ faciunt ptūm in ui. vt rapio rapui. sine cepi sine cupiui. i. excepto hoc verbo capio quod facit ce pi. z sine hoc verbo cupio quod facit cupiui.

Ptūm facit omne pio: sapio cupioq̄ remotis:

Dat sapio sapui sapitum: cupioq̄ cupitum.

Pio

Dicit q̄ verba tertiae coniugationis desinentia i pio quōcūq̄ faciāt ptūm. faciūt supinū in ptum. vt rapio rapui raptū. z capio cepi captū. Deinde ponit exceptionē dicēs. sapio cupioq̄ remotis. q̄ nō faciūt supinū in ptum. imo sapio facit sapitū z cupio cupitum.

Dat peperio pario paritum partumq̄ supino

Rio

Dicit Auctor q̄ pario facit peperio z paritum vel partū in supino.

Dat si sumq̄ tio. sed vtrolibet s̄ geminando.

Tio

Dicit q̄ verba tertiae coniugationis desinētia i tuo bñt si in ptō z sum in supino geminādo s̄ vtrolibet. i. tā in ptō q̄ in supino. vt percutio p̄culsi p̄culsum. quatio quassī quassum.

Semper vo dat vi: debet struo cū fluo demi

Tio

Et pluo deinc utum producit dando supinum

Hum fluxi. structum struxi pluo vi dat z vtum

Datq̄ plui.

Dat ruitum ruo siue rutum. nonnullaq̄ nullum.

Dicit Auctor q̄ verba tertiae coniugationis ter. in uo diuisas syllabas semp faciūt ptūm i ui diuisas syllabas vt acuo acui. sed struo fluo z plus excipiāt. Postea dicit. illa que faciunt ptūm i ui faciūt supinū in utū penul. pdu. vt acuo acui acutū. Ideo dicit. de hinc utū pducit zc. Hum fluxi. i. fluo facit fluxi i ptō z fluxū in supino. structū struxi. i. struo facit struxi i ptō. z structū i supio pluo dat plui i ptō z plutū i supio. etiā facit plui. Idō dicit Auctor. Datq̄ plui. Unde Jacobi. s. Et nō pluit annos tres z menses sex. Et ruo rui facit rutum vel ruitum in supino. nonnulla. i. aliqua verba in vo terminata nullum dant supinum. vt renuo renui metuo tui respuo spui.

Bo p̄si ptumq̄ facit. si littera longa praeibit.

Bo

In hac parte. Auctor determinat de p̄teritis z supinis verbor̄ tertiae coniugationis desinentium in bo p̄cedente littera longa. dicit ergo sic. Bo. i. verbum tertiae coniugationis in bo terminatum habens vocalem lōgam ante bo. facit p̄teritum in p̄si z supinum in ptum. vt nubo nupsi nuptum. z scribo scripsi scriptum.

Caetera bi faciunt: p̄ter quae de cubo fiunt.

Quasi dicat q̄ caetera verba tertiae coniuga. ter. in bo. s. quae non habent vocalem lōgam ante bo faciunt ptūm in bi vt bibo bibi. p̄ter illa q̄ deriuantur a cubo cubas quae faciunt p̄teritum in vi. vt incubo incubis incubui recubo recubis recubui. Alexander hic non osidit q̄ cōposita a cubo habent vi in ptō. sed hoc scitur per illam regulā. Simplicium norma formabis cōpositiua. Quia cubo hz vi in ptō vt cubui. vt dem est in p̄si ma coniugatione. ibi. Nam cubo siue crepo zc. p̄tereunt in vi diuisas. Agitur cōposita de cubo etiam habent vi in ptō. Et omnia cōposita a cubo quae retinent m ante bo sunt tertiae coniugationis: z excipiuntur a regula. Caetera bi faciunt. vt discubo discū. bis accumbo accumbis. q̄ autem non retinent m ante bo sunt primae coniugationis vt accubo accubas. incubo incubas. excubo excubas. z talia nō excipiuntur a regula p̄dicta.

Et nisi p̄si faciant: per itum bo cuncta supinant.

e iii

Dicit qd oia vba tertiae coniugationis i bo desinētia faciūt supinū i itū. vt bibo bibitū . nisi faciant ptūm i pti. qz tūc faciūt i pti: vt scribo scripsi ptum. vt dictum est supra.

Si co praeueniat vocalis longa: facit xi.

Dicit qd verba tertiae coniuga. desinētia i co hntia vocalē lōgā aā co faciūt ptūm in xi vt Sed si praeueniat n vel s immediate dico dixi.

N vel s abiicitur. haec ci facit. illa facit ui.

Hinc vinco vici sunt testes crescoqz creui.

Dicit A. qd verba tertiae coniuga. hntia n. vel s aāe co immediate abiiciunt n z s i ptō. Et illa quae hnt n faciunt ci. vt vinco vici. z illa quae hnt s in faciunt vt cresco creui.

Iō dicit. Hinc vinco vici sunt testes crescoqz creui.

Excipe conqueSSI didici compesco poposci.

Dicit A. qd haec vba excipi debēt a regula pdicta. s. agnisco qd deberet facer zquiniui z facit cōqueSSI. z idē ē qd caput inclino. sic zniueo idē ē qd oculos claudio. Un Qui cō n iuet oculis signū mibi pbet. Qui caput iclinat se zquiniiscere dicat. Et disco facit didici. z cōpesco facit cōpescui. z posco poposci. A. nō docet quō cōpescobēat in ptō. qz compescui non pōt stare in isto metro. sed dimittit peritiā lectorum.

Et quae preteritis caruerunt atqz supinis:

Haec sunt verba quibus inceptio significatur.

Dicit Auctor qd etiam verba incohatiua excipiūt ab illa regula. N vel s. qz carent pteritis z supinis vel caleSCO caleSCis. feruesco feruescis.

Glisco preteritū conqueSSI tolle supinum.

Quasi dicat qd glisco gliscis caret ptō. z cōquimisco caret supino. Construe sic. Tu tolle ptūm perfectū illius verbi glisco. z supinū huius verbi cōqueSSI Sed obijciat ptra auctorem qz dicit in illa pte. Donatū sequere. qz glisco hz ptūm: Dicendū est qd in illa pte loquitur fm artem: in ista vero secundū vsū. ideo non est obijciendum.

Ici preteritū prebens ico migrā in ictum.

Dicit qd hoc vbu ico facit ici i ptō z itū i supino. Et ē ico idē qd pcutio. Et secundū quod dā priā syllaba hui? hbi ico pducit. Et sic ē exceptio ab illa regula. Si co pueniat. Sed secundū alios corripit. z ē secundū auctore. qd patet. qz pōit breuē. z hoc mō est doctrina.

Præteritū parco dat parsi siue peperci.

Dat parsi parsum de se: nullumqz peperci.

Dicit qd parco facit ptūm parsi z peperci. z qn facit parsi facit parsi i supino. z qn facit peperci in preterito caret supino.

Li vel xi dat etum: vi. tum facit: excipias quae

Excipienda docet quae dat vco norma secundae.

Dicit A. qd vba tertiae coniuga. terminata i co faciētia ptūm i ei vel in xi faciūt supinū in etū vt vinco vici etū. z dico dixi etū. Deinde dicit qd faciētia ptūm in ui mutant vi in tū vt cresco creui etetū. Donit exceptionē dicē. Excipias illa verba q faciūt ptūm i vi q norma secundae coniuga. determinatis in vco data docet excipiēda. Un si vis videre ea q excipiunt hēas recurri ad illā regulā i secunda cōiugatione positā. q incipit. Dat vco ui p tū ui format ubiqz supinū. Ibidē excipiunt pascō agnosco z cognosco. quae nō simpliciter mutant vi in tū. sed aliter faciunt supina. vt ibidem docetur.

Dant in itum disco compesco posco supina.

Quasi dicat qd posco facit poscitū. ppesco ppescitū. disco discitū. z hoc ē arte z nō ē vsu

In si do vertit: si per se longa praebit.

Ante do vocalis. cu. si stri. cc. per remotis.

Haec faciunt cudi stridi cessiqz cecidi.

Nullum fido gerit: quod turpe sonat in edi

Nulla supina gerens: cessi creat sibi duplex.

Dicit auctor q̄ verba tertiae cōiugatiōis definitiā in do mutant do in si in ptō si hñt vocalem naturaliter longam ante do. vt ludo. si. ledo si. Deinde ponit exceptiōem di cens. Lu. si. strice. peq̄ remotis. verbis quae itelligitur per has syllabas. scilz vt cu. cu do dis cudi. si vt fido fidi. caret preterito ⁊ supino. Ideo dicit. nullum fido gerit. strido di. cedo quod aliquando facit cessi. ⁊ aliquando cecidi. Illud quod turpe sonat scilicet habens turpem significationem sit in edi. vt pedo pedis pepedi. ⁊ caret supino. Ideo dicit. Nulla supina gerens. Deinde dicit q̄ cedo cedis cessi debet scribi per duplex s. Et sic excipitur.

Ado composita formabunt di geminata.

Dicit q̄ composita a do das tertiae coniugationis faciunt preteritum in di geminādo vltimam syllabam vt reddo dis didi.

His iunges praendo diphthongus si tibi format.

Quasi dicat q̄ hoc verbum praendo iungitur cum predictis quia geminat preteritum in vltima syllaba. vt prendo prendi di. diphthongus idest verbum habens diphthongum ante do prebet tibi si i preterito. vt claudio clausi.

Ante do si veniat i vel u simul n mediante

In di pretereunt: sed in his n demitur ante.

Dicit auctor q̄ verba tertiae iugatiōis definitiā i do habētia i vel u ante do n mediā. te faciūt pteritū in di mutādo do i di. Sed n remouetur. vt fundo fudi. ⁊ findo fidi.

Tu geminas tundo tutudi dat sumq̄ supino.

A. excipit hoc verbum tundo q̄ geminat illam syllabam tu in preterito ⁊ facit tutudi: ⁊ dat sum in supino. vt tufum. i. percutio.

Tondeo dat tonsum: sed prebet tundere tufum.

Hinc ponit differentiam inter tundo tundis ⁊ tondeo tondes. Littera est clara. Tundo tundis tutudi tundere tufum significat percutere verberare contere confringere. ⁊ est tertiae coniugationis. Tondeo tondes totondi tondere tonsum significat capillos secare vel aliud diminuerē ⁊ circuitu corrodere. ⁊ ē scdāe cōiugatiōis ptinet ēt ad oues. An p̄ Regū 25. Audiui q̄ tonderēt pastores tui gregeſ tuos.

Ante do diphthongus: productaq̄ littera: vel quae

Do dedit: aut i vel u simul n prendoq̄ pateſcunt

Et tundo.

Nil aliud mutans praebet per cactera di do.

Auctor epilogat ea quae dixit de verbis terminatis in do. vt aliam inferat regulam. Et dicit q̄ habentia diphthongum ante do. vt claudio. ⁊ litteram productam. vt ludo. ⁊ illa q̄ cōponuntur ex do das. vt reddo. ⁊ illa quae habent i vel u ante do n mediante. vt findo ⁊ fundo. ⁊ hoc verbum prendo tundo pateſcunt. i. manifesta sunt vt supra. Dein de infert regulam dicens. q̄ omnia alia verba in do terminata praebent di in preterito nil aliud mutando nisi do in di. vt scando scandi.

Diuido si demas: ⁊ quae fiunt geminando.

Hic ponit exceptionem a regula predicta dicens. Tu demas. i. excipias hoc verbum diuido quod facit diuifi. ⁊ illa verba quae geminant preteritum. vt cado cecidi. tendo tetendi. pendo pependi vel pendi.

Do sum prebet in his. exceptis a dare natis

Ista supinantur per itum: quotiens geminantur.

Abscondo dat itum geminans di: non geminans sum.

e iij

Dicit auctor q in his verbis p̄dictis do mutat in sū formā do supinū. vt ludo lusi. clau-
do clausum. diuido diuisum. Deinde ponit exceptionē dicens q̄ deriuata ab hoc ver-
bo do das excipiunt. qm̄ ista supinant in itū quotiens geminātur. vt reddo reddis red-
didi redditū. Deinde dicit q̄ abscondo facit absconditū vel absconsum. absconditum
qm̄ geminat di vt abscondidi. absconsum qm̄ nō geminat di. vt abscondi. Et nota q̄ cō-
posita a do semp gemināt in p̄terito p̄ter hoc verbū abscondo: q̄ aliqñ gemināt. aliqñ
non. Et p̄ponit ex abs z condo. z condo p̄ponit a con z do das.

In quibus eripitur: penultima si breuiatur

Additur s duplex: si longa sit s sibi simplex.

Dicit auctor q̄ verba tertiae coniugationis quibus n eripit in p̄terito. si penultima p̄e-
teriti breuietur. gemināt s i supino. vt scindo scidi scissum. z si penultima sit longa faci-
unt supinū in sum per simplex s vt fundo fudi fultum.

Dans passum pando. subducit n. s geminando

Dicit q̄ pando pandis remouet n in supino z geminat s z facit passum.

Pando pati. pateo passum fecere supino.

Dicit q̄ pādo pandis: pati idest patior: pateris. z pateo pates faciūt i supio passū passu.

Dat tendo tensum tum quaedam compositorum.

Dicit q̄ tēdo dis facit tēlū i supino. z qdā suoz p̄positorz faciūt tū vt p̄tēdo contentū.

E di donat edo: sum donans stumqz supino.

Nec sua composita cogunt duplicare supina

Nanqz dat ambesum esum: comedoqz comestum.

Dicit q̄ edo es facit edi in p̄terito z esū vel estū in supino. Ex hoc sua cōposita non co-
gūt duplicare supina. Nāqz pro qz ambedo dat ambesum. comedo comestū. Alij dicūt
q̄ ambedo habet duplex supinū scilicet ambesū z ambestū. sed illud supinū ambesum
magis est in vsu. Similiter dicunt q̄ comedo habet duplex supinum scilicet comesum
vel comestum. vnde inuenitur comeso comesas fare. verbum frequentatiuum. similr co-
mesatio. onis. nomen verbale. sed illud supinum comestum magis est i vsu.

Si facit r go: nisi sint a rego nata: sed in xi

Lactera sunt: pun. pan. le. tan. sed demis a fran

Haec cum compositis dant gi: tribus a lego demptis.

Haec intelligo diligo negligo quae faciunt xi.

In hac parte auctor determinat de p̄teritis z supinis verborz tertiae coniugationis de
finientiu in go dicens q̄ verba definitia i go hntia r ante go faciūt p̄teritū in si vt tergo
terxi. nisi sint nata. i. deriuata a rego regis. Sz cetera q̄ nō habēt r añ go faciūt p̄teritū
in xi. vt tego. terxi. Sed excipitur pungo pango lego tango ago z frango que cum eoz
compositi s faciunt p̄teritum in gi. Exceptis tribus cōpositis a lego legis q̄ faciūt i xi
vt intelligo intellexi. diligo dilexi. negligo neglexi.

P̄teritum triplicat z sensum pango pacisci.

Dat pepigi. panxi dat cantus. iungere pegi.

Quasi dicat q̄ pāgo gio hz triplex p̄teritum z triplex significatū. Nā aliqñ idē est qd
pacisci sine pactum facere: z tūc facit pepigi: aliqñ idē est qd canere z tūc facit panxi. Et
aliqñ idē ē qd iungere. z tūc facit pegi. Job. io. Osibus z neruis compegisti me.

Tango facit tetigi: sed ago vel frango dat egi:

Dicit q̄ tango tangis facit tetigi in p̄terito. Sed ago z frango dant egi. vt egi z fregi.

P̄terito duplici duo significans stimulan do

Pungo facit pupugi: punxi punctos numerando.

Dicit q̄ pungo pungis significans duo. i. hīs duas significatiōes duplici p̄terito. i. sm

duplex pteritum facit pupugi stimulando. i. qñ significat idem qñ stimulo. facit punxi.
qñ significat idem quod punctos numerales facio.

Dego degi dabit: quod dat rego xi sociabit

Dicit qñ hoc vbi dgo gis. facit dgi i pto: deinde dicit qñ d riuata a rego gis. faciut i xi. vt

Dans go si sum dat: per ctu gi xiqz supinat surgō surrexi. dirigo direxi.

Dat fixi fixum. sed sit de fingere fictum

Dicit qñ vba tertie coniugationis desinentia i go faciut ptiñ i si faciut supinū i sum: vt tergo
tersi tersū. Et faciut ptiñ in gi. z i xi. faciut supinū i ctū. vt legi lectū. z texi tectū. iungi
iūctū. Et excipit h vbi figo qñ qñuis heat xi i pto tñ n facit supinū i ctū. lz facit fixū. Si
milit excipit h vbi dego qñ lz heat gi i pto tñ n facit supinū in ctū qz caret supino.

I vel a si prae go venit n mediante: supino

Semper n eripitur: cin. tin. an. excipiantur.

Dicit qñ vba tertie coniugationis i go desinentia hntia i v l a an go n. mediate sep n. eripit
i supio. vt migo mxi micū. z frāgo fregi fractū. Excipiut verba intellecta p has syllabas
vz. cin vt cigo. tin vt tingo. an vt ango. qz retinet n i supino. Et hoc declarat i sequentibz

N retinet ango cingo tingoqz supino:

Et plango clango stingo ctum: deqz nullum

Dicit qñ ista verba retinet n i supino licet heat i v l a an go n mediate vt ango anctū. tin
go tinctū. cingo cinctum plāgo plāctū. clango clancum. stingo stinctum.

Do xi ctumqz facit. dat vi lo: ni geminetur

Libi tunc per li lo preterit. excipe vulsi.

Dat etiam velli

Do 2o

Dicit qñ verba desinentia in ho faciut ptiñ in xi z supinum in ctū. vt traho traxi tractū.
Deinde dicit qñ desinentia i lo non geminata i faciunt pteritū i vi diuisas syllabas: vt
colo colis colui. Notanter dixit nī geminetur l. qñbi scilicet i illo verbo i quo l gemina
tur: lo mutatur in li formando pteritum vt psallo psalli vello velli. tamen excipitur inqz
tum facit vulsi. sed in quantum habet velli non excipitur.

I duplex reperit mutam. si muta praecibit.

Dicit qñ qñ verbū in lo terminatū duplicat l. muta precedēte. l existente in principio pri
mae syllabae. tunc illa muta geminat in preterito. vt fallo sefelli z pello pepuli.

Tollo tuli. fallo falli dat: psalloqz psalli.

Dicit auctor p modum exceptionis qñ ista verba tollo psallo z fallo licet geminent in p
senti. z habeant mutam in principio primae syllabae. tñ non geminant preteritum. imo fa
ciunt vt patet in littera fallo dat falli. psallo psalli. tolli tuli.

I simplex dat tum. sed sum geminata supino:

Dicit qñ desinentia in lo p simplex l faciunt supinū in tū vt colo colui cultū. Sed habē
tia duplex l faciunt sum in supino. vt fallo sefelli fallū. pello. pepuli pullum.

Tum vel itum dat alo: caret omni malo supino.

Psallere nolle caret: alienum dat tibi tollo.

Donit exceptionē dicēs. qñ alo alis dat altū vel alitum i supino. Alo caret of supino.
psallere. i. psallo z nolo nō nis caret supino. tollo tollis dat tibi alienū supinū. vz sustuli
sublatum. Alo

Do dat vi dat itum: premo preter emo: sed illa

Excipias: quibus est per se penultima longa:

Nam psi preterito tunc reddunt ptūqz supino.

Dicit qñ verba desinentia in mo faciunt ptiñ in vi. vt tremo mut. Preter emo z premo
deqbus statim dicetur. Sed excipias illa verbaqbus est p se penul. longa q faciunt p
teritum in psi z supinum in ptum: vt promo prompsi promptum.

mo

S geminat premo si sum dans: emo mi dat z emptum
Dicit q pmo facit pssu i pto z pssu i supio geminados. emo facit emi i pto eptu i suplo.
No dat vi g vel o si presit: z a cano nata.
Dicit q desinetia i no g vel o pcedere faciunt ptum in vi: vt gigno gignis genui. z po.
no pontis posui. z nata. i. deriuata a cano canis p copositione. vt pcino precinis precinui
Ante no psi facit m: preter cano: caetera vi dant.
Dicit q hntia ante no faciut ptum i psi. vt coteno cotepsi. Cetera vero q no pnt coti
neri sub regulis pdictis faciut ptum i ui. vt sterno strau. pter cano canis. qd facit ceci
ni. Auctor: si docet qud cano faciat ptum. q: cano e verbu multu vsratu. io pssupoit q
Dat lino lini vellui dic quoqz leui ptum ei fit notu.
Dicit q lino hz triplex ptum. v3. lini liui vel leui. z no e i vsu i simplicitate. sz i copone
No per vi dat itum sine natis a cano. na tu ita v3. obliuo. oblinis.

po

N precedit in his. psi tum dat. viqz facit tum.
Dicit q verba tertiae coniugatis desinetia i no facietia ptum i vi faciut supinu i itu: ut
gigno genui genitu. Si natis a cano. i. verbis deriuatis a cano canis. na i his n pcedit
tu. vt pcino pcinis pcinui pcedu. cocino cocinis cocinui cocetu. psi ptu dat. i. facietia p.
teritu in psi dat supinu i ptum. vt coteno cotepsi cotepu. viqz facit tum. i. facientia pte.
ritum in vi faciunt supinum in tum. vt sterno strau stratum.

quo

po dat vi dat itum breuis e si praeuenit. m pi.
ptumqz remota facit. psi cetera ptumqz dedere.
Dicit q verba desinetia i po e breui pcedere faciut ptuz i vi z supinu i itu. vt strepo stre
pui streptu. Si rom sit ante po. m remouet z po mutat i pi. vt rupo rupi ruptu i supi
no. Caetera. f. q no hnt e breue nec m ante po. faciut ptum i psi z supinu in ptu. vt repo
Dat linquo liqui: coquo coxi. ctum dat vtruqz. repis repi reptu.

ro

Dicit q linquoligs facit liq. z coquo coxi. vtruqz facit supinu i ctu. vt lictu z coctu. In
Ro vi tumqz facit. ge. cur. excipiendo ver. vqz. tellige fm arte.

Dat si stumqz gero. velut vro. curro cucurri
Cursum. ri vel si verro versumqz supino.
Dicit q verba desinetia i ro faciut ptum i vi z supinu i tu. vt tero triui tritu. excipiendo
verba itellecta p has syllabas. v3. ge. i. gero. cur. curro. ver. verro. v. vro. q: gero fac ges
si i pto z gestu i supino: vro vssu vstum. curro cucurri cursu. verro verri vel veru versu.
Qu. gero quaesui. quaesitu redde supino.

Dicit auctor: q hoc verbum quaero facit quaesui i pterito z qstium in supino. z exci
pitur ab illa regula. Ro ui. tumqz facit. eo q facit qstui qstium. z deberet facere qui q.
tum pmutatione de ro in vi. z de vi in tu. Et sic excipit tantummodo p hoc q superat p
sens tempus vna syllaba. q illa regula. Ro. ui. tumqz facit. intelligenda est de preteritis i
vi z de supinis in tum quae sunt paria praesenti tempori i syllabis. Verumtn quaero si
excipitur qstium ad finalem s. llabam. q: facit vi z tum.

A sero composita serui sertumqz dedere.
Insero sic format z consero: viqz situm dat
Sic sero formauit prius: z sensum duplicauit.
Coposita a sero seris dederunt serui in preterito z sertum in supino. z insero format sic
similiter z consero vt insero inserui insertum. consero conserui cosertum. Et insero dat
et vi in preterita z itum in supino. similiter z consero. vt insero inseui insitum. consero
conseui consitum. Deinde reddit causam huius ponendo regulam de sero seris: z dicit
Sic sero formauit prius. ante qz esset compositum duplex preteritum z duplex supinum.
f. in rui z in vi z in tum z in atum. vt sero serui vel seui sertum vel satum. z etiam sensu

ideſt ſignificatum duplicauit. q: ſero ſeru ſatum eſt idem quod plantare aut ſeminare.
ſed ſero ſeru ſerum idem eſt quod ordinare: vt cum dicitur. Ille ſeminat ſcolares i ſtu
dio. i. ordinat ⁊ ſunt quaedam compoſita de ſero q conueniunt cum illo ſignificato quod
eſt plantare vel ſeminare ⁊ illa faciunt vi ⁊ itum vt obſeru obſitum. Et ſunt alia compoſi
ta que diſcōueniunt ab utroq ſignificato de ſero ⁊ illa faciunt in rui ⁊ in ertum. vt deſe
ro pro derelinquo deſeru deſertum. Et ſunt alia compoſita q conueniunt in utroq ſi
gnificato de ſero. ⁊ illa faciūt in ui ⁊ rui ⁊ ſitum ⁊ ſerum ut cōſero conſeru uel conſeru
conſertum uel conſitū. Unde. cum ſero conueniunt haec. circum. con. ob. in. ⁊ inter. De
diſ. ex. as. prae. pro. ſignāt. aliudq. Conuenientia cū ſero ui. tum. danteq creatis. Que
diſcōueniunt ſeru ſerum ſibi ſumunt. Que geminant ſenſum geminant praeterq ſu
pinum. Praeter idem eſt quod praeteritum in hoc uerſu.

So ſui ſitumq3 facit: ſed deme capeſſo

So

Quod ſi ſumq3 facit: ſic viſo ſicq3 faceſſo

Dicit q deſinentia in ſo faciunt prīm in ſui ⁊ ſupinū in ſitū. ut laceſſo ſis. ſui ſitū. Sed
deme. i. ercipe capeſſo ſis. qd facit capeſſi i praeterito ⁊ capeſſum in ſupino: uiſo ſis. ⁊ ſa
ceſſo ſis. ſic. ideſt ſimiliter faciunt: ⁊ ſunt uerba deſideratiua.

Piſſoq3 praeteritum per vi formando. dat iſtum.

Dicit q piſſo piſſis facit piſſui in praeterito ⁊ piſſum in ſupino.

Eto

Ante to c ueniens in xi cto mutat ⁊ in xum.

Dicit q deſinentia i to c pcedēte mutat cto i xi i praeterito ⁊ xi i xū i ſupino. ut flecto xi. xū.

Datq3 xui pecto pariter xi: ſic quoq3 necto.

Dicit q pecto facit pexui in prō uel pexi. ⁊ ſimiliter necto facit nexui uel nexi.

E duo corripunt: quorum peto vi facit ⁊ tum.

S geminando ſui format meto: deinde facit ſum.

Dicit q duo uerba hnt e breuē ante to. ſ. peto ⁊ meto. peto facit petui in prō ⁊ petum
in ſupino. meto facit meſſui in prō ⁊ meſſum in ſupino geminando s.

Ante to uerba duo retinent r: abſq3 ſupino.

Prebet ui ſterto: ti format ſum quoq3 uerto.

Dicit q duo uerba hnt r ante to. ut ſterto ſtertis ⁊ uerto uertis. ſterto facit ſtertui i prō
⁊ caret ſupino: uerto facit uerti in prō ⁊ in ſupino uerſum.

Dat ſi ſum mitto: tamen s geminando ſupino.

Dicit q mitto mittis facit in praeterito miſi ⁊ in ſupino miſſum geminando s.

Dat ſiſto ſtatui ſi tranſeat atq3 ſtatutum.

Sed ſi ſit neutrale ſteti: nullumq3 ſupinum.

Dicit q ſi uerbū ſiſto ſiſtis ſi tranſeat. i. ſi ē tranſitiuū facit ſtatui i prō ⁊ in ſupino ſtatutus.

Sed ſi ſit neutrale. i. neutrum abſolutum facit ſteti in praeterito ⁊ caret ſupino.

Tlo

L vo preueniens de vo vi format ⁊ utum.

Dicit q habentia ante uo faciunt praeteritum in ui. mutando uo in ui ⁊ ſupinum i utū
ut ſoluo ſolui ſolutum.

Longaq3 precedens vocalis xi facit ⁊ ctum.

Dicit q uerbum habens uocalem longam ante uo facit praeteritum in xi. ut uiuo uixi:
in ſupino uictum.

Xo dat vi: xum nexo: format texoq3 textum.

Dicit q deſinentia in xo faciunt praeteritum in ui. ut nexo xui. ⁊ texo xui: nexo. nexum
in ſupino. ⁊ texo facit textum.

De for-
matione
preterito-
rum quar-
tae coni-
ugationis

Est predicta vide sit formatio quartae.

In hac parte auctor determinat de preteritis et supinis verborum quartae coniugationis. Et primo se prout cum precedentibus dices. Post predicta vide et Vi vel vi vel ii si ri dat xi quoque pfi ni.

Auctor ponit generaliter omnes terminationes preteritorum verborum quartae coniugationis dices. Quarta coniugatio dat in preteritis has terminationes, videlicet vi. vt audio audiui. vel vi vt salio salui. vel ii. vt salio salii. vel ri vt reperio repi. si. vt sentio sensi. xi. vt vincio vinxi. pfi vt sepio sepsi. ni vt venio vi. et suu propositu vt iuenio ni.

Dat cio xi buotiens n praenit. hac sine dat si.

Dicit quod verba quartae coniugationis definitia in cio non praecedere faciunt preteritu in xi. vt vicio vinxi. hac sine dat si. i. definitia in cio sine hac lra non dat si in preterito. vt farcio farsii.

Non sine compositis debent bisyllaba demi.

Haec faciunt in vi. sic format sancio vel xi.

Ponit exceptionem a regula predicta dicens quod verba bisyllaba. i. duarum syllabarum in cio definitia debent demi. i. excipi non sine compositis. quod etiam composita excipiunt. hec n. faciunt in ui. vt scio sciui. et nescio ui. Deinde dicit quod sancio sic format preteritu. quod facit sancui. vel sancio etiam facit xi. vt sanxi.

De verbis quartae quae dat cio dicta notate

Epilogando dicit magister. Notate de verbis quartae coniugationis terminatis in cio illa quae dicta sunt. quod de illis sufficenter dictu est. Ideo dicit quod sunt notanda ea quae dixit.

Cetera preteriti vocem fecere per iui.

Dicit quod verba quartae coniugationis. quae non possunt contineri in regulis predictis faciunt preteritu per iui. vt audio audiui. serui seruiui.

Sed legem cassant hanc cassus. et inde creata.

Haurio. sentio. sepio si. ui cambio vel pfi.

Dat venio veni. sic quae componis ab illo.

Dat salio salui salui quoque siue salui.

Ponit exceptionem a regula predicta dices. Cassus. i. verba intellecta per has sex lras contentas in hac dictioe cassus. cassat. i. destruit hanc legem. i. regulam predictam. Per e intelligit cambio. quod facit campsi vel cabui a haurio ris hauri. p sepio sepsi. sentio senti. p u venio veni et ei composita. vt reuenio reueni. p salio salui vel salii. et et hauri salui. sed tunc non excipit. Hoc et intelligit de propositis eorum vt exhaurio exhausti. et id dicit. et inde creata.

Quaeque parit pario simul excipiuntur. et aio.

Dicit et quod verba illa quae pario pario parit per compositionem. debet excipi a regula supradicta quod si faciunt in vi imo faciunt si statim dices. Et hoc verbum aio ais excipit de quod dabit doctrina in capitulo de anomalis et defectivis. Nota quod pario pario in simplicitate est tertiae coniugationis. in compositione vero quartae vt reperio.

A pario dant nata rui: nisi quod reperire

Comperioque peri faciendo preterire.

Dicit auctor quod derivata a pario pario faciunt prout in ui vt apio apui. nisi repio et copio quod facit repi et copi.

In xi praeterita per etum fecere supina.

Dicit quod facientia preteritu in xi. faciunt supinum in ctu. vt vincio vinxi vinctum.

Et preunte vel r si tum facit: his sine dat sum.

Dicit quod facientia preteritu in si l vel r precedente. faciunt supinum in tum. vt farcio farsii fartum et fulcio fulsi fultum. Facientia vero preteritu in si sine his literis. s. l. vel. r. faciunt supinum in sum. vt sentio sensi sensum.

Excipias haustum dans haurio: sepio septum.

Idic auctor ponit exceptionē a regula predicta dicens q̄ haurio ⁊ sepio. licet faciāt preteritum in si. tamen excipiuntur: q̄ haurio facit haustum ⁊ sepio septum.

Vt venio: sic dant ab eo venientia ventum.

Dicit q̄ venio facit ventum in supino ⁊ eius composita. vt reuenio reuentum.

Et quicquid pario parit ⁊ praecunte facit tum.

Dicit q̄ composita a pario ris faciūt supinū in itū ⁊ pcedēte. vt reperio ⁊ repertum.

In vi preteritum semper transfertur in itum.

Dicit q̄ facientia preteritum in vi faciunt supinum in itum: vt audiui auditum.

Dat salio saltum: dum vi facit excipiendum.

Dicit q̄ salio facit saltū in supino. i. quantū facit salui in pterito excipit: q̄ facit saltū.

In quibus eripitur duo deme supina: sepultum.

Quod sepelire facit: amicire figurat amictum.

Quia superius dicit q̄ facientia preteritum in vi faciunt supinū in itum: id dicit ponendo exceptionem in his verbis sepelio ⁊ amicio: quae cum deberent facere sepelitum ⁊ amictum abijciunt ⁊ faciunt sepultum ⁊ amictum.

A quo composita vel eo breuiare supina.

Constat: ⁊ ambitum non corripit ambio solum.

Quia superius dicit q̄ facientia ptūm in vi faciunt supinū in itū penultimā produciendo: modo ponit exceptionē i compositis ab eo is ⁊ q̄ quis dicens q̄ corripit penul. supini vt nequeo nequim nequm. ⁊ transio transui transitū. Sed h̄ verbū ambio ambis nō corripit imo producit penul. supini. vt ambio ambis ambitū. Et si dicat ⁊ obijciatur de hoc verbo superbio superbis q̄ producit penul. supini. dicatur q̄ non est compositum de super ⁊ eo. sed est deriuatum de superbus superba superbum.

In reperire cupis ex deponente supina.

Actui finge vocem: formaq̄ per illam:

Sicut laetatum veritum: sed plurima verba.

Illa creant aliter: probat hoc ratus atq̄ misertus.

Superius A. nos docuit formare preterita ⁊ supina verborū. tā acti. uorum q̄ neutrorū. nunc aut̄ docet ⁊ dicere intēdit de supinis verborū deponentiū siue de supinis verborū habentium passiua vocem.

Et dicit. Si tu cupis rep̄ire supina ex deponente verbo. tu debes fingere vocē actiuam ⁊ supinum sim praesupponere q̄ habeat verbum in o terminatū. ⁊ formatur preteritum ⁊ supinum sim illam vocem actiuā ⁊ reperto supino verbi actiuā vocis immediate habebis supinū verbi deponentis quod simile est. Ex quo quidem supino ⁊ verbo sum es ē poteris supinū illius verbi deponentis. De hoc auctor ponit exemplū dicēs. Sicut laetatum veritum. Praesupponamus q̄ inueniatur leto tas. hoc tale verbū leto tas. faceret letari per illam regulā. As in pterito ⁊c. ⁊ faceret letatum in supino per illam regulā. Regula quae formā ⁊c. Ex quo scire possum⁹ q̄ letatū est supinum huius verbi letoz letaris. ex quo supino ⁊ verbo sum es est suppletur ptūm verbi. videlicet capiēdo pticipiū pteriti tps ab ipso supino deriuatum. vt dicendo letatus suz vel fui. Similr possum⁹ dicere de vereoz supponēdo q̄ inueniat vereoz veres. hoc tale verbū faceret in ptō verui p illā regulā. De deo deq̄ geo leo queo vel veo dicta. Sufficiūt in vi diuisas caetera formāt. Et eius supinum esset veritum per illā regulā. Quae dant ptūm per vi caruere supino. Mi faciāt in itū. Eodē mō per caetera discurrendū est. Sed plurima verba excipiunt. Mi faciāt in itū. Eodē mō per caetera discurrendū est. Sed plurima verba excipiunt. quae aliter faciunt supina q̄ dictū est. Probat hoc ratus atq̄ misertus. Fingamus q̄ reo reo rep̄iatur ei⁹ ptūm faceret rui per illā regulā. De deo deq̄ geo ⁊c. ⁊ supinū face

De formatione supinorū ⁊ circūcutione ptōz deponentia liū ⁊ aliorum so. lūz passiua vocē h̄ntium.

ret ritū. uel careret. Et sic deberemus dicere q̄ i p̄terito reor faceret ritū sum fui. aut ca-
reremus tali p̄terito. sed q̄ facit ratus. ideo excipitur. ¶ P̄terea fingamus q̄ inue-
niatur misereor res eius p̄teritum facit miserū per illam regulam. De deo. deq̄ geo-
rē. Et supinum faciet miseritum. Et per consequens misereor faciet miseritus sum vel
fui. Et q̄ facit misertus sum. ideo excipitur.

Dat fateor fassum nullū liquor medeorq̄. Et vescoz reminiscoz.

Dicit q̄ fateor facit fassū. deberet enī facere fatitū fingēdo vocē actiuā. Deinde dicit q̄
liquor liqueris z medeor mederis. vescoz ris. reminiscoz ris. nullū habēt supinum.

Hec circumloquium non seruant p̄teritorum.

Quasi dicat. q̄ predicta carēt supinis ex eo qd nō seruāt circūloquiū p̄teritoz a quo
attrahere deberent originē. Uel sic exponatur z forte meli⁹. ¶ Haec p̄dicta nō seruāt cir-
cūloquiū p̄teritoz. i. carent suppletionē p̄teritorum ex eo: q̄ carent supinis. quibus
deficientibus necessario deficit suppletio p̄teritorum.

Disce supina dare per deponentia ternac.

Dicit magister. O lector disce supina dare verbis deponentib⁹ tertiae cōiugatiōis si ser-
uantibus regulam antedictam uidelicet. Si reperire cupis rē. haec patēt i sequentib⁹.

Gressus cōmentus fructus fructusq̄ profectus.

Et fretus lapsus nactus quoq̄ pactus adeptus.

Vltus z iratus oblitus functus z vsus

Questus complexus nixus vel dicitio nixus.

Dicit q̄ ista q̄ in littera ponunt non formantur secundum vocem fictam uidelicet gres-
sus de gradioris. Illā deberet facere grassus ficta voce actiua scilicet gradio p̄ illā re-
gulā. Dat dīsiq̄ dio. Eodē modo discurrendū ē p̄ caetera. Et si aliqua reperias q̄ formā-
tur secundū vocē fictā dicas de ipsa ē doctrina z nō exceptio. ut irat⁹ qd venit ab ira-
scor⁹ ris. fingam⁹ vocē actiuā. si irasco faciet irauī p̄ illam regulam. Ill. vel s abijcitur. z fa-
ciet iratum p̄ illam regulam. vi tūq̄ facit. Ideo patet q̄ non excipitur sed est doctrina.
Cōmentus venit a cōminiscoz. fructus fructus z fretus a fruoz. profectus a proficiscoz.
vltus ab vlciscoz. oblitus ab obliuiscoz. functus a fungoz. vsus de vtoz. questus de que-
roz. complexus de complector. nixus z nixus de nitor niteris.

Oritus z est oriturus: mortuus z moriturus.

Dicit q̄ orioz z morioz cum sint tertiae vel quartae cōiugationis habent p̄terita iuxta
tertiā cōiugationē ut or⁹ sū z mortu⁹ sū. participia vero futuri tēporis. iuxta quartā
ut oriturus z moritur⁹. penul. correpta: quā debēt pducere p̄ illā regulā. In ui p̄teritū.
Hinc exp̄rectus: faciunt loquoz z sequoz vtum.

Dicit q̄ exp̄giscoz scer⁹ s. facit exp̄rectus sum. loquoz locutus sū. sequoz secut⁹ sum.

Dat tutum tueoz: tuitū tuoz: ambo tueri.

Dicit q̄ tueoz ris. facit in supino tutum. tuoz ris. facit tuitum. sed ambo faciunt tueri in
infinitiuo.

Dat nascor natum: dat mensum metioz. orsum

Ordioz: z passū patioz. potiozq̄ potitū.

Sententia est clara in textu.

Credo quod exosus verbo caret atq̄ perosus.

Dicit auctor q̄ est opinionis q̄ exosus quod idem est quod in odio habēs. z posus: qd
idem est caret verbo. i. a nullo uerbo deriuatur usitato. Aliqui. n. dicunt q̄ sunt nomi-
na z regunt post se actōes. ut exosus bella posus furta. Alij dicunt q̄ sunt p̄cipia ab il-
lis uerbis exodi z podi. sed non sunt in usu. ipsi etiam potest addi p̄sci⁹ de quo idem
est iudiciū. ut p̄sci⁹ uentura.

Quatum sequere per verba fruuentia lege.

In isto capitulo Auctor intendit determinare de uerbis defecti-
nis anomalis. Et pmo dicit q tu debes seq donatu p verba siue
tia lege idest regula. quasi dicat. q tu debes uariare uerba regu-
laria sicut donatus insinuat. Nam de uerbis irregularibus ego
dabo tibi doctrinam ut patet in sequentibus.

Dic. duc. fac. z fer. sic quae coponis ab illis.

Dicit q ista uerba dico cis. dico cis. facio cis. z sero fers sunt ir-
regularia in pma uoce iperatiui. qz deberem dicere dice duce sa

ce z fere. z dicim dic. duc. fac. z fer. Et hoc forte ad oriam grt z daniui huius nois dica
dice. fere fere. z ablatiu huius nois dux z fax. qz dux habet duce. z fax face i abltio. Si
militer est dicendu de compositis eorum ut benefacio cis. Impatiuo modo benefac.
benedico benedic. reduco reduc. afferro affer.

Cum facit a vertit in i: uerbi regula seruit.

Dicit auctor q facio cis. qn mutat a i in copositione. tuc regula uerbi seruit sibi. i. regu
lariter declinat ut i facio cis. Impatiuo mo infice. pficio pfice. pficio pfice.

In ui preteritum de se data tempora quedam.

Syncopat: hinc deme dissyllaba. quodqz sit inde.

Dicit q pterita i ui terminata syncopat qda tpa data de se. i. aliquas uoces ab ipis deri.
uatas. Uerbi gra. Preteritu huius uerbi amo as. facit auu. z ab ipo deriuat amauisti. qd
aliqui syncopat z dicim amasti p amauisti. z sic de similibus. Sz notater dicit tpa qdam
q non oia syncopat sed aliqua. Ineqz debem aliqua syncopare. nisi repiat ab aucto:
b syncopata. unde uersus. Syncopa si fuerit ueterum uestigia seruet: Tel sic exponit

Preteritum in ui syncopat qdam tpa. i. quasda psonas tam in se qz in ipit uis a le da.
tis. deinde ponit exceptionem dicens. hinc deme dissyllaba. i. pterita duaru syllabarū.
z illa que ab eis deriuant. qz talia non potuitur syncopam. ut neones neui neuisti. de.
Inuenies nosti flasti flesti quozqz scisti.

Nuc ponit exceptione. ab exceptione pdicta dices. q pterita i lra posita licet sint dissyl
laba. i. duaz syllabaz i prima psona. tñ inueniunt syncopata. ut nosti p nouisti. flasti p fla
uisti. flesti p fleuisti. disti p dixisti. Alii dicunt scisti. z tunc exponit scisti p sciuiisti.

Cum uerbum quod habet quarto casu sociari

Participas tempus dare preteritum videamus:

Et careant illo que non licet addere quarto.

Preteritum uerbi damus istis participantis

Nunquam preteritum nunquam vel raro lupinum.

Ambigo copefco disco posco tremo glisco

Lambo vel lingo metuo timet vrgeo caluo

Linquo vel sugo paueo fugit bozreo scando.

Mando scabo scarpo cerno.

Accusatiuis possunt tamen haec sociari.

Dicit auctor q uerba q hnt pstrui cu actio. casu pnam ppiā pnt hēre picipiū pteriti
tpis. i. i passiuis eoz. z p pns et pnt hēre supinu ut amo amatu. amor amat. lū. Illa do
q nō pnt uel nō hēt pstrui cu actio carēt pterito picipij. ut seruo seruui. nō. n. repitur
serui. lū. Tñ aliqua sūt qz possint pstrui cu actio casu: nō hnt pteriti participij nec hnt
supinu. z si hnt hoc raro ptingit. z sūt ista q i lra numerat. i. ambigo ppefco zc. de qbus
pbris cu aliq sint obscura. ipa declarabo. Ambigo. i. dubito. ppefco. i. refreno. caluo. i. fal
lo sugo. i. lacteo. scādo. i. ascēdo. mando. i. comedo. scabo. i. grato. scarpo z scalpo pntet

Capitu

lu sextu

ē d irre

gulari.

b^o uer.

bis hoc

ē ano.

malis z

defecti.

uis.

De uer

bis hñ.

tib^o mi.

norē ir.

regula.

ritatē in

tpē pñti

De ir.

regulari

tate uer

boz pte

riti ipis

ad homines. scabo ad suos. Viceris superius glisco non habet ptūm vbi dicit. Glisco ptūm. modo dicit q̄ habet ptūm. Item superius dicit cōpescō posco disco habēt supina vbi dicit. Dant in itū disco cōpescō poscoq̄ supinū. Dicendū est de Glisco q̄ superius loquitur scd̄z vsū. modo aut loquitur scd̄m artē quando dicit q̄ habet ptūm verbi.

De alijs dicas econuerso. s. de disco compesco et posco.

Dices de neutris: q̄ raro participantis

Seruant preterita: sed multis adde supina.

Dicq̄z fere cuncta per rus formare futura.

Inde tamen tollis ea quae caruere supinis.

Dicit q̄ neutra raro habēt ptūm participij. i. ptūm perfectum ex suppletionē participij et huius verbi sum es est. Sed multa habent supina. vt seruiū seruitum. obediō obeditum. et fere oīa habent p̄cipiū in rus vt seruiturus obediturus. Tamē excipiuntur ea quae carent supinis quae etiā carent participijs in rus. Ideo dicit. Inde tamen tollis etc. Quae aut sunt illa neutra quae habent ptūm et non supina declaratur infra.

Praeteritum neutra dant haec: desuntq̄z supina.

In rus par ratio facit illa carere futuro.

Estuo sterto mico rudo strido strideo psallo.

Conquessi parco.

Vt docui iunge: preter sex neutra secundae.

Sex retinent neutra pla. no. ca. va. pa. do. supina.

Dicit q̄ ista verba estuo as. sterto tis. et oīa supradicta habent ptūm verbi vt estuo estua ui sterto stertui: sed non habet supina. Ideo carent participijs in rus q̄z participia i rus formantur a supino. quo deficiente nō p̄nt formari. Et hoc ē qd̄ dicit. In rus par ratio. Deinde dicit q̄ verba neu. scd̄ae cōiugatiōis p̄ter sex vt docuit in scd̄a. s. iugatiōe iū guntur p̄dictis: q̄ ipsa carent supinis et participijs in rus. vt egeo egui supinis caret. Excipiunt sex quae habent supina. Ideo dicit p̄ter sex. Et haec sex intelliguntur p̄ sex syllabas positas in vltimo versu. s. pla. i. placeo ces cui placitū. noceo ces cui nocitum. ca. careo rea rui caritū vel cassum. valeo lea lui valitū. pateo tes patui passum. doleo lea dolui dolitū.

De neutropassiuo

Audeo cum soleo fio quoq̄z gaudeo fido

Quinq̄z puer numero neutro passiuo tibi do.

Dicit A. q̄ quinq̄z sunt verba neutropassiuā. vt sup̄a continet in metro. quae defectiua seu irregularia sunt: q̄ in preteritis p̄fectis et in his q̄ formant ab eis retinet litteraturam passiuorū. in caeteris vō neutrorū. Iuxta donatū dicētē. Cuius ḡnis? neutropassiuū quare? q̄ in preteritis p̄fectis etc. Et sic declinantur. Audeo audeo ausus sum audere audendi audendo audendū ausum ausu. audens ausus. ausurus. et sic de alijs.

De neutris passiuo

Exulo vapulo veneo fio quattuor ista.

Sensum passiuū sub voce gerunt aliena.

Dicit Auctor q̄ sunt quattuor verba quae sub voce actiuā passiuā retinent significatiōnem et constructionem. s. exulo as: et reliqua vt in versu p̄tinentur. Et dicunt defectiua q̄z deficiūt a recta significatiōe. Illā gerūt sensum passiuū sub aliena voce. i. sub voce neutrali. Fio fis fact⁹ sum. i. incipere esse. de non eē trāsire ad esse. Et est neutro passiuum q̄z ad vocē. neutrum passiuū q̄z ad significatiōē. Et habet tria participia. i. fiens factus et facturus: sed fiens non est in vsu.

De vbis cōiubus.

Largior experior veneror moror osculor hortor:

Criminor amplector tibi sunt communia lector:

Si bene conuermes. interpretor hospitor ad des.

Dicit q̄ vba cōiā sūt irregularia ex eo q̄ hñt duas significatiōes sub vna terminatiōe.

Bis duo sunt odi noui cepi meminiq3:

Quae retinent sensum praesentis praeteritiq3:

Quae formantur ab his: pariter sensum duplicabunt.

Datq3 mementote memini dedit ante memento.

Dicit auctor q3 ista quatuor vba in textu noiata sūt defectiua seu irregularia: q3 deficiunt aliquib3 tpi3. z q3 sub vna terminatiōe retinent sensū p̄sentis z p̄teriti tpi3. Cū odi idē ē qd odio habeo z odio habui. memini. i. memoriā habeo z memoriā habui. Ea rent etiā ipatiuo p̄ter memini qd h3 memēto ī singulari z memētote ī plurali. Iō dicit Datq3 memētote zc. Et ē sciēdū q3 alia tpa q3 formant ab illis. v3 odi noui cepi z memini pariter sensū duplicabūt. i. habebūt sēsū p̄sentis z p̄teriti tpi3. vt noui nouerā nouissē noueri nouero nouisse. z sic de similib3. Iō dicit. Et q3 formatur ab his zc. Unde deficiunt ī p̄sentī z ī tpi3 formatis a p̄sentisim vocē. sed p̄tūm z q3 formant a p̄tō habent.

Ex do passiuu: nisi dor solum lego dicta.

Dicit q3 hoc verbū do das h3 passiuū. in omni prona p̄ter q3 ī prima. p̄strue. Ego lego passiuu dicta ex do das. nisi solū dor. q3 nō inuenit de vsu. Et p̄posita de dor nō ita deficiunt prima p̄sona passiuu. q3 bene dī pessundor. venundor. Et do caret prima p̄sona passiuu ad dīam istius nois dor doris. nomē populi vel ciuitatis. Si obijcit q3 eodē mō nō debemus dicere amor in p̄ma p̄sona huius verbi amor amaris pp dīam remouendam que ē inter hoc nomē amor amoris. z sic de pluribus alijs. Dico q3 p̄scian3 soluit hoc quod in qbusdā posuerūt auctores differentiā: z in qbusdā non. ideo dico q3 sol3 vsus est in causa quare non dicitur dor in prima p̄sona passiuu.

Alio sisto fero tollo ferio furo cerno

Ex his praeterita negat vsus habere creata.

Dicit auctor q3 ista verba aio sisto zc. de se non habēt praeterita nec supina licet mutentur ab alijs verbis. Nam aio facit dixi dictum z mutuatur a dico dicis. sisto facit steti z mutuatur a sto stas. z tunc caret supino. aliquando facit statui statutum. z tunc mutuatur a statuo statuis. Fero facit tuli z latum. z mutuatur ab illo verbo antiquo tulo tulis. Tollo facit sustuli. z mutuatur ab isto antiquo verbo sustulo sustulis. Antiqui dicebāt tulo tulis tuli vel tetuli tultum. Et inde cōponebat sustulo lis sustuli. qd modo nō ē in vsu in p̄sentī. z ideo datū ē eius p̄tūm huic verbo tollo qd significat auferre vel eleuare. Ferio facit percussū p̄cussū a p̄cutio p̄cutis. Furio facit īsanini īsanitum ab īsanio in sanis. Furio idem praeteritum habet. Cerno facit creui cretum a cresco crescis.

Passiuu ternis impersonale notabis.

Dicit auctor q3 verba ip̄sonalia sunt defectiua. q3 variatur p vnā vocē tñ. s. p̄ tertiam p̄sonā passiuu singularis numeri. vt verbo ip̄sonali tpe p̄sentī amatur.

Personas dabit imperium primas in vtroq3.

Tempore p̄sentī ternas. quas dat modus optans

Extremo. ternis est altera forma futuri:

Quas dedit iudicii sibi p̄sens has dabis illi.

O vel or adiicias. volo compositiuaq3 demas.

Dicit auctor q3 imp̄iū. i. modus ip̄eratiuus dat primas p̄sonas plurales in vtroq3 tpe. s. in p̄ntī z in futuro: quas modus optans. i. optatiuus dat extremo. i. futuro. qñ dicat. q3 futuro. z p̄ia p̄sona pluralis numeri p̄sentis z futuri tpi3 ip̄eratiui ē simil p̄mae p̄sonae pluralis ē. deficiunt numeri futuri optatiui modi. Et vltra dicit q3 ip̄eratiuus ī tpe p̄ntī hēt tertias p̄sonas cit ī qui similes tertijs p̄sonis futuri tpi3 optatiui modi. Verbi grā. Nā dicimus imperatiuo busdā tē modo tpe p̄ntī ama amet. Et p̄r amem3 amate amēt. Futuro amato tu. amato ille. Et porib3.

De deficientib3
ī p̄ntī.

De caerētibus
p̄tō tpe.

De mō inueniēdi
declinationē
vbor ip̄sonaliū
passiuae
vocis.
Impatiu3
deficit ī
prima p̄sona
singulari
in vtroq3
tpe. s. ī
p̄ntī z ī
futuro.

pluraliter amemus amatote amato. In futuro optatiui dicimus. Futuro utinam amē ames amet. Et plr utinā amemus ametis ament. Ex quo patet ut dictum est. Deinde dicit qd altera forma est terminis. scilicet tertius personis futuri impatiui. et docet ipsas formare dicens. Tu dabis illis ternis psonis futuri impatiui tā singularibus qz pluralibus illas tertias psonas quas psonis tps indicij. id est indicatiui dedit sibi. et adicias o uel or. o in actiua uoce ut amo amas amat. addita o fit amato in singulari. amant addita o fit amāto i plurali. or uero addat i passiuā uoce. ut amat addita or fit amator in singulari. amāt addita or fit amātor i plurali. Si uero uerbu non habet actiuū debemus fingere qd habeat. ut si uolum⁹ formare tertias psonas futuri impatiui huius uerbi. scilicet aggredior. rō fingamus uocē actiuā. scilicet aggredio aggredis aggredit. et addita or fit aggredior. et sic habemus tertiam psonā singularem futuri tps impatiui. aggredimur inis aggrediūt. et addita or fit aggredimtor. et sic habemus tertiam psonam pluris impatiui. Et est sciendū qd secūda et tertia psona futuri imperatiui singularis numeri sunt similes tā in actiua uoce qz in passiuā. Deinde ponit exceptionē dicēs. Nolo cōpositūaqz demas. q. d. qd uolo uis et eius cōposita excipiūtur. qz non hnt impatiuū modum preter nolo non uis non uult de quo dicit inferius ibi. Nolo patrē segtur. cōponit enim a non et uolo.

Ante te. tote. mini. minor. a dat prima sequensqz.

Elongam. iqz breuem dat tertia. i quartaqz longā.

Dicit qd uerba pme coniugatiōis hnt a productā ante te i secūda psona pntis tps imperatiui modi plalis numeri. et hnt a pductā ante tote i secūda psona pluralis numeri futuri tps. et hoc est in actiua uoce. ut amate amatote. In passiuā uero hnt a ante mini. et ante minor. ut amamini amaminor. Uerba secūde hnt e longam ut docete docetote doce. mini doceminoz. Uerba tertie hnt i correptam ut legite legitote. legimini legiminoz. Uerba quarte coniugatiōis hnt i pductam. ut audite auditote audimini audiminoz.

Presentis nota sic fit persona secunda.

A prior eqz sequens. dat e tertia. sed i dabo quartae.

Idic auctor docet nos qualr dicere debemus in secunda persona presentis tps impatiui modi singularis numeri dicēs. qd prior. i. pma coniugatio dat a pductā i secūda psona pntis tps impatiui modi singularis numeri: ut ipatiuo mō ama. Sequēs. i. secunda dare pductam ut doce. Tertia dat e correptam ut imperatiuo modo lege. Sed ego dabo i productam quarte coniugationi. ut imperatiuo modo audi.

Adde re passiuo: modus vltimus huic simulatur.

Idodo ponit regulā de secūda psona singulari et pntis imperatiui passiuē uocis. Et dicit qd si uolum⁹ inuenire secūda psonā singularem pntis imperatiui uerbi passiuū debemus addere re. secūde psonae singulari presentis imperatiui uerbi actiui ut ama. addita re fit amare. doce addita re fit docere. lege addita re fit legere. audi addita re fit audire. Deinde dicit qd infinitiu⁹ modus actiue uocis pntis tps similat huic secūde persone singulari pntis imperatiui passiuū. ut infinitiuo modo amare. docere. legere. audire.

Tres ri pro re dabunt: re lego iacet. iqz dat ex e.

Nunc ponit regulā de infinitiuo passiuū dicēs. qd tres. scilicet coniugatiōes. scilicet pma secūda et quarta dabūt ri p re. i. mutabūt re i ri. formādo infinitiuū passiuū ut amare re i ri fit amari. docere re i ri fit doceri. audire re i ri fit audiri. Deinde dicit. Relego iacet iqz dat ex e. q. d. qd uerba tertie coniugatiōis abijciūt illā syllabā re ab infinitiuo actiui. et postea mutāt e i i formādo infinitiuū passiuū ut legere abiecta re et e i i fit legi. Expōe sic istam. Lego. i. uerbū tertie coniugatiōis iacet. i. abijcit re. qz pro et dat i ex e. i. mutare i i. Uel sic exponat. Lego. i. illud uerbu lego tertie coniugatiōis et oē uerbu tertie coniugatiōis sicut lego iacet re supple ab infinitiuo actiui i formādo infinitiuū passiuū. qz p et dat i ex e. i. mutat illā lra et que remanet in i. i. ut legere re de mpta remanet lege. et iterum e mutata in i fit legi.

Prouideas primis e vel a ternisq3 futuri.

Quia superius dixerat q3 prime p3one ipatiui modi pluralis n3eri p3ntis t3poris 7 futuri 7 t3rtie p3one t3 singularis q3 pluralis numeri p3ntis t3poris iperatiui modi er3nt similes p3me persone plurali ac t3rtijs futuri optatiui. I3d n3c dat vn3 notable qualr p n3ciare debeam3 futuri optatiui. Et dicit. Tu prouideas e vel a i primis. s. p3rsois. q3 p3 t3rtijs futuri optatiui modi. q. d. q3 e 7 a habent in futuro optatiui s3 e in prima c3iugatione 7 a in relijs c3iugati3ibus. I3deo aliqui dic3nt prouideas e in primis. s. c3iugationibus. s. futuri optatiui. vel a in ternis. i. in tribus alijs coniugationibus.

Sum passiu3a notant: sed abest modus imperialis.

Sis dabis huic: sed ades ex assum sume vel assis.

Sitis 7 este: inde formabis caetera recte.

In ista parte auctor docet variare sum es est. dicens q3 verba passiu3a notant hoc verb3 sum es est. hoc est ostend3nt qualiter debeat variari. illam inuenitur sum es est variat3 in verbis passiu3is in oib3 t3poribus 7 modis p3terq3 in iperatiuo. I3deo dicit. S3 abest modus iperialis. Deinde declarat qu3o facere debet in imperatiuo dicens. Tu dabis huic: s. imperatiuo h3c voc3 sis. S3 ab hoc verbo c3oposito assum tu sumes ades vel assis in imperatiuo. Deinde dicit. vide istas voces. s. sitis 7 este q3 sunt irregulares. debemus. n. dicere. Imperatiuo modosi sit. Et pluraliter simus sice sint. Tu formabis caetera recte. i. secundum regulas datas de formis personarum.

Tempora terna forem dat 7 fore: caetera sperne.

Reim dat res ret rent: remus caret atq3 foretis.

Dicit q3 hoc verb3 fore h3t tria tempora. v3. p3sens 7 pt3m iperfect3 optatiui. pt3m im perfect3 subiunctiu3. p3sens 7 pt3m iperfect3 i finitiui. Caeteris vero caret. I3d dicit Caetera sperne. Deinde dicit q3 n3 h3t nisi has voces. s. fore fores foret 7 forent. fore i in finitiuo. foremus at 7 foretis n3 reperim3. Et forem fores foret forent sunt p3ntis 7 p3t iperfecti temporis optatiui modi. 7 p3teriti iperfecti t3poris coniunctiu3i modi. Sed fore e p3sentis 7 p3teriti iperfecti temporis coniunctiu3i modi.

No3iam praeterita seruant per anomala cuncta.

Auctor dat vn3 regul3 general3. v3. q3 o3a p3terita siue sint regulariter siue irregulariter formata seru3nt no3m3. i. regul3 7 formation3 i alijs vocib3 a se formatis. N3d sol3 hoc i tellige per verba regularia sed etiam anomala. N3a sicut amauer3 format ab amau3 i i e 7 addita ram fit amaueram. ita etiam formatur fueram a fui i in e 7 addita r3 fit fuer3 7 sicut amau3 addita s3 sem facit amauiss3m. sic fui addita s3 sem facit fuiss3m.

Dat praesens primi fers fert fertisq3 secundi

Praesens fer fert: ferto fertote futurum.

Dat terni praesens ferrem: socium sibi iunges.

Dat quinti. ferre praesens: eademq3 notate

Tempora passiu3o: ferris ferturq3 notentur.

Ferre debinc fertor ferrer ferriq3 sequentur.

Ad mozem ternae fero caetera debet habere.

Ninc ponit Auctor irregularitatem huius verbi fero fero fert 7 eius passiu3i dicens 7 docens ip3m declinare q3d est irregulare in istis vocibus: videlicet i sec3da 7 t3rtia persona i singulari 7 i sec3da in plurali p3sentis t3poris idicatiui m3di. q3 facit fero fert fertis c3 debere facere feris ferit feritis. Et hoc e quod dicit. p3ntis p3mi. i. indicatiui dat fero fert fertisq3. Deinde dicit q3 e irregulare i iperatiuo. s. in sec3da persona singulari 7 in sec3da plurali p3sentis t3poris. q3 facit fer ferte c3 deberet facere fere ferite. Dicit etia

De ver
bis ha
b3ntibus
maior3
irregula
ritat3. 7
p3mo de
hoc ver
bo sum.

Forem

Fero

q̄ est irregulare in futuro imperatiui in singulari ⁊ in secunda persona plurali eo q̄ fa-
cit fertor cum deberet facere ferito feritote. Et hoc est q̄ dicitur. secundi. i. imperatiui prae-
sens dat fer ferte cum deberet facere fere ⁊ ferite. ⁊ secundi. i. imperatiui futurum dat
ferto fertote cum deberet facere ferito feritote. Deinde dicit q̄ est irregulare in prae-
senti optatiui ⁊ in p̄tō imperfecto coniunctiui in oībus p̄sonis tā in singulari q̄ in plurali.
Construe. Praesens terni. i. optatiui modi dat ferre cum deberet facere ferere. iunges
sibi socium. i. p̄tū imperfectū coniunctiui. q̄ ē facit ferre. Deinde dicit q̄ hēt irregu-
laritatem in infinitiuo dicens. Praesens q̄nti. i. infinitiui dat ferre cū deberet facere fere
re. Praeterea ponit eius irregularitatem in passiuo dicens. Eadēq̄ notate tpa passiuo. q.
d. q̄ passiuū de fero. i. fero: est irregulare in illis t̄pibus in quibus fero ē irregulare. Et
dicit eadem tpa ⁊ non easdē personas p̄p̄ secundas personas pluralis numeri p̄sentis
indicatiui ⁊ p̄tis ⁊ futuri imperatiui passiuī q̄ irregulares sunt. Deinde dicit ferris fer-
turq̄ notentur. nam secunda persona praesentis indicatiui passiuī singularis facit ferris
pro fereris. ⁊ tertia facit fertur pro feritur. Ferre debinc. nam praesens imperatiui
passiuī facit fere pro ferere in secunda persona singulari. ⁊ futurum imperatiui passiuī
facit fertor pro feritor in singulari. ⁊ praesens optatiui. ⁊ p̄tū imperfectū coniunctiui
faciunt ferrer pro fererer. ⁊ infinitiuus passiuī in praesenti facit ferri pro feri. Finaliter
ponit regularitatem eiusdē verbi dicens q̄ in alijs t̄pibus ⁊ p̄sonis fero debet variari tan-
q̄ si ēēt tertiae cōiuga. Et hoc intendit cū dicit. Ad morem terne fero caetera d̄z hēre.

Volo Dat volo vis vult volumus vultisq̄ voluntq̄.
Iussio deficiens capit ex optante supremum:
Dat primo vellem: dat sine velim modus optans.
Nec sociis repetere: supremus dat tibi velle.

Huic finem demas: per ternam caetera formas.

Hic auctor docet nos variare hoc verbū volo. Et dicit q̄ ē irregulare seu defectiuū in
illis tēporibus ⁊ in illis personis q̄ in l̄ra ponit. In caeteris vō declinat ad modū ter-
tiae coniugationis. Et haec ē sentētia. Nūc veniamus ad constructionē q̄ talis ē. Hoc
verbū volo dat istas voces irregulares in tpe p̄tis modi indicatiui. v̄z vis vult volum⁹
vultis. p̄ volis volit volumus volitis. Volunt aut̄ non est irregulare sed ponit causa do-
ctrinae. Iussio. i. imperatiuus modus deficiens capit supremū ex optante. i. optatiuo
in futuro loco imperatiui. v̄z. velis. q. d. q̄ volo vis caret imperatiuo. sed loco imperatiui
vtimur futuro optatiui. Ad modum optans. i. optatiuus dat primo. i. in p̄tis tpe velle p̄ vo-
lere. ⁊ dat sine. i. in futuro tpe velim p̄ volaz. Tu repete haec tpa p̄dicta socijs. i. in p̄tō i-
perfecto subiunctiui. ⁊ in p̄senti eiusdē. q̄ sunt tpa similia praesenti optatiui ⁊ futuro eius-
dē: Supremus modus. i. infinitiuus dat tibi velle p̄ volere. Demas. i. auferas finē. i. fu-
turum t̄ps huic infinitiuo velle. q. d. q̄ infinitiuus caret futuro tu formas caetera tpa
de quibus non est facta mentio per ternam. i. secundū tertiam coniugationem.

Malo Dic malo primum raro formare futurum.

Iura tenere patris per caetera tempora dicis.

Dicit q̄ hoc verbū malo maioris maiult raro h̄z primū futurū. i. futurū indicatiui. S̄z i cae-
teris t̄pibus ⁊ modis tenet iura. i. regulā seu variationē patris. i. primitiui qd ē volo vis

Nolo Nolo patrem sequitur: tamen imperialis habetur.

Noli nolite nolito nolitote nolunto.

Dicit q̄ hoc verbū nolo seq̄. i. variat ad modū sui primitiui qd est volo vis. T̄ si in hoc
verbo nolo habetur imperialis modus q̄ nō habebat in suo primitiuo vt supra diximus
Deinde declarat qualiter fiat iste imperatiuus dicens. Tu debes dicere noli ⁊ nolite in p̄-
senti in secundis personis. ⁊ in futuro nolito nolitote in secundis personis.

Edo Es est ac esse dat edo: dat caetera ternae.

Ad plures edite dic: plures dant tamen esse.

Dicit qd hoc verbū edo qñ stat p comedere ē irregulare i quātū facit es est i secunda & tertia psona pñtis indicatiui modi. & ēt in quātū facit eē in infinitiuo. qz deberet facere edo edis edit. infinitiuo mō edere. Deinde dicit qd in alijs tpibus declinat ad modū tertiae coniugatiōis cū dicit. dat caetera ternae. Deinde ponit irregularitatē i impatiuo dicēs. Ad plures edite dic. plures tñ grāmatici dant esse. quasi dicat qd secūda psona pñtis īperatiui facit edite vel esse. edite tñ. regulare est. esse irregulare.

Est estur format.

Quasi dicat qd est facit estur in impersonali & etiam in passiuo.

Dat fio fierem fieri: dant caetera ternam.

Fio.

Extremum termini praesens dabit imperialis.

Dicit auctor qd fio sis ē irregulare in qñtū facit fierē pro firē in pñti optatiui & pñtō impfecto subiunctiui. & fieri pro firī in pñti infinitiui. Caetera vero tpa hēt ad modū tertiae coniugatiōis. Deinde dicit qd praesens tpa imperialis. i. imperatiui modi dat extremū termini. i. futurū optatiui qui dī ternus modus. q. d. qd loco imperatiui modi utimur futuro optatiui modi. vt fias fiat.

Dat mereor merui: mestus sum mereo flenti.

Dicit qd hoc verbum mereor mereris apud modernos facit merui in praeterito & deberet facere meritus sum. Et mereo res. pro dolere. flere deberet facere merui in praeterito. & facit mestus sum.

Quaesumus ex quaeso ritinent. nil plus dare quaero.

Dicit qd hoc verbum quaeso. i. rogo. habet hanc vocem quaesumus in prima psona pñtis indicatiui pluralis numeri & non plus.

Explicit expliciunt dic. inquit inquit: inquam:

Tantum praesentis sunt temporis inquit & inquit.

Nil plus inueni: nec ab inquit dicitur inquit.

Hoc defectiuum verbum sed dicito solum.

Inquam praesentis est & quādoqz futuri.

Dicit qd hoc vbu expliciunt. i. finit nō hnt nisi hāc vocē expliciunt. Deinde dicit qd hec tria verba. i. fit. i. dicit. inquit & inquit sunt defectiua. qz nō hnt aliā vocē. Postea declarat dicēs qd fit & inquit sunt tantum praesentis temporis. nec plus inuenit de ipsis. Nec ē credendum qd inquit ab inquit deriuetur. immo inquit est verbum per se: & inquit est verbum defectiuum per se. Preterea dicit qd inquit aliquando est praesentis tps & aliquā futuri.

Inquit quis inquit quimus quitisqz quiuntqz:

Am tantum dicunt es & donare futurum.

Est praesens inquam: nil plus vult vsus habere.

Dicit qd hoc verbū inquit sic variatur. Inquit inquit inquit. Et pñt inquit inquit. Futuro inquit inquit inquit. Inquam vero ē praesentis temporis secundae personae impatiui singularis numeri nec plus habemus de vsu.

Is it declines ausim pluraliter ausint.

Dicit qd hoc verbum ausim. i. cum audacia velim nō habet nisi ausim ausis ausit. & pluraliter ausint in futuro optatiui & in praesenti coniunctiui.

Deqz vale quidam dixere valete valeto.

Atqz valetote: quidam dixere valere.

Dicit qd hoc verbū vale ē defectiuum. qz non habet nisi vale in singulari & valete i plurali in secundis psonis praesentis imperatiui. & valeto in singulari. & valetote in plurali i secundis personis futuri imperatiui. & valere in quinto. i. i infinitiuo in praesenti temporis

f iij

Aue Sic formatur aue nil plus poteris reperire.
Dicit qd hoc verbum aue formatur. i. variatur sicut vale z nil plus poteris reperire. vt aue. auete. aueto. auetote. auere.

Salue Processu simili salue formare decebit.
Dicit qd hoc verbum salue variatur sicut aue z vale. vt salue: uete. ueto. tote. uere. Nota qd haec tria verba. s. aue vale z salue sunt verba salutatoria. sed differunt. qz vale dicit i recessu. aue in aduentu. salue tam in aduentu qm in recessu. Unde versus. Aue dic veniens de iure valeqz recedens. Ille hoc verbum salue comprehendit aueqz valeqz.

Aio Aio dic is it:unt plurali sociabis.
Sic per praeteritum lector discurre secundum.
Sententia est haec. qd hoc verbum aio sic variatur. aio ais ait. z pluraliter aiunt. preri. to imperfecto aiebam bas bat. z pluraliter aiebant.

Inuenitur ai.
Quasi dicat qd in imperativo huius verbi aio reperit ai. z nil plus secundum usum.

Faro Et faro faris farit. dic z cedo pro dic.
Cedo Id est hoc verbum faro. i. desideranter facio declinatur faro faris farit. Deinde dicit. qd hoc verbum cedo quod id est quod dic. est defectiuum. qz nil plus habet.

Caplm uattuor in verbis sunt formae: praeteritisqz
7^m est i Dic inceptiuam in meditatuamqz carere.
gnali de Ille hoc est septimum caplm in quo determinat de quattuor formis verborum.
qtuor s. perfecta inchoatiua. frequentatiua: z meditatiua. Perfecta vt amo. In
formis choatiua vt amasco. Frequentatiua vt amito. Meditatiua vt amaturio.
uerboz Dicit igitur sic. Quattuor sunt formae verborum in verbis vt dictum est. Deinde po.
nit vnum notabile dicens. Praeteritisqz dic inceptiuam meditatuamqz carere. q. d.
qd verba inceptiua seu inchoatiua vt amasco z doceasco z etiam meditatiua. vt amaturio
carent praeteritis z supinis.

Esiurunt tamen inuenies: z parturierunt.
Hic ponit exceptionem dicens qd esurio esuris qd est meditatuū de edo es est. z parturio
ris meditatuū de pario ris hnt ptā. Id dicit. Tamen inuenies esuriūt z parturierunt
vt in sacra pagina mathei. 4. reperitur esuriūt. z 3 saie. 66. parturiūt.

de veri. Ex verbis illas perfectis credimus ortas.
natione Quaeqz frequenter agis: pariter formatur ab illis.
medita. Quasi dicat qd istae duae formae pdictae s. inchoatiua vel inceptiua z meditatiua. et il
tiuoz in la verba q tu agis frequenter. i. q sunt frequentatiua formant a verbis perfectis. i. habentibus
choatiuo rū z fre perfectā significationē. Et hoc est sine aliqua suppletionē.

quēti. Atqz prior sit eis data declinatio verbi.
uoz Id est qd verba frequentatiua sunt primae coniugationis. vt cursito tas. z legito tas.

De pu Ex u supremi decet o formare supini.
gatione Sic curro curso formabit nectoqz nexo.
freque Illi ne docet formare verba frequentatiua dicens qd nos docet formare o ex u supmi. i. vlti
tatiuoqz mi supini. q. d. qd verba frequentatiua formant ab ultimo supino verbi perfecti u mutata
De for. in o. Exēpla ponunt in lra. sic curro curso zc.

matōe Si tamen a longa sit in illis ante suprema
freque Hanc in i mutabis formans z eam breuiabis

tatiuoqz Sic rogo dat rogito: sic aptito fiet ab apto.
a verbis Ille ponit exceptionē a mō formandi pdicta dicens. qd a lōga si. sit i añ supma. i. in penult
pfectis
fz uoce

ma syllaba illius supini. tu formas frequentatiuū. a tali supino. mutabis hāc lram. .a in i
z breuiabis eam litteram. .i. Exempla patent in lra. Sic rogo dat rogitō zc.

Sed si perfecti sit praeteritum retinens gi:

Tunc ex persona praesentis deme secunda

S z to iungas: legito sic ex lego formas.

Hic ponit modū formādi frequentatiua dicēs. Sed si ptūm vbi pfecti sit retinēs gi. vt le
go legi. tūc formādo frequentatiuū deme. .i. remoue a scda psona pntis tpis indicatiui hāc
lram s z iūgas hanc syllabā to. Exemplū patet in lra. legito sic ex lego formas.

Sciscitoz z scitoz dicēs: z querito sector

Dicit q̄ ista q̄ttuor verba. .i. sciscito: taris q̄ veniūt a scisco sciscis vel a scio scis z querito
tas qd̄ venit a quaero ris. z sector ris qd̄ venit a sequor ris excipiūt. qz non formātur
aliquo modo xum supra dicto: nm.

Hanc inchoptiuam formā veteres posuere

Lo cum persona praesentis iunge secūda

Verbi perfecti: dect hinc exemplificari.

Serues seruesco dat norma tepesqz tepesco:

Nunc docet nos formare verba inchoptiua seu inchoatiua dicēs. verba inchoatiua for
mantur a scda persona verbi perfecti pntis indicatiui addita hac syllaba co. vt serueo
ues addita co sit seruesco. .i. incipio seruire. De hoc exemplificat in littera cū dicit. de.
cet hinc exemplificari. Serues seruesco.

Sed dicēs hisco: cum regula formet biasco.

Hic pōit exceptionē dicēs qz hoc verbū hisco hiscis inchoati vñ bio bias deberet fa
cere biasco fm̄ regulam datam z facit bisco.

Hanc declinari faciet tibi tertia verbi.

Dicit qz tertia coniugatio faciet tibi declinari hanc. .i. inchoptiuam formam.

In meditatiuis fiet formatio talis

Verbi supremum perfecti pone supinum

Et finem breuiat: cum quo rio sit sociata.

Parturio facere sic debet esurioqz.

Nunc docet nos formare verba meditatiua. Et in clusione dicit qz verba meditatiua
formantur ab vltimo supino verbi perfecti u breuiata z addita rio. vt partū partu. u. bre
uiata z additatio sit parturio. esum esu addita rio sit esurio. Construe per te.

Verborumqz data sit declinatio quarta.

Dicit A. z quarta declinatio verborum sit data verbis meditatiuis.

Hic iubet ordo libri vocum regimen referari.

Itud ē octauū caplm i quo A. determinat de regie dictionū. Et
dic̄ sic. Ordo libri iubet regimē vocū hoc ē dictionū referari. .i. ma
nifestari haec. .i. i h̄ caplo. Et h̄ dicit. qz i p̄n° hui⁹ libri p̄miserat
post q̄ttuor formas verborz determinare quō dictōes p̄struantur
z dependēt adinucē ibi. .i. h̄ dinc pro posse meo.

Vult intransitio rectum supponere verbo

De personali tamen hoc intellige dici.

A. inci. a ntō osidēs quō p̄struat. Et dicit. Intransitio vult fectum
suppōere verbo. .i. facere suppositū verbo. .i. p̄sonali. Itō dicit. De p̄sonali tñ hoc itellige
dici. vt i exēplo. Petr⁹ legit. petrus construit cū illo verbo legit intransitiue z regitur
ab illo verbo legit a parte ante ex vi persone z numeri.

De for
matōe i
choati
uor a p
fectio

uerbis

De pin
gatōe i
choati
uor

De spā
li mō
formādi
medita
tiua a
uerbis
pfectis

De p̄u
gatōe i
medita
tiuor

Caplm
8mē de
regie cō
structi
viliū
de regie
nti posi
ti in con
structōe
cōgr ua

z a pte
ante a
uerbo p
sonali.

De regi Sepe vocans verbum sibi vult apponere rectum.

ne nti a Et substantiuum: vel quod vim seruat eorum.

pte post Auctor nunc loq̃t de ntō put regit a pte post. Et dicit q̃ verba vocatiua vt voco: noīoꝝ
a verbo appelloꝝ: et substantiua vt sū et exiitō et illa q̃ seruāt vim eoꝝ. vt sūo vado ambulo et incedo
vtō sub videoꝝ et appareo. p̃nt regere post se ntūm. vt vocoꝝ petrus. sū hō. sūo bonus. vado let⁹.
stantiuo videoꝝ sapiēs. et sic de similibus. Cōstrue. Vocās verbū et substantiuū. vel illud qd̃ seruat
ac simile vim eoꝝ: sepe vult apponere rectum sibi.

habente Horum cōsimiles debet coniungere casus

vim

Copula: personam dum pertineant ad eandem.

Dicit q̃ copula hoꝝ verboꝝ supradictoꝝ debet iungere similes casus dū isti casus p̃ti.
neant ad eandē p̃sonā. s. ntūs supponēs añ. et ntūs apponēs post. vt ego vocoꝝ petrus.
Nā li petrus et ego p̃tinēt ad idē. Si vero nō p̃tinēt ad idē. s. suppositū et appositū.
tunc nō valeret regula. Ecce exemplū. Ego vocoꝝ a petro. Ego sum in domo tua Et est
sciendū q̃ ntūs a parte post regitur ex vi copule.

De vi Ex vi persone rectum regit initialem.

regimis Rectum qui sequitur verbi natura gubernat.

ntia pte Dicit q̃ ntūs q̃ regit a pte añ regit ex nā vt ipsum qd̃ ē alteꝝ. vel ex vi p̃sonae. Et ntūs
añ. q̃ regit a pte post. regit ex vi copulae verbi siue ex natura similis copulationis. Alij sic
De vi formant suam. Regimē ntī apte añ sit ex vi p̃sonae et denotat a p̃sona. sed regimē ntī a
regimis parte post sit ex natura verbi q̃ natura est copula.

nti a pte Apponens duplices substantiuos sibi iunges

post. In casu simili: poteritq̃ genus variari.

De regi Tunc illos ad rem spectare decebit eandem

ne nti Et plus cōmune precedere debet in istis

positi in Sicut homo sortes: animal capra: cōsimilesq̃.

cōstru. Supius A. determinauit de ntō q̃ sine figura cōstruit. nūc dō determinat de ntō q̃ regit
ctiōe si p̃ figurā. Et dicit sic. Tu appones. i. appositionē faciēs iūges sibi substantiuos duplices
guratiua eē cōsimiles. vt hō sortes. et gen⁹ poterit variari. i. p̃nt p̃nt i diuerso g̃nē vt aīal capra.
et p̃ i ap Deinde dicit q̃ tūc decebit illos substantiuos spectare ad eādē rē. Nā dicendo hō lapis
positiōe non eēt appositio q̃ hō et lapis nō p̃tinēt ad idē. Dicit et q̃ plus cōe d̃z p̃cedere i istis.
vt aīal hō et non econtra. Et hoc exemplificat dicēs. Sicut hō sortes.

De regi Ternae personae generaliter omnis habetur

ne nti Rectus: sed demas pronomina quattuor inde.

positi in Ista vocant rectos ad primam siue secundam.

euocatio Pauper ego ludo: dum tu diues mediteris.

ne. Nos tuti loquimur: dum vos timidi taccatis.

Dicto de appositione. Nunc dicit de euocatione. Et primo dicit q̃ oīs rectus generali
ter h̃t tertiæ p̃sonae. sed deme. i. excipe inde quattuor pronia quoz notatiui non sunt
tertiæ p̃sonae. s. ego et nos q̃ sunt primæ tu et vos q̃ sunt secundæ. Dicit ergo q̃ ista q̃t
tuor pronomia p̃dicata euocant ad se rectos. i. ntōs tertiæ p̃sonae ad primam siue scđam
personam sub verbo singularis numeri primæ vel scđae p̃sonae: vel sub verbo plura.
lis numeri. Exempla patent in littera.

De regi Personas genera numeros conceptio iungit.

ne nti Personas sibi dissimiles conceptio iungit

positi i Ac per et in medio posita conceptio fiet.

ceptiōe

p̃sonaz.

Nunc determinat de conceptione. Et dicit qd conceptio iungit inuicem personas sibi dissimiles. i. conceptio habet fieri per dictiones substantiuas inter se dissimiles. v. in persona vel in genere vel in numero. Ideo aliqui habent hunc versum subsequenter.

Si preponatur conceptio nulla paratur.

Cuius finis per precedentia. Exempla vero patebunt per sequentia. Deinde dicit Auctor. Ac per 2c. q. d. qd conceptio habet fieri per duo substantiuas copulatas per hanc coniunctionem et in medio positam. vt ego et tu legimus. Preterea dicit qd si preponatur ac aut et. q. d. qd si coniunctio preponatur substantiuis conceptio non committitur. vt in hoc exemplo. et petrus antonius legit.

Concipiens simile sibi vult verbum retinere.

Nunc declarat proprietates conceptionis. Et primo dicit. Concipiens. i. dictio concipiens vult retinere verbum sibi simile. q. d. qd verbum debet concordare cum dictione concipiente saltem in illo antecedente in quo fit conceptio vt in hoc exemplo. Ego et tu currimus. Ecce istud verbum currimus concordat cum illa dictione concipiente. s. ego in persona et in persona fit conceptio.

Prima duas alias recipit: sed non vice versa.

Dicit qd prima persona concipit secundam et tertiam. vt ego tu et petrus legimus. sed si vice versa. i. qd secunda et tertia non potest concipere primam.

Concipiens medie da ternam: nec retroverte.

Expone sic. Tu concipiens. i. conceptionem facies da ternam. s. personam mediae. i. secundam nec retroverte. q. d. qd secunda persona concipit tertiam. tertia vero non potest concipere secundam.

Sic ego tuque damus: ego te fraterque rogamus.

Tu fraterque datus

In his duobus metris ponuntur exempla de his quae dicta sunt. et patent de se.

Per cum sed nunquam per vel conceptio fiet.

Tu mecum iuste debemus iura tenere.

Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo.

In istis verbis dicit qd conceptio potest fieri per cum sed non per vel. vñ conceptio non fit dicendo ego vel tu lego. Preterea ponit exempla de conceptione facta per cum dices. Tu mecum iuste et.

Sed non per quintum fiet conceptio casum.

Si quintus desit: vt petre tuique rogate.

Cumque tuis sociis orate sacer dionysii.

Dicit qd conceptio non potest fieri per vnum casum. si dictio concepta careat vno de hoc ponit exempla dicens vt petre tuique rogate.

Inter personas non fit conceptio ternas.

Sed per et aut per cum conceptio fiet earum.

Neutraque concipitur: dominus seruusque precantur.

Petrus cum paulo regnant cum rege superno.

Dicit A qd conceptio non fit in tertijs personis. Et ratio est quia vna non est dignior altera. Iohannes dicit Neutraque concipit. Et ponit exemplum in ista dices. Dominus seruusque precantur. verumque vñ aliquibus in tertijs personis. Iohannes A. dicit qd conceptio fit earum per hanc coniunctionem et. vel per hanc propositionem cum de conceptione per et patet in exemplum ibi. Dominus seruusque precantur. De conceptione per cum dat exemplum ibi. Petrus cum paulo regnant cum rege superno.

Pluribus est tanquam sententia certa: quod inter.

Personas possit fieri conceptio ternas.

Dicit Auctor qd plures sunt certi quod conceptio possit fieri in tertijs personis. Et hoc est verum respectu generis vt petrus et berta sunt albi. Et respectu numeri. vt homines et bos currunt. Ac et respectu casus. vt petrus cum paulo regnant et. Non fit autem conceptio in tertijs personis respe

ctu psonae. Et hac scitōe locut⁹ ē A. supra vbi dixit. Inter psonas si sit pceptio ternas.
Ut personarum generum conceptio fiet.

Dicit q^d sicut fit pceptio psonaz. ita fit pceptio genex. q. d. q^d sicut psonae picipiūt se al-
tera alterā ita et etiā genera picipiūt se alterz alterū. Et hoc declarat in sequentibus.

Adiectiua tenet generis conceptio: masq³

De regi- Foemineum recipit et neutrum: nec retroverte.

nenti Vir vxorq³ toro sunt iuncti mente remoti.

positi in Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti.

pceptōe Bos et iumentum sunt ad presepe ligati.

generū.

Hic Auctor declarat de cōceptōe genex dicēs. Adiectiua tenet gñis pceptio. i. pceptio
genex hz fieri per adiectiua. Deide declarat quō hz fieri. Masq³ foemineū recipit. q. d.
q^d masculinū genus recipit foemininū et neutz sub adiectiua vel relatiua plalis nūeri
masculini gñis. Et hoc itelligē sic. v3 qñ masculinū gen⁹ pcepit foemininū et neutz: vt
ocm est. p⁹ dōt ē cōcipere foemininū tm et neutz tm. Exēpla patent in lfa ibi. vir vxorq³
toro et. Sunt dño grati et. Bos et iumentū et.

Neutraq³ foemineis tanq³ concepta videbis.

Per vim sunt leges et plebiscita coactae.

Nunc dicit q^d neutz genus interdū cōcipit a foeminino sub adiectiua plalis numeri
et foeminini gñis. Et ponit exēplū in lfa dicens. Per vim sunt leges et.

De cōce- Hoc etiam saepe facias i distribuente.

ptiōe ge- Pronus vterq³ iacet de paride dic helenaq³.

nez im-

plicita

Hic A. ponit pceptionē genex iplicitā dicēs. Tu facies saepe hoc. i. cōceptionē gene-
rū iplicitā i distribuēte. i. i noie distributino. vt si demonstratis paride et helena dicat:
vterq³ iacet pnus. In isto exēplo hoc nomē vterq³ virtute distributionis supponit pro
paride masculini gñis. et helena foemini gñis. qre valet tm. paris et helena iacēt pni.

De regi- Disiungit regimen quod iunxerat ante prolepsis.

nenti

positi in

plepsi.

Hi metuūt: alius dominos: aliusq³ magistros.

Supius A. dixit de syllepsi. Nūc dicit de plepsi. Construe sic. Prolepsis disiungit. i. per
ptes diuidit regimē qd ipsa iunxerat añ. q. d. q^d in plepsi p⁹ sumit vnū totū i supposito p
bi. qd postea totū diuidit p ptes. Et hoc p3 i exēplo ab auctore posito. hi metuunt ali⁹
dños et. Totum ē. hi. et regit ab illo vbo metuūt a pte ante ex vi psonae et numeri. Ali⁹
et alius sunt partes et regunt ab illo vbo metuūt p figurā qd ē prolepsis.

De regi- Aut quod proposuit extra fumendo reducit

nenti

positi in

zeugma

Hi properant et ego: tu ludis et ille sedendo.

Iste text⁹ fm aliquos exponit q^d ibi plepsi sit. et fm aliquos q^d ibi sit zeugma. Tūc cō-
structū et expositionē lrae. Deide excipe sniaz fm q^d videbit. Construe. aut aliq³ redu-
cit ad vbi locutiōis aliqñ ntūm sumēdo illū extra illud. i. ex naturā illi⁹ qd ppositū. p-
lepsi at si reducit ntūm ad verbū sumēdo ipm ntūm ex illud qd ppositū añ. qd patet i
exemplo proleptico. Nos legim⁹. ego lucanū. tu boetū. Ecce q^d ille ntūm ego. vel tu. si
sumit ex illud ppositū nos. imo ē de essentia ipius tāq³ pars de cēntia totū. zeugma ve-
ro bñ reducit ntūm ad verbū sumēdo ipm extra illud qd ppositū est. v3. bi. Non. n. ille
ntūm ego extrahit ab illo pposito bi. imo ē alia psona. Ex his patet quō auctor latenter
innuit differentiam inter prolepsim et zeugma. Caetera de textu sunt plana.

De abso- Inuenies rectum quandoq³ regente solutum.

lutiōe

nti

Superius A. determinauit de ntō put regif. Nūc at determinat de ipso ntō put absolu-
te ponitur. Et dicit. Tu inuenies rectū qñq³ absolutum regente. i. absolute positum vt

puta qñ numeramus dicentes. vnus duos tres. isti vero nti non hñt vñ reganf. De ip-
sis. n. non intendimus aliqd pdicare. sed tm per ipsos numerare. Et nota qñ ntis plura.
libus modis absolute ponit. vt patet in his versibus. Absoluūt rectū dubiū breuitasq;
relatum. Illiq; superscriptum numerum titulum superadde.

Ecce tibi rectum quartum ve solet dare casum.

Dicit qñ hoc aduerbiū. ecce. solet dare rectū. i. ntū. ve p z qñtū. i. actū. vt si dicat. ec-
ce magister. ecce magistz. Nota qñ ille ntis aut ille actus non regit ab illo aduerbio ec-
ce. sed ab uno verbo subintellecto venit vel adest. vide vel respice.

Et obliquoꝝ regimen quod scire laboras

Supius A. determinauit de ntā. Nūc at determinat de regimie obliquo-
rū. z dicit qñ regimie obliquoꝝ qñ scire laboras ē. vt p z i sequentibus.

In primis regimie quod fit per nomina: post haec

Quod per verba: dehinc quod fit per caetera dicam.

Nic Auctor dat ordinem quem fit obseruaturus in dictionibus determinando de regi-
mine obliquoꝝ. z dicit qñ primo intendit dicere de regimie qñ fit per noia. post haec
de illo qñ fit per verba dehinc de illo qñ fit per caetera. i. per caeteras partes oratiōis.

Vinc exempla notes quibus ista videbis aperte.

Montatur lectorem qñ bene notet exempla. quoniam in ipsis a parte videbit omnia regi-
mina supradicta.

Nomen significans possessum da genitiuo.

Dicit qñ noia ipstantia possessionem regūt gñm significantē possessorē. z determina-
tur illud regimen ex vi possessionis. vt capra petri.

Dicere si vere possis istud mea res est.

Lum nihil adiungas: tunc est possessio pura.

Dentur in exempla tibi: regis equus: ducis aula.

Posita regula generaliori. v3 de gñō put regitur ex vi possessionis. nūc aut ad maiorē
euidentiā rei diuidit possessionē. i. i purā z nō purā. z dicit qñ possessio pura est qñ pos-
sessor ostēsa possessione pōt vere dicere. istud ē meū vel meares nihil addēdo. vt equus
regis. aula ducis. Et de hac possessione intendit dicere cū dicit. dicere si vere possis.

Si petis adiungi: non est possessio pura.

Per plures species huius diuisio fiet.

Nūc dicit qñ nō pura possessio ē: quando possessor ostēsa possessione non potest vere
dicere istud ē meū. vel mea res nisi aliqd addat. verbi gñā ostēso vicino vel sociū si pos-
sum vere dicere: hoc est meum siue meus nisi addat vicinus vel socius. Et hoc intēdit
cū dicit. Si petis adiungi. Deinde dicit. qñ haec talis possessio diuiditur in plures spe-
cies: de quibus infra tractabitur.

Pars propriūq; regunt genitiuos: atq; reguntur.

Dum tamen attendas laudem vel crimen vtrinq;.

Dextra viri fortis speciem superat mulieris.

Vir fortis dextrac: speciei foemina mirac.

Vir duri capitis: z formae foemina turpis.

In his versib⁹ ponit qñtuor regulas cū exēplis eaz de regimie gñi. Primas duas pōit
cū dicit. Pars ppriūq; regūt gñōs. Alias duas pōit cū dicit. Atq; regunt. Dū tñ atten-
das zc. expone sic. Pars. i. dictio significās ptē alicui⁹ rei. vt pes z man⁹. qz p z ppriū
idest dictio significās pprietatē alicui⁹ subiecti vt spēs z forma. regūt gñōs denotantes

De regi-
ne obli-
quoꝝ z
p⁹ gñi.

De regi-
ne gñi ex
vi posses-
sionis

De regi-
ne gñi ex
vi de
mōstra-
tiōis ef-
fēntie

Alia re et illud subiectum: ut pes petri. et forma mulieris. petri regis ex vi partis. et mulieris regis ex vi proprietatis. Deinde dicit. atque regunt. Ecce alias duas. Expone. Atque p et genitius significas pte et proprietate regis a dictioe denotate totum partis vel subiectum ppe ratio. Du tu attendas laudem vel crimen utrinque. i. ab utraque pte. v. totum et proprietatis. qm dicat. qd totum non potest regere pte. nec subiectum potest regere proprietate in toto. nisi addas laus vel vituperium. Exemplum de laude. vir fortis dextre. femina mire spem. Exemplum de vituperio. vir duri capitis. et femina turpis formae. Et est sciendum quod illi genitius laudis vel vituperii reguntur ex natura declarationis vel demonstrationis essentiae.

Et debet parti quod pars fuit annumerari.

Dicit quod dictio designans illud quod olim fuit pars. licet modo non sit. quod forte totum compositum est. debet annumerari parti. i. quod ita potest construi cum genitio ac si de parte esset pars. sicut pes porci. et caput piscis est nobis gratum.

Clausum sub parte dices tunc temporis esse.

Dicit quod dictio designans tempus regit suum totum in genitio ex vi partis. ut cum dicimus. tunc temporis regis ex vi partis ab illo adverbio tunc. Et resoluit tunc. i. in illa parte.

Contentus regit hos: et res que continet illud.

Ut vinum vasis: et sunt duo dolia vini.

Dicit quod dictio designans rem partem regit rem partem in genitio ex vi partem. ut vinum vasis. et dictio significans rem que continet illud. i. partem regit ipsum in genitio ex vi rei partem. ut duo dolia vini contentis suberunt ea quae contenta fuerunt.

Dicit quod nomina significantia ea quae fuerunt aliquando contenta suberunt contentis. i. habebunt constructionem genitii datam in precedenti regula. i. licet de parte non sint: possunt tamen dici contenta. ut vinum vegetis ego bibi. Nam dum biberem vinum non amplius erat in vegete. immo iam erat extrinsecus. vel possibile fuit in dicta vegete ipsum non fuisse.

Tempus qui fiunt in eodem continet actus.

Dicit quod dictio denotans aliquem actum in tempore regit ipsum tempus in genitio ex vi temporalis actus. Exemplum opus trium dierum. i. opus factum in tribus diebus. Et dictio significans tempus regit actum factum in tempore in genitio. ut dies laboris. Construe. Tempus continet actus qui fiunt in eodem. scilicet tempore.

Hic adiungatur praelatio cum famulatu.

Rex huius populi venit: regisque minister

Dicit quod nomina significantia praelationem regunt genitium denotantem famulatum ex vi praelationis ut rex huius populi. Item nomina significantia famulatum regunt genitium denotantem praelationem ex vi famulatus ut minister regis.

Proximitas: contrarietas genus his societur.

Huius vicinus: hostis regis: pater eius.

Dicit quod nomina significantia proximitatem ut vicinus. et contrarietatem ut hostis. et generationem ut pater construuntur cum genitio ex natura predicta siue ex natura correlativi respectus. quod alii sic exprimunt id est ex vi proximitatis. conunitatis et generationis. reddendo singula singulis.

De regi
negti ex
vi actus
conuerfi
i habitu

Verbum quod transit: dat in ore verbale vel in trix:

Praesens participans pro nomine ponitur: istos

Ista regunt casus: ut amans amator amatrix.

Cuiuslibet istorum poteris coniungere vini.

Dicit Auctor: quod a vobis transitiuis descendunt nomina verbalia in ore desinencia ut ab amo descendit. hoc nomen amator amatois. et et descendunt verbalia in trix desinencia. ut ama.

trix cis. Dicit etiam qd praesens participium dictorum verborum aliquando ponitur p noie. vt amans. Et ista talia noia regunt istos casus pdictos. v3. gtos ex natura actus co- uersi in habitum. vt amator vini. amatrix vini. amans vini. Et exēpla haec ponit cū dicit. Quilibet istorum poteris zc. poteris dare grum casum cuilibet pdictorum nominum.

Suntq3 regendo pares predictis equiparantes.

Vt cupidus ludi puer est timidusq3 flagelli.

Dicit auctor qd dictiones habentes vim predictarum sunt pares. i. similes qstū ad modum construendi. vt puer cupidus ludis. p z timidus flagelli. Illa istae dictiones cupidus z timidus hnt vim noium verbalium ideo seruant vim earum construendorum.

Artifici regimen datur hoc: vt epistola pauli:

Ille auctor proponit determinare de regimine gti. put regitur ex vi cause. Et habet fieri multis modis. put patebit inferi. Dicit q sic. Regime de gto dat hic artifici. q. d. qd artifex regit in gto ab artificio ex natura cause efficientis. vt epistola pauli.

Quodq3 fit ob causam regit hos: velut ara triumphi.

Dicit qd dictio significans effectum regit eam rem propter quam factus ē ex natura effectus cause finalis vt busta parentum.

Effectus nomen iunges cause genitiuo.

Effectus culpa pudor est z poena reatus.

Hec regula fere filis ē pdictae. Illa z gtiis iste regit ex nā effectus cause efficientis. fere dico qm p dca regula d ca efficiēte dat d reb corporeis. ista vō d reb incorporeis. vt p3 itueti.

Illud quod regitur z rector idem tibi signant.

Virtus vera dei nos crimine purget ab omni.

Dicit auctor qd dictio recta z regens aliqui idem significant. z tunc gtiis regit ex natura identitatis vt virtus vera dei. Illam vera virtus z deus idem sunt.

Materiam signans iungatur: vt anulus auri.

Aut ablatiuum dabit ex vel de precunte.

Dicit qd dictio designans rem materiata regit ipsam materiā in gto vel in ablatiuo cū ppo sitione de vel ex ex natura effectus cause materialis. vt anulus auri vel de auro.

Adde relatiuum: sunt dupla quaterna duorum.

Sic speciem generis: dic atq3 genus speciei.

Dicit qd noia relatiua qd exēplificat infra. vt duplū qd duplū spēs z gen^o regūt grum ex nā correlatōis siue demōstratōis. vt qterna sūt dupla duorum. z spēs gtiis z gen^o spēs. Nec itel ligas d oib^o relatiuis s3 solū d illis d qb^o exēplificat. v3 de illis de qb^o posita se ponūt. z pempta se pmiūt. vt duplū z qd duplū. spēs z gen^o. q relatiua sūt poti^o logicalia q3 grā maticalia.

Cum partitiuis numerum seriemq3 locabis.

Quilibet alter vter neuter duo quartus corū.

Dicit qd noia partitiua. vt quilibet. alter. vter. neuter. z numeralia vt duo. z ordinalia vt quartus regūt genitiuum ex vi partitionis. vt quilibet istorum.

Pone gradum medium partitiu quando notatur.

Dicit qd medius gradus. i. comparatiuus qm partitiu notat in locutōe pstruif cū gto. vt cū dī fortior genuētiū. Et nota qd subintelligit nomē partitiuū. i. a q noie partitiuū regit il le gtiis

Vt partitiuum pones vbiq3 locorum.

Dicit qd hoc aduerbium vbiq3 construitur cum genetiuo. ac si esset partitiuum.

Sub partitiuis pronomina terna locabis.

Vt volucrum canit haec: gemit illa: tacens manet ista.

De re.
gie gti
ex vi cāe
efficientis
artifici
cialis.
De re.
gie gti
ex vi cāe
finalis.
De re.
gie gti
ex vi cāe
efficientis
natura
ralis
De re.
gie gti
ex vi cāe
formal.
de regie
gti ex vi
cāe ma
terialis.
de regie
gti ex vi
relatōis
de regie
gti ex vi
ptitiōis.

Dicit q̄ haec tria pronōia. s. hic ille et iste construuntur cum gto. ac si essent partitua.
Da gradui summo genitiuum plura notantem.

Est salomon populi ditissimus atq; viroꝝ.

Iste gradus geminos quandoq; regit genitiuos.

Esse solet nemozum regum ditissimus iste.

Dicit A. q̄ suplatiuū regit post se gtiū pluralē vel singularē noīa collectiui. vt salomō ē ditissimus ppli vel viroꝝ. Deinde dicit q̄ iste gradus superlatiuus aliq̄i regit duos gtoꝝ. vñū. s. ex natura suplatiōis alter ex vi positiui. vt iste solet esse ditissimus. regū nemoz. li. regum regit ex vi superlatiōis. nemozum ex vi positiui.

Expositum poterit regimen tibi notificare.

Hic. A. declarat illud qd̄ dixit. vñ. q̄ suplatiuus gradus aliq̄i pōt regere duos gtoꝝ. Et dicit q̄ regimē expositū poterit tibi notificare. q. d. q̄ tu poteris resolūere suplatiuum in suū positiuū et aduerbiū valde. postea videas si positiuū pōt p̄strui cū gto. q̄ s̄lī et suplatiuum poterit cū dco gto p̄strui. vbi ḡra. ditissimus exponit. i. valde diues. Et q̄ diues pōt regere gtiū. iō ditissim⁹ pōt regere illū gtiū. vt diues nemoz et ditissim⁹ nemoz. Idq; quod esse solet de consuetudine iungam.

De regi
bus gti
reducti
bilibus
ad regi
mīa p̄n
cipalia.

Ut caupo pistor horum schola siue capella.

Dicit A. q̄ nō solū ea q̄ p̄ncipalī sūt i actu hnt dcas regulas v̄ficare: s; ēt id qd̄ eē solet de p̄uetudie. licet mō nō sūt hnt obseruare dcas regulas: vt si dicā. pistor hoz. licet mō nō sūt pistor: tñ pistor p̄struit cū illo gto hoz ac si de p̄nti eēt pistor eoz. Et ē sciendū q̄ hec regula est cōis ad oēs p̄dictas et subsequētes de regimine genitiui.

Laetitiae cathedram sub consuetudine ponam.

Dicit A. ego ponā sub p̄uetudine regiminis p̄dicti hāc p̄structionē cathedrā laetitiae. Nā licet ista cathedra mō nō demōstret laetiā. tñ q̄ p̄ueuit laetiā demonstrare. construitur cum gto illo laetitiae ex vi demonstrationis essentiae ac si esset de p̄senti.

Additur excellens: flos florum virgo beata.

Quasi dicat q̄ nominatiuus singularis positus super genitiuo plurali regit illum genitiuum ex natura excellentiae vt flos florum.

His precium iunges: vt salmo trium solidozum.

Dicit q̄ dictio per quam significatur res apta vendi vel emi regit precium in gto ex natura declarationis essentiae. licet aliqui dicant ex natura precij.

Etatem iungo velut annozum puer octo.

Dicit Auctor ego iungam p̄dicto regimini etatē. i. cuius essentia habet specificari ex etate. hoc est dictio significans rem habentem etatem regit gtiū significantem determinatam q̄tatem illius etatis. vt puer octo annozum.

Mensuramq; notans: vt vasa trium modioꝝum.

Dicit A. q̄ noīa q̄ hnt specificari p̄ mēsurā p̄struūt cū gto ex natura rei mēsuratae: cū gto dico determinatē mēsurā. et secū dū aliquos ex natura declarationis essentiae.

Remq; representans regit hunc aut signa figurans.

In crucis hoc signo vel regis imagine signo.

Dicit A. q̄ nomē aliqd̄ rep̄ntans vel figurās p̄struit cū gto significatē rep̄ntatū vel figuratū ex natura rep̄ntatiōis vel figuratiōis. vt i hoc signo crucis. et in imagine regis.

Per supplementum propriis iunges genitiuum.

Valida sanfonis probat hoc iacobiq; maria.

Dicit A. q̄ p̄pria noīa p̄struunt cū gto nō p̄ se sed p̄ suppletionē noīa appellatiui: vt valida sanfonis subintelligitur vxor. maria iacobi subintelligitur mater.

Multaq; comperies cum possessiua resolves:

Dicit A. expediendo se de regie gti. put regit a noie q; tu comperies. i. inuenies multa noia i gti casib; constructa cu p qñ tu resolves possessiua q; qdē i se implicat gtiū pmuti ui vt si dicam. Euandri ensis resoluit sic. ensis euandri. Et dī q; fere oēs constructōes p̄dicte de gto possessorie sūt vel reducibiles ad possessoriā. Illā secūdu p̄scianū oīs cōstructio q; pōt resolui per habens z possidens possessoria dicitur esse.

Additur oblitus memini memoratq; recordor.

Nūc A. determinat de gto put regit a verbo. Et dicit q; p̄tinentia ad memoriā z eoz de- riuata vt oblitus memini memor z recordor p̄struunt cū gto ex vi significatiōis verbi: vt obliuiscor lectionis. i. patior obliuionem lectionis.

Inter z est iunge: deines pronomina quinq;.

Intererit regis vt regnum iure gubernet.

Regine refert: vt viuat crimine pura.

Dicit q; iterest z refert p̄struunt cū oibus gti casib; p̄ter cū qnq; gti casib; p̄muti. norū pronomīnum. i. mei tui sui nostri z vestri. Exe mpla patent in littera.

Est intellectum pro pertinet additur istis:

Est patris matrisq; piæ succurrere nato.

Dicit q; hoc verbū est qñ intelligit p̄ p̄tinet additur istis. i. p̄dictis verbis. videlicet. q; eodem mō constructur cū gto sicut ipsas. Exempla patent in littera.

Dat regimen simile quod pertinet officiumq;

Vt custos rerum: sic z custodia rerum.

Dicit A. q; dictio designans pertinentiam z officium construitur cum gto post se ex vi pertinentie z officij. Exempla patent in littera.

Et rectore caret genitiuus sepe localis.

Cum nullum motum designes: dum p̄euntis

Sit numeri nomen sit p̄imae siue secundae.

Rhotomagi studeas: vel romae deinde moreris:

Militiae tamen atq; domi residebis humiq;.

Dicit A. q; gtiū aliqñ a nullo regit: sed absolute ponit. Et dicit q; gtiū localis sepe ca- ret rectore. i. dictōe regēdū nullū motū designes. i. dū iungit verbo significatū p̄manē tiam vt sto z studeo. dū ē motus localis sit p̄euntis numeri. i. singularis sit p̄imae siue secundae declinationis. Exēpla ponit in lra. Rhotomagi studeas zc. Et nota q; haec regu- la ē de p̄p̄is noib; locor simplicium. Addunt tñ ista tria. videlicet. malitia. domus. z humus. Ad dicit A. militiae tñ atq; domi zc.

Vespere pascalis hoc poni more videtur.

Iste vsus varias hz expositōes. Text; at sic sonat. vespere pascalis. i. illa dictio vespere de q; legit i officio pascali cū dī. vespere at sabati zc. vñ poni h more. q. i. p̄dca nomina localia.

Ossessum debes sociare genusq; datiuo

Cum verbo per quod substantia significatur.

Expedito de regie gti. A. determinat de regie dī. Et p̄o ponit regulā talē

Noia significātia possēssū seu rēpossēssā vt equus z liber. Et noia signifi-

cātia genus seu parentelā vt p̄r z p̄sanguineus p̄struunt cū dōo mediante verbo substanti- uo sum es ē. vt iste equus est mihi z ille hō est pater tibi.

Sicq; relatiuæ voces hunc saepe gubernant.

Dicit A. q; voces relatiuæ. i. logicales itellige vt dñs z seru; gubernāt hoc ē regūt hūc. i. datiuū mediāte verbo substantiuo. vt iste est dñs mihi. z ille est seruus tibi.

De regi-
ne gti a
p̄bis p-
sonalib;
ex vi rei
verbi si-
gnifica-
te vt per
modū al-
terius.

De regi-
ne gti a
uerbis i
p̄sonali-
b; ex vi
p̄tinen-
tie signi-
ficatē p
modum
ut alteri
us

De ab-
solutiōe
gti.

De regi-
ne dī ex
vi posses-
sionis.

De regi-
ne dī ex
vi relati-
onis.

His contrarietas societur proximitasq3:

Isti dissimilis vicinus: siue propinquus.

Dicit q3 nomina importantia contrarietatem. vt dissimilis inimicus. z proximitatē. vt vicinus z propinquus construuntur cum datiuo. vt supra patent exempla.

In bilis aut in dus verbalia iungis eisdem:

Sic nobis christus z amabilis est z amandus.

Dicit q3 nomina in bilis aut in dus desinentia. vt amabilis z amandus construunt cū dō. Exempla patent in littera Sic nobis xps.

Dammum significans aut vtile pone datiuo.

Hic patri gratus: hostiq3 grauis dare debet

Patri si possit illud quod subtrahit hosti.

Hic ponit alia talis. Dicioes significantes damnum. vt grauis z tediosus. aut vtilitatē vt gratus z amosus construuntur cum dō. Exempla patent.

De regi Istius regimen dabit acquisitio casus:

ne dñi ex Nobis est passus: qui nobis cuncta creauit:

vi acqui- Nobis surrexit: qui nobis tartara fregit.

tionis Dicit q3 acquisitio dabit regimen istius casus. q. d. q3 datiuus aliquando regitur ex natura acquisitionis vt patet in exemplis positis in littera. Et exponitur nobis idest ad vtilitatem nostram.

Verbo sepe duos dabis acquirendo datiuos:

Haec mihi sunt lucro: sunt nobis caetera damno:

Acquisitiua notes: quibus acquisita videto.

Dicit q3 verbum acquisitiue positum sepe regit duos dōs vnum ex natura acquisitionis. alium ex natura causae finalis. vt haec mihi sunt lucro. Ideo notanter subdit. Acquisita notes. q. d. q3 in tali constructione tu debes notare acquisitiua. z ea quae sunt acquisita. verbi gratia. haec mihi sunt lucro. i. haec sunt mihi ad lucrum.

Saepe resoluis in ab: huic visus visus ab illo.

Dicit q3 datiuus saepe resoluitur in ablatiuum cum prepositione a vel ab. vt visus huic idest est visus ab hoc.

De re . His praeceptiua quartisue potes dare verba.

gie dñi a Iunges que fari signant aut significare.

pub' nō Haec ibi clarifico signo vel denoto scribo.

pncipali Erudio doceo iubeo simul instruo disco.

b' qd' sit Ac introduco debes coniungere quarto.

ex vi sue Ac introduco debes coniungere quarto.

significa Dum tamen acquiris decet haec sociare datiuus.

tionis. Dicit q3 pertinentia ad precipiendum. vt iubeo. ad loquendum vt dico: ad notificandum vt clarifico pnt construi cum datiuo. z cum acusatiuo. vt ego iubeo tibi hoc: dico tibi verum. clarifico tibi argumentum. Et sic de similibus.

De re . Obuius atq3 viam vno ve simul heu quoq3 iungam.

gie dñi a Dicit q3 hoc nomen obuius. a. um. z hoc aduerbium obuiam. z hoc verbum obuio obuias. z he due. interiectiones significatiōis dolentis. s. ve z hei construuntur cum datiuis casibus. obui' tibi. obuiam illi obuio vobis. hei tibi. ve illi.

sonalib' Contingit accidit euenit z placet ad de datiuo.

qd' sit ex Et libet atq3 licet liquet z vacat additur istis.

vi acqui-

tionis.

De re .

gie acti.

Dicit qd ista verba infra posita et similia possunt scribi cum dicitur: ut mihi placet scribere.

Accusatiui regimen subiungitur istis.

Quasi dicat qd dicto de regie datiu. dicendum est de regie acti.

Saepe quod est partis: toti datur. et regit illam.

Est ibi synecdoche: quando faciem nigra. dentes

Alber: nuda pedes: mulier redimita capillos.

Dicit qd saepe proprietates partium attribuitur toti. et totum regit illam partem in actu per figuram quae dicitur synecdoche. ut mulier nigra faciem.

Multotiens verbum fert significata verborum.

Voce gerundiui solet vnum significari.

Accusatiuos hoc verbum dat tibi binos.

Dum manet actiuum: sed et alter habetur eorum.

Qui si iungatur passiuo non variatur.

Dicit qd multotiens vnum verbum habet significata duorum verborum. quorum vnum solet significari per vocem gerundiui inclusi in significatioe dicti verbi. ut doceo te grammaticam. id est. doceo te tractare de grammatica. Deinde dicit qd si tale verbum dat tibi binos actus. dum maneat actiuum.

Et hoc dicit. quia si esset passiuum non posset regere duos actus ut doceor. Praeterea dicit qd alter illorum duorum accusatiuorum qui regunt ab actiuo non variatur. id est. non mutatur si iungatur passiuus. ut doceo te grammaticam. tu doceris a me grammaticam.

Infinitiuui natura modi sociatur.

Impersonalis tamen hinc modus excipitur.

Dicit qd infinitiuui verborum personalium ante se regunt actum ex natura infinitiuui. Notanter dicitur eo verborum personalium. quia infinitiuui verborum impersonalium non habet istum modum construendi.

Et hoc est quod Augustinus dicit. Impersonalis tamen hinc modus excipitur.

Hinc datur exemplum tibi triplex: dico magistrum.

Discipulos mores placidos de iure docere.

Modo ponit Auctor exemplum triplex. id est. exemplum triplicis accusatiui de quo tractatum est in duabus regulis primedictis et dicit. Ego dico magistrum docere de iure discipulos placidos mores. Quod autem regant illi tres accusatiui. declarat in sequentibus.

Infinitiuui natura regit precuntem.

Doctrinam capiens regitur vi transitionis.

Hocque gerundiuum tradendo dic tibi clausum.

Cuius vi regitur casus qui non variatur.

Dum per passiuui voces volo dicta resolui.

Aut illic positi regit hunc vis propria verbi.

In his versibus Auctor declarat ex qua natura regunt illi tres accusatiui de quibus tradidit exemplum illud. Sico magistrum discipulos mores placidos de iure docere. Et dicit qd primus actus. scilicet. magistrum regit ab illo infinitiuo docere ex parte ante ex vi infinitiuui. Postea dicit qd capiens doctrinam. id est. actus representans doctrinam in capiende. uidelicet discipulos regitur ab illo infinitiuo docere ex parte post ex vi transitionis. Demum dicit qd in tali constructione includit illud gerundiuum tradendo sicut ante dicitur in illa parte. Multotiens verbum et. et ex vi illius gerundiui tradendo regit ille actus mores placidos qui actus non variatur dum sit constructio. Aut qd propria vis verbi positi in constructione illa regit hunc actum ultimum. Et sic non expedit qd regat ex vi gerundiui.

Accusatiuis data per vim transitionis.

De regi
ne acti i
differen
ter ano
mie et a
xibo qd
fit ex vi
ppositio
nis suffi
cieter in
tellectu
De regi
ne acti a
verbis
regenti.
b^o duos
actos si
mul ex
vi transi
tionis.

De regi
ne acti
ab infini
tiuio ver
borum re
gentium
duos
actos.

De vi
regis
acti ab i
finitiuo

De regi
ne acti a
vbi acti
uis ex vi
transitiois

De regi
mine acti
a verbis
actiuis ex
vi transi
tionis

Si vox concordet actiua frequenter habebis.

Dicit auctor q^d verba regētia post se actūm ex vi trāsitōis frequēter habent actiua si vox cōcordat. hoc ē si habeant vocē actiua. v3. si desinat in o. Et hoc fit ppter aliqua de ponētia. vt sequor z similia. que licet regant actūm per vim trāsitōis z hnt significatō nem actiuam. non tamen habent vocem actiuam.

Verbo composito casum quandoq3 locabis.

Quem dat componens: vt vis exire penates.

Quasi dicat q^d verba cōposita ex ppositiōibus aliqn regūt actūm aut aliūm casum ex vi ppositiōis cōposite. vt vis exire penates ille actūs penates regit ab illo verbo exire ex vi ppositiōis cōposite. Cōponit. n. ex eo ex extra corrupto z eo is. Pōt tñ cōponi ex ex z eo is z regere post se ablatūm. vt in Esopo. Semen exit hūmo.

Poenitet z tedet miseret piget z pudet ista

Accusatiuos sibi iungunt z genitiuos.

Natura primum: sed transiōne secundum.

Auctor dicit q^d verba in littera posita intrāsitue construuntur cum actō ex parte ante ex natura suae impersonalitatis siue ex natura actus receptibilis per modum vt in quē z a parte post construuntur cum gto ex natura transiōis siue ex natura effectus cau sae efficientis. vt me penitet peccatorum.

Accusantq3 modo damnāsq3 locatur eodem.

Quasi. d. q^d verba pūnētia ad accusādū vt accuso z iculpo. ad dānū vt dāno z cōdēno cōstruunt cū actō z gto. vt accuso te lese maiestatis. z cōdēno petrū poenae capitis.

Verbaq3 sumpta foris. christi bonus ardet amore3.

Dicit q^d verba sumpta foris. i. transumptiue regunt post se actūm. vt bonus homo ar det amorem christi. i. ardentem amat.

De regi
mie acti
a verbis
impsona
lib^o acti
uae vo
cis regē
tibus ac
cusatiuū
z gtrū si
mul gtrū
ex vi effe
ctus cāe
eff. ciētis
z actūm
ex vi trā
sitionis

Quae sine persona sunt: atq3 gerundia iungis.

Si tamen a verbo quod transeat illa creabis.

Matheum legitur: psalmos erat ante legendum.

Dicit q^d verba sine persōa. i. impersonalia necnō gerūdia z lupina venientia a verbo quod transeat. i. a verbo regente actūm post se construuntur cum actō ex parte post vt a me legitur z Matheum. z ante erat legendum psalmos.

Postulo. posco. peto. docco. lego. flagito. celo

Exuo cum vestit: monet: induo: calcio: cingo.

Accusatiuos geminos hec verba requirunt.

Hunc dant passiuā: quem verba volunt tibi clausa:

Seu quem vis verbi sibi postulat associari.

Dicit. A. q^d verba in lra posita requirūt duos actōs vt postulo te veniā. Preterea dicit q^d passiuā dictōz verborū regūt post se vnū de duob^o dictis actis. illū s. quē regunt verba tibi clausa idest verba gerūdia in dictis uerbis inclusa siue illū quē propria vis verbi. i. ppria significatio verbi postulat sibi associari. vt exuora te tunicam.

Ornatus verbum spaciūq3 more gubernant

Accusatiuos vocum: quem talia signant

Te vesti tunicam. perges iam milia septem.

Dicit. A. q^d verba pūnētia ad ornātū vt vestio. ad spaciū vt vado z pgo. ad moram. vt sto z maneo. gubernāt. i. regūt actōs vocū. hoc ē dictionū q^d signāt. i. significāt talia p di eta. v3. ornātū: spaciū. morā. vt patet in his exēplis. Ego vesti te tunicā. tu pgis iā milia septē. Ego steti tecū duos mēses. Tlertū sciendū est q^d in his duabus vltimis cōstructi onibus subintelligitur ista prepositio per.

Saepe regente caret vitae modus: idq3 probato.

Vir bone viue deum: sic viues secula cuncta.

Hic Auctor dicit q^d actus repñtans modū vitæ seu modū viuēdi saep e caret dictione regente. i. ponitur absolute. vt patet in exemplis auctoris.

Hic obliuiscor iunges meminiq³ recordor.

Quasi dicat q^d verba ptinētia ad memoriā possūt cōstrui cū actō casu. vt ego recordor lectionē. Sup^{er} isto passu nota q^d verba p^{re}dicā possūt cōstrui cū g^{er}o cū actō z cū abltō: sed aliter z aliter. Illā si cōstruant cū g^{er}o vel abltō p^{re} rei denotat vt recordor lectionis vel lectiōe. Et ē sensus. memorie habeo p^{re} lectiōis z nō totā lectionē. Si p^{ro} cōstruantur cū actō tūc denotamus totū. vt recordor lectionē. i. scio totā lectionē. Unde greci hñue. Si diuersifices rem rei q³ recordor. Tuncq³ rei cum pars tantūmodo scita recordor. Tuncq³ recordor eamcum perfecte scio totam.

Hic iungas iuuat atq³ delectat oportet et.

Sentētia ē q^d verba in littera posita cōstruunt cū actō. vt me delectat legere.

O q³ sibi quantum solet heu quoq³ iungere casum.

Dicit q^d he due dictiones o z heu solent regere accusatiuum. vt o Petrum virū infini. tae prudētia. heu me infelicem.

Adde per z similes. per vicos itur ad vbes.

Quasi dicat q^d ista p^{re}positio per z aliae volunt accusatiuo casui deseruire. ponitur exē plūm in littera per vicos itur ad vbes.

Inq³ notans contra quarto solet esse locata.

Dicit q^d ista p^{re}positio in q^u ponit p^{ro} p^{re}seruit actō. vt vado in hostes. i. cōtra hostes. Itē in nō solū cōstruit cū actō put valet tantū sicut cōtra sed et alijs decē modis. P^{ri}mo q^u cōstruit cū verbo ipōtate motū ad locū. vt vado in domū Sc^{co} q^u notat iherentiā si. ue tēdētiā in aliud. vt credo in deū. Tertio q^u notat silitudinē. vt ille locutus ē in hec verba. i. ad silitudinē illorū verborū. Quarto q^u denotat mutationē. vt dom^{us} cōuersa ē in cineres. Quito q^u notat expositionem. vt Beda scribit in Marcū. Sexto q^u notat affectū. vt ille ē bon^{us} in amicos. i. hēt bonā affectionē circa amicos. Septimo q^u de notat euē^{tu}. vt illud euenit in dānū suū. Octauo q^u capit p^{ro} vsq³ in enāgelio. Qui odit aiām suā in hoc mūdo in vitā eternā custodit eā. i. vsq³ ad vitā eternā. Nono q^u cōstruit cū dictiōe eternitatē t^{em}pis designāte. vt iusti in p^{er}petuū viuēt. Decimo q^u cōstruitur cū dictiōe lōgitudinē tēporis ipōtate. vt ille p^{ro}phetizat in lōga t^{em}pa. Unde versus. Cōtra siue loci notat intēdit similes. Adutur z exponit simul afficit euenitq³. Usq³ sub auditur infinitaq³ diurnat. Undenis vicibus sic in quarto sociabis.

Hunc gerundiuus casum veteres posuere.

Vt supponentem quod multorum tenet vsus.

Dicit q^d gerundia an se construunt cū actō casu. z hoc fm antiquos: vt in cōuertendo populos in vnum. hoc ē tenet vsus antiquorū z modernorū multorum.

Sepe regente loci nomen caret vt babylonem

Rusq³ domum vel militiam rex vadit humūq³.

Nomina que villis sunt appropriata locoue.

Qui minor est: seruant hanc normam: sunt z eisdem

Rus z militia domus ac humus associanda.

Dicit. A. q^d noia localia sepe aduerbialr ponunt in actō casu. vt rex vadit babylonem. postea declarat istā regulā dicēs q^d noia q^u sūt appropriata villis z ciuitatib^{us}. vt Bono nia. z q^u sunt appropriata loco q^u minor est. vt puta castris burgis seruāt normā p^{re}dictam Et ista q^utuor appellatiua rus domus humus z militia sunt associāda p^{re}dictis.

De regi
mie acti
a partib^{us}
indeclia-
bilib^{us} ex
vi sue si-
gnificati-
onis.

De ab-
solutiōe
acti.

De regi
ne ablati.

Blatiuorum regimen subiungitur istis
Expedito de regimine acti regimen ablatiuorum subiungitur. Tamen
aliqui habent prius hunc uersum.

Q q3 sibi quintum quandoq3 solet regere casum.

Et merito q3 ablatiū seqt utūz 2 utiū pcedit. Sñia ē q3 hoc aduerbiū o
solet regere qutū. i. utū casum. qñq3. i. aliqui. v3. qñ est aduerbiū uocādi ut o petre.

Tres notat esse gradus qui compat. inde notabit

Multimodum regimen qui rem discernit aperte.

Ditior est auro sapiens salomone sybilla

Per magis expone regimenq3 videbis aperte.

Est auro diues regina magis salomone.

Hic A. ponit regulas de regimine ablati. Et dicit sic. ille qui comparat. i. compattonem
facit notat gradus compatōis eē tres. s. positiuū compatiuū 2 superlatiuum. 2 inde qui
discernit apte rē videbit multimodū regimē ipsi. s. ablati. Itā incōstructione attendi
tur regimē positiui compatiui 2 superlatiui. Deinde ponit exemplum de comparati /
uo dicens. Ditior est auro sapiens 2c. Et hoc exemplum potes exponere per magis ad.
uerbiū 2 eius comparatiui positiuū. Dicit per magis expone 2c. q. d. expone dictā
constructionem per magis 2 postea uidebis regimen aperte. 2 hoc exponitur ab aucto
re. est auro diues regina magis salomone. Ecce iste ablatiū salomone regitur ex ui com
paratiui. 2 ille ablatiū auro regit ex ui positiui 2c.

De regi
ne ablati
ex vi ex
cessus.

Est ablatiuus demonstrans quantus habetur

Excessus: regit hunc excessum dictio signans.

Hoc lignum digitis excedit quattuor illud.

Hoc lignum digitis est maius quattuor isto.

Hic A. ponit aliam regulam dicens q3 ablatiuus denotans proprietatem excessus regi.
tur a dictōne denotante q3tatem ex natura q3tatis excessus. Et pōit exempla tā de
nomine q3 de uerbo. quae de se patēt.

De regi
ne ablati
ex vi ef.
fectucae

Remq3 notans fieri: regit id quo res ea fiet.

Orator verbis vincit: vir bellicus armis.

Dicit q3 dictio denotās aliqd fieri: regit illud mediāte quo fit. ex natura causae formae

lis siue instrumentalis in ablatō casu. ut patet in exemplo auctoris.

Mobile mensuram designans addere debes.

Longum sex pedibus lignum latumq3 duobus.

Dicit q3 adiectiua importantia mensuram construuntur cum ablatō casu ut patet in exē
plo auctoris. ex natura mēsurae uel q3tatis.

Verbum materiam causam spacium precium vc.

Aut tempus signans: ablatiuos regit horum

Quae predicta notāt: ut frenum fabricat acre:

Ista pudore tacet: stadiū sex distat ab vrbe.

Nocte morans tota panem nummis tribus emi:

Dicit q3 dictio denotās māz ut fabrico cas: vel cām ut fileo filea. vel spacium ut disto stas:
vel pēciū ut emoemis: aut tps: ut moror morans: pstruū a pte post cū ablatō casib3 ipor
tantibus vel spectatib3 supradcā. v3. mām cāz. spacium. pēciū: vel morā. Exēpla patēt i lra

Nomen eis adiunge modum quod signat agendi.

Accenti plura proferre solemus acuto.

Dicit qd dictio designans modum agendi regitur in ablatiuo ex natura causae forma-
lis: vt solemus proferre plura accētū acuto.

Saepe potestatis nomen subiungitur istis.

A rex hierusalem domini dono b salutem.

Dicit qd dictio significans pprietatē et ptatem: vt rex dñs dux. regunt abltūm ex natu-
ra effectus causae efficientis. vt a. i. andreas. vel alius cuius nomen inchoetur ab a rex
hierlin dono dñi regitur ex natura predicta.

Synecdochen iungas vt vultu virgo decora.

Dicit qd abltūm iterdū regit p figurā quae dñi synecdoche. Exēplum patet i littera.

Ozmatum subdis: indutus vestibis albis.

Dicit qd dictio significans ozmatum regit abltūm ex natura oznatus siue ex natura cau-
sae materialis vt indutus vestibis albis.

Loti da partem: subiecto proprietatem.

Sed laudem iungo vel vituperamen vtrinqz.

Vir manibus validis: et virgo crinibus albis.

Vir fortis dextra: formaqz decente puella.

Vir dextra fragili: vel forma foemina turpi.

Dicit qd totū regit eius partē et subiectū pprietatem suā in abltō ex natura declaratio-
nis eēntiae. Sed vtrinqz. i. tā a pte qz a pprietate iūge dictionē iporantē laudē vel vitu-
perū: qz nec totū posset regere ptem simplr: nec subiectum pprietatē nisi a dictione lau-
dis vel vituperij. vt patet in exemplis: vir manibus validis: et foemina crinibus albis.

Similiter expone alium versum sine additione.

Mobile vel verbū designans proprietatem:

Sextis cōstruitur per quos ea significatur.

Aut instrumenti vel causae nomina iunge.

Cursu festinus: fulget virtute modestus.

Est velox pedibus: blando sermone facetus.

Viribus inuictus: properat pede: voce benignus:

In istis versibus A. dicit qd nomē adiectiuū vel verbū designās aliquā pprietatē con-
struit sextis: i. abltis p quos pprietas significat ex natura pprietatis. Postea subdit et
dicit qd noia instorum vel cāe et iūguntur predictis. Nam ipsa construuntur cū abltō
ex natura instrumenti vel cāe exemplum patet in littera.

Reqz carere notans: ablatiuū regit eius.

Vt poena careat homo: purus crimine viuat.

Dicit qd dictio denotans carentiā regit abltūm specificantem illam carentiam ex natu-
ra causae materialis. exempla patent in littera.

Inter et est iūcta tibi dant pronomina quina.

Intererit nostra vestraqz mea qz tua qz.

Atqz sua: normam refert seruabit eandem.

Dicit qd h verbū iterest pstruit cū qnqz abltis p nominū possessiuorū. s. mea tua sua no-
stra et vestra. Textus ē clarus. Deinde dicit qd hoc verbū refert eādē normā seruabit

Plenus inpos casum dant istū siue secundum.

Vini vel vino duo dolia plena videto.

Paupere genus inops uino vel panis egebit.

De re-
gimine
ablti ex
vi demō-
stratiōis
essentiae

De regi-
mine ab-
latini a q-
busdam
verbis i.
persona-
libus ex
vi perti-
nēntiae si-
gnifican-
te pmo-
dum vt
ab alio:

g iij

Dicit qd dictiones importantes plenitudinem vt plenus ⁊ diues ⁊ et paupertate vt paup
inops ⁊ ego pstruunt cu ablatio siue genitino. vt patet in littera.

Dignus cu potior fungor. vefcor. fruor. vtor.

Et careo iugo casui tantummodo sexto.

Dicit qd verba ista posita construunt cu ablatio. Nota tñ qd repiunt cu gto constructa.

Hos casus de. prae. coram sociasq3 gubernant.

Dicit qd iste ppositio. de. prae. coram. ⁊ lociae seruiunt ablatino casui.

Lū super est pro de: sexto decet hanc sociare.

Quasi dicat qd ista ppositio super quando ponitur p de seruit ablatio. vt in Virgilio

Multa super Priamo rogans. i. de priamo.

Iste datur casus passiuus ab praeunte.

Lernitur hic a me. quandoq3 videbor ab illo.

Dicit qd iste casus. s. ablatius dat passiuus cu ppositione a vel ab ex natura actus illati ab
altero. vt patet in exemplis. Lernitur hic a me ⁊ cetera.

Vel si susceptu quid signes siue recessum.

Sic a te disco libros: a teq3 recedo.

Dicit qd pba ptinetia ad aliqd suscipe ab aliquo. vel ad recedere ab aliquo regit abla.
tiuū cu ppositione a vel ab ex natura recepti vel separatiois. Exempla patent in littera.

Sunt ablatiui plures rectore soluti.

Discere discipuli debent doctore legente.

Dicit qd ples s. ablati q aliqui ponit absolute. vt in hoc exēplo. discere discipuli debent do
ctore legēte. Itē ablati positi absolute in designatioe pntie talr se debēt hñe qd ad minus
sint duo expse vel iplicite: quoz vn⁹ d3 ē picipialis expse vel iplicite. vt dicēdo ma
gistro legēte pueri pficiūt. Dicit notāter duo ablati expse vel iplicite. qd aliqui solū vn⁹
expse ponit. Et hoc cōtigit qñ talis ablatius ē picipiū verbi exceptae actiois. vt pluēte
itrādū est domū vbi subitelligit alter ablatius. s. deo vel natura. ⁊ sic valet illā. deo vl na
tura pluēte itrādū ē domū. Dicit qd vn⁹ illoz debet ēē picipialis. qd si ābo cēt noīa
les ofo ēēt incōgrua. nisi vn⁹ illoz poneret loco picipiū. Ilinc ē qd icōgrue dicit. homie
afino fortes currit. dicit nisi vn⁹ ponat loco picipiū. qd dicēdo sic. deo duce veniā ad te:
hic ponunt duo noīales ablati absolute: sed vn⁹. i. duce ponit loco illius picipiū ducēte.
Sitr aliqui potest subitelligi picipiū. vt deo comite visitabo lumina virgis gliose. i. deo
exñte comite. Etā aliqui repit vnicius ablatius absolute positus in designatioe pntie: dū.
modo tñ ille equialet duobus. vt ibi. dicto de gñe dicendū ē de spē. vbi ille ablatius di
cto valet tñ. i. dictione facta.

Atq3 loci nomen quandoq3 regente carebit.

Roma militia vel humo vel rure domoq3

Rex venit. atq3 means nozmam seruabit eandem.

Roma rothomago vinione meabit athenis:

Seruat idem verbum sine motu: dum sociatur

Nomen plurale: vel cui sit regula ternae.

Qui modo rure canit vinione canet vel athenis.

Dicit. A. qd nomē loci aliqui ponit aduerbialr in ablatio casu. v3. qñ iūgit cu vbo signifi
cāte motū de loco. vt venio ⁊ recedo. ac ēt cu verbo significante motū p locū. vt meo ⁊
trāteo. Ideo dicit atq3 means. Deinde dicit qd idē seruat verbū sine motu. i. ablatius ad
uerbialr ponit qñ nomē loci tñ plr declinat. vt athenae ⁊ Venetiae: vel nomē loci est
tertiāe declinationis. vt auinio. nis. qñ iungit verbo significāti permanentiā. utputa

Venetijs scribo. de his exempla patent in littera.

Ad nomen positum sic saepe relatio fiet.

Vt vado romam. quae moenibus eminet altis.

Dicit qd ad noia localia sic posita saepe fit relatio. vt vado roma qd moenib⁹ eminet altis.

Queris si possit adiectiuu sociari.

Vt debet doctas bonus ire scholaris athenas.

Auctor videt respondere cuida qoni. et mouet ea dicēs. Tu quis si adiectiuū sit sociari noib⁹ aduerbiali⁹ positis. vt doctas athenas. Et vt affirmare vigo: e exempli.

Per quo qua vel vbi fit quaestio siue per vnde.

Dicit qd quaestio. i. interrogatio fit de circumstantijs localibus per haec aduerbia. s. quo qua. vbi. et vnde.

Illuc illo foras. huc pergis istuc eoqz.

His intro iungas. hac illac pone meando.

Hic illic istic intus foris est et vbiqz.

Hinc illinc istinc remeans foris intus et inde.

Haec sunt aduerbia quae respōdētur predictis quatuor interrogationibus. Sed illa quae sunt i primo pagrapho respondentur ad quo et similia. Illa de secundo ad qua: Illa de tertio ad vbi. Illa de quarto ad vnde.

Participans qd in ans vel in ens fit dicito presens.

Tus vel sus dat preteritum. rus dusqz futurum.

Illic auctor incipit determinare de regie qd fit p participia. Et pmo docet cognoscere participia per eoz terminatōes et tpa. Et dicit tu dicito participia. i. participiū qd fit i ans vel i ens. vt amās et legens eē pns. i. pns tps. Et illud qd fit in tus in sus in rus eē pteritū. i. pteriti tps. vt amatus gaudius āplexus. Et illud quod fit in rus et in dus eē futuri tps. vt amaturus et amandus.

Quaere per actiua presens in rusqz futura.

Quae dedit actiuum: dabit haec eadem tibi neutrum.

Sunt per passiuia tibi cetera significanda.

Dicit qd participia pntis tps et futuri in rus descēdūt a verbis actiuis. Cetera no. s. i sus in rus et in dus descēdūt a verbis passiuis siue passiuam vocem habentibus.

Deponens terna tibi dat. cōmune quaterna.

Quasi. d. qd verbū deponēs hēt tria participia vnū in ans vel in ens: et vnū intus in sus. vt i rus. et aliū i rus. Preterea dicit qd verbū cōe hz qtuor. s. tria pdicta. et vnū in dus.

Lex tamen est talis: qd quae caruere supinis:

Non possunt rectum per rus formare futurum.

Dicit qd verba quae carēt supinis. non possunt formare participium in rus. Et rō ē qd participium in rus formatur a supino.

In verbi genere quae sit significatio quaere.

Hinc tibi multimodum regimen credas referandum.

Postqz auctor docuit cognoscere participia. Nunc docet regimen eorum. Et dicit in conclusione qd quemcunqz casum regit verbum a parte post eundem regit eius participium ex eadem parte ex eadem natura. Et ex hoc patet multimodum regimen participiorum.

Dum mutat regimen fit participans tibi nomen.

Dum perdit tempus: dum comparat. associamus.

De re-
gimine
obliquo
rū a pri-
cipio.

g iiii

Istis cōpositum: dum simplex sit tibi verbum.

Dicit auctor q̄ p̄cipiū quattuor mōis trāsit in nomē. Pr̄mo mō q̄n mutat regimen h̄ ē q̄n regit aliū casum q̄s verbū a quo descendit vt doctus grāmatice. Secūdo modo q̄n p̄dit t̄ps vt si dicatur homo honorāndus. idest dignus honoris. Item q̄n comparatur vt doctus doctior doctissimus. Demū q̄n cōponit cū dictione cū qua nō componit suū verbū vt indoctus. nō enī inuenitur indoctor indoctis.

Caplin
noni est
in gñali
de p̄stru
ctione.

St post predicta constructio iure locanda.

Hoc est notum capitulum in quo auctor determinat de constructione. Et primo se continuat cum precedentibus dicens. Constructio est ordinanda iure post predicta.

In geminas partes constructio scinditur illi.

Transitio debet intransitioq̄ subesse.

Dicit q̄ constructio diuidit̄ in trāsitivā et in intransitiuam.

Unum partes: per quas constat constructio plena:

De con-
structione
transiti-
ua.

Signa ut diuersa: constructio transeat illa.

Judicium fit idem tanquam diuersa notando.

De con-
structione
simplici
et constru-
ctione trā-
sitiva re-
transiti-
ua.

Sententia ē q̄ illa constructio ē transitiva que cōstructibilia habet significatiā diuersa vt ego amo petrum. Deinde dicit q̄ idē iudicium ē de constructionibus habentibus constructibilia significantia diuersa. vt ego amo petrum: vel tanq̄s diuersa. vt ego amo me. Marcus videt se.

Hanc in mēbra duo distinguere conuenit: eius

Sunt species simplex que transit: queq̄ retransit

Dicit q̄ trāsitiva constructio diuiditur in duo mēbra. videlicet in simplicē transitivā et retransitiuā. Simplex transitiva fit per vnū verbum. vt amo deum. Retransitiua fit per duo verba vt amo petrum vt ipse amet me.

De con-
structione
intransi-
tina

Est intransitio tibi per predicta notanda.

De con-
structione
intransi-
tina sim-
plici. et i.
trāsitiva
recipro-
ca.

Dicit q̄ cōstructio intransitiua ē illa. cuius cōstructibilia significant idē vt homo est animal vel tanquā idem. vt bos est leo. q̄ denotatur q̄ bos sit leo.

Per binas species hanc distingues: q̄ simplex

Hanc intransitio pariterq̄ reciproca scindunt.

Nūc diuidit cōstructionē intransitiuā dicens q̄ p̄structio intransitiua diuidit̄ in simplicē intransitiuam. Et haec ē i qua p̄structibilia significant idē vl̄ tāq̄s idē sine aliqua reciprocatōne vel reflexione actus in idē a quo exiit. vt ego video. ego curro. Et in reciproca intransitiuam. Et haec est i qua constructibilia significant idem vel tanquā idem et cum hoc actus denotatur transire in idem a quo exiit. vt video me.

Ecce per exempla tibi res est notificanda.

Hic socium superat: uel marcum tullius orat.

Exorat marcum cicero q̄ diligat ipsum.

Tullius est marcus: bos est leo. capra iuuenius.

Se regit hic. ego me. tu te. nos diligimus nos.

Isti se sociant. vos autem diligitis vos.

Dicit q̄ illa que iā dicta sūt de cōstructione sunt tibi notificāda p̄ exēpla quae sequūtur. Hic superat sociū est exēplum de constructione intransitiua vbi constructibilia significant diuersa. Tullius orat Marcus. est exēplū de constructione transitiva vbi constructibilia denotantur accipi pro diuersis. Cicero exorat Marcus q̄ diligat ipm ē exēplū de constructione intransitiua retransitiua: q̄ in ipō denotat fieri retransitio. Tullius ē Marcus ē

exēplū de p̄structione trāsitua simplici vbi p̄structibilia significāt idē. Ecce c̄leo exē
plū de p̄structione trāsitua simplici vbi p̄structibilia denotant accipi p̄ eodē. Capta
est iuuenus. ē exēplū de eadē p̄structione. Illic regit se. ego rego me. tu regis te. nos d̄
ligimus nos. isti sociāt se. vos diligitis vos. sūt exēpla de p̄structione trāsitua recipro
ca. q̄ actus verbi de notatur reciprocari in idipsum a quo exiit.

Actus transitio personarumq̄ notentur.

Quasi. d. q̄ duplex est p̄structio. s. actiū z p̄sonarū. Nota q̄ p̄structio trāsitua actuum
ē duplex. Illā aliqñ sit p̄ actū vehementis trāsitus: videlicet p̄ verba actiua z alia. Et ali
qñ sit p̄ actū nō vehementis trāsitus: v̄z p̄ verba neutra z alia. Item p̄structio trāsitua
p̄sonarū aliqñ sit p̄ rectum z obliquū. ut capā petri. aliqñ p̄ duos obliquos. ut capā Jo.
annis. Construe. Trāsitio actus z p̄sonarū notent. q̄ vtrāq̄ reperit. uel sic. Constr.
ctio transitua actus notatur per predicta. z personarum per sequentia.

Quando non transit actus: nec passio cuiquam

Inferitur: nunquam transit constructio plena.

Filius alpheii iacobiq̄ maria quiescunt.

Dicit q̄ illa p̄structio i q̄ nō ostendit actio trāfire z passio i ferri ab vna p̄sona i aliā nō est
plene trāsitua. sed poti⁹ itā trāsitua. Et illo p̄bat exēplo. Fili⁹ alpheii iacobiq̄ maria ge
scūt. Illic nō ostendit actio trāfire. nec passio i ferri ab vna p̄sona in aliā. id nō est plene
trāsitua. Nota tñ q̄ cum dicitur filius alpheii z maria iacobi sit p̄structio personarum.

Construe sic: casum si sit propone vocantem.

Postq̄ auctor diuisit p̄structionem z ipsi⁹ mēbra declarauit. Illū
docet ordinare dictiōes in constructione. Et dicit. Tu p̄strue sic. i. vt
segitur. Et p̄pone casum vocantem. i. vocatiuum si sit. q. d. q̄ i con
struēdo tu debes incipere a vocatiuo casu si sit positus i p̄structione.

Mox rectum pones. hinc personale locabis

Verbum: quod primo statues: si cetera desint.

Dicit q̄ post vctū tu pones mox. i. incontinenti. rectum. i. ntūm
deinde idest postea. tu locabis personale verbum quod primo statues: idest quod
principale dices. si cetera desint. i. si nihil aliud sit qd ponat in constructione tūc incipi
es p̄structionē a vbo p̄sonali primae vel secundae p̄sonae cū ntō subintellecto.

Tertius hinc casus z quartus saepe sequuntur.

Dicit q̄ post verbū primo positū saepe locatur datiuus z accusatiuus.

Aut verbo subdes aduerbia. subde secundum

Casum rectori debet vox prepositiua.

Quarto praeiungi vel sexto: quem regit ipsa.

Dicit q̄ aduerbia debēt immediate pōi p̄ vbu iuu. Sz nota q̄ aliq̄ sūt q̄ debent p̄poni
vt puta negatiua interrogatiua relatiua dubitatiua z qdā alia. dein dicit. subde scdm ca
sum rectori. q. d. q̄ gr̄is casus d̄z immediate. pōi p̄ illā dictiōē a q̄ regit. Postea dicit
q̄ vox: p̄positiua d̄z p̄poni q̄rto vel sexto quē ipsa regit. q. d. q̄ p̄positio d̄z p̄poni suo
casui vt in exēplo. O petre magister vult hodie nobis lecta declarare s̄m capacitātē
ingenij nostri.

Infinitiuum personale siue quibusdam

Des adiectiuus. vt sunt habilis. piger. aptus.

Hanc olim pulchram veteres dixere figuram.

Dicit. A. q̄ a verbis p̄sonalibus motū seu inclinationē ai significatib⁹ dare debes vbu
infinitiuū. vt volo scribere. Silr z qbusdā adiectiuis. ut sunt ista habilis piger aptus z
similia. Postea dicit q̄ veteres olim dixere hāc figuram pulchrā. i. hūc pulchrū modū

De con
structione
actiuū z
p̄structō
ne trāsi
tiua per
sonarū

De or
dinatione
constru
ctibilis
in p̄stru
ctione s̄m
sitū loca
lem p̄po
nendi z
postpo
nendi

De ipe
dimētiō
z debi
tum mo
dū ordi
nandi cō
structibi
lia. z de
hūmōi de
termina
tur vsq̄
in finem

loquendi .v. habilis currere .i. ad currendum . ego sum aptus scribere .i. ad scribendū
Verba que sunt debet iubet audet vultq3 potestq3.
Nititur et temptat dignatur scitq3 monetq3.
Incipit et tedet piget et pudet atq3 meretur.
Et properat gaudet delectat penitet vrgit.
Et parat et discit decet et solet et licet: adde.
Que predicta notant: et que contraria signant.
Hic auctor conuerat aliq ex verbis. qd cū infinitiuo cōstruunt a pte post. Et dicit q nō sō
lū ista sed et verba his cōsimilē significationē hñtia. vt cupio desidero. et his cōtrariā
significationem habentia. vt contēno nolo cum infinitiuo cōstruuntur.
Addere multa potes quarto casu p̄aceunte.
Dicit auctor q tu potes addere multa verba que pñt cōstrui cū infinitiuis p̄cedēte actō
vt audio magistrū legere et. Alij sic exponūt multa verba pñt addi p̄dictis que qdem
ante se cum actō cōstruuntur vt penitet oportet pudet et. Postea cōstruuntur post se
cum infinitiuo. vt me penitet male fecisse. Nota tñ q non oīa verba predicta possunt
habere ante se accusatiuum sed bene infinitiuum.
Que iunges verborum iunges et participanti
Si generi verbi sua significatio fiet
Consona: debetur ipsi constructio verbi.
Dicit auctor q illa cōstructibilia q postponunt verbo. postponunt et p̄icipio. vt sicut
dico volo legere ita possū dicere volēs legere. Dū tñ ipm p̄icipiū retineat eādē signifi
cationē verbi. Et hoc dicit ppter p̄icipia verborum cōiū in ans vel in ens et in rus et in
dus desinentia. Nā licet in verbis cōiū postponat actūs et abltūs tñ eoz p̄icipijs in
ans vel in ens vel in rus desinētibus postponit solū actūs. qz talia p̄icipia tantū actiua
retinēt significationē. Participijs vero desinētibus in dus nō postponit. solū abltūs.
qz passiua retinēt significationē. Sed p̄icipijs in tus vel in sus vel in xus desinentibus
postponit accusatiuum et ablatiuus. qz vtrāqz retinent significationem.
Sed personale supponens rectus habebit.
Dicit q verbum personale habebit ntūm supponentem sibi a parte ante et non parti
cipium. hoc cōmittitur hypallage.
Aut ablatiuū p̄aceunt rectore soluti.
Aut postponuntur: sed vix interseris illos.
Dicit q ablti absolute positi aut p̄cedūt verbū in cōstructione aut postponunt. Si p̄ce
dūt. et tūc verbū postponit. vt in hoc exēplo. Magrō legēte scholares addiscūt. Si post
ponunt tūc verbū p̄cedat vt in hoc exēplo. Ego dispuo paulo assāte. Sed vix interse
ris illos. i. in medio constructionis ponis illos ablatiuos.
Appellans verbum: substantiuūq3 vel horum
Vim retinens post se rectum quandoq3 locabunt.
Dicit q verbū appellans. i. vocans vt vocor et nōminor. et verbū substantiuū. vt sum et
existo. locabunt post se rectum. i. ntūm. Et verbū retinens vim eorum. s. predictorum
vt vocor Ioānes. sum bonus: sedeo curuus.
Est substantiui data significatio verbi.
Passiuis et saepe solet constructio tradi.
Dicit q significatio et cōstructio verbi substantiui saepe datur verbis passiuis. vt ego
efficio papa.
Quis. qualis. quantus. cuius. cuias. quotus et quot
Missa relatiue penitus p̄cedere debent

Obliquos. verbo preiunges inissa rogando

Hanc sua iugendi retinent aduerbia formam.

Dicit q noia i lra posita z filia relative z interrogatiue posita debet ppoere aliquos casus verbo a quo regit. vt que uides ego diligo. que diligis tu. deinde dicit q aduerbia ab ipis diuata eode mo debet i constructione ordiari. vt talit scribit petr⁹ qlt legit plato.

Quis proprium nomen: z quae substantia quaerit.

Si propriu noui: debet substantia quaeri.

Qua nota proprio tantu de nomine quaero.

Dicit q hoc nome qd pot qre de pprio noie z de substia. Et hoc declarat dicens. Si ego noui ppriu nome debeo qre de substia. vt quis e petrus. tunc respondetur iste vel ille. Et si noui substantia tunc interrogatio fit de proprio nomine. vt si dica quis est iste. tunc respondetur petrus vel iohannes.

Comuni per quis etiam de nomine quaeris.

Quis bonus est aratro: bos: quis natat in aequore: piscis.

Dicit et q p qd interrogat de noie coi. z p nomen coe ad ipsum respondeat vt quis est bonus aratro: tunc respondeatur bos. quis natat in equore: piscis.

Quacitua pares optant reddi sibi casus.

Dicit q qstua. i. interrogatiua noia optat pares. i. files casus reddi. i. rñderi sibi. quasi dicat q p quecuq casum fit interrogatio: per eundem debet fieri responsio.

Lum quia du donec quoniam similesqz preibut.

Naqz relatiui ius implicitum tenere.

Dicit auctor q iste dictioes cu qz du donec z files debet ppo i xbis qn hnt vim relatiui

Luz relatiuis de iure viam parat: horum.

Praecedens decet obliquos quandoqz praecire.

Lum notat hoc rectus: ac obliquus notat illud.

Isti subueniet sua mater: vel pater eius.

Quasi. d. cu ita sit q pcedes. i. atecedes relatiuoz paret via ipis relatiuis: decet qnq obliquos casus praecire. i. praecedere verbu hoc. cu p qn rectus notat hoc idest suppositus e pro vno z obliquus p alio. ponit exēplū in lra. Isti subueniūt mater sua vel pater eius. Et nota q assignādo tales constructiones mutat relatiuū in aīs. vbi dicimus mater suauel pater eius. dicitur mater z pater istius. Et vbi dicitur istudicaf sibi vel ei.

Verbum multoties substantiuum petis extra.

Iste versus solet exponi duplr. vno mo sic. Tu multoties extra constructionē petis verbu substantiuū. i. q verbu substantiuū saepe subintelligit vt in psalterio. Intellect⁹ bonus oibus faciētibz eū. subintelligitur ē. Alio modo exponit sic. Verbu multoties petis substantiuū nome extra constructionē. i. substantiuum nomen saepe subintelligitur. vt Virgilius in primo sic dicit. subintelligitur libro.

Mobilis z fixi naturam nosce decebit

Est adiectiuum vocis vel significati.

Nūc auctor icipit docere quo adiectiuū z substantiuū iuicē construant. Et pmo dicit q nos decebit nosce. i. noscere naturā mobilis. i. adiectiuū. z fixi. i. substantiuū. Deīn dicit q duplex ē adiectiuū. s. voce z significatiōe. adiectiuū voce ē duplex. s. voce tantū. vt ille illa illud. z voce ac significatiōe. vt albus alba album. Similiter adiectiuum significatione est duplex. s. significatione tantum vt dominus z magister. z significatione. z. voce. vt niger nigra nigrum.

Solius est generis adiectiuum variatqz

Lum numero casum: velut hic venit vna sororum.

Est inter fratres bonus aut de fratribus vnus.

Dicit. A. q. inuenit adiectiuū in solo gñe p̄cordari cū substantiuo. ⁊ discordari in nūero ⁊ in casu. ut hic vna soror. vn⁹ de fratrib⁹. Nec ē intelligēdū nisi de adiectiuis de qbus exēplificat ⁊ in silib⁹: qñ si suppleat substantiuū vt decet: nō discordabunt in aliquo.

Cum diuersorum verbum rectis numerorum

Interponatur: vtrilibet equiparatur.

Sermones summi patris est meditatio iusti.

Dicit q. si x̄pū ponat i medio duorū mōrū diuersorū nūerorū pōt vtrilibet conformari. ut sermōes sūmi p̄ris ē meditatio iusti. possum⁹. n. dicere ē ⁊ sūt. sed diuersis respectib⁹. Illa qñ dicim⁹ ē. tūc ille nūc meditatio supponit vbo: ⁊ sermones apponit. Qñ at dicitur mus sunt tunc ille nominatiuus sermones supponit ⁊ meditatio apponit.

Quando relatiuum generum casus variorum

Inter se claudunt qui rem spectant ad eandem.

Per genus hoc poterit vtrilibet assimilari.

Est pia stirps iesse quem christum credimus esse.

Dicit q. quando casus diuersorū generū claudūt inter se relatiuū. qui. s. casus spectet ad eādem rem tunc hoc. s. relatiuū poterit assimilari vtrilibet casui per genus. i. poterit in genere concordari cū vtroq. ⁊ ponit exemplum. Est pia stirps iesse quem x̄pm credimus esse. possumus. n. dicere quem ⁊ quam.

Sic adiectiuum reperimus saepe locatum.

Est coluber factus vel facta mystica virga

Dicit q. saepe repim⁹ sic locatū adiectiuū. i. q. concordet cū p̄rio substantiuo vel cum secundo. ut est coluber facta vel factus mystica virga. mystica. i. sacra.

Ponere suprema duo non debes sine causa.

Quasi dicat q. istae duae constructōes ultimo dictae non debēt usitari nisi causa urgente. eo q. sūt figurate.

Occurretq. tibi quandoq. relatio simplex:

Soemina que clausit vitae portam referauit.

Dicit q. aliquā relatio simplex occurret tibi in cōstructiōe. Et ē relatio simplex. qñ aīa supponit unū ⁊ relatiuū refert aliud. ut patet in exēplo auctoris. foetia q. clausit vitae portā referauit. foetia supponit p. uirgine m. maria. ⁊ q. p. eua. Et uocat simplex relatio. q. relatiuū refert simplr ad spem ⁊ non ad ipsam rem indiuiduā per uocem representatā.

Ad partem vocis de iure relatio fiet.

Extra sepe tamen quae res ad quod referatur.

Rex est carnoti patriae quae preualet omni.

Dicit q. relatio fit saepe ad p̄tē nociōis ⁊ nō ad totū. ⁊ tñ tu saepe petis extra. i. subitelligis illud ad qd relatiuum refert. ut rex est carnoti patriae q. p̄ualet oī. Deberet. n. sic ordiari ista cōstructio. Rex est in ciuitate carnoti. quae ciuitas preualet omni patriae.

Sepe relatiuo conformari reperitur.

Praecedens illi cum praesidet immediate.

Sermonem quem vos audistis verus habetur.

Usi communi tamen hoc non debet haberi.

Dicit q. aīa saepe repit cōformari relatiuo in casu cū illi preponit immediate. ut sermonem quem audistis verus habetur. Tamē dicit q. non debet usitari.

Inueniens iunctum possessiuo genitiuum.

Ut mea defunctae da molliter ossa cubare.

Saepe relatiuum pro patre refertur ad ipsu.

Ut mea scripta legis: qui sum summotus ad histrum.

Dicit q genitiu⁹ pmitiu aliq⁹ includit i possessiuo. z adiectiuu concordat cu dicto q⁹ pmitiu. vt ossa mea defunctae. vbi i illo possessiuo mea includit ille g⁹ mei q⁹ concordat cu illo adiectiuo defunctae. Deinde dicit q⁹ relatiuu saepe refert ad dictu g⁹ iclusu in possessiuo vt legis scripta mea q⁹ sum summot⁹ ad histrum. vbi illud relatiuu qui refertur ad illum genitiuum mei pmitiuum inclusum in possessiuo mea.

Ponis ob id solum. praecedens saepe: quod inde

Certa relatio fit: tua virga tuus baculusq.

Ipsa mihi verae praebent solatia vitae.

Dicit q⁹ antecedens aliquando ponit solu. i. per se positum sine absolutum ob id. id est propter id q⁹ inde certa relatio fiat. vt virga tua z baculus tuus ipsa me consolata sunt. vbi istud totum virga tua z baculus tuus ponitur absolute. quod tamen est antecedens ne relatio importata per hoc relatiuum ipsa impediatur.

Ad verbum saepe vel adiectiuu relatum

Inuenies: fugis aut piger es: mihi quod procul absit.

Dicit q⁹ relatiuum substantiae captu. i. quod aut aliud simile sepius refertur ad verbu vel ad nome adiectiuu. vt tu fugis aut es piger. q⁹ absit mihi. Et resoluitur q⁹. i. q⁹ res

Pro sola voce supponit saepe relatum.

Quauis praecedens supponat significando.

Dat deus aureolam: quod nomen habetur ab auro.

Dicit q⁹ relatiuum saepe supponit p sola voce q⁹uis antecedens supponat significando vt deus dat aureola. q⁹ nome habet. i. derivatur ab auro. ibi q⁹ supponit p sola voce. licet referatur ad significatu sui antecedentis. videlicet aureolam.

Est que relatiuis praecedens materiale.

Nomen ecuria sit nobis placet illa videre.

Dicit auctor q⁹ antecedens aliq⁹ stat materialiter z relatiuu stat significative vt ecuria nomen nobis placet illa videre. ecuria ponitur materialiter z illa significative z eequi rialudus equoru.

Saepe relatiuum permutat significatum.

Sunt domini quae nos fecere manu crucifixae.

Quasi dicat q⁹ antecedens saepe significat vnu. z relatiuu rpresentat aliud. vt manus d⁹ni q⁹ nos fecere sunt crucifixae. man⁹ sunt manus carnales. z q⁹ rpresentat manus spiritales.

Et numerum mutat. hominem diuina potestas

Plasmat: eosq⁹ marem factor creat z mulierem.

Dicit q⁹ relatiuu aliq⁹ discordat ab antecedente i numero. vt diuina potestas plasmat. i. format boiem: z creat eos mare z muliere. boiem est numeri singularis z suum relatiuu. i. eos numeri pluralis.

Inuenies positum sine praecedente relatum:

Ipsa petenda mihi iuno de pellice dixit.

Flens magdalena quacrit quis sustulit illum.

Dicit q⁹ relatiuu aliq⁹ iuenit positu sine ante. vt i ouidio. Ipsa petenda mihi. i. iuno ta. q⁹ indignata de pellice loquebat. Et nota q⁹ ipsa no ponit pprie sed expse relatiue. Nam bet a⁹s iclusu i aio loquentis: hoc fit ca maioris discretiois. dicat io q⁹ ponit discretiue.

Indefinite praecedens sine relatum.

Sepe locas: nullum designans in de locatum.

Luncta timent hominem: qz praesidet ille creatis.

Dicit qz añs z relatiuū aliqñ ponunt indefinite. ita qz nullū locatū hoc ē ppiū siue certū seu determinatū significat. vt in hoc exēplo. Luncta timēt hōiem. qz pñdet ille creatis vbi hōiem ē añs z p nullo certo hōie supponit imo p oib⁹ indefinite. seu ideterminate. z ille ē relatiuum quod eodē mō refert ad illud añs hominem. Et nota qz nomē appellatiuum in grāmatica vocatur cōmunis termin⁹ in logica siue locatum z prima substantia z in diuiduum z multis alijs nominibus.

Et personalem permutat proprietatem.

Vt domino benedic aqua quae caelos superextat.

Sed non est nobis imitanda relatio talis.

Dicit. A. qz relatiuum aliqñ discordat a suo añte in psona. vt o aq̄ benedic dñō q̄ celos superextat. aq̄ ē secundae psonae cū sit vocatiui casus. z que psonae tertiae cum supponat verbo tertiae psonae. i. superextat. Deñ dicit qz talis relatio nō ē imitāda nobis.

Non das ad vocem quandoqz relata: sed ad rem

Nominis: est bona gens: deus est protector eorum.

Dicit qz relatiuum aliqñ discordat a suo añte in gñe z in nūero. vt bona gēs est. deus est p̄tector eorū. gēs ē numeri singularis z generis foeminini. z eorū ē generis masculini z numeri pluralis. In talibus autem relationibus relatiuum refertur ad significatū antecedentis z non ad vocem. Nam gens importat homines z cum sit nomen collectiuium importat pluralitatem.

Adiectiua modo poni reperimus eodem.

Pars hominum validi turres z moenia scandunt.

Quasi. d. qz ē adiectiua repiunt discordari a substantiis quātum ad vocē. nō autē ad rē neqz ad significatū. vt ps hōiū validi zc. ps ē gñis foeminini z numeri singularis. z validi ē gñis masculini z numeri plalis. z ē ibi syntthesis gñicū z numerorū.

Sunt adiectiui plurales distribuenti.

Vnic etiam verbum reperis plurale locatum.

Utraqz formosae me iudice sunt venerandae.

Sed non est nobis constructio congrua talis.

Dicit qz adiectiui plalis numeri sunt aliqñ additi distribuenti. i. nomini distributiuo z ponit exemplum. Utraqz formosae zc. ibi vtraqz ē numeri singularis z formosae plalis. Itē vtraqz ē numeri singularis z sunt pluralis. z est ibi syntthesis nūerorū. Itō dicit qz talis cōstructionē cōgrua nobis imo figurata.

Impersonalis sit demonstratio saepe.

Sal monstrans dicis: te misit aquis heliseus.

Ad euidētā istorū metroz sciēdū ē qz duplex ē demonstratio. s. psonalis z ipsonalis. P̄sonalis ē qñ id qd demonstramus ē illud de quo loqmur. vt iñe liber ē petri. Imp̄sonalis ē qñ demonstrat vñū z itelligim⁹ aliud vt si diceretur. hec herba nascit in horto meo. Nō. n. itelligimus de herba quae demonstrat sed de consili. dicit igitur auctor qz imp̄sonalis demonstratio saepe fit. vt pater in exemplo. Sal monstrans dicis zc. Non enim intelligitur de isto sale quod tu demonstras sed de consimili.

Equualens geminis harum si iungitur vñi:

Dictio si reliqua tantūmodo debet haberi.

Sic visu caecum: visu dic esse carentem.

Dicit qd si una dictio aequalis geminis dictibus. i. his significata duarum dictionum. iungitur uni harum dictionum illa talis dictio debet tunc poni per reliqua. i. per altera ipsarum. ut cedo seorsum positum aequiualeat istis duabus dictionibus. locum do. et si dicatur cedo locum. cedo non valet plus quam do. Haec et patet in exemplo auctoris. Sic visu cecum et cecum nil valet plus quam carere. quia cecum per se significat visu carentem.

Quando negatiuum verbo constructio iungit.

Obliquum: per non exponere conuenit illum.

Aut simul exponi debet constructio tota.

Dicit auctor qd quando casus obliquus nomine negatiui iungitur verbo. tunc in construendo debemus exponere dictum obliquum negatiuum per non. ut puta si dicatur. Nullum crimine habeo. debemus sic exponere. i. non ullum crimen habeo. et ordine constructibilium ordinare sic. Ego non habeo ullum crimen. Aut tota constructio debet simul exponi. i. per passiuam conuerui vel per aliam constructionem equiualet sic. Nullum crimine habetur a me.

Siet asymbasina sine recto clausula plena.

Me te det vitij: placet illi iura tueri

Hucusque determinauit de constructione in qua ponitur rectus. Nunc autem determinat de illa quae sit sine recto. Unde nota qd constructionum alia sit cum recto. ut si martinus. et ista dicitur symbasina asyn quod est con et basis fundamentum quasi cum fundamento. quia rectus est fundamentum constructionis. vel quia est fundamentum aliorum casuum. eo quod omnes alij casus cadunt ab eo. Alia sit sine recto. ut me te det vitij. et ista dicitur asymbasina ab a quod est sine et basis fundamentum quasi sine fundamento id est sine recto. Alia sit cum rectis et obliquis. ut ego lego virgilium. Et ista dicitur parasymbasina a para quod est iuxta. et basis fundamentum. quasi iuxta fundamentum. Dicit ergo auctor. siet asymbasina. id est clausula sine constructione plena. i. perfecta sine recto. ut me te det vitij illi placet iura tueri.

Quaestio fit: si fiat in his constructio duplex.

Huius placet esse probo: nobis placet esse peritos.

Hic auctor mouet unam questionem quam non propterea soluit. quia sane perscrutata solutio patebit. Dicit igitur sic. Quod. i. interrogatio sit a scholaribus si duplex constructio fiat in his modis loquendi. huic plures esse probo. nobis placet esse peritos. quod. d. quod quid si eodem modo an duobus modis construatur siue considerentur praedictae duae constructiones. s. huic plures esse probo. nobis placet esse peritos. Et sane intelliges respondere de. soluendo questionem quod duplex constructio sit in praedictis. Nam cum dicitur. huic placet esse probo. placet esse unica dictio. quo salua non illi infinitiui esse quod habet copulare filios casus. praecessit. n. datiuus. s. huic virtute primi componentis. s. placet. et sequitur et datiuus virtute secundi componentis. s. esse quod habet copulare post se filium casum praecedenti. Cum autem dicitur. nobis placet esse peritos. placet esse duplex dictio et utraque seruat naturam suam. Nam placet habet ante se datiuum. s. nobis. et post se infinitiuum. s. esse quod quidem infinitiuum habet ante se actum subintellectum. s. nos et post se filium casum. s. peritos. valet. n. tamen. nobis plures nos esse peritos.

Iungere conuimiles debet coniunctio casus.

Quam. nisi. praeterquam similem retinent sibi formam.

Dicit quod coniunctio copulatiua vel eius vi retinet de copulare filios casus. ut amote et illum. Praeterea dicit quod iste dictioes quae aduerbiu nisi praeterquam exceptiuae coniunctiones eo. de modo considerant. Terbi gratia. Malo bonum quam malum. Quod nisi petrus legitur Quod diligo praeterquam vicinos. Tamen aliqui dicunt quod coniunctio copulatiua potest copulare dissimiles casus tribus modis. Primo modo ut si dicam. Ista domus est mea et petri. Item plenum gratia et veritatis. Denam in dictionibus aduerbialiter positis. ut Ianuae et pisce. Sed huic opinioni de facili potest responderi.

Actum siue pati signare gerundia possunt.

Atq3 supina: per hoc datur constructio duplex.

Si tamen a verbis veniat signantibus actum.

Haec delectatur in spectando quasi pulchra.

Dicit q3 gerundia 2 supina venientia a vbiis significatibus actū per modū transeuntis i alterum significare possūt actionē 2 passionē. Et per hoc possūt habere duplicē 2stru ctionē. s. actiua 2 passiua. hoc ē cū actō ratione actionis. 2 cū ab rōne passionis. Et po nit exēplū i lra vbi dicit. Haec delectatur 2c. pōt exponi. Haec. s. mulier delectat i spe ctādo viros. i. vt spectet viros. s. actiue. vel i spectādo a viris. i. vt spectet a viris passiue q3 pulchra. eodē mō dicēdū ē de supinis. Mulier vadit spectatū viros. i. ad locum vbi spectet viros actiue. Vel mulier vadit spectatum a viris. i. ad locum vbi spectetur a vi ris passiue. Item venio visu dominas vel visu a dominabus.

Deq3 gerundiuis quae sum gerit: esse videtur

Questio: si triplex illis constructio detur.

Presbyter essendi causa vis clericis radi.

Militis eēndi causa precor arma parari

Essendi regē causa me posco iuuari.

Hic auctor mouet q3tionē de gerundijs huius verbi sum es est. videlicet si possunt in cō structione tripliciter ordinari. aut cum recto. vt dicendo clericis vis radij causa essendi presbyter. aut cum genitiuo. vt dicendo precor arma parari causa essendi militis. aut cū accusatiuo vt posco me iuuari causa essendi regem. Super hoc licet varie sint opinioēs teneamus vltimā constructionem. s. de actō. vt posco me iuuari cā essendi regem. Ma3 illud gerundiū eēndi cū sit verbi personalis vult āte se actū 2 hēt. s. me quod subitelli gitur. 2 post se similitē casum quem hēt. s. regem.

In finitiuo primum distingue supinum.

Atq3 gerundiuis primis suprema supina.

Si iungam verbo: per quod motum tibi signo.

Assignat differentiam inter infinitiuum 2 primum supinum. 2 etiam inter vltima supi na: 2 prima gerundia. Et dicit. Tu distingue primum supinum ab infinitiuo: q3 alio mo do ponitur in constructione. Similiter distingue suprema. i. vltima supina a primis gerū diuis. Et subdit causam dicēs. Si pro quia ego iungam supradicta supina. videlicet pri mum 2 vltimum verbo per quod motum tibi signo. quasi dicat q3 infinitiuum 2 primū supinum differunt. quia supinum iungitur verbo significanti motum. vt vado lectum. infinitiuum non: quia non dicimus vado legere. nisi forte resoluatur ad legendum.

Item prima gerundiua non iunguntur per se verbo significanti motum. sed bene vlti ma supina. vt venio lectu.

Fiet de voce sermo quandoq3 per ipsam.

Materialiter hanc tibi dices esse tenendā.

Dicit q3 aliquando loquimur de voce 2 non de significato: 2 illa vox ponitur materia liter. vt si dicas. pamo est trissyllabum. pamo stat pro sola voce. 2 ponitur materialiter: 2 est generis neutri: 2 indeclinabile.

Casus per voces confundis materiales.

Quasi dicat q3 dictōes materialr positae 2fundūt casus. q3 in oībus casibus habent eā dē vocē ut si dico. Antonius est quadrissyllabū. Antonius declinat. Moiatino hoc An tonius. genitiuo huius antonius. 2 sic per caeteros casus.

Vox cuius pars est apponens praepositiua.

Vna potest alii sociari praepositiue.

Depost foetantes: de sub pede: de ppe fontes.

Dicit auctor. Vox cui⁹ ps ē apponēs ppositiua vna. sūt alij sociari ppositiuae. Construe
sic. Vox. i. oīo vocalis. cui⁹ vocis ps ē vna ppositiua apponēs. vna ppositio pposita per
appositionē. pōt sociari alij ppositiue. i. alij ppositiōi. vt de p⁹ foetātes. vbi illa oīo voca
lis. post foetātes. ē vox cui⁹ ps s. post ē vna ppositio pposita p appositionē huic actō foe
tātes: q oīo sociat illi ppositiōi de. z dicit de post foetātes. Et habet illud exemplū p sal
mo. 77. vbi dī. Et elegit dauid seruū suū z sustulit eū de gregib⁹ omīū. de post foetātes
accepit eū. pascere iacob seruū suū z israel hereditatē suā. Et exponit sic. De post foetā
tes accepit eū. i. de loco vbi erat post foetātes. i. post oues feras accepit eū. Dī ē in h
istoria sci Elemētis. Dīte scō Elemēte appuit ei agn⁹ dei. de sub cui⁹ pede fons viuus
emanat. Et in hmoi oīonib⁹ casuale debet eē illius casus quē ppositio sibi imediate p.
posita requit. z nō quē pma ppositio requit. Alii dicēdū ē. de post foetātes. z nō d post
foetātib⁹. Nota q ppositio duob⁹ modis pponit ptib⁹ in oīone. s. p cōpositionē z p ap
positionē. Per cōpositionē pponit qñ aggregatū ex ppositiōe z dictiōe cui pponit sit
vna dictio cōposita seu vna ps oīonis. vt idoctus plego adest. Per appositionē pponit
ppositio. qñ aggregatū ex ppositiōe z dictione cui pponit non facit vnā dictionē cōpo
sitā sed facit diuersas ptes oīonis. Et isto mō solū pponit dictiōibus casualibus. nō tñ
in oī casu sed solū in actō vel abltō. vt ad ecclesiā. de domo. Et auctor loq⁹ hīc de pposi
tiōe pposita p appositionē z nō p cōpositionē. Unde saepe accidit ppositionē p cōposi
tionē positā habere ante se ppositionem. vt ego doceor ab idocto. vbi illa ppositio in. p
compositionem posita habet ante se illam ppositionem ab.

In subter vel tus dant quartum: dum sociamus

Verbo signanti motum vel participant.

De motu dici credas tamen exteriori.

Si non designo tibi motum: construe sexto.

In campo curro si sis bene dicis in illo.

Si sis exterius: in campum sit tibi cursus.

Dicit auctor: q iste ppositiōes in sub subter vel sub⁹ seruūt actō casui qñ iunguntur
verbo significati motū locale exteriorē. vel picipiati. vt vado in urbē. sum currens in ec
clesiā. vū tñ extra sis. Preterea dicit q dictae ppositiōes seruūt abltō qñ nō iunguntur
verbo vel picipio significanti motū exteriorē. sed vbo: vel picipio significanti qetem
in loco vel motū interiorē in loco. vt sum in urbe z vado in camera: vū tñ sis in camera.
Exēpla vō ponuntur ab auctore in sra. Et pōt addi illa ppositio sup vt. vult donatus.

Iungere non poterit coniunctio mobile fixo.

Iungit diuersa coniunctio significata.

Quasi. d. q iter adiectiuū z substantiuū nō pōt cadere copula diuersitatis. qz cōiunctio
copulatiua iūgit diuersa significata. i. dictiōes ptinētes ad diuersa. sed adiectiuum z
substantiuū ptinēt ad idē. vnde incongrue diceret. Petrus z albus currit.

Quaeris si liceat voces coniungere binas

Per vel siue per z solam vel non mediante.

Cum voces fuerint tales q significato

Vnius alterius comprehendis significatum.

Recte dicetur homo grammaticus similesq.

Auctor mouet dubiū seu questionem. an liceat iungere binas voces per v⁹ siue per z
siue per aliam adiunctionem. vel an liceat eas coniungere non mediante coniunctiōe
hoc est sine coniunctiōe. quaz significato vnus alterius significatū comprehendatur
vt esset magis cōmune z minus cōmune. vtputa animal z homo. homo z grāmaticus.
z sic de similibus. Ipsemet respondet q tales constructiones debent sine coniunctiōe
ordinari. Et hoc attestatur. per exemplum suum cum dicit. Recte dicetur homo gram
maticus similesq supple orationes.

b

Et parti iunctum debes restringere totum.

Id solum presta quod pars non denotat illa.

In his duobus metris auctor ite dicit quod iter totum et preter iter generum et speciem siue iter magis esse et minus esse potest cadere copula diuersitatis. ita tamen quod totum siue generum siue magis esse solum supponat per eo per quo per siue species siue minus commune non supponit. ubi gratia. aial et homo currunt. ita quod aial supponat solum per eo per quo homo non supponit. ut puta per leone vel per boue vel per capra etc. Ex his igitur patet et ex precedentibus quomodo iter predictas dictiones copulatiua non ponat et quomodo ponat. Intellige sic litteram. Et tu debes restringere a significato suo cum totum iunctum. id est copulatum parti. Postea declarat quod debes restringere dices. Presta id significatum ipsi toti. quod ipsa pars non denotat. id est ut supra diximus.

Vnde potest quaeri si possit idem sibi iungi:

Aut si iungatur quod adesse nequit vel abesse.

Hic auctor mouet duo dubia quorum unum est. Si iter illa quae idem sunt possit cadere copula. Aliud est. Si illud quod nequit adesse subiecto. ut latrabile homini. vel abesse ut risibile homini. possit sibi copulari per copulam diuersitatis. Pro solutione istorum dubiorum sciendum est quod aliqua sunt eadem genere. ut homo et bos. aliqua specie ut petrus et martinus et inter ista debet poni copula. Aliqua vero sunt eadem numero. et hoc tripliciter. videlicet proprie ut marcus tullius. diffinitione. homo aial rationale mortale. accidere. homo risibilis. canis latrabilis. et iter ista non debet cadere medium copulae diuersitatis. Per haec autem solutio patet ad interrogationem primam. Ad secundam respondet quod illa quorum unum nullo modo potest alteri adesse licet coniungi per coniunctionem. quia significant diuersas res. ut homo et risibile currunt. et illa quorum unum nullo modo potest abesse alteri non licet coniungere per coniunctionem. quia significant eadem rem: unum non potest dici. illud et risibile currunt. eo quod risibile est proprium bovis. quare nullo modo potest abesse homini.

Si iungas recte: facies quod participare.

Concesso quod tu melior sis quam plato: recte

Concludes: ergo plato participat de bonitate.

Dicit. A. quod ista dictio quod si ponat in recta proportionem faciet extremum. participare de qualitate in qua fit proportio. ut si dicat. Tu es melior quam plato. recte concludes. Ergo plato participat de bonitate. Et nota quod haec dictio quod aliquis est aduerbiu eligendi. ut bonus est spere in domino quod in principio. b. Aliquid est aduerbiu similitudinis. ut tam ducibus quam principibus coris habet moris. Aliquid est aduerbiu quantitatis cum admiratione. ut quod pulchra est amica mea. id est valde. Aliquid est coniunctio aduerbatiua. et tunc gemina. ut quod quod. id est quoduis. Aliquid capit copatiue. ut ego sum fortior quam tu. Aliquid est coniunctio abnegatiua vel copulatiua negatiua sicut aliquos. ut in Boetio. Sed tempus est medicinae quod quare. quod ponit ibi per non. Aliquid est relatiu et scribitur sic quam.

De quibus relatiuis logicae fit regula talis.

Quando relatio fit extrinseca debet eidem

Dictio subiungi: quae rem determinet eius.

Cum quod relatio fit intrinseca: nil petit addi

Plurali numero. similes sunt quos ibi cerno.

Hic auctor ponit regulam de relatiuis logicalibus. Et dicit quod duplex est relatio. videlicet extrinseca et intrinseca. Relatio extrinseca est illa in qua explicantur omnia requisita. ut iste est similis illi. et ego si pater tibi. Et potest fieri in singulari et in plurali. Et hoc est quod relatio extrinseca fit. de eadem subiungi aliquam dictio quod determinet rem eius. id est relatiuis. Relatio intrinseca est illa in qua explicantur omnia requisita sed bene intrinsece includuntur. Et hoc fieri in plurali tantum. ut isti quos ibi cerno sunt similes. Ecce quod sine aliqua additione ista oratio est perfecta et est sensus. quod sunt similes iter se. Et hoc igitur auctor cum dicit. Cum quod relatio fit intrinseca non debet aliquid addi plurali numero. Deinde ponit exemplum. Similes sunt quos ibi cerno. Talia quippe relatiua de quibus hic intendit sunt nomina ad aliquid dicta. ut pater filius: vicinus. longinquus propinquus. amicus inuicem et filia.

Andere pposui per versus syllaba q̄q̄
Quata sit ⁊ pauca proponā cōgrua metris.

Habito de his q̄ faciūt ad cē grāmatice artis. i. d̄ dicti
one ⁊ p̄structiōe. seq̄t̄ d̄ his q̄ faciūt ad b̄i esse. De b̄i
ēē dictiōis ē: vt distiguat vna syllaba ab alia i p̄ductio
ne ⁊ correptiōe. eleuatiōe ⁊ dep̄siōe. Sed q̄ correptio
⁊ p̄ductio accidūt l̄rae v̄l syllabae p̄siderat i dictione.
accēt̄ v̄o syllabae. patet ordo Diuidit̄ aut̄ hoc cap̄li
i quo agit de correptione ⁊ p̄ductiōe i duas p̄tes. In q̄
rū prima ponit regulas ḡn̄ales. In secūda sp̄ales. Pri
ma incipit. Pandere p̄posui. Secūda ibi. Ante b̄ cori
pis a Itē illa secūda diuidit̄ i tres p̄tes. In quā p̄
ma agit de p̄mo syllabis. In secūda de medijs. In ter
tia de v̄ltimis. Et sic patet ordo. Partes illarū p̄mū or

dinatē sunt s̄m ordinē vocalium ⁊ cōsonantiū. Et sciendū q̄ correptio est morula adia
cens platiōi vocis correptae. Productio est morula adiacens vocis productae platio
ni. Et scias q̄ duplex est correptio. s̄. voluntaria siue naturalis. ⁊ positiua. Eodem mō
duplex est p̄ductio. Et dicitur correptio voluntaria: vt q̄n dubitamus de aliqua re. re
currimus ad eius cām. eodem mō quando dubitamus de aliqua syllaba vtrū sit core
pta vel p̄ducta recurrimus ad eius causam. Dicit̄ enim ad voluntatē instituentis na
turalis institutio dictionis. Natura enim dictionis est q̄n instituit̄ tunc enī nascitur.
Quando aut̄ resituit̄ tunc renascitur. Unde horatius. Multa renascētur. q̄ iam ceci
dere: cadētq̄ Quae nūc sunt i honore vocabula si volet v̄sus. Positiua correptio vel
p̄ductio est q̄ puenit ex vocū dispositione. Ubi enī vocalis ante vocalē i latinis dictio
nib⁹ corripit̄. ibi talis correptio dicit̄ positiua. Eodē mō duae p̄sonātes sequētes voca
lē cōferūt p̄ductionē syllabae. nisi īpediat ligda. vnde talis p̄ductio ē positiua. Et sciē
dū q̄ correptio vendicat sibi q̄nq̄ locū p̄mū q̄n p̄ma syllaba corripitur. quandoq̄ secū
dū q̄n secūda corripitur. q̄nq̄ v̄ltimū q̄n v̄ltima corripit̄. Eodē mō dicēdū ē de p̄du
ctiōe. Ex his colligit̄ qd auctor velit dicere. q̄n dicit. Quanta sit quaeq̄ syllaba. q̄ aut
breuis aut p̄ducta. aut i differenter se h̄ns. Dicit ergo. Ego p̄posui. v̄z. in p̄hemiolibri
ibi. Post haec pandet̄ q̄ tē. pandere. i. manifestare q̄tra sit quaeq̄ syllaba. p̄ v̄sus. i. quō
cognoscunt̄ syllaba longa vel breuis in v̄su. Et p̄ponā pauca. i. aliqua cōgrua. i. pueniē
tia metris. Pro euidentia eorū q̄ dicunt̄ fac etiā dicēdoz videam⁹ qd sit v̄sus. Ceterus est
oratio metrica clausulati p̄grediēs rhetorice flosculis adornata. nihil in se sup̄flūū ni
hil diminutū cōtinēs. Et dicit̄ v̄sus. quasi ter quaterq̄ reuersus. q̄ sepi⁹ vertit̄ ⁊ reuer
titur ante q̄z p̄fectus habeatur. v̄l quasi finito vno v̄su reuertitur ad lineae p̄ncipiū aliu
īchoaturus. Metrū v̄o est l̄rae syllabarū temporūq̄ dimēsiō. ⁊ d̄ a metros qd ē nume
rus. q̄ in ipso attēdit̄ numerus ⁊ q̄ntitas syllabarū. Et ē sciēdū q̄ haec ars metrica p̄ser
tim ordinat̄ ad tria. s̄. ad memoriā firmiorē. ad maiorē delectationē. ⁊ ad narrationem
breuiorē. Metra iuuāt aīos. cōprehēdūt plurima paucis. Distina cōmemorant. quae
sunt tria grata legenti. Itē nota q̄ sine hac lege metrificādi q̄ legenda sunt male possēt
elucidari. Unde v̄sus. Ambulat i tenebris sine lege clericus oīs.

Qui sine metrosū lege legenda legit

Quae doctrina licet non sit penitus generalis.

Proderit ipsa tamen: pueris si lectio detur.

Per se multa scient: ⁊ doctor pace fruatur.

Hic auctor respondet tacitae questioni q̄ posset aliquis dicere seu querere vtrum haec
doctrina quae datur i p̄sti capitulo sit generalis. i. plene determinet de arte metrica. Secūda
R̄ndet auctor: ⁊ dicit q̄ nō. Tamē licet non sit penitus generalis: proderit pueris si le
ctio detur eis. postea dicit ⁊ declarat q̄ p̄derit ad duo. videlicet q̄ pueri multa sciēt p
se de mō versificandi. ⁊ doctor fruatur pace. q̄ non satigabitur i interrogationibus.

Capl̄z d̄
cūm in
quo au
ctor agit
d̄ q̄ntita
te sylla
barū Et
primo p̄
mittit p̄
hemus.

Hic au
ctor ex
cusat se
de insuf
ficientia
r̄ndēdo
tacitae
q̄ntioni.

b ij

Multotiens aliquas quas dat tibi regula longas.

Sine breues: metri cogit grauitas variari.

Hic dicit q̄ multotiens inuenies in auctoribus eam syllabam que naturaliter est breuis elongari. ⁊ que naturaliter est longa breuiari. Et hoc est causa grauitatis metri. Et sic tangit q̄ haec ars metrica est satis difficilis. Exemplū p̄mi. vbi cū maris ionij trā fieritis aquas. vbi penultima huius dictionis transferitis producit. ⁊ tamen dberet corripī. Exemplum secundi. Non eodem cursu respondent vltima p̄mi. vbi media syllaba huius ablatini eodem corripitur: ⁊ tamen deberet p̄duci.

Tertia
excusa.
tio

Graeca q̄ nunc nostro nunc more suo variantur.

Dicit q̄ graeca vocabula ponūt aliqñ i metro fm nostrū morē ⁊ aliqñ fm morē graecorū. vt i exēplo ouidiū. Immemores nrī festas duxere choreas. vbi penul. huius dictionis choreas p̄ducit more graeco. sed virgili⁹ eā corripit ibi. Pars manib⁹ plaudūt choreas ⁊ carmina dicunt. Et hoc facit more latino.

Quarta
excusa.
tio.

Ad placitū poni propriorū multa notauī.

Quasi dicat q̄ multa p̄p̄a noīa p̄nt poni ad placitū ⁊ maxie i p̄ma syllaba ⁊ in media. dūmō positioe diphthōgo accētū vel vsu si restringant ad p̄ductionē vel ad conceptio nē. Morāter dixit multa q̄ nō oīa ponūt ad placitū. illa ē q̄ tñi auctoribus p̄ducere periuñt solūmodo sunt p̄ducēda vt caesar.

Quinta
excusa.
tio.

Lum sim christicola: normam non est mihi cura

De proprijs facere: que gentiles posuere.

A. se excusat de noib⁹ gētiliū. i. i. fidelū. q̄ cū ipse christicola sit. i. xp̄an⁹ nō itēdit facere normā de dictis noib⁹. Et si forte fecerit hoc ex icidenti nō ex p̄posito p̄ncipalifacit.

pōit tra-
ctatum
primo
agens d̄
p̄tib⁹ p̄
pings d̄
sum con-
stituēti-
bus

Istinxere pedes antiqua poemata plures.

Sex partita modis satis est diuisio nobis.

Dactylus ⁊ spondeus exinde trochaeus anapestus.

Iambus cū tribracho possunt procedere metro.

Autor icipit expōer illa pauca p̄grua. i. p̄uēctia metris. q̄ se sup̄i⁹ p̄misit expōiturū. Dicit igit q̄ atq̄ poemata. i. atq̄ poete disti- gere plures. i. multos pedes. Nā vt dī i. fidorus posuit. 130. pedes: hebraicus tñi. 24. illos autē vtimur solū sex pedib⁹. Et h̄ ē qd̄ di-

cit. diuisio. i. pedū p̄tita sex modis ē satis. i. sufficiens nobis. Deinde numerat illos sex di- cēs. Dactylus ⁊ spōde⁹ ⁊ c. Pes autē put hic sumit est syllabarū tēporū q̄ dimētio. Ad- trum pōt sic diffiniri. Metrū ē litterarū syllabarū tēporū q̄ dimētio. Et sunt ḡna me- trorū. 18. Sed auctor iste nō itendit nisi de duob⁹ q̄ sunt in cōmuniōi vsu modernorū. v3. de exámetro ⁊ pentámetro. de quibus inferius dicemus latius.

Dactylus ex longa breuib⁹ q̄ duabus habetur.

Dicitur ex longis spondeus constare duabus.

Syllaba bina trochaeae constat tibi longa breuib⁹ q̄.

Productam breuib⁹ subdes anapaeste duabus:

Terna breuis tribracho: iambo breuis insita longae.

Hic auctor declarat eēntialia vni⁹ cuiusq̄ sex pedū p̄dictorū. Et dic q̄ dactylus cōstat ex trib⁹ syllabis ex p̄ma lōga ⁊ duab⁹ breuib⁹. vt audio. Spōdeus cōstat ex duab⁹ syl- labis lōgis. vt aestas. Trocheus cōstat ex p̄ma lōga ⁊ vltima breui. vt plāta i. ntō. Ana- paeus cōstat ex duabus breuib⁹ ⁊ vltima longa. vt pietas. Tribrachus constat ex tri- bus breuib⁹ vt legere. Iāb⁹ vero ex p̄ma breui ⁊ vltima longa. vt lenex.

Syllaba que breuis est: vnum tempus tenet: in quo

Profertur: longae spaciū debes geminare.

Mani-
festat pe-
des per
essētia-
lia. i. per
numez.

Sic cuiusq; pedis quot tempora sunt numerabis

Dicit auctor q; breuis syllaba sub vno tpe pfertur z longa sub duobus. Et sic nuerabis vel numerare z coputare poteris quot sunt tpa vniuscuiusq; pedis. Illa dactylus cum habeat vna longa z duas breues h3 quatuor tpora. Et sic de reliqs pcurredu e. Nota q; syllaba e lra sub vno accetu spirituq; plataz certa coprehensio. Tps put hic sumitur e dispositio pnuciationis syllabae fm has diuas. s. correptu z productum.

Versibus hexametris saepe debet pede poni.

Dactylus in quinto sextum nunq; retinebit.

Hic Auctor docet quomodo quisq; pes debeat in versibus ordinari. Et pmo dicit q; i versibus hexametris dactylus debet semp poni in qnto pede z no in sexto.

In pedibus primis hunc spondeum ve locabis.

Quasi dicat q; tu potes locare hunc. s. dactylu ve p z spodeu in primis pedib. hoc est i pmo secundo tertio z quarto pede.

Omnes spondeo donare potes: nisi quintum.

Quasi dicat q; spodeus pot poni in omni loco pter q; in qnto hexametri vsus. z si repe. riat in qnto p dactylo ponit. Illam equipollet sibi in tpb. vt in Luciano. Alter cesorum pauit cruoz armentoz in.

Sedes nulla datur pter q; sexta trochaeo:

Quasi dicat q; trochaeus poit i sexto loco z no alibi i hexametro vsu. Et no e itelligen du q; sp ponat i sexto. q; et spodeus i sexto loco pot poni vt deni e. Et e hexameter vsus q; stat ex sex pedib. Dicit z heroicis q; p huc stilu herou describunt vt plurimu gesta.

Quarta pentametri quintaue locas anapaestum.

Pentametri tribracho sedes patet vltima tantum.

Dicit q; anapaestus pot locari i qrtto z i qnto loco vsus pentametri. vt i Ouidio. episto. laru. Nil mihi rescribas attamen ipse veni. In scasione dicem. Nil mihi. rescri. bas. at. tamē ipse. veni. vltimi duo pedes sunt anapaestici. possum tñ vitare pedes anapaesti. cos dicēdo sic i scasione. Nil mihi. rescri. bas. attamen. ipse. ve. ni. Sic enim postponimus catalectam primis duobus pedibus similiter z vltimis. q; simul iunctae constituunt qntum pedem spondeum vel trochaicum. Pentameter versus costat ex quinq; pedib. primis duobus dactylis vel spondeis vel primo dactylo z alio spodeo vel eoduerfo. tertio spodeo vel iambo. qrtto anapesto. quinto tribracho vel anapesto. vt patet in exēplo ouidij pfato fm primā scasione. vel pentameter versus costat ex primis duobus dactylis vel spodeis zē. vt supra. z catalecta longa siue natura siue positoe. postremisq; duobus dactylis z catalecta qstatuq; vt patet in pdcō exēplo fm secundam scasione. Si vo dissyllab. re. piat i tertio loco dicat q; ibi syllaba diuiditur p diaeresim z efficitur pes trissyllab. vt i ouidio eodē. Demonis bemonio laodomia viro. Dicitur etiā pentameter versus ele. giacus eo q; per ipsum status elegiae. i. tristitiae solebat enarrari. Nota tñ q; versus pē tameter subditur hexametro. Deinde dicit A. q; tribrachus tñ ponitur in vltimo loco versus pē tametri. vt ibi. Bella mihi video bella parant ait. vbi vltima syllaba huius vbi parant existēs breuiscū duabus syllabis breuib. huius verbi ait facit tribrachū.

Jambo vel nulla vel tantum tertia detur.

Ut patet exemplum in his duobus versibus. Sub veneris latere dberet nemo latere. Nam mala deuenere plurima deuenere.

Sorte sibi sedem tribrachus dare poscit eandem.

Quasi dicat q; tribrachus forte pot poni i tertio loco versus hexametri. licet prius dictū sit q; tātu ponat i qnto pede versus pē tametri. vt in hoc versu. Omnia labilia subijcit si bi philosophia. vbi vltima syllaba huius nois labilia corripit cū pmiis duab. syllabis huius verbi subijcit q; faciūt tribrachū. Sed q; ibi syllaba breuis ponit p longa p diastole. z ita erit ibi dactylus z no tribrachus. propterea Auctor dicit sorte.

b iij

Hic ma
nifestat
pedes p
ordine z
sitū i me
tro hex.
ametro.

Hic ve.
ro in pē
tame.
tro.

Agit in-
cident d
pceleu-
matico.
q penit
abyfu re
cessit.
Agit de
ptib⁹ re.
motis .f.
lris z syl
labis fz
qz cōfide
rantur
fm cor.
reptio.
nēz pdu
ctionē.
De mu-
tis.

De li-
dia

Et proceleumaticum posuit quandoq3 vetustas.

Nunc nullus ponit: breuibz sonat ille quaternis.

Dicit q antiq aliqui ponebāt in versu pceleumaticū. q est pes cōstās ex q̄ttuor syllabis
breuibz. vt i virgilio. herēt parietib⁹ scale posteq3 sub ipsos. In scāsiōe dicim⁹. Herēt
parietī zc. parietī est pes pceleumaticus. sed iste a modernis non vsitatur. Ideo dicit.

Nunc nullus ponit.

Quinq3 vocales sunt. a prior: e q3 secunda.

I succedit eis: o quarta sit: u q3 suprema.

Hic Auctor prosequitur de conceptione z pductione syllabarum.
z quia syllabae fiunt ex lris. ideo incipit a distinctione litterarum
dicēs q litterae vocales sunt qnq3 scilicet a e i o u. Et dicūtur vo-
cales qz sine ipsis nō potest fieri vox. z quaelibet earum potest fa-
cere vocem. scilicet syllabam per se. Littera sic diffinitur. Littera
est minima pars vocis humanae quae potest scribi indiuidua.

Omnis preter eas tibi littera consona fiet.

Dicit q oēs aliae litterae pter eas qnq3 vocales dicuntur consonantes quasi cū alijs sonā-
tes. Nam sonū facere non possunt. nisi cū adiutorio vocalium.

Mutae sunt b c d vel f vel g k p q t.

Quasi dicat q in consonantib⁹ noue sunt mutae. f. b c d. f. g k p q t. Et dicuntur mutae.
qz videt mutus sonus earum. Et in hoc differunt a semiuocali q apt⁹ pferit. Videtur
eniz vocalis anteferri preferendo ipsas semiuocalib⁹. q sunt septem. scilicet l m n r s x z.
De quibus Auctor nullam particulariter facit mentionem. quoniam earū nomina i p
senti materia non sunt necessaria.

Sunt l z r verae liquidae: quia saepe liquefcunt.

Msimul n q3 vel s liquidas quandoq3 locamus.

S nunq3: sed m n q3 prius nunc neutra liquefcit.

Hic Auctor q l z r sūt verae liquidae. qz saepe liqfcūt i metro. hoc ē qz syllabā naturā
breuē pducūt. Deinde dic q aliqui locam⁹. i. locatas repim⁹ liquidas m n z s. Et haec ma-
gis dclārādo restringit dicēs. s nūquā liquefcit. hoc est apud modernos poetas.

Consona bina per i dic saepe per u q3 notari.

Hoc quando fuerit: vocum sonus ipse docebit.

Dicit q i vel u saepe sūt consonantes. v3. qn ponūt i pncipio syllabae alia vocali sequē-
te. Et quando fuerit hoc. ipse sonus. idest ipsa prolatio docebit. i. monstrabit. Nā pdu-
ctum sonum vocalium. vt iuno z venus.

Vocali praeciungitur u nō cōsona: vim q3.

Perdit: z hoc suauis quaezoz aut aqua lingua probabit.

Nam diphthongus ab u nostro non inchoat vsu.

Mosq3 modernus habet quādoq3 q s praecunte

Syllaba diuiditur: tunc u vocalis habetur.

Dicit q u aliqui ponit aī vocalē i eadē syllaba. z nō efficit cōsonās imo pduit vim consonā-
tis. Et hoc est qn iste lris q z g. pponuntur. vt suauis quaezoz aqua z lingua. Qd pduit
vim consonantis patet ex ipsa platōe. patet etiā qz si u esset cōsonās tūc pma syllaba hui⁹
dictionis aqua produceretur per positionem de q z u consonante. sed comipitur. quod
patet in oindio epistolarum. Cum dominus potando nectare miscet aquas. Nec etiam
est vocalis. qd pz ex ipsa prolatione. Et qz statim constitueretur diphthongus p. cōglu-
tinationem duarū vocaliū in eadē syllaba. Sed nō debemus diphthongū inchoare ab
u. Et iō dicit. Nā diphthongus ab u nostro nō inchoat vsu. Praeterea dicit q apud mo-
dernos syllaba diuidit aliqui pcedere u. vt suauis. z tunc u habet vocalis.

Verificatores h pro nulla reputabunt.

Dicit q h reputat a verificatorib⁹ p nullanec pro vocali nec p consonante.

Dum teneant iotam vocales vndiq³ clausam

Consona iota duplex: duplices x 3 q³ fiunt.

Simplex tamen 3 reperitur: vt est perizoma.

Iotaq³ composita simplex est saepe reperta.

Sententia est q ista lra q³ iotā noī anit aucto^r posita in medio duarū vocalium vim suam seruantiū efficit duplex cōsonans vt troia. Et nota q si neutra vel altera alia^r vocalium vim suā non seruaret i supradicta non esset duplex cōsonā^s vt via. Itē nota q in hoc verbo baiulo las. quod stat p porto inō est duplex consonans. licet ponatur in medio duarum vocalium. Et hoc est quia non clauditur inter illas vocales aequo accentu nec aequo numero syllabarū. Ideo dicit A. vndiq³ clausā. i. equaliter clausam ab vtraq³ parte. hoc autē patet in versu ovidij. Clotbo colum baiulat. lachesis ner. atropos occat. Nam illa syllaba. ba corripit quod fieri non posset si i esset duplex cōsonans cum faceret positionem ad precedētem syllabam. Deinde dicit q x 3 sunt duplex consonā^s. tamen 3 reperit simplex. et hoc in dictionibus cōpositis. vt pizoma. matis. quod cōponitur ex peri prepositione graeca qd est circūz 3 zoma vestis. Est et oē quod circūcingit pudendorū velamē. Iota. i. de qua superius diximus in compositione reperitur kmplex cōsonā^s. vt biugis qd pponit ex bi 2 iugum.

Dictio vocali finita vel in sibi subdi

Versu vocalem nunquam permittit eodem.

Dicit q si aliqua dictio dnat i vocalē vel in m. sequens dictio nō debet icipe a vocali. Et hoc fit ppter hiatus euitandum. Si autē repiatur: dicatur q ē licentia poetica. vt i lucano. Uiciniq³ minax inuadit ariminū: 2 ingens. Saepissime tñ abijcitur vocalis ante cedētis dictionis. 2 m cū sua vocali. Exēpla querant in auctorib⁹: q³ multa repiunt. Notanter dictū est ab auctore eodē versu. q³ si esset in dno⁹ versibus qd diximus euitandum: nō ppter ea sequeretur inconueniēs. licet enī aliqñ reperiat in duob⁹ versibus m cum sua vocali. tamen non abijcitur de metro in scanstōe. hoc est qm primus versus terminatur in m. 2 sequens incipitur a vocali.

Syllaba quae binas vocales vim retinentes.

Continet: est longa diphthongo sic probat aura.

Quasi dicat q illa syllaba quae sit ex duab⁹ vocalibus vim suā seruātibus est diphthōgata 2 per diphthongum pducit. vt aura Quid vero sit diphthōgus. 2 vnde dicatur diphthongus quot sint diphthongi exposuit superius: ibi. s. in prima dēclinatiōe. Dano ae diphthongum.

Quando vocalem duo consona iuncta sequuntur

Aut vnum duplex: producit eam positura

Dicit q qū duae consonantes iūctae simul imediate sequūtur post aliquā vocalē. illa talis vocalis praecedēs est longa positione vt arma 2 tellus. Et idē attendit si vna duplex cōsonā^s vocalē sequat. vt axis 2 troia. Ideo dicit. Aut vnu duplex.

Sed cum finitur vocali dictio curta.

Consona quae subeunt: nō hanc producere possunt.

Quasi dicat q si aliq dictio terminet in vocalē naturāl^r breuē psonāres q sequūtur nō possunt producere illā vocalē. imo remanet in esse suo. vt mare statuto.

Si faciat curta vocali syllaba finem.

Mutaq³ cum liquida vocem subeant in eandem.

Ex vi naturae propriae licet hāc variare.

Et propter mutā liquidamq³ potes dare longam.

De aspiratione.

Agit de
pub⁹ p.
pige. f. d.
syllabis
prio po.
nens re.
gulas ge.
nerales.

Dat re.
gulas d.
habenti.
b⁹ se dif.
formiter
q. f. q. q. q.
sunt lon
ge q. q. q.
breues.

b iij

Dicit qd si aliq syllaba nālī breuiet. z muta z liqda seqnt in eadē dictiōe. illa syllaba pōt breuiari ex vi naturae suae z pducī pp mutā z liqdā. vt in hac dictione pīs z i silib⁹. p ma enī syllaba nālī breuiat. vt hic. S er patris i perius cū vbis exit in irā. pōt etiā pro duci ppter mutā z liqdā. vt hic. Est patris matrisqz pie succurrere nato.

Syllaba quae brevis est muta liquidaqz sequente.

Longa potest fieri: sed longa nequit breuiari.

Hic Auctor clarius expmit illud qd iā dictū est dicēs qd si aliq syllaba brevis ponit ante mutā z liqdā in eadē dictione talis syllaba pōt pducī. vt iā dictū ē. sed longa syllaba po sita an mutā z liqdā nō pōt corripī. vt in hac dictiōe mīs cui⁹ pma syllaba est lōga na. turalī z nō pōt corripī ppter mutā z liquidam sequentes.

De prae vel se componēs non breuiabis.

Sed vocalis eas poterit breuiare sequela.

Dicit qd iste ppositiōes e de prae se compositae nō breuiantur. vt educo dpono pfero z separo possunt tamen breuiari nisi vocalis sequatur eas in compositiōe. vt pēo is. pō dicit A. Sed vocalis eas.

Reicio refert distat dant re tibi longam.

Corripies alijs: nisi duplex consona subfit.

Dicit qd ista ppositio re pducit i reicio cis. z in refert qd idē ē qd distat. In alijs vō di ctionib⁹ corripit nisi duae psonātes sequant: vt resso restas z restituo is. Producit etiā in his rettuli reppi z reppuli. Et iō vt plurimū scribunt cū duplici cōsonāte.

Bis bi breues dantur: nisi consona bina sequatur.

Dicit qd bis z bi corripit in cōpositiōe. vt biuiū. i. locus duarū viarū. z bidēs. i. pec⁹ duo. rū dentū. Nisi bina psona sequat. i. nisi duo noia cōsonā seu cōsimilē significationem habentia sequantur. s. p cōpositiōe vt binus bina binū z bimus ma mū. quorū signifi catio est eadem. Inuenitur hic bimatus tus tui. i. spaciū. vel tempus duorū annoz. pe. nultima enī syllaba dictoz duorū nominum producit.

In deriuatiuis sua quae sit origo notetis.

Qua fiet parte descensus aptior inde.

Vt moueo motum motabile siue mouendum.

Et quae vocalis in origine quantaqz mansit.

Nam deriuatiua tantam seruare decebit

Subdita vocali si consona non moueatur.

Vocalem sepe noua consona dat variare.

Mobilis ex moueo datur z mutatur ab illo.

Excipienda suae ponentur in ordine noxiae.

In istis vñb⁹ A. docet cognoscere syllabā longā seu breuē i dictiōib⁹ deriuatis. Et ē sen sus qd qstacūqz fuerit vocal i pmitiuo tāta dz ēē i deriuatiuo dū tñ n mutet i deriuatiuo illa psona q se qbat vocalē i pmitiuo. Verbi grā. moueo corripit pma syllabā. ita mouēs z mouēd⁹ corripit pma. Nōtāter dico dū tñ psona q se qbat vocalē i pmitiuo nō mutet i deriuatiuo. qz noua psona sepe dat. i. facit variare vocalē hoc ē compe lōgā z curtā p ducere Verbi gratia. moueo corripit primā. z mobilis producit. qz psona quae erat in p mitiuo vñ. u consona mutatur in deriuatiuo in b. Tamen ista regula patitur exceptio. nē q inferius ponitur loco suo. Ideo dicit Auctor. Excipienda zc.

Hoc de compositis teneas: qd sit tibi tanta

Vocalis: quantam seruabit dictio simplex.

Si mutes etiam vocalem: norma tenebit:

Consona dum maneat in simplici subdita voce:

Donit
regulas
spāles
in primi
tiuis z
mono
syllabis

Donit
regulas
spāles i
deriua
tiuis z
maxime
poly syl
labis z
prio sim
plicib⁹.

Dat re.
gulā de
ppositis.

Excipienda locis quibus est opus excipientur.

Hic Auctor mouet regulā d quātitate syllabarū i dictionib⁹ ppositis dicēs q̄ tanta est vocalis in dictiōe cōposita q̄ta est in simplici. Verbi gr̄a. Amo corripit illā vocalem a. filr z pamo corripit eandē. Breuo producit illā vocalem a. filr exareo pducit eadē. Deinde dicit. Regula valet etiā si mutem⁹ vocalē in cōposito dū tñ cōsona subdita vacat i simplici dictiōe: maneat etiā in cōposito. Verbi gr̄a. facio corripit illā syllabā fa. filr z ificio corripit illā syllabā fi. licet a mutata sit in i. q̄ psona q̄ sequebat a. v3. in simplici sequit etiā in cōposito. Verūtāme haec regula varias patitur exceptiōes quae i seruius loco z tēpore declarabunt. Ideo dicit Auctor. Excipienda locis zc.

Omnia preterita pones dissyllaba longa.

Quae breuiant geminae vocales deme: bibitq3

Et dedit atq3 fudit scidit z stetit z tulit haec sex.

Auctor ponit regulā talē dicēdo. Omnia pterita duarū syllabarū tñ pducunt primam syllabā vt cepi. Deinde pōit exceptiōē dicēs. Tu dme. i. excipe illa pterita q̄ geminae vocales breuiāt quae habent vocalē ante alterā vocalē. vt fui rui. quorum prima corripit. q3 p z tu dme. i. excipe haec sex. s. bibit ddit fudit scidit stetit z tulit. q̄ licet dissyllaba sint tamen eorū pterita corpiunt. fudit pteritum est de fundo. scidit de scindo dis. quod significat aliquid per medium secare.

Preteritum geminans primam facit hanc breuiari.

Estq3 secunda breuis: tamen vnum: cedoq3 demis.

Dicit q̄ omne pteritum geminās primā syllabam eandē breuiat pariter z secundam vt cado cecidi z pario peperī. Tamen tu demis. i. excipis vnu pteritū. s. pepedi qd venit a pedo dis. z tacuit ipsum. ppter eius turpem significatiōē seu metri vl breuitatis cā.

Cedo etiā excipitur cuius pteritum facit cecidi. z secundam pducit. Unde versus: Rusticus hic cecidit qui quondam forte cecidit.

Preteritis plusq3 perfectis atq3 futuris

Coniunctiuorum lex seruit preteritorum.

Quasi dicat q̄ lex seu regula predictoz nuper dicta seruit etiā plusq3 pfectis z futuris coniunctiuoz. i. subiunctiuoz modoz: q̄ cōiunctiuū dicuntur eo q̄ cōiunctiōe idigēt. vt perfectū significent sensum. Nam tanta est prima syllaba plusq3 pfectoz cuiuslibet modi z futuroz subiunctiuū quanta est prima psona pteriti pfecti indicatiui modi.

Haec in passiuo sunt tempora iuncta supino.

Dicit q̄ tria tempora pdicta sunt iuncta supino i verbo passiuo. i. seruant regulā d supi. nis de qua statim dicitur ibi. scilicet. Longa supina zc. Alij vero exponūt. q̄ sunt iuncta supino. idest facta sunt vel coniuncta per supplemētum picipij a supino deriuati z per haec seruant regulam supinorum z preteritorum.

Normam presentis per cetera tempora dicis

Participans socia presens in dusq3 futura

Debent consimilem seruare gerundia legem.

Dicit q̄ quātacūq3 fuerit prima syllaba pntis indicatiui modi singularis numeri tāta est pma syllaba caeterozum temporū exceptis pteritis perfectis e plusq3 perfectis z futuris subiunctiuorum: de qbus superius diximus. Tanta est etiā pma syllaba participiorū pntis tps z futuroz desinentiū in dus. similiter z gerundiorū. Construe nūc p te quia satis patet textus.

Longa supina dabis dissyllaba: sed breuiabis.

Qui. ci. si. fa. li. i. da. ru. ra. sta. deq3 supinis

Orta sequuntur ea: sit staturus tamen extra.

Hic Auctor ponit regulā de supinis dicēs. q̄ supina dissyllaba pducūt pma syllabā vt

Dat re.
gulas
magis
spāles i
deriuati
uis vbi
actiuis
tertia
psonae
bissylla.
bis.
De po.
lysylla.
bis.

De pas.
siuis.
De de.
scēdenti
bus a p
bis z pri
mo de p
icipijs
z gerun
dijs.
De supi
nis dis.
syllabis
quo ad
primas
syllabas.
Deriva
tiōes su
pinorū.

natū. Sed excipiūtur decē q̄ p̄ decē syllabas ī l̄ f̄ a positas intelligunt. Qui. ut quitiū qđ venit a queo quis. ci vt citū a cieo cics. si vt sitū a sino sinis. sa vt satum a sero seris. li vt litū a lino lins. i vt itū ab eo is. da vt datū a do das. ra vt ratū a reo: reris. ru vt rutum a ruo ruis. ita vt statū a sto stas. quae oīa licet dissyllaba sint. attamen corripunt primam syllabā. sicut ab eis deriuata p̄ter staturus qđ primā p̄ducit. licet deriuet a statū. vt in Lucano. Dum statura fides superum.

Nec patrem sequitur ambitus: si moueatur.

Quasi dicat qđ si ambitus moueatur. i. si adiectiue declinat nō seq̄ patrē. i. ei⁹ p̄mitium qđ ē supinū bui⁹ vbi ambio ambis. s. ambitū. ponit exēplū ī l̄ f̄ a tūc qñ ei⁹ penultia corripitur. Sed ambitus tā. tū. ab ipso deriuatū penultimā p̄ducit. vt in p̄ncipio metamor. phoseos. Iussit ambitae circū dare brachia terrae. z idē est ambitus qđ circūdat⁹. Nō tanter dicit si moueatur. qđ si nō moueret. i. si adiectiue nō declinaret tunc sequeretur ei⁹ p̄mitiū. qđ penultima corripere vt hic ambitus tus tui. i. circuitus.

Specifi
cat regu
lā datā
de his q̄
oriūtur
a supi
nis.

Quod fit in us vel in o vel in oz verbale vel in trix.

Participans quoq; preteritum per rusq; futurum

Ad normam debent se conformare supini.

Idest qđ verbalia in us in o vel in oz vel in trix desinētia. vt not⁹ tus tui. notio onis. notor: ris. z notrix cis. participiū quoq; p̄teriti tēporis z futuri in rus. vt notus nota. tum. z noturus notura noturum tantā habent primā syllabā quantā habet supina a quibus deriuantur. Ideo dicit. Ad normā debent zc.

De po.
lysylla.
bis quo
ad pe.
nultias
syllabas.

Vi tum dante preit vocalis non breuiata:

Qui. si. ci. sa. li. i. cog. ag demis z inde creata.

Dicit qđ vba faciētia p̄teritū in vi. z supinū in tū mutando vi in tū p̄ducūt penultimā supini. vt amari amati. Deinde ponit exceptionē dicēs. Tu demis ea q̄ intelligunt p̄ has syllabas. s. qui vt quitiū: ci vt citū de cieo cics. si vt sitū. sa vt satū. li. vt litū. i. vt itum cog cognitū. ag agnitū. Et inde creata. i. ab eis deriuata. quorū penultima breuiatur. licet oīa formentur a p̄terito mutādo vi ī tū. vt qui. siui. ciui. seui. liui. iui. cognoui agnoui.

Dat re.
gulas in
dictioni
b⁹ casu
libus in
cremen
tū habē
tibus.

Qui rectos superant obliquos crescere dices.

Idic Auctor ponit introductionē a l̄ quasda regulas p̄xime sequentes. z dicit. Tu dices obliquos crescere. i. b̄e cresciētiā supra ntūm singularē. quae quidē crescentia fit aliqñ p̄ a. aliquando per e. aliquando per i. aliquando per o. aliquando per y. Et de his oībus ponit regulas inferius generales. videlicet vt sequitur.

A pluralis z e cumentum protrahit oq;.

I vel u cumento breuiare iubemus eodem.

Sunt testes quorū quarum rerum manibusq;

Et verubus rebus dominabus siue duobus

Dicit qđ obliq̄ crescentes supra ntūm p̄ a z e. z o p̄ducūt illas vocales. vt quaz rerum z duob⁹ duab⁹ reb⁹ z dñabus. Deinde dicit qđ i z v. breuiant in eorū cremēto. vt manib⁹ z verubus. Et haec exēpla ponūtur ab auctore cū dicit. Sunt testes quorū.

Verbum personam quod habet superare secundam.

Primi presentis: crescens hanc arte notabis.

Debet ad actiui praesens haec norma referri.

Et si non habeat actiuum fingere debes.

Dicto de cremēto qđ fit ī casualib⁹. Illic Auctor p̄sequitur d̄ cremēto qđ fit ī nō casuali bus vt puta ī vbiis. Et p̄io p̄oit introductionē ad regulas īseri⁹ positas dicēs. Tu nota. bis vbi qđ habet supare secundā p̄sonā p̄mi p̄ntis tēporis ēē cresciēs. i. b̄e crescentiā sup dictā p̄sonā. hac arte. i. eodē mō quo dictū ē ī casualib⁹. vbi ḡia. amas est dictio dissyllaba. amam⁹ p̄o trissyllaba. Et amam⁹ habet cresciētiā supra illā scdaz p̄sonā amas. z talis

Dat re.
gulas d̄
incremē
to quod
fit ī ver
bis.

crescētia fit p a aliqñ p e aliqñ p i aliqñ p o aliqñ p u. De qñ oib⁹ statim ponent. ge-
nerales regulae. Addit Auctor: & dicit. haec norma. s. de cremētis vborū dñbet referri. i.
representari ad pñsens tñs actiui. hoc autē dicit ppter cognoscere crescētia in vñs passi-
uis qñ cognosci nō possūt bñ nisi representant ad actiui. Praeterea dicit qñ si vñ vocis
passiuae nō habeat actiui debes fingere hoc ē pñsupponere qñ habeat. hoc autē dicit pro
pter cognoscere cremēta i verbis deponētibus quae non habent actiuum.

A crescens verbum producere debet vbiqz.

Ex do fit breuius a cum primae compositiuis.

Dicit Auctor: qñ verbū debet pducere a crescēs. i. syllabā crescētē p a vbiqz. i. in omni
cōiugatiōe. vt amem⁹ doceam⁹ legam⁹ audiamus. Deinde ponit exceptionē dicēs qñ i
cōpositis pmae cōiugationis huius verbi do das a corripit vt in illis verbis circunda-
mus & circundare. venūdāmus & venūdare. pessundamus & pessundare.

E r. si cum subit r. debes producere semper.

Cum subit r curtam dant plurima: plurima longam.

Dicit Auctor: qñ syllaba crescens sup e pducit semp nisi r sequat. vt amem⁹ docem⁹ le-
gemus audiemus. Notanter dicit nisi r sequat. qñ cū r subit. i. sequit plurima vba dant
illam vocalē e longā. vt amaris vel amere. docere doceres doceret. Et plurima dant illā
vocalē e curtā. vt legerē legeres legeret. amauero amaueris amauerit. haec autē inferi
distinguentur. videlicet vt sequitur.

In sum siue fero cremēta velimqz notato Ac edo.

Dicit Auctor: tu notato cremēta in hoc verbo sum es est siue in hoc vbo fero fers. qz p
& i hoc verbo velim. a. volo vis. q. d. gilla vba irregularia sūt. & iō nō sequūtur regu-
lā de cremētis aliorū verborū. s. regulariū. imo p positionē aliqñ pducūt. vt essem fer-
rem vellē. Aliqñ ēt breuiatur. & tūc referunt ad litteraturā pñ pfecti. vt tulerō tuleris
fuero fueris. voluero volueris voluerit. hoc idē itelligit de hoc vbo irregulari edo es
est. illā aliqñ e longā i cremētis vt eē infinitiuo. aliqñ ēt corripit in lñtura pñtis opta-
tiui vt ederē. Nota qñ in qñtū haec qñtuor vba pdicta irregularia sūt notari debēt. In qñ
tū nō nō: referēda sūt ad regulā pcedētē vel ad sequētē. put videbit opportunitatem.

Omne lego praesens breuiat: quartiqz secunda:

Longam passiuo reris vel rere notato.

Dicit Auctor: qñ oē lego. i. oē vñ tertiae iugatiōis breuiat pñsens tñs i quo hñ e sup r. añ r cor-
vt optatiuo mō vñnā legerē legeres legeret. qz p & breuiat scda tēpora qñti. i. pñtiui. i. ripitur &
ptūm impfectū. vt pñtō ipfecto cū legerē res rē rē. Deinde dicit. lōgā passiuo. hoc ē dñ qñ pdu-
cere qñ in verbis passiuis vbiqz reris vel rere reperitur vbi penultima lōgatur. vt lege-
reris vel legerere legeretur.

Plusqz perfectum per quālibet est breuiandum.

Hoc est dictū. qñ ista vocalis e. breuiat i pñtō plusqz pfecto cuiuscūqz cōiugatiōis r sequē-
te. vt amauerā. docuerā. legeram. audierā. Et hoc intelligit dñ indicatiuo.

Curta fit in prima beris vel bere siue secunda.

Hoc est penultima futuri in beris vel in bere terminati corripit in pñma iugatiōe & in
secunda. vt amaberis vel amabere. doceberis vel docere.

In coniunctiuo duo tempora curta notato.

Id est preteritum pfectū & futurū subiunctiuū breuiat. vt amauerim & amauero.

E verbum crescens alibi producit vbiqz.

Dicit A. qñ in oib⁹ alijs tēporib⁹ & modis a pdictis verbū crescēs pducit illā vocalē e.
& sequēte vt futuro legar legeris audiar audieris vel audiere audietur.

In bi producit quartae crescentia prima.

Hic Auctor: qñ haec vocalis i pducit i pñmis cremētis qñtae iugatiōis. vt audim⁹ audi-
tis. Et dicit i pñmis ad dñam secundā. vt audiui⁹ vbi sūt duo cremēta. Primū cre-
cū p i.

Agit dñ

cremen-

tis ver.

balibus

factis p

qñqz vo

cales. Et

pño p a:

Incre.

mētum

verbale

per e.

Expedit

se dñ qui-

busdam

anorma-

lis que

qñqz nō

sequunt

alia ver-

ba i cre-

mentis-

Decla.

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

rat qñ e

mentū attēdis in hac syllaba dī quae pducitur. secundum in hac syllaba vi q̄ corripitur.
Omni preterito reperitur unus breuiando.

Dicit A. q̄ i oī ptō pfecto pmae psonae i im^o tminatae penultia breuiat. vt amaui m^o.

Inqz velim produc crementa priora vel in sum.

Dicit A. in hoc verbo velim velis velit. z sim. sis sit. pōra crementa per i facta pducuntur vt velimus velitis. simus sitis.

I breuias alijs si non u consona subfit.

Dicit A. q̄ i alijs cremētis seu tēponibus siue modis i breuiat. vt voluerim^o z fuerim^o z amauerim^o. si nō subfit u psona. i. nisi u cōsonās sequat. vt audiui. qz tūc i pducitur.

Incre-
mentu
z
u. vt volumus z possumus.

o zu. Dicit A. q̄ vbi pducit syllabā crescentem p o vt amatote. Et breuiat illā q̄ crescit per u. vt volumus z possumus.

Has per crementa normas dissyllaba serua.

Sed tamen has omnes dic ad medias speciales.

Dicit A. q̄ haec regulae de cremētis seruādis sunt p cremēta dissyllaba. i. duar syllabarū. Sed tñ sunt regulae spāles ad oēs medias syllabas. s. ad oēs illas quae sunt inter pzi mā z vltimā quae omnes mediae a versificationibus dicuntur.

Subiū-
git regu-
lā i dictō-
nib^o cō-
positis.

Compositum partis retinens i in fine prioris.

Hanc breuiat medijs: sicut tubicen: sed ibidem.

Excipies: iungetur ei tibicen vbiqz.

Auctor ponit vnā regulā dicēs. Cōpositū. i. dictio cōposita retinēs i in fine pōris ptis h est in fine dictionis q̄ pzi intrat cōpositionē. breuiat hāc. s. vocalē i sicut tubicē. i. canēs in tuba. qd cōponit ex tuba z cano canis. Nā ista syllaba bi corripit. cū i sit i fine pōris partis. Deinde ponit exceptionē in his dictionib^o ibidē. z tibicen. z vbiqz in qbus illa vocalis i pducit. Ibidē cōponit ex ibi z idē z est aduerbiū locale. Tibicen cōponit. ex tibia qd est instrumentum sonandi z cano canis. z est ille qui vtitur tali instrumento. Vbiqz cōponitur ex vbi z qz z est aduerbiū loci.

Ex di cōpositum producit: sed deinde disertus

Et quae componis ex greco curta locabis.

Habito
teno^o syl
labaz p
vt fm le
phiderat
tractat d
teno^o ea
ruz put
ad subse
quēs ali
qd refe
runt. Et
prior fm
q vocal
cōparat
ad voca
lē i vni
formiter
se habē
tibus.

Dicit q̄ haec ppositio di pducit i cōpositōe. vt diligo. Deinde ponit exceptionē dicēs. sed deinde. i. excipe disertus ta tū. i. faciendus vel eloquēs. cui^o pma corripit vt in horatio. Secūdi calices quē nō fecere disertū. Si opponat auctori ex eo q̄ istud verbū dirimo inuenit in prima correptū. vt in Ouidio metamorphoseos ibi. Nānc deus z litē melior natura diremit. Rūdendū est q̄ hoc vbi dirimo componit ex di z emo. z r iterposita e mutat i i. Et pp hoc vocalis dictiois cōpositae pōt variari vt supra dixim^o i regula da ta de cōpositis. Nā post illā ppositionē di. seq dberet i i hoc vbo dirimo. sed r iterposita seqtur eā. Ideo illa ppositio di pōt breuiari p illā regulā i fertus posita. I sup r longat dissyllaba zc. Quae polysyllaba sunt breuias. Deinde ponit aliā exceptionē dicēs. Et q̄ cōponis. q̄si dicat i dictioib^o graecis cōpositis di breuiat. vt diatesseron qd ē spēs. cāt^o z disamis qd est nōmen syllogismi logicalis.

Vocalis brevis est alia subeunte: sed inde

Demi plura queunt: vt dius diaqz dium

Et fio cum sit dissyllaba vox: breuiatqz

Cum polysyllaba sit: fiet probat hoc fieretqz.

Hic ponit vnā regulā gnālē ad oēs syllabas put vna vocalis pcedit aliā i diuersis syllabis. Et dic q̄ vocalis an alterā vocalē breuiat. vt me^o i pma. z respuo i scda siue media. Sed inde. ibi ponit exceptionē dicēs. q̄ plurima vocabula possunt excipi. vt dius dia dū. i. diuin^o. z fio. cū p qn ē vox dissyllaba. i. duar syllabar. breuiatqz cū sit vox polysyl

laba. i. pluriū syllabar. Et ponit exēpla dicēs. Probat hoc fiet. fieretq. Nā si bene p̄deras prima desiet pducif. z p̄ma desieret breuiatur.

Et super i longam dat declinatio quinta:

Quando vocalis preit e: sed eam breuiabis

Consona si precat: dic ergo rei speciei.

Dicit q̄ e añ i. pducitur in ḡis z datus q̄ntae dclinationis q̄ñ vna vocalis p̄cedit e. vt dici. Sed breuiat q̄ñ cōsonās p̄cedit. vt spei. Et ipsemet exēplificat i lra. vt sp̄ei vbi e pducitur q̄ñ vocalis i p̄cedit e. z rei vbi e. corripit q̄ñ p̄sonās p̄cedit e.

Græcaqz iungantur: quæ longa frequenter habentur.

Quasi dicat q̄ñ vocalis añ vocalē i græcis dictionib⁹ pducit frequēter. vt i Ouidio.

Medeae medea forē. Frequēter at̄ dico. q̄ñ aliq̄ñ corripit. vt i eodē. Tesea duoui zc.

Super a proprijs raro breuiatur hebreis.

Dicit q̄ñ añ a raro breuiat i dictionibus hebreis. vt Maria z Mathias.

Vt tua metra petunt dabitur genitiuus in ius.

Corripis alterius: semper producis alius.

Dicit A. q̄ñ ḡis in ius terminatus in metro pducit z breuiari p̄t. excipit alteri⁹. cui⁹ penultima semp breuiat. z alius. cui⁹ penultima semp pducit in genitiuo.

Tenditur eous. aer. platea chorea.

Dicit A. q̄ñ noia i littera posita pducit vocalē añ alterā vocalē. Eous dī esse equ⁹ ve hēs currū solis. declinat ēt adiectiue vt eous. a. um. i. oriētalis. Choreia est ludicris cantilena vel saltatio. Aer z platea de se patent. tñ platea varie ponitur in metro. sicut i se. rurs patebit ibi. f. Ut placet est platea zc.

Vocalem mediae breuiant si muta sequatur

Lum liquida: tamen hanc productam pone breuemqz.

Longa sit adiutrix octobris nomen in atrix.

Lum chiragra podagram quidam breuiant: alij non.

Q. d. q̄ñ i medijs syllabis vocali p̄t pducit z breuiari muta cū ligda sequente. vt com. patris. Et nota q̄ñ hec regula tñ valet i octōib⁹ nālīr compiētib⁹ vocalē. q̄ñ si nālīr pducere eā nō possent compe. vt supra. dcm ē ibi. Si faciat curta vocali syllaba sinez zc.

Sed longa neqz breuiari. Deinde ponit exceptiōem dicens. q̄ñ adiutrix octobris z nomen in atrix terminatū vt amatrix pducit vocalē in media syllaba. z nūqz breuiant i muta z ligda sequant eam. Preterea dicit q̄ñ qdā breuiat qdā non mediā uocalē i his duob⁹ noib⁹ chiragra z podagra. Chiragra ē gutta ve ifirmitas in manibus. podagra in pedibus. Et dī chiragra a chiros quēd est manus z aeger aegra aegrū. Podagra dicit a pos qd est pes z aeger aegra aegrū.

Nte b corripis a sicut scabo siue scabellum.

Et stabilis stabulum dabo vel labo siue flabellum.

Et labor: hinc demam labi vel fabula flabam.

Scabidus z tabes z stabam pabula labes.

Et faboz strabo nabamqz simul sociabo.

Flabellam varies.

Supi⁹ A. posuit regulas generales ad oēs syllabas. i. hac pte p̄t spālēs. Et p̄io ad p̄ma s̄cdo ad medias. tertio ad ultimas. Pars scda incipit ibi. A breuis in medijs. Tertia ibi. Voces sine dabis. Itē p̄ma pars i qua determinat d̄ p̄mis q̄ntates syllabis diuiditur in quinqz ptes fm q̄ñ sunt quinqz uocales. Primo enim determinat p̄maru z de primis syllabis inquātū a p̄ponitur consonātib⁹. secundo e. tertio i. quarto o. qui to u. Pars secunda incipit ibi. Ante b. sit brevis e. Tertia ibi: Ante b corripis i. Quar A āte b

De vo. calibus difformiter se habētibus adinuicē comparatis.

Dat regulā fm q̄ñ uocali cōparat ad cōsonantē.

Habito d̄ q̄ntitate syllabarū generaliter hic auctor ponit q̄ntitates syllabarū in

ta ibi. Ante b longa fit o. Quinta ibi. Ante b fit brevis u. Item prima pars in qua de
terminat de primis syllabis in quantum a preponitur consonantibus diuidit in tot ptes
quot sunt consonantes qb'a pponit i dictioib' latinis. Et p'io sic. a pponit an b. scdo an c.
tertio ante d. et ptes istae s se patet. Item pma ps in q' determinat de p'mis syllabis a
pcedete b diuidit i duas ptes. q' p'io p'oit regula cu' ex'plis suis. scdo ponit exceptione
icda ibi. hinc dema. Ad pma pte sic dicit. Ante b conipis a. q'si dicat q' a ante b breuia
tur i p'mis syllabis. sicut scabo bis. i. gratare. hoc scabellum. plurali n'to haec scabella. i.
parua scana. stabilis. i. p'stans vel firm'. et d'ia stado. stabulu' e' locus boum vel aliorum
aialium. Dabo bis bit a do das. Labo bas bat. i. vacillo las. Flabellu' est instrum fugan
di muscas. Labor bonis. est opus vel opatio: et corripit pma. Deinde ponit exceptione
dices. hinc dema. i. excipia illa q' ponit i littera. s. labi qd e' infinitiuu de labor beris. i. ca
dere. Fabula est sermo fict'. Flaba bas bat. a flo flas. Scabidus. i. scabiosus. Tabes. i.
macula. Fabor futuz de for fariis. i. loquor. Strabo bonis. i. luscus. Ilaba bas bat. a no
nas. Quor' oiu' pma pducit. Ex'pla quae i autorib'. Deinde dicit. Fabella varies: q'
si dicat. q' pma syllaba hui' dictois fabella pot' pduc i breuiari. Et fabella e' diminuti
uu a fabula. vel sm alios a faba. Pro euidetia regularu sequentiu nota ordine supradi
ctum tanq' introductione ad sequetia. quae sunt facilia satis itellectui. Interlineabi
mus igitur in sequetibus expositionem vocabulorum p'sertim difficultum. Et sufficet
quantum ad superficialem intelligentiam legendorum.

- A**nte c **A**c brevis: probat hoc acer arbor acerbus acefco.
vt baca vt pacis pactum facere
Cum b preit aut p produc. breuiq' pacifcor
i. breue producendus
Et placet et baculus spacium brachosq' moradus.
fortis populus eloquens compositio populus
Dic acer tractus facundus machina dacus.
quis est insula vel lapis. q' pot' produci et breuiari
Braculus addatur: sed iacynthus variatur.
per quod ascenditur. locus brevis in aqua
Ante d **A**d corripies: tibi sint gradus et vada testes.
pestis. consulo. color equi ad modum palme
Excipitur radix et clades suadeo spadix.
do vel prodo. vltra duco. deus belli dis. dis.
Trado traduco gradiuus vadoq' rado.
ciuitas est vel insula
Et gades.
vt vaser. i. calidus i. significans lapidem
Ante f **E**st super f brevis a: sit saphyrus lapis extra.
vt ago ingeniosus. occiso multoru hominum
Ante g **A**g brevis. probat ecce sagax. strages retrahatur
fleo. theca gladij. dom' pastoz. vestis discolor. icatatrix vel gema vel vestis:
Vagio vagina. magalia. stragula saga
hoc laganum circuitio vel inquisitio
Lagana producit petrus. indago sociatur.
vt pagina. vt fagus
Si p vel f p'cit produc. sed deme flagellum.
strepitus arboru. i. qn significat rete vel regionem cor. sed qn vulnus producitur.

Additur huic fragor ⁊ fragilis plaga rete vel ora:

vt qualis talis

idest voco

Antel

A super l tardant dissyllaba. sed calo verbum.

.i. nutrit

adiectiuum est ppositio vel aduerbium

Ac alit atq3 malum. quod mobile deme palamq3

turis lignea

dea pabuloru

nomen montis

Atq3 phalam. sit deinde pales his iuncta phalumq3

Atq3 salum mare.

.i. quae veniunt ab istis vt phalerum

His quae nascuntur pariter quoq3 corripuntur.

.i. habentia crescentiam in genituo.

Haec quibus est crescens genitiuus corripe: sicut

Saludis. i. portator lignoru .i. auis.

Sal salis atq3 palus: calo dematur ⁊ ales.

vt talio valeo

instrumentum mittendi iacula

Que polysyllaba sunt breues. balistaq3 tolles
instrumentum quo luditur. caligo. idest obscuritas. balena. idest piscis. salebra asperi
tas viarum. squalet idest sordet

Alea caligo balena salebraq3 squalet.

vt fama stamen

A super m tardat dissyllaba: quaeq3 sequuntur.

ado.

esuries. vestis preciosa. coniunctio. verbum

Sunt damus atq3 fames chlamys ⁊ tamen ac amo dempta

Locus in ponto iuxta phasidis hostium memorabilis pro crudelitate medee sed ma-
gis memoria dignus exilio clarissimi poete nasonis. ⁊ dicitur latine incisio seu secio.

Atq3 thamos.

vt amita

.i. perdo.

Que polysyllaba sunt breues: amitto sit extra

massa lara

plango

chora cum qua iacitur tellum

Lamina lamentor: quibus amentum sociabis.

vt panis sanus

A super n longam faciunt dissyllaba. deme

vetula

avis quaedam

A ste n

Hinc manus atq3 cano canis. haec anus addis anasq3

prepositio graeca apparitio

Ac ana siue phanes.

.i. habentibus a longam ante n vt vanitas. vt maneo.

Ni sint a longis polysyllaba curta notabis

gulosus vel luxuriosus.

Haneo dematur.

vt apud aper

auicula verberor comedere vt pueri

A p brevis nisi papilio vel vapulo papo

nomen populi. herba

lapis preciosus

summus potifex

A ste p

Apulus ⁊ lapa saphyrus crapula papa

^{manutergium}
Mapaq3 cum rapa.
^{vt aqua aquila} ^{vt nequaq3}
Ante q ^{Ante q fit breuis a} ^{spica} ^{curuus} ^{diuinator} ^{semper: nisi compositiua.}
Anter ^{A r breuis est. quod arista} ^{herba sicco} ^{quedam vena. alia vena.} ^{probat varicosus aruspex.}
^{Excipitur carex ac areo varica varex}
^{regio} ^{argylla. i. obedio} ^{fluuus}
Area naritia vel glarea pareo naris.
Carica cum stare: cum quare nareq3 flare.
Produc rus vel ra vel rum testis tibi charus
^{.i. altare. stabulum porcoru. ppositio greca. modicum.}
Ante t ^{Ara dei. sed ara suis z para dem e parumq3.}
^{vt nasus casus.} ^{aduerbium. excepta.}
Lum subit s produc dissyllaba. sit quasi dempta
^{vilis domus. fundamentum. vt asinus asia.}
Et casa siue basis. polysyllaba curta notabis.
^{sunt oscula.}
Ante t ^{Caseus excipitur z basia longa notentur.}
^{as. are.} ^{aduerbium.}
At breuis nato sit testis quater atq3 quaternus.
^{asto} ^{mansio}
Atq3 statum status z statio latet. sed retrahantur
^{propheta. planeta. lucerna.} ^{ta. tum. i. amplus}
Vates saturnus laternaq3 mobile latus
^{constellatio coniunctio obscurus}
Quattuor z fatum naturaq3 quatinus ater
^{palacia. fidelis. repagulum quod opponitur officio}
Atria catholicus clatros sociare solemus.
^{.i. latum} ^{aduerbium} ^{vocabula}
Platos cum statim varies. sed longa notabis.
^{vt mater} ^{vt pratum}
In quibus m superest aut rlnuta preeunte.
^{id est mathefis media cor. est scientia quadruiualis sed}
^{media producta est indiuiatio.}
Philosophi mathefim dicunt: vate sq3 mathefim
^{.i. platea anceps habet}
Vt placet est platea dic platea siue platea:
^{vt auis} ^{sapiens} ^{deuiamen.}
Ante u ^{A super u breuis est. sed gnauius z auia demies}
^{.i. mare} ^{auis} ^{amalo}
Gauisus nauis mauors pauo quoq3 mauis.
^{dulcis} ^{peruersus} ^{vt clauus z flauus}
Suauis prauus. item si presit l addita mutae.
^{vt lebea tis} ^{vt prebeo}

Ante b fit brevis e: si nō duo consona praesint.
.i. sol ciuitas

De format debet phoebus thebeq3 notentur.
 vestis sacerdotalis. infirmitas. luna. praeteritum in praesentem
indicatui

Nebzida debilitas ⁊ phoebe nebula nebam
.i. iuxta prope cicra tempora. adulter
 E c brevis: secus est testis: nisi secula mōechus
seorsum a cura. fertilis regio

E ante b

Secis securus secundus graecia caecus
 clamans preconium. tecum secum furiosus. secius aduerbium. echo. *.i. so /*
 nus reditiuus

Praeco mecum te se vecors secius echo
 locus vbi aliquid reponitur

Thecaq3 longatur: de quo chirotheca creatur:

Ante d protrahis e si sint dissyllaba: sicut
sedile verbum

E ante d

Sedes ⁊ tedet. cedo pro dic demis edoq3
organum gressus. baculus pastoris. nomen arboris .i. breuia

Pes pedis atq3 pedum cedrus. ac polysyllaba curta
assiduus

Vt sedeo medicus: sed sedulus excipiat
discordia inter ciues plenus seditione

Seditioq3 simul: ⁊ seditiosus habetur
quidem atheniensis

Daedalus ⁊ praedium.

vt cephas stephanus vt refero desero
 Lum subit f brevis e: sed compositiua notabis.
guberno occulto

E ante f

Ante g fit brevis e lego teste regoq3 tego
a rex a lex

E ante g

Excipies reges reginaq3 tegula leges
miser. nomē prouinciae. quo domus tegitur. viuo.

Aeger ⁊ aegyptus legas ⁊ tegula dego
scutum palladis. capricornus

Aegis ⁊ aegloceros.
vt celum velum

E super l longam faciunt dissyllaba: sicut
brachia .i. cithara. aduerbium a volo .i. frigus

E ante l

Chelē: deme chelim velut inde velimq3 geluq3
cantus. pctm velox animal est

Atq3 melos scelus celer melus: ⁊ breuiabis
vt elemosyna elementum fouea bestia

Que polysyllaba sunt: speluncaq3 belua demes
vinctus species metalli. spelunca

Delibutus ⁊ electrum speleaq3 graccum

i

- locus piosum templa
Elysius cum delitijs delubraq3 iungis.
vt memini
- E** *ātem* **E** super m breuis est: sed foemina semina demis
verbum
Demoq3 produces: sed longis addere debes
vt eminus
- E** super m solam: sed correptis emo iungam
.i. orno dea fatidica
- A**c emioq3 themis vt semis. sis. themo onis
Et cum cumento dissyllaba nomina produc.
oris filua cora virilis
- Sed memor atq3 nemus pariterq3 femur breuiabis.
vt fenum coniunctio
- E** *āte n* **E** super n longa: sit enim breuis atq3 fenestra.
introitus cellarij. omnino. pertrāseo. prepositio. dñj patriae. vel dñj domestici
Atq3 penu penitus penetro penes atq3 penates.
infirmitas
- Et frenesis varies.
vt bene. vt geme. vt senex. vt teneo. vt veneo
- S**i b vel g vel s t vel u preiungitur illi
supinum a veneo .i. neruus plenus sanguine
- Sit breuis. at venum produci venaq3 debet
corrigē q̄ pendent a mitra epi. feras capio. descensus ad infernum. senus. i. sex
- T**enia tena simul ⁊ veno tenara senus
vt tepeo de reperio ria
- E** *āte p* **A**n te p fit breuis e veluti reperire. p duplex
.i. pellicula quae solet incidi a iudaeis. p̄pes. i. velox
- R**epperit excipies simul ⁊ praeputia praepes
herba cuius virtus est in capite .i. vocalem e
- L**ephaq3 protrahit e. sed ⁊ banc producere debes
vt sepe sepiā sepio sepes infinitiuum a sepelio
- S**i sibi praeposita breuiato tamen sepelire.
numerus quo inuenitur nouiluniū. repo. i. latenter intro
- L**onga fit epacta repoq3 simul sociatur.
mare
- E** *āte q* **A**n te q fit breuis e sicut neq3 demitur aequor.
a. um similis aduerbium prauus
- A**equus ⁊ aequalis nequaquā nequaq3 nequam.
ordo domina fulmen apparens in mari
- E** *āte r* **E** super r breuius: vt series hera siue ceraunon.
res heri dñs diuisio fortis vel nobilis
- S**ic ⁊ berilis herus heresis. tamen excipis heros.
mortalis. miseria. viridis color. filius heri
- D**aereo feralis aeruminaq3 cerulus haeres.
flet vermis in herba. vnguentum. ludi. quidam populi.

Maeret ⁊ erica cerōma seria seres.

metallum. verbum. patrum. confectio. apum. sero aduerbium.

Aes eris quaero gens teres ceraqꝫ sero

filia icari. vel signum celeste. i. aue.

Erigone chaere

sunt vestes inueterate multitudo clericorum

Serapellinas debes clerus sociare.

vt verus rorum in quo affatur. timeo.

Longa fit e super r. sed deme veru vereorqꝫ.

sacrificia iseris scā p mortuis. feretꝫ. i. lectꝫ mortuorꝫ. ⁊ etꝫ. i. virga viril: meꝫ. i. vinum

Corripis inferias feretrūqꝫ veretrūqꝫ merūqꝫ

spera. sphaera

Pꝫ quoqꝫ praeposita pones dissyllaba longa

mantica genus calciamenti quo vsi sunt apostoli

Est testis pera testem producito peto.

vt cesar lesus vt resisto positio

Longa fit e super s nisi compositiua thesīqꝫ Atqꝫ lesus

vt etas .i. vsus vel confusus

Ante t longa fit e ceu fretus. deme metallum

mare

Ac etiam metuōqꝫ fretum meto metraqꝫ retro

nomen populi. vt peto vt veto

Adiungesqꝫ gethes ⁊ si p preuenit aut u.

Prae format praeter. praetor producere debes.

mare vel vxor oceani mater achili

Tethys vos tethymqꝫ dabit thetis ⁊ thetidisqꝫ.

vt euum crudelis sequens verum.

E super u produc. vt seuus deme seuerus.

.i. castor

Et leuo siue breuis beuer ⁊ leue non onerosum.

quaedam spina popls hispaniae.

Ante b corripis i: tribulus pbat hoc ⁊ hiberus

istꝫ terēdi fruges. hyemal. ornam. circa pectꝫ seminarū

Tribula dematur hybernus fibula scribo

crus genus vehiculi ingenuus ab eo is.

Tibia liburnum vel mobile liber ⁊ ibo

degustatio. sacrificio. signum factum cum fragello. a | queo

Et libum libo vibex quoqꝫ sibila quibo

idest ciconia.

Ac ibis.

.i. iniuriam dico.

Ante c fit breuis i: sit conuicioꝫ tibi testis

idest loquax. opprobria sagitta.

Atqꝫ dicar: demo conuicia spicula dico

parua platea reliquiae panis. signa victore. i. uolutio capillorum.

Vicus cum mica vel miciteria tricha:

vicefinus tricefinus auis est

i ii

Vicenus quōqz tricen⁹ ficedula ficus.
 fila arista anis queadam. anis rostro perforas arborem.
 Licia cum spica vel sicut picaqz picus
 gladius aridus percutio.
 L duplicat sicca siccus: sed ico variabis.
 verbosus vel loquax quasi dicens fatum.
 Quaeqz dicar ponit: vt fatidicus breuiabis
 vt fidus quando est generis masculini. verbum.
Iāte d Ante d longa fit i: velut idem pro mare fido
 fidelis quando est generis neutri. religio.
 Et fidus: sed demis idem neutrale fidesqz
 chora genus pomi vel quaedam ciuitas.
 Dis ideo fidis atqz cidonia iunge quidēqz.
 aptus vel dignus honore. vt bidens. vt video. vt tridens.
 Addis idoneus his: et si b vel u preit aut t.
 id est sonum facio cum dentibus
 Strideo producas et strido rideo iungas.
 statue vel imagines qui colit idola
 Idola dic longa: tamē inuenies idolatra.
 Ut grifo vt bifomis triformis crater
Iāte f **I** super f longa: nisi cōpositiua ciphusqz.
 vt vigeo viges crucio. id est. firmo.
Iāte g Ante g corripis i: vult fligo figoqz demi:
 currus duarum rotarum sunt nates
 Viginti bigae trigintaqz frigora pygae.
 transeo anis est alio
 Migro pigardus frigoqz simul sociamus
 stigo as. i. stimulo. sed stigo stigonis est nomen vibis
 St si praecunt vt stigo: longa manebunt
 palus infernalis aues sunt instrumentum purgaudi equum
 Sed stiga cuz strigibus breuias: strigilis variamus:
 vt bilis est lapis vel serpens
Iāte l **L**onga fit i super l vt milia: deme cylindrum
 Uersus anis est herba letus os continens oculum. populus
 Qd te. Et philomena filix hilaris ciliumqz cilixqz
 rit ēpi... pondus duarum librarum
 lus. pi. Et granum milij bilibris pilus et pila ludus.
 lus ē in vt fileo vt tilia arbor levis habens lata folia
 fronte Si preit s aut t tūc debes i breuiare.
 capilus vt limus flores multum frequentati ab apibus.
 Est pila **I** super m tardant dissyllaba: sed thyma deme.
 pes pon aduerbiū. sterc⁹ qd letamen dī. dē nuptiaz. vel id i quo ifans i vtero circūvoluitur.
 tis pila Et nimis atqz finus: simul bis et bymen sociamus
 ludus pi vt timeo animal quoddam
 la taber. **I**ān m Quae polysyllaba sunt nisi simia curta manebunt.
 na. vt finis vnum vermis

Longa fit i super n: tinea linio lino deme.
de ripa.

Tinea produxit petrus.
vt cinus. vt sino. vt mino.

Que c vel s aut m iungunt i sunt breuianda.
gremium vas in quo mulgetur lac. mino. idest pello

Vt finus atq3 minor: sed finum minoq3 demis.
vt piper serpens. locus proximus fluminibus.

Ante p fit brevis i: vult vipera ripaq3 demi
pau p̄ais. f. pugilū. son° q fit migēdo. cipp° ē i quo suant captiui stipes. i. trūc° ligni sti.
Siphariū siphō cippus cum stipite stipo. po. i. circundo.

I q brevis: probat hoc liqueo liquor inde liquoris.
fluere naturaliter calore fluere sicut nix.

Atq3 liquor quaris: fit liquor liqueris extra.
sulcus aratri

I super r longant dissyllaba: lyra probabit
rogus a vireo arbor instrumentum musicorum

Vult pira siue viri purus et resonans lyra demi.
vt mirica arbor gutta cadens a stillicidio

Que polysyllaba sunt breues: sed styria deme
rotunditas mariū. p̄edo in mari. sepultura nobilium.

Pyraula pirata fit pyramis his sociata
vt nifus visus conjunctio. pauper eloquens.

Longa fit i super s: nisi deme miserq3 disertus.
aqua cocta in ordeo vt bisulcus

His pisanam iungis et compositiua notabis.
idest via conjunctio.

I brevis ante t fit. iter hoc testatur itemq3
circuitus. i. honoris cupido. circumdatus. verbum

Ambitus ambitio. demes ambitus et itur
labor. idest diues sella asini discordia.

Nitor dis ditus clitellaq3 lis quoq3 litis
de italia. serpens a glis proberba cortina i tēplo. vel gen° ludi. vel rotula dauid.

Italus et pbiton glitis pitifinaq3 iungas.
autis idest sol. ad risum prouoco. a sum

Psitacus et titan titiloq3 sis. quoq3 sitis
terra aquae vicina

Duplicat littus. et littera iungitur illi.
vt mitis vt ritus vt vito

M praeuente vel r aut u producere debes
fetus vace. populus me ditullium oui

Sed breues vitulum britones oui q3 vitellum.
vt viuo priuo haec nix

U longam facit i. niuis hac vult regula demi:
quia quandoq3 pdu. quandoq3 compititur vt biuium triuium

I ate n

Uersus
Implet
māma fi
nū lactis
q3 coagu
la sinuz.
I ante p

I ante q

I ante r

I ante o

I ante t

I ante u

Bisqz notes z tris. z que componis ab illis.
 vt tobias sobrius. obstaculum. verbum
 O ate b **A**nte b longa fit o. velut ober obijcioqz.
 ab obsum progenies conosus
 Excipiatzr obes verbum soboles z obesus.
 vt globus probus
 Corripies etiam si duplex consona praesit.
 medietas denarij
 Ac obolus. urbanitas plenus iocis.
 O ate c **C**orripimus veluti iocus atqz iocosus.
 ludum exerceo nobiles
 Et iocor z proceres oculus voco. sed retrahatur
 hilaris haec vox longus velocior
 Jocundus vocis procerus z ocior addis.
 monstrum maris fluminis infernalis
 Focaqz vocalis coccytus. c duplicabit
 abscondo quies potus
 Oculo: longa dare decet ocia pocula iunge.
 idest scindo strangulo
 Oeco c duplicat: suffoco decet variare.
 vt rodo rodia. nodus. codex aduerbium
 O ate d **D** producant dissyllaba: sed modo deme.
 vt bodie odio
 Ac odor atqz modus: polysyllaba curta manebunt.
 a prosum vestis sacerdotalis
 Proderit est longa. sed poderis est varianda.
 predico. fugitivus parua ofa
 O ante f **S**uper f brevis: ecce profor profugus vel ofella:
 procul fugio procul fero a prosum. frustum panis humectatum.
 Profugio dempta vel profero profuit ofa.
 vt cogo gio. genus vestis. verbum. congeries ignorum
 O ate g **G** produces: toga deme rogoqz rogusqz
 sermo
 Atqz logos.
 O ate l **L** curta facit o: sicut colit. excipe nolo:
 conor vel ordino. pondus vasa rotunda. progenies
 Molior z moles sol solis dolia proles
 verbum. fungus est. aliquando genus cibi
 Soloz boletus olim coliphia solus:
 piscis vel putredo nasci. longus in sermone
 Polypus z stola prolixus coloqz colas:
 festinus ingeniosus
 Sollennis sollers quibus duplex reperitur.
 vt nomen ornare culialis
 O atcm **S**uper in longam facies: vt comere comis
 pinguedo vel intestinum congregatio intestinorum

O mentum sed homo demas stomachum et homasum.

Et comedo dominus domus et coma siue comare
congregatio filorum splendere mansuefacio. idest dimitto.

Est glomus et glomero comes atq3 domo vel omitto.
diuisio cibum vel aliud per os emito ut euomo

Et tomos atq3 vomo: sic que componis ab illo
mensura continens quinque sextarios

Atq3 gomo2.

ut moneo

corrigia

Est super n breuis omni nisi nonus zonaq3 pono.

numerus in kalendario. idest vnus. haec dictio moneo i pria e indifferens.

O ate s

Et nonas pone monos longam credo breuemq3:

ut conor dono pono

Sic d vel p precedit: longa locatur.

somnus. quies. somnolentus: verbum

O p breuis: veluti sopor atq3 soporus oportet.

progenies pastor emissio spermatis

O ate p

Atq3 propago: sed opilio popisimaq3 demis.

dormio

Vitis propago vel sopio populus arbor.

lapis cauernosus et asper

Et tophus.

utilis

expecto

O pportunus et opperior tibi p duplicabunt:

ut copia

arduum saxum. corbis. labor.

Lum e praet longas: scopulus cophinus copos extra.

ut loquor coquo

ut quoq3

O q corripitur: sed compositiua notentur.

ut theus forum

idest ventus.

O ate q

O super r breuis: excipitur flans corus et oris

ras.

lorica

idest noueram

O ate r

O ro cum coram vel thorax horaq3 noram.

consuetudo arbor

Corallus quorum mos moris morus et horum

nomen gentile

idest mus aquaticus

Doricus et sozer.

ut locorum ut ros rosia

Et cum praue nit l aut r: producere debes.

ut glosa

floris genus

oratio vel domus pauperum.

O super s loga: rosa demitur atq3 profuecha

datio medicinae depono

quia anceps habet

Et dosis et posuit: sed prosa potest variari.

O super t breuis est: totidem quotus et noto testis

bibo

a cos lapis.

O ate t

Et nota: sed demis dos dotis potoq3 cotis.

i iiii

68

Corallus
herba i
mari q
ad tactu
solis idu
rescit in
lapidez.
O ate s

^{Aduerbum temporis.} ^{cognitum: promissio}
Quotidie totus notum votumq; notemus.

^{vt clotho vna de tribus parcis}
Produces etiam si presit consana bina:

^{idest casus} ^{vt monoptotos}
Sed breuiare ptotos z ab illo sumpta solemus.

^{crudelis} ^{primus}
Atq; proteruus item ptotos

^{vt ouis} ^{regio}
U ^{ate u} **O** super u breuias: ouum prouincia demes.
^{circumspectus} ^{redditus} ^{abundo.}

Prouidus esto comes prouentus prouenioq;
^{rubus}

U ^{ate b} **A** ^{te b} fit breuis u testis ruber rubeusq;
^{tumor. viciu ferri. cortex arboris. māmā}
Excipias tuber rubigo suber z vber
^{inuentis pubem hñs. vt bubo auis. vt nubo.}
Et puber pubes: z si b puenit aut n.
^{innupta} ^{astans nubenti pastor boum}
Innuba corripies z pnuba siue bubulcus
^{maritare vel tegere} ^{matrimonia}
Nubo tamen longum: connubia ceu metra poscunt.

U ^{ate c} **A**nte c longa fit u. ceu luco luceo lucus.
^{Deme lucerna lucroz z dux ducis atq; ducenti.}
^{vt nucis. vt cuculus auis. vt crucis}

Et si preponas n aut e vel r breuiabis.
^{verbum} ^{funes quibus velum sursum trahitur:}

U ^{ate d} **A**nte d longa fit u ceu trudo: deme rudentes.
^{verbū. palus acut. rudis. i. vga emeritiōis vel icuri. ruder stercus brutorum:}

Et pudet atq; fudes rudis atq; ruder studeoq;
^{fabrico} ^{clamo ad modum asini}

Et cudo: sed rudo ponis ceu metra requirunt.
^{vt bufo rufus} ^{sed semper producitur}

U ^{ate f} **R**aro ponis super sinec eam breuiabis.
^{vt mugio gis. ruga. vilis domus z ponitur pro tuguri}

U ^{ate g} **G** produco: tuguriq; tamen memor esto.
^{vt fugio} ^{vt iugum vt pugil.}

S praeunte vel i vel p debes breuiare.

^{fructus. Iuger est spaciū terrae qd duo boues arāt p diem. iugis. i. assupus.}

Sruget producis z iugera mobile iugis.
^{idest vtile.}

Et frugi.

U ^{ate l} **S**uper l breuias: vlugo demere debes
^{vt vlulo vlulas. pulx} ^{pinguedo terrae.} ^{qz est anceps}

^{vt gulio i. lecatōr. fuligo. i. color. mulio. i. custos. mulorum}

S praecunte vel f aut m producere debes:

nomen auis

anterior pars colli

Excipitur fulica mulier gula iungitur istis.

vt pluma.

humanus. idest mansuetus

Clas m

Longa fit u super m sic humanum dabo testem

idest terra oscitur ab armis. i. abiectus. a sum

Hinc humus ac humerus humilis sumus excipiamus

vt numerus. vt cumulus. vt tumulus

Si pit n vel c vel t debes breuiare:

dei maiestas

gibus in pectore

Nomen produco strumâq3 simul sociabo. **A**c humor

vt funis instrumentum scindendi ligna

Clas n

Vsuper n longa. cuneu tunicâq3 retracta.

vt nuper. lupus

Clas p

Vp corripitur. sed iupiter excipitur

dolum.

Lupaq3 cum stupa.

vt nuper vt rupes. vt pupis. pupilus. pupilla:

N praecunte vel r vel p producere debes.

quia anceps est

Sed pupulam varies. pupillam protrahere tantum.

vt muri. thuris genitui casus

Vsuper r produc sed nurus excipitur.

idest infant

saxolei

sedes iudicum

Clas r

Et furit adiunges muriâ simulatq3 curiles

vt musa pufio

idest murmuro. paruulum

Clas s

Longa fit u super s. sed deme susurro pusillum.

vt tutus tuta. tutum vtor

idest opinor vel scindo.

Clas t

Vt producant dissyllaba. sed puto deme

marcidus. sicut. pellis densitas virgularu. vter. i. quis. sordes terrae:

Putris vti cutis atq3 frutex vter vtra lutuq3.

vt butirum. puteus

vt puteal

Que polysyllaba sunt cum prole sua breuiabis.

alternatus

verbum

idest deuoro. putreo. i. feteo.

Mutuus excipitur z mutuo glutio putret

quod facile decurrit.

fundo.

Futulis addatur cum futio longus habetur

proficiuus

venter idest nō sequit suu primitiuum. s. vtetur

Vtilis ex vtor vterus bene non sapit vtreu

vt vna

vt pluuia fluuius

Clas u

Vsuper u solam produc. dant caetera curtam.

vt arabes

haec syllaba syllabae

Breuis in medijs datur ante b. syllaba testis.

Si bilis a sequitur vt amabilis excipitur

idest leticiae deditus.

Et letabundus. formâq3 parem sociamus.

- vt venabulum instrumentum venandi.
 Quod facies in ylum iunges venabula testis.
 vt pfitacus anis.ithacus nomen vlyxis.obscura.locus inundus;
A ate c Ante c fit brevis a:dematur opaca cloaca.
 vt cenaculum plurium syllabarū.vt voracis z loquacio
 Quod dat ylum iunges:obliquos addere debes.
 .i.noia duarū syllabarū nō sunt sub regulis d medijs syllabis.vt pacis facis
 Sed nunquā medijs suberunt dissyllaba normis.
 vtlampadis terra vel nomen mulieris.animal est
A ate d Ante d corripis a velut elada:deme cicada.
 vel.pb. ictus datus in collo
A antef A super f brevis est colaphus testis tibi fiet.
 vt imago propago. vt asparagus onager.i.asinus siluestris;
A ate g Ante g longa fit a:sed nomina deme secunde.
 mare nomen viri
 Sic pelagus ponis:bis abdenago sociabis.
 de italia
A ante l A super l breuias velut italus:excipis haec quae
 declinatio ab austro vento.z venalis moralis
 Tertia declinat.hoc australis manifestat.
 vt animalis ornamentum lecti.
 Produc in neutris obliquos:ecce toralis.
 nomen ville vel nomen viri nomen viri
 Ascalon esto brevis:superadditur absalon isti.
 de italus de tantalus
 Italides z tantalides sua curtat origo
 vt calamus idest cubiculum
A ate m M subeunte brevis erit a:thalamusqz probabit.
 vt amamen odor thymū
 Que faciunt amen produces:z thimiamia.
 vt galbanum.idest furnus
A ate n A super n brevis vt clibanus:tamen excipis illa
 vacuus
 Que declinabit tibi tertiā sicut inanis.
 poma siluestria.
 Vocali iuncta producit vt machiana.
 vt montanus romanus garganus.
 Deriuata simul nomen gentile lociqz.
 quidam mons vermis est quoddam genus glandis.
 Sed libanum breuius sit aranea iuncta balano
 vt titans vt vesanus insanus
 Produc obliquos:sed compositiua notato.
 deus ignis vel quidam mons.quidam mons.
 Istis vulcanum cum gargano superaddes.
 vt gausape alapa apus pprū nomē vel virile mēbz.sinapis ē herba
A ate A supra p brevis est:sed deme priape sinapis.

A super r breuius: vt barbarus hinc sodoara
species aromatica.
vt auarus scholaris

Excipe quaeq3 vides deriuari manifeste.

Quidam denarium breuiant: nō primitiales.
id est primitiuos

Obliquos produciubaris vel caesaris educ.
vt calcaris torcularis splendor id est excipe

Compositiua notes. z nectaris asparis atq3
vt comparis z disparis dulcis liquor. paries ex assensibus.

Bostaris z capparitis.
nomen viri vel stabulum boum. quaedam herba.

Bostaris z capparitis.

A super s breuius est vt garbafus: excipias quae
velum nauis.
pastor asinorum.

Deriuata palam cognosces sicut agaso.
quidam mons ventriculus qui continet alia viscera.

Longis parnasum iunges: sociabis omasum.
vas ad bibendum.

An te corripis a sicut cyathus: tamen inde
id est dictiones vt barbatus amatus armatus.

Excipias voces quas deriuabis aperte.
nomen viri vel genus lapidis

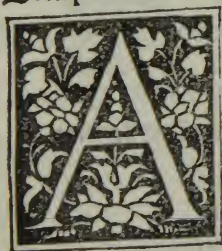
Que fiunt in tes sociabis sicut achates.

Tungit nomen in as obliquos: sic probat abbas.
vt pietatis anatis. abbatis.
id est obliquos ut thema thematis.

Corripies alios.

Longa fit a super u tibi fit pro teste cadauer.
corpus mortuum
vt ab auus. abauus.

Compositiua notes.

Nte b longa fit e: fiat tibi testis ephēbe.
vt mohebam. i. iuuenis sine barba
infernus arbor nigri coloris

Demitur hinc erebus esebon simul z terebinthus
berba est medicinalis.

Additur elleborus

An te c longa fit e: senecam tamen excipis inde.
vt ueruecia nomen uiri.

An te d producis esēd tamen esēda demis.
ut putredo hoc esēdum. i. currus quo claudi portantur

Melchisedech socias z nomina que facis in da
nomen uiri. ut andromeda.

Pes dat edis cum compositiuis.
ut bipes bipedis. tripes tripedis.

A ſte r

A ſte s

A ſte t

A ſte u

E ſte b

E ſte c

E ſte d

^{vel pb}
E ^{ate} **f** ^{animal est.} **E** super ^f datur breuis: hinc elephas breuiatur.
^{vt elegia} ^{locus tricameratus. nomen viri.}
E ^{ate} **g** **E** g corripitur: sed abest tristega cetegus
^{parua nauis}
E ^{ante} **l** **E** super ^l dabimus longam: patet ecce phaselus.
^{nomen viri}
A bimelech remoue: debet breuis angelus esse
^{vt racemus} ^{furiolus} ^{locus desertus}
E ^{ate} **m** **E** super ^m longam vehemens heremusq; retracta.
^{germani} ^{locus in quo xps orauit.}
A dditur his hyemis alemani: gessemani q;
^{vt camena} ^{nomen mulieris} ^{nomen uiri}
E ^{ate} **n** **L** onga fit e super ⁿ: belenam tamen hinc belenuq;
^{proprium nomen, arbor: quaedam.}
E t iuuenes asenec hebenus debes remouere.
^{vt intrepidus. iosephus: edepol.}
E ^{ate} **p** **A** nte p rara fit e: moneo tamen hanc breuiare
E xcipe praesepe.
^{vt tenera camera}
E ^{ante} **r** **R** subeunte breuis datur e: tamen excipias rus
^{nomen viri.} ^{.i. trutina}
I n proprijs sicut gualterus: adde statera
^{vt sincerus: a rum}
E t deriuatum quod rus determinat aut rum.
^{crudelis vel strenuus} ^{capellus peregrinorum. & dicitur de galea}
E x hoc austerus producit atq; galerus.
^{canis infernalis} ^{furia infernalis. monstrum:}
Cerberus esto breuis: sunt longa megaera chimaira.
I nfera cum superis iterum breuies yteruq;
^{scyphus} ^{a patior} ^{.i. uenter.}
E t patera pateris.
^{animal est} ^{populus hispaniae.}
Pantheraq; inorans crateram iungis hiberum.
^{vt verberis & carceris} ^{quia anceps est.}
Corripis obliquos alios: varies mulieris.
^{quod aliqua corripunt. ut gliceriu ministeriu. aliq. pdu. ut niciteriu mysterium}
Lumq; rium sequitur vsu vario reperitur.
^{ut lachesis heresis} ^{scientia diuinandi}
E ^{ate} **s** **E** super ^s breuis: excipitur diuina mathefis.
^{deturbatio mentis} ^{scientia poetarum.}
A d placitum phrenesis pones longamq; poesis.
^{ut facetus}
E ^{ante} **t** **T** subeunte datur e longa. sed excipis haec quae.
^{ut segetes} ^{lapis quo naute uentos cognoscunt.}
Tertia declinat. iungitur eis amethistus.

vt perpetis ⁊ inter pretis

O bliquos breuies. agnetis demere debes.

.q. d. q. isti obliqui producantur. de locuples. de quies. de lebes.

Longis vt ere locuplete quiete lebetes.

de magnes ⁊ est lapis attrahens ferrum.

Et magnete simul: temetum variare solemus:

vt longeuus longeva longeuum. equeuus: equeua equeuum.

E super u raro: fiet tamen hec tibi longa.

vt calibis.

vt prelibo ebibo:

N te b corripis i: sed cōpositiua notabis.

vt audibilis sensibilis

a possum.

Quae dat quarta solent variari possibilisq;

vt angelicus rusticus

delectabilis

I c sequente breuis. dematur aprius amicus.

Additur his ymbilicus formica. pudicus. .i. honestus.

genesta arbor. fluuius

Et cum lorica. lectica. mirica. caicus.

Istis mendicus cum vesica sociamus.

herba

vt postica

antica

Ac vrtica simul: ⁊ quae post format ⁊ ante.

nominibus

In propiis icus producit vt fredericus.

Longa fit icis ab ix: exemplum dat tibi faelix.

de calix.

Sed mas solus icis sicut calicis breuiabit.

herba. arbor. i. velox ⁊ dabit icis. i. gto ⁊ tunc deriuat a pnicor caris.

Iunges cum filice salicem: pernix dabit icis.

pernix. idest malitiosus

A pernicio: icis a perneco sic breuiabis.

herba vel gummi.

Masticem produc ⁊ phoenicem: breuiando

vt vertex

pannus vilosus

vermis

Quod dedit ex: nisi lodicis bomberq; dat icis.

vt auidus

nomen insule. vel ciuitatis.

I d corripitur sicut cupidus: sed aby dus:

vt attrides: ⁊ thesides

Excipies: ⁊ que trissyllaba ponis in ides.

filia coronei ⁊ fuit amasia phebi

Disq; coronides iungi veteres voluere.

idest nomina terminata in ido

Produces ido sicut formido cupido.

idest cum hoc nomine desiderium quod producit e ante r.

Cum desiderijs addes confidero iungis

Pone duas primas dauidis sicut metra poscunt.

idest perfidus a fides est altera breuis. ⁊ dicitur. q. perdens fidem. sed infidus a

fido est altera longa.

E ste u

I ste b

I ante c

I ste d

Perfidus infidusq3 fides fidoq3 probabunt.
 Ante f ^{vt munificus} I super f ponis raro: sed eam breuiabis.
 Ante g ^{vt mitigo prodigus} I dabo p3e g breuiem: sed que facis in ga vel in go
^{idest rector: currus. obscuritas}
 Demis. vt auriga. caligo. sed breuianda
^{vt diligo erigo z non omnia: quia composita sequuntur simplicita vt affigo z affligo}
 Quedam composita: tibi sint caligae sociandae,
^{vt agilis labilis.}
 Ante l ^{vt cubile z sedile} I super l breuias. solum tamen excipe neutrum.
^{supple deriuata}
 Cum facies ile. que sunt a nomine iunges.
^{idest iulius quasi quintus a martio}
 Sicut quintilis. breuis est humilis parilisq3.
^{.i. largus} ^{aptus vel apta nubere}
 Dapsilis z pestilis z nubilis additur istis.
^{.i. vilis vel leuis} ^{mensis. domus. refugij}
 Exilis longum subtilis aprilis asylum.
^{vt animus} ^{pinguis vel diues}
 Ante m ^{supple excipiat .i. excelsus vt magnanimus. quia sequunt simplicita} I breuis est super m. tamen excipiat opimus.
 Cum quo sublimis. sed cōpositiua notabis.
^{fermentum} ^{.i. sine fermento}
 Zima puto longum: tamen azimus est breuiandum.
^{coniugatione verbi vt a munione. hoc munimen inis.}
 Et deriuatum de quarta sit tibi longum.
^{vt dominus} ^{accelero. ignis vel fornax}
 Ante n ^{noia viroz vt martinus} I super n breuis est: tamen hinc festino caminus
^{furia infernalis.}
 Excipitur. propriaq3 simul iunges z erinny3.
^{herba} ^{scutella} ^{vas salis}
 Iunge cuminum siue catinum siue salinum.
^{miles romanus. z deriuatur a quiris quiritis.}
 Et deriuatum. tibi sit p teste quirinus.
^{de cedro} ^{amarum genus leguminis}
 Cedrinus iungas predictis atq3 lupinum.
^{.i. fames} ^{.i. ministro}
 Pina superq3 dabunt tibi longa propino supina.
^{a cras deriuatur p nomen interrogatiuum. nudine sunt mercantium pulci conuentus}
 Crastinus esto breuis. simul heccine nundine iungis.
^{.i. statim} ^{granū racemi. per diem moror}
 Protinus his acinumq3 perendino iungitur. z que
^{oleaginus bislinus clandestinus serotinus saginus}
 Ex oleo bysso clam formas seroq3 fago.
^{biacynthinus} ^{bombicinus} ^{ame tbinus.}

Et que hiacyntus bomberqz dat z amethistus.

^{vt farina culina}

I a n a

Ante na longa sit i. vult pagina femina demi.
^{artificiosa compositio. statera filia cereris. parua lama?}

Thachina cum trutina proserpina lamina iungis.
^{tuba nomen ciuitatis. pondus. instrumentum ferreum tridens}

Buccina cum mutina seu sarcina fuscina iungis.

Sic elymosina.

^{.i. lex nominatiuis terminatis i in. vt delfinis. vt flumen nis.}

O bliquos ex in produci. alios breuiabis.

^{vt archetipus. i. princeps figurarū .i. poplū hñs pedes cōtra nos}

I super p breuis est: hinc antipos est tibi testis.

^{.i. inclinatus verbum}

I ste p

O bstipum retrahas: constipo consociabis.

^{vt antiquus obliquus.}

I ste q

Q subeunte damus i longam: sicut iniquus
^{folliculus cuiuslibet leguminis vt aliquod. aliquo}

Lum siliquis reliquos z compositiua notabis
^{vt satyra. idest reprobensio.}

I super r breuis est: tamen excipis inde butyrum:

^{fatuus carta bombicinata}

I ste r

Sic delirus erit: saphyrum iunge papyro.

^{.i. qñ saphirus significat lapidem pducitur. s3 qñ significat vitrum comipitur,}

Appellans lapidem: sed p vitro breuiabis.

^{vt elysium camisia.}

Est super s breuis i: paradysum non breuiabis:

I ste s

Anchises iunge: gauisus ei superadde.

^{vt paralisis.}

Precedente para breuiabitur liso longa

^{vt amita leuitatis}

I pre t breuis est: leuitas erit hic tibi testis.

^{idest deriuata}

I ante t

Que sunt in ta proprio de nomine sumpta.

^{nomina}

Siue loci propriaqz simul producere debes.

^{exemplum de terminatis in ta ab heremus}

Vt margarita leuita sic heremita:

^{infirmetas in lingua gallinae. quaedam vestis}

Vt placet est pituita petrus dicit polimita.

^{vt lunamitis vt thesiter}

Que sunt in tis aut in tes longa notabis.

^{vt maritus auitus}

I tus si detur a nomine longus habetur.

^{idest diues}

Et sic ex censu censitus dicere debes.

^{vt seruitus vt penitus funditus}

Seruius curtat itus: aduerbia sic breuiabis.

coniugationis

vt audio auditus

A quarte verbo venientia longa notato:

coniugatio

vt strepo pui pitum.

Tertia preteries in vi dat itum breuiando.

.i. qz in vi. vt peto petis petini tum.

Preteriens aliter itum producere debet.

Eutrat itum pario vel disco parcoqz posco.

vt fugio itum

bibo itum

domo itum

vt exhibeo itum

Que gio dat vel bo que prima dat atqz secunda.

vt dormitum

Lūqz supina dabunt i longam t subeunte

producunt penultimam vt dormito tas. petito tas.

Que formantur ab his ito longa reputabis.

.i. cognitus ta tum.

ta tum

Agnitus esto breuis: societur cognitus illi.

.i. participium in itus terminatum. vt obliuiscor oblitus

Itus producit quod deponēs generauit.

hoc verbum

vt tuitus z intuitus

Sed tuor abbreviat ea que de se tibi format.

vas olei

.i. aialpticipās de vtroqz sexu. vel nomē yri.

Et producuntur lechitus ac hermaphroditus

venena

fluius infernalis

Sic aconita locas: cocytus ei societur.

vt quiris quiritis

Nominis obliquos quod in is fiet dabo longos.

idest quorum genitiui terminantur in is. militis sospitis.

Corripies alios: testis cum milite sospes.

vt salua

nomen ciuitatis.

I āte u **I** super u longa: iniue tamen est breuianda.

quaedam herba vel quidam populus.

O āte b

St orobus testis qo supra b breuiabis.

de ambo

de duo

Demitur ambobus october siue duobus

vt apoca

vt velocis z atrocis

O āte c

Ante c fit breuis o: tamen obliqui retrahantur.

vt epedos

quidam liber in biblia

O āte d

Ante d corripis o velut exodus. hinc procul esto

Herodes. z ei custodes sunt sociandi.

vel pb. vt sarcophagus

quaedā figura vel quidam modus loquēdi:

O āte f

O super f breuis est. tibi fiet apostrophā testis.

sermo caprinus

O āte g

Est o super g breuis velut aegloga. sed remouebis

.i. congregatio iudeorum.

O āte l

O super l fiat brevis: hoc soboles tibi mōstret.

.i. dicitur. sunt illi qui ferunt merces per vicos ad vendendum.
Excipias illud quod fertur pharmacopola.
O super m breue fit: sic salomon esse probabit.
.i. quae sunt generis neutri: est qdam arbor.
Quae seruant neutrum genus excipe: sicut amomum.
ut sermonis quidam pannus in quo uolunt mortui penes iudaeos.
Longa fit o super n. sed syndonis excipiat.
.i. qdam regio. quasi duos hns ordies. turonis est qdam ciuitas.
Sardonis atq3 diaconus z turonis societur.
lapis. uel populus. ciuitas. populus.
Calcedonis redonis z vasconis associabis.
populus populus .i. terminatorum in o. ut macedo donis.
Lingonis z britonis: atq3 obliquos propriorum:
ad differentiā. aliorum que non designant loca.
Quae loca designant praedictis addere debes
ut babylon babylonis calidon nomen loci
Cum proprium fit in on: tamen excipias calidonis.
dulcis cantus idest pecunia male acquisita.
Simonis armonicus māmona breuiare solemus
.i. regula clericalis ciuitatis pōt breuiari z produci
Canonis esto breue cum demone: sidonis ut vis
dictio graeca. z est via cartulosa. uel est color in urina.
P subeunte breuem facis o: caropus dabo testem
quidam fluminis tertia pars terrae lapis preciosus.
A sopum retrahas europam siue pyropum
nili insula: z urbs in eadem. insula.
Ut placet est canopus
nomen mulieris. uel ciuitatis.
O super r breuias sophoram testem tibi sumas
ut a canor: canorus. a sopor: soporus a sonus.
Deriuata palam produc. patet ecce sonorus.
ut honor bonoris
Nominis obliquos quod in oz fit iunge: sed arbor
memoris castoris. rhetoris marmoris equoris
Et memor z castor rhetor. seu marmor z aequor
.i. obliquos quidam mone.
Corripere suos: sed longis adde pelorum.
ut hector: hectoris
Et quaedam propria sunt obliquis breuianda
.i. mas. generis. ut lepos oris. flos floris. ebur eboris. z pectus pectoris.
Mas facit os oris: que dant yr z ys breuiabis.
ut mendosus quidā piscis marinus est
O super s longa: sic testificatur alofa
ut aegrotus z est nomen castrī in terra philistinorum
T subeunte dabis o longam sicut azotum:
qz sequitur sua simplicia ut antidotū monoptotum aliquoties

O aā m

O āte n

O āte p

O āte r

O āte o

O āte t

k

Quae componuntur: discreta mente notentur.

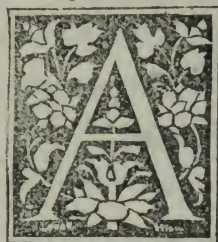
o añ u raro inuenit. si qñ repit pducit. sed cōposita sequunt sua simplicia.

U ante u O super u raro: sed compositiua notato.

vt coluber

U ante b

U ante c

Nte b fit breuis u: sed demitur inde saluber

.i. pducim⁹. vt lactuca festuca eunuchus caducum

U c ptrahimus: quoties a vel um subit aut us

idest comedo

U anduco iunges: fiducia non breuiabis.

vt volucer pollux nomen viri vel signū celeste

U aetera corripies: sed pollucem tibi demes.

vt testudo

U ante d Ante d longa fit u: pecudis tamē hinc retrahatur.

vt lanugo. erugo

U ante g Ante g longa fit u: tamen hinc tibi coniuge dempta.

lacteo

vermis aquatilis que etiā dicitur hirudo

Sugo producis. sed sanguisugam breuiabis.

vt sedulus. i. astutus nomen gentile seu patrium

U ante l U super l breuias. getulus adulor adempta.

declinatio. vt tribulis. curulis

Quae declinabit tibi tertia lōga notabis

filius lye

Nomina. sed zabulon breuiatur hercule iuncto.

praedictis

Dis sotular socia. specular breuiabit origo.

vt hic z haec pñl. i. ille q pñt alijs in dignitate

O bliquos breuias vt presulis z nebulonis.

idest sine lumine z potest accipi pro inferno

U añ m U dabinus super m longam tibi sicut alumen.

.i. sospes vel fortis

.i. inobediens

In columis contumax demis z autumo iungis

.i. illa parua fossa quae puenit in facie ex nimio risu

U ante n U super n longa dabitur pro teste lacuna

vt vituporas. q pducit vel corpiunt fin exigentiā simplicium

U super p breuias est: sed compositiua notabis.

vt palinurus carduus est spinosus z asprinus

U ante p

U super r longa sed purpura ponitur extra.

vt parturio z esurio

U ante r

Corripe verba quibus meditatio conuenit z quae.

Sunt forme similis vt luxurio sociabis.

.i. planeta vel nomē viri. q pñt cētū. fantastice apparitiōes.

Mercuriumqz notes z centurio lemuresqz.

vt murmuris. gutturiis. terra

O bliquos breuias: tellurem demere debes.

ut cerusa put est qdā color

nomen mulieris

U ante s U super s longa. tibi fit pro teste creusa.

vt cornutus genus arborum
 Prae t longa sit u. tamen arbutus est breuianda.
 q; aliqui corripunt vt dispuo. aliqui pducunt vt imbutus

Compositiua notes.

ut induuie quadruuium diluuium
 V super u breuius sunt exuuiae tibi testes.

vt ultra z citra

Q cis sine dabis a longam. sed breuiabis
 ut musa vt hectora ut o musa

Rectum cum quarto casu quintum sociando
 vt andreas

Hinc tamen excipies cum rectus in as tibi fiet
 casus. uocatiui

Inde uocatiuum velut andrea dabo longum.

.i. in noib⁹ numeralib⁹ .i. possunt corripit z pducit vt triginta.

In numeris ginta sunt ad placitum tibi danda.

postea. ante a. ppter ea. pterea qñ sunt vna dictio a pducit. quādo sūt. duae dictioes
 tunc corripitur.

Postea non breuia nisi fiat dictio bina
 idest sicut

Vtputa corripies ita vel quia iungere debes
 vt manna pasca egea

Productum graeci rectum quandoq; notaui.
 vt mare

Correpta datur. exceptio multa paratur.

luna

Graecum nomen in e produc. testis tibi phoebe
 vt musae

Declinans per ae diphthongum nomina primae
 .i. ablatiuos quinq; declinationis. vt die

Et casus sextos in quinta dicito longos
 quia olim fuit quinq; declinationis.

Longam pone fame. quoniam famei dedit ante
 .i. de noibus quinq; declinationis ut. meridia. pridie hodie

Et quae componis de quinta longa notabis.
 aduerbium vel coniunctio exempla

Quare quotidie. tibi sunt testes hodieq;
 illam scdam personā pñtis imperatiui ut mone. aude

Longum pone doce. similis quoq; tempora formae.
 vt achate. enide. calliope. vñsse. uocatiui casus.

E que uocatiuum dat nomen in es tibi longus.
 in e desinentia

Nomen longa dabit aduerbia si tamen apte
 idest si regulariter comparatur. vt iustus iustior iustissimus.

Comparat vt iuste: sed nec bene nec male crede
 immo corripienda idest regulariter

U ate t

U ate u

Hic Au
 ctor agit
 de vñs
 syllabis
 z diuidi
 tur i du
 as ptes
 Et prio
 docet qñ
 titates
 ultimaz
 syllabaz
 termina
 tiu i vo
 cales. Et
 prio i a.

E

k ii

Producenda fore: quia neutrum cōparat apte.
Sepe breuem ponis quia nō a nomine sumis.

ut iustissime

Summi cuncta gradus aduerbia longa locamus,
nomen relatiuum coniunctio copulatiua

Quae nomen longum: quae notans et erit breuiandum,
pronomina prepositiones

De te se longis: simul e de prae sociabis.

coniunctio adiectiua

aduerbium prohibendi.

Ne nisi cum dabit an produci: fermeq3 fereq3.

coniunctio copulatiua

Aut ve facit curtam: dabit interiectio longam.

ut dñi et magistri. ut colchii amarilli. tibi casus uti.

Dabitur longa quaedam volo demere graeca.

Ista quae in littera ponitur possunt breuiari et produci

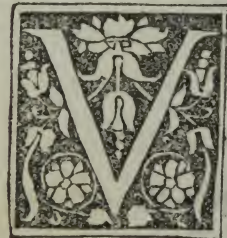
Sed mihi siue tibi sibi vel quasi vel nisi semper.

quia ultima syllaba eorū potest breuiari et produci

Ad placitum ponis et ubi vel ibi sociabis

ut sicubi et necubi

Et sua composita.

hoc est ad placitū. i. finales syllabas in o desinentes.

Et tua metra petunt o ponis: deme dñs

ut domino et magistro.

Ac ablatiuos: quoniam decet hos dare longos.

ut docto et flo

Quae monosyllaba sunt: semper pducta manebunt.

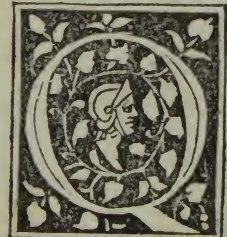
Hoc est q gerundia i o dñetia pñt finale syllabā pducere et breuiare.

Deq3 gerundiis tua cōsule metra locandis.

ut comu et gela

Producta datur: exceptio nulla paratur.

ut ab ad tum et

Ne dant b vel d vel m vel t debes breuiare.

.i. dictiōes syncopatas. et dictiōes diphthongatas. et dictiōes
causantes positionē i ultima syllaba.

Excipe cōcisas diphthongum vel posturas.

pro audiuit est exemplū de syncopa. aut ē exemplū de diphthō
go. dicunt est exemplū de positione.

Audit aut dicunt ex hoc testes tibi fiunt.

ut sic

iste breuiantur

Longam ponis: nec lac doneq3 remotis.

Hic pñmē potest pducere et breuiari: et sicut itellige d foemineo et neutro. ut haec et hoc.

Hic poni poterit: ceu metri regula poscit.

.i. desinentia in l ut aial nōmē uel aduerbium

Breuiare dabo: sed nil producere quaero.

quod etiā pducit ut Michael ad differentiam latinorum ut mel

Ol ut sol iungis: et in el quae barbara ponis.

Q
Nec agit
d qstita.
te ulri.
maz syl.
labaruz
terminā
tiū i pso
nantes.
Et pño
i b d m t
L

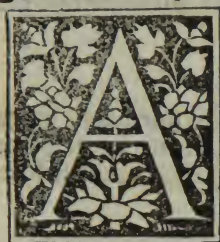
L

scilicet barbarorum in el. .in auctoribus.
Istorum multa tamen inuenies breuiata.
 vt titan. peian quin
N producta datur: sed forsitan excipiat
 aduerbiū. ppositio. ppositio cōposita. aduerbiū. ppositio cōposita
 Forsan et in tamen atq; dein iungas an et exin:
 vt eginā eginan
Rectus in a graeci facit an quarto breuiari.
vt nominis et carminis
Si brevis est crescens genitiuus in antefuprema
vt nomen
Ex hoc in recto decet n poni breuiando
vt menelaon idest ad placitum poni
Quartus casus in on solet in graeco variari:
 supple in on. suppledebet vt canon ut drapason.
Rectus produci nisi neutra. sed haec breuiabis.
 vt cesar .i. unius syllabae tantum
R breuiando locas: quae sunt monosyllaba demas.
.i. exempla ueris paris .i. quae deriuando componis
Testes sunt ver: et par et ab hoc quae sumus vt impar.
exempla quere in auctoribus
Quae tamen in multis breuiata locis reperimus.
ppositio. vbii. cordis. uiri. superius elementū. f. ignis.
Et brevis ē per fer: et cor vir terq; sed aether
genus calicum. pluuia. aeris
Et crater imber vsus producit et aer
.i. hanc litteram s. ut pietas moles auis res et uultus
Slego vocali diuisim cuilibet addi.
scilicet longa uel brevis
Hinc leuius scitur quae syllaba quāta locetur.
.i. dictionem in as terminatam pro sed
As longam ponis vt musas: at breuiabis
ut pallas palados. archas archados.
Nomen in as graccum quod ponit in os genitiuum.
.i. pducit et corripit declinatio. i. actum in as terminatum.
In graeco variat pluralem tertia quartum.
ut sedes prepositio
Es producta datur: tamen hinc penes excipiat.
uerbum sum adsum. possum.
Es cum cōpositis vt ades potes abbreviabis
grūs singularis superans nūm .i. penultimam
Obliquus crescens qui corripit ante supremam
quoniam corripit ultimam.
In recto facit es curtam: testis tibi miles:
rei cereris. i. bladum
Sed res atq; ceres et spes sunt longa fidesq;

k iii

.i. nominatiuus .i. ante es
Rectus qui tenet i super es nescit breuiari.
pro quous .i. nominatiuus .i. penultima syllaba
Lum tamen hic e breuem tenet ante tis in genitiuo:
parietis abietis .i. precessores nostri
Ut paries abies: sic vsi ponere patres.
.q. d. q. iste dictiones de arte possunt breuiari.
Sorte tamen ratio concederet in breuiando.
poete vt compes compedis.
Multi dant longam pes ⁊ sua compositiua.
.q. d. q. pluralis casus nois graeci in es terminati aliqui corripit aliqui producit.
Pluralem graeci variatum saepe notau.
.i. finale syllaba i is vt panis .i. excipis a p'dictis. vt dñis ⁊ magistris.
Is breuias: sextum casum trahis atq; datiuum.
vt lis ⁊ vis. vt quauis.
Cūq; suis addes monosyllaba compositiuis.
.i. ntis singularibus. vel qui. ea. id. aduerbium numeri.
In rectis breuius quis ⁊ is bis eis sociando.
Accentu longa verbi persona secunda.
.i. producit finale syllaba secundae personae pluralis numeri.
Plurali numero facit is longa praecunte.
possitis in secundaplurali. velitis auditis
Hinc tibi sint possis pro teste velisq; vel audis.
ntis singularis. hoc ē si gñs producit penultimam syllabam
Protrahit is rectus si protrahit i genitiuus.
nomē ppli cui? gñs facit faminis. cōiunctio aduersatiua
Crescens vt faminis: longamq; dabo tibi quauis.
vt dominos ad dñam de os oris qd producit.
Os longam ponis: tamen excipiat os offis.
Cūq; potis dabit os breuias: vt compos ⁊ impos:
vt palas vt gñs huius pallados
Nomen in as graecum breuiabit in os genitiuum:
nominis. quaedam insula.
Rectus in os graeci cēu delos habet breuiari.
vt vulnus vt thūs
Us curtam ponis: tamen hinc monosyllaba demis.
Et notanter nominantur illic casus. qz in ntō ⁊ vocatiuo singulari terminantur in
vs correptam.
Declinans quartae genitiuum: tresq; sequentes.
Plurales similes casus producere debes.
Quasi dicat qñ nomē in vs terminatum cui? gñs habet u longā i penultima syl.
laba. pducit illam syllabā us.
U genitiuus habens longam solet us dare recto.
pro exemplo telluris salutis
Longa; pro teste tibi sit tellusq; salusq;
licet palus habeat u longam in penultima gñi. quia facit paludis. tamen fm hora.

tiam corripitur.
 Tu tamen horati doctor palus abbreviasti.
 vt panthbus z melampno.
 Inuenies aliqua graecorum nomina longa.

Accētus varias decet hinc distinguere normas.
 Incipit accētus metricus antiquo siue modernus magistri Alexā
 dri. z Metricus dico ad differentiam accētus prosaici. Antiquus
 siue modernus dico. quia de vtroq; tractatur. z primo de moder.
 no. sed de antiquo. sibi. Accētus normas. Construe sic. hinc. i. post
 p̄dicta nos decet distinguere. i. distinguendo dēclarare varias no:
 mas accentus.

Capitū
 secundū
 ē d' accē.
 tib⁹. Et
 primo d'
 accentu
 moder.
 norum.

Est grauis accentus: z sunt moderatus acutus:
 Et circūflexum multi tenuere priorum.

Dicit q̄ triplex est accentus. s. grauis moderatus z acutus. Et multi priorū. i. antiquoz
 tenuere accentum circūflexum.

Grāuis	Accentus est certa lex. i. regula ad eleuan.
Moderatus	dam vel depumēdā syllabaz vniuscuiusq;
Figurae accentuum	particulae oratiōis. Et hz fieri casualiter in
Acutus	littera. initialiter i syllaba. additālr i dictio
Circūflexus	ne. z p̄riculariter in oratione.

Hic grauis est qui depimitur nec tendit in altum.

Vt grauis incipiet: sed in altum tendit acutus

Atq; grauis medius z acuti fit moderatus.

Est circūflexus grauis in primo: sed in altum

Tollitur: inq; grauem recidit. sed cessit ab vsu.

Nūc A. declarat qd sit grauis accēt⁹. qd moderat⁹. qd acut⁹. z qd circūflexus. Et dicit
 grauis accēt⁹ ē ille q depimitur. nec tēdit in altū. i. quādā dep̄ssione cognoscit. Accen.
 tus acutus est ille. qui incipit vt grauis. sed tendit in altū. Moderatus est ille q habet
 mediam naturā grauis z acuti. Circūflexus vero incipit a graui z postea tollit i altū. z
 iterum recidit in graue. sed cessit ab vsu modernorum.

In primis medijsq; modo regimus moderato.

Voces accentu finis regitur sub acuto

Dicit q̄ moderatus accentus hz fieri modo. i. apud modernos. vt i primis z i medijs
 syllabis. Et appellat media syllaba quaecūq; est iter primā z vltimā. Accent⁹ nō acutus
 habet fieri i vltimis syllabis tñ. Grauis accentus pōt esse in quacūq; syllaba.

Accentum per quē regitur vox vltima seruat.

Aut hunc iunctarum propius tenet vna duarum.

Datq; grauem iure quaecūq; carebit vtroq;

Nos solos vsu debet seruare moderno.

Auctor hic pbat q̄ nos nō habemus nisi accētū graue acutū z moderatū. Et dicit q̄
 vltima vox. i. vltima syllaba seruat accētū. p quē ipsa regit: aut vna syllaba duarum iun
 ctarum ppius tenet hūc. s. accētū moderatū vel acutum. Et q̄cūq; syllaba carebit vtro
 q; s. moderato z acuto dabit graue accētū. Et patet q̄ nos nō habem⁹ nisi tres accent⁹.

Accentum tibi vox monosyllaba reddit acutum.

Sunt quedam quibus est grauis accentus quasi nullus.

Vt coniunctivae voces z praepositivae.

Grāuis
 Acutus
 Mode.
 ratus.
 Circū.
 flexus.

Datre.
 gulas
 spāles d'
 mono.
 syllabis.

k iiii

Causa huius est propter enclitismum quam habet coniunctiones super accentum praecedentis syllabae. et propter casuale cui deseruiunt propositiones. Ille spalius distinguit accentum dictionum in quibus est. Et hoc facit usque ad istam partem. Accentus normas. Et primo in dictionibus monosyllabis dicit quod ipsae monosyllabae dictiones proferunt acuto accentu. ut *dos* et *flor*. Deinde dicit quod sunt quaedam monosyllabae dictiones quibus est grauis accentus quasi nullus. id est non omnino grauis. ut sunt coniunctiones et propositiones monosyllabae.

Dat regu-
lae de
dissylla-
bis.

Dictio cui tantum duplex est syllaba seruat
Accentum supra primam sit longa brevis ve.

Dicit quod dictio duarum syllabarum tantum seruat accentum supra primam syllabam siue ipsa sit longa ut *proles*. siue brevis ut *honor*. Si longa causa est. quod syllaba longa tenet duo tempora. Si brevis hoc fit propter euphonia siue ad orationem dictionum interrogatiuarum. quae acuius in fine.

Agit de
impedi-
mentis ac-
centus ut
excipit.

Ergo pro causa circum puta pone vel una.

Non declinata super extremas acuiuntur.

Sic alias acuis facit hoc distantia vocum.

De pronominebus aduerbia quae facis addes.

Huius acuiendo sonat si fiat syllaba bina.

Dicit quod ergo quicquid ponitur praeter. ut in Virgilio. Illius ergo venimus. circum propositio. puta id est sic. pone. id est prope. una. id est simul. alias. id est aliter vel in alio loco. non declinata. id est cum sint partes in declinabiles. acuius super extremas syllabas. Cuius subdit dices. Fac hoc distantia vocum. quasi dicit quod acuiuntur in fine ad orationem ipsarum dictionum quasi aliud significant. ergo. scilicet coniunctionis. circum nosse a circue. puta et pone verborum. una nosse et alias nosse. quod tunc acuiuntur in primis syllabis. Deinde dicit quod aduerbia a pronominebus deriuata similiter acuiuntur in fine. ut illic et illo. Huic etiam acuiuntur si per diaresem duarum syllabarum efficias.

Proferas et di. debet tamen in dupla scribi.

Dicit quod hoc pronomine in et hoc nomine in debet proferri per simplex et scribi per duplex in.

Omnis barbara vox non declinata latine.

Accentum super extremam seruabit acutum.

Nostra dat accentum data declinatio nostrum.

Nota quod dictionum aliae sunt barbarae. aliae graecae. et aliae latinae. De barbaris et graecis dicit quod acuiuntur in fine in illis casibus in quibus non sequitur latinam declinationem. Cuius est ut notetur differentia inter ipsas et latinae. Si vero ad nostram declinationem deducantur tunc faciunt accentum nostrum. videlicet in prima syllaba. et hoc est quod dicit. Nostra dat accentum.

Attrahit enclitica vox accentum sibi vocis.

Premissae: quod eum finalis syllaba seruat.

Dicit quod vox enclitica. ut *ve* ne quod attrahit sibi. id est penes se: accentum vocis praemissae. id est praecedentis syllabae. quod dicitur accipere debet cadere super primam syllabam dictionis sequentis. et propter encliticam vocem cadit super finale syllabam ut cum dicitur. legissime. Non habet autem fieri enclitica in primis declinabilibus. et quod coniunctio est magis indeclinabilis quam aliae partes orationis. ideo per ipsam coniunctionem fit enclitica et non per aliam.

Accentum vocis concisae littera seruat:

Quae seruaret eum: si vox perfecta maneret.

Que tibi si desit: huic publica regula seruit.

Regula vocali cedit tamen ipsa sequenti.

Construe. Ista. scilicet vocalis vocis. id est dictionis. praeter hoc est syncopeatae. seruatur eum accentum quem seruaret si vox. id est dictio maneret perfecta. id est integra. Et hoc est verum si vocalis remaneat in dictione. quod patet in ista dictione *deu* per *deor* laetus. praeteratus. tunc illa dictio subiaceret regulae communi. ut innuit iste versus. Que tibi si desit et cetera. Deinde dicit quod regula ipsa. scilicet quod dicitur est superius. cedit. id est locum dabit regulae communi. vocali sequente. id est dum vocalis sequatur vocalem

dictionis syncopatae hoc pater i hac dictioe audiūt. Primo enī dicebam⁹ audiuit ⁊ cade
bat accentus sup pīmā syllabā di. ⁊ li. i. licet iraneat in dictione syncopata: tñ sup ipsam
non cadit accentus pcedentis syllabae. Et hoc est quia vocalis sequitur. f. i.

Accentum seruat polysyllaba vox super illam.

Quae praecit extremā: si longa sit haec: aliter non.

Si brevis est: sedet accentus super antelocatam.

Siue sit illa brevis vel non tamen tenet illum.

Datis duab⁹ regulis. f. d. monosyllaba ⁊ dissyllaba dictioe. nunc de polysyllaba itēdit.

Dicit ergo. Si penultima dictiois polysyllabae fuerit lōga. accētus pcedētis cadet sup
illā. ut maestas. Si vō fuerit brevis cadit accētus sup antepenultimā. ut bonitas. Siue
illa antepenultima fuerit brevis ut bonitas. siue longa ut sanitas. tñ tenet illum. f. accētus
hoc est super antepenultimam.

Accentum seruat in compositis facit ⁊ fit

Dum vox composita vocalem seruat eandem.

Nunc Auctor ponit exceptionē a regula pdicta dicens q. facio ⁊ fio cōposita taliter q
vocalis eadē remanet seruāt accentū simplicis dictionis ut benefacio ⁊ calefio. Si vero
vocalis mutetur. subiacent regulae cōmuni. ut inficio reficio.

Quando compositum festinat ⁊ inde licet sint

Longa simul pones intus longe atq; deinceps

His horum iunges: si dicas forte deorsum.

Dicit q. qñ cōpositū ut si qñ ⁊ nequando. ⁊ inde ut deinde. intus ut dñtus. lōge. ut de
longe. ⁊ deinceps licet longa sint in penultima syllaba. habēt accētū pdominantem in
antepenultima syllaba. Et hoc ē ne videant esse dictioes duae. Deinde dicit. His horum
iunges. i. cōposita ab horum. ut deorsum. Et alij habēt. Sic utiq; deniq; pones. In his
enim cadit accentus sup antepenultimam dictionem fm Priscianum.

Pleraq; proferre cunctando vel vtraq; disce.

Dicit A. Tu disce pferre pleraq; vel utraq; cūctando. i. morando super penultimam.

Barbarus elacuit: obliquis regula seruit.

Quasi dicat q. barbara i el terminatā in ntō habēt accentū acutum i vltima syllaba. ut
Michael Gabriel Israel. ⁊ sic excipiūt a regula. sed i obliq; hñt accētū sup penultimā
syllabā. p. regula sup datā. ⁊ sic seruāt nostrū accētū. Lōstrue Barbar⁹. i. nomē barba
rū. acuit el i ntō. sed regula data de accētū seruit obliq; q. nostro accentu pferuntur.

Haec excepta solent vsum mutare legendi.

Hunc etiam mutat lector: si quaestio fiat.

Auctor excusat se dicēs. q. excepta. i. exceptioes pdictae solēt mutare vsum legēdi. Qui.
dātñ p hypallagen legūt dicentes. Vsum legendi solet mutare haec excepta pdicta.
Postea vō dicit q. lector mutat hūc. f. vsum legendi. si quaestio. id est si interrogatio si
at. quia tunc dictiones in fine acūtur. scilicet qñ interrogatiue ponuntur q alias forte
deberent grauari.

Graeca per accentum debes formare latinum.

Nunc dicit q. noia graeca pferri debēt fm accentū latinū. Et hoc itellige qñ reducun.
tur ad declinationē latinā. aliter nō. ut patet in hoc noie belene graeco ⁊ belena latino.

Accentus normas legitur posuisse vetustas.

Non tamen has credo seruandas tempore nostro.

Auctor sup⁹ dixit de accētū modernorū. nūc dicit de accentu antiquorū.
q tñ non est seruandus tēpore nostro. Sed de ipō ponit regulas veteres. ut

si reperiamus libros veteres eos pronunciare sciamus.

Si sit natura monosyllaba: dictio longa

De ac/
cētū an.
tiquor.

De monosyllabis. Si reuſſectatur. ſed ſi breuis eſt acuatur.
Dicit qꝫ ſi dictio monosyllaba naturaliter producatꝫ. vt dos ⁊ flos. tunc proferetur ac /
centu circūflexo: ⁊ ſi breuietur naturaliter. tunc proferetur accētu acuto. vt per fer qꝫ
dux crux.

De diſſyllabis. Si teneat primam diſſyllaba dictio longam.
Sitqꝫ ſuprema breuis: veterum ſi iuſſa ſequaris

Circūſſectatur prior: in reliquis acuatur.

Dicit qꝫ ſi dictio diſſyllaba p̄mā pducatur ⁊ vltimā corūpiat ſim antiquos p̄ma circūſſe
ctat ⁊ alia acuto accentu proferat. vt mittat legat ⁊ mandat.

Seruabit legem polyſyllaba dictio talem.

Si ſit correpta penultima quae praeit illi

Seu ſit producta ſeu non tamen eſt acuenda.

Si ſit ſuprema breuis ⁊ penultima longa

Fiat natura: ſit circūflexus in illa.

Dicit qꝫ ſi dictio polyſyllaba corūpiat penultimā. tūc illa ſyllaba quae praeit illi. i. penul
timae ſyllabae eſt corūpienda id eſt acuto accētu proferenda. ſeu ſit pducta vt amabilis
ſeu non vt legibilis. Deinde dicit qꝫ ſi ſuprema. id eſt vltima ſyllaba ſit breuis. ⁊ penulti
ma fiat longa natura. id eſt naturaliter producat: tunc accentus circūflexus ſit in illa pe
nultima ſyllaba. vt honorat ⁊ honorandus.

Illic in fine circūſſectes comiteſqꝫ.

Dicit A. Tu circūſſectes i fine hoc aduerbiꝫ illic ⁊ comiteſ. id eſt ſuos ſocios. vt illuc
iſtuc illac iſtac illo. Hoc eſt omnia aduerbia deſcēdentia a pronominiꝫ habent accentū
circūflexum in vltima ſyllaba.

Vltima producta tibi ſi ſit ⁊ anteuſuprema:

Ante ſupremam acue: ſic teſtificantur athene.

Dicit Auctor qꝫ ſi vltima ⁊ anteuſuprema. id eſt penultima ſyllaba ſit pducta debet an
teſuprema proferri accentu acuto: vt athene.

Sed ſi productam poſitura dat ante ſupremam

Nec acuendo ſonat: breuis vltima longave fiat.

Nunc dicit Auctor qꝫ ſi penultima ſyllaba per poſituram. i. per poſitiōem producatꝫ:
haec ſcilicet penultima ſonat acuendo. id eſt proferetur accentu acuto. ſiue vltima ſit bre
uis. vt amandus. ſiue longa. vt legendus.

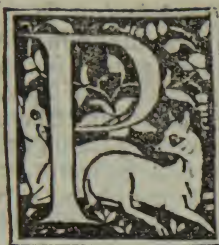
Noſter non penitus haſ normāſ approbat uſus.

Penitus dicit propter accētum circūflexum. quo moderni nō vtunt. quaſi dicat qꝫ haec
regulae de accentibus antiquorum apud modernos non penitus approbantur.

Barbara concifa vox uſus ⁊ enclēſis: iſta

Quaſſant interdum: facit hoc diſtinctio vocum.

Hic Auctor aſſignat quaedam impedimenta: quae interdum quaſſant. id eſt deſtruunt
regulaſ de accentibus antiquorum ⁊ modernorum. Et dicit qꝫ vox. id eſt dictio barba
ra. vt daniel emiaꝫ. vel concifa. id eſt ſyncopata. vt celicolum pro celicolarum. noſtraſ
pro noſtrateſ alpināſ pro alpinateſ. uſus. ſloquendi. vt delonge. ⁊ helena media pduc
ta licet corūpi debeat ⁊ grauari. ⁊ enclēſis. i. enclētica cōiunctio. vt dixitqꝫ quaecūqꝫ
iſta quaſſant interdum iſta quae diximus. ⁊ ſubdit cauſam. facit hoc diſtinctia vocum. i.
hoc ſit propter differentiam vocabulorum. Enclēſis eſt: quae attrahit accētum de vna
ſyllaba in alia. vt de hac dictum eſt ſuperius.

Ausat tripliciter lector: distinctio plena.

Namq3 fit 7 media: fit subdistinctio ternaria.

Nunc Auctor determinat de accentu prout est particulariter i ozo. ne. Et dicit sic. Lector. idest ille q legit. pausat. idest accētū facit tripliciter. Quasi dicat q tres sunt pausaē i modo legēdi. scilicet distinctio plena. media distinctio. 7 subdistinctio.

Si suspensiuu fiat constructio quando

Pausat: tunc media poterit distinctio dici.

Si sit perfecta constructio: sed tamen addi

Conuenit vt plene sententia possit haberi:

Si lector pauset ibi subdistinctio fiet.

Completo sensu fiet distinctio plena:

Hec est periodus mutato nomine dicta.

Nunc declarat Auctor illas tres pausas supradictas. Et dicit si constructio fiat suspensiuu quando lector pausat ibi. tunc ista talis pausa dicitur media distinctio. 7 debet sic figurari. 7 debet vox sustineri donec perfectio constructionis inueniatur. Deinde dicit q si constructio sit perfecta ita tamen q aliquid addi conueniat. vt sententia possit haberi plene: si lector tunc pauset: illa talis pausa debet dici subdistinctio. 7 figuratur sic. Præterea dicit q completo versu vel sensu. idest completa sententia tūc sit pausa quae dicitur plena distinctio: quae etiā alio nomie dicitur periodus. Et hoc ē qd dicit. haec est periodus mutato nomine dicta. Et talis pausa debet sic figurari. Dictarum triū pausarum patent exempla in hac periodo. Si quid agis. ecce media distinctio quae alio nomine dicitur comma. prudenter agas. ecce subdistinctio quae alio nomine dicitur colon. 7 respice finem. ecce plena distinctio quae alio nomine dicitur periodus.

Est metrum media distinctio: finis habetur

Versus periodus: est subdistinctio punctus.

Nunc Auctor docet mutare nomina dictarū pausarū. Et dicit q media distinctio dicitur etiā metrum 7 itelligit sūm graecos. Finis versus idest constructionis totius habetur periodus. 7 dicitur a peri qd ē circū 7 oda cantus. q3 sicut i circulo ē perfectio rotunditatis. Ita ista periodus habet locū in fine per sectorū constructionum. Subdistinctio alio nomine dicitur punctus figuratus taliter.

Pro puncto saepe metras: sed non retroverte:

Sustentans pauses. si bis metrare recuses.

Nunc Auctor ostendit quomodo vna pausa ponitur pro alia. Dicit enim. Tu metras. i. facis metrum seu mediam distinctionem saepe pro puncto. idest pro subdistinctione. Pro puncto enim eleuato potest legens facere punctum depressum. ut hic. Adanus habent 7 non palpabunt. pedes habent 7 non ambulabunt. nō clamabūt i gutture suo. In q3. bet istaz orationum est pfecta oratio. sed tamen exigis aliquid addi. 7 sic in qualibet est punctus eleuatus idest subdistinctio. Sed si vis facere punctum depressum. i. mediam distinctionem pro puncto eleuato. idest pro subdistinctione ne eadem pausatio pluries repetita fastidium generet. potes facere q dicas. Adanus hnt 7 non palpabunt pedes habēt 7 non ambulabūt: nō clamabūt in gutture suo. Sed dicit q nō sit ecōuerso. vt p metro fiat punctus. nō enī debemus ponere punctū eleuatum p puncto depresso. Et rō huius ē. q3 minoris ē supplere vices maioris 7 nō econuerso. Media enī distinctio cum fiat in constructione suspensiuu: minor est q3 subdistinctio: q3 firmiter o3ione pfecta. Sustentans pauses si bis metrare recuses. Dicit Auctor i hoc versu. Si te piget facere plura metra. i. medias subdistinctiones vel legere pūcta depressa. potes legere vocē tuā aliquātulū lū. i. stinēdo. vt cū dī. Rege veniēte ad ecclesiā. deū hñte p oculis. orante p peccatorib3. exaudita est o3o ei3. 7 p fuit illi. In q3libet pausationū istaz esset metrum: si velles. sed si re-

De modis pausandi.

Tractat d' spēs³ pausae absolute q3 sunt. Media distinctio Subdistinctio. Plena distinctio.

Imponit p dictis pausis alia nomina q3 sunt. Admetrum qd etiaz dicitur comma. Punctus qd dicitur colop periodus. Tractat de spēs³ pausae compariatiue.

cuses istud. potes legere voce nec depressimedo nec eleuado. sed eqliter sustinedo. Totu istud pater i legedis epistolis ⁊ euagelijs ⁊ alijs sermonib⁹. Itē cū periodus nō iuenia tur nisi semel i versu quolibet. ppter hoc nō ē in eodē vsu iph⁹ repetitio. ppter qd non oportet aliud repiri pp piodū qd suppleat vices ei⁹. Itē fm alios pūct⁹ est signū segre. Sans intellectū ⁊ spīritū recreās platonis. Et ē duplex. s. eēntialis ⁊ accidentalis. Essen tialis pūct⁹ est q semp i quacūq; ponit oīone. Sunt aut pūcti eēntiales qmqs. s. Suspen siuus. ⁊ ē simplex virgula. q solet qctis grā pōi aqz sensus aliq; clausulae habeatur. vt mors. Seminus pūct⁹. ⁊ est quo vīmur vbi clausula maiorē quandā quietē habet. ⁊ tñ sensum īperfectū. vt mors obitusq;. Comma ē pūct⁹ plan⁹ i supiori pte lineae posīt⁹ vel in inferiori cū virgula supi⁹ eleuata: quo vīmur vbi sensus nō ē expleto numero pclu sus: vt mors. obitusq;: terribilis est his. Colon est pūct⁹ plen⁹ i inferiori pte lineae posīt⁹ quo vīmur vbi sensus a toto corpe abrupt⁹ est. vt mors obitusq;: terribilis ē his. quozq; cū vita oīa extinguitur. Period⁹ ē pūct⁹ plan⁹ cū virgula curua īferi⁹ circūflecta quo vīmur i fine clausulae. vt mors obitusq;: terribilis ē his: quozq; cū vita oīa extinguitur. nō his quozq; laus emori nō pōt. Accidētalīs pūct⁹ ē q nō semp sed ex aliquo accidente in ofone ponit. Sūt aut pūcti accidētales qtuoz. s. interrogatiu⁹. ⁊ ē q interrogatiōem significat. vt. Sed vos q tandē? Exclamatīuus seu admiratiu⁹ est q admirationē cum exclamatiōe significat. vt tātae ne animis celestib⁹ irae? Semipūct⁹ ē vīgula q i fine li neae pōit cū dictio īperfecta ē cui⁹ ps i sequētē lineā trāsit: vt hic. Parētesis ē iterposi ta oīoni suā duplici signata diastole. (Nāq; fatebor. n.) dū me galathea tenebat.

Caplm
duode
cimū de
figuris

Luribus est membris distincta figura loquelae.
Hec sunt schema tropus metaplasmus: rursus earum
Qualibet in species proprias distinguere debes.
In isto ultimo caplo Auctor intēdit determinare de figuris locu tiōis. Et pīo diuidit eas i generali. scdo i spālī. Scda ibi. Quali bet i spēs. ad primā pte sic dicit. Figura loquelae. i. figura locutio nis ē distincta. i. diuisa plurib⁹ mēbris. quasi dicat q; figurae locu tiōis sūt multiplices. Et hoc dēclarat dicēs. haec. s. mēbra figurae locutiōis sūt schema. trop⁹. ⁊ metaplasim⁹. Deīde subdiuidit figu rā locutiōis dicēs. Rursus dēbea distinguē qzlibz ear i pphas spēs. vt patebit i sequētib⁹. Sunt plures aliae scripto vel voce figurae.
Haec sunt exempla: piconasimus. acyrologia.
Et cacosyntheton. ⁊ eclipsis. tantologia.
Amphibologia: tapinosis: macrologia:
Perissologia: cacephaton: alleotheta.
Nota q triplex est figura. s. dictiōis. locutionis. ⁊ constructionis. De figuris pstructio nis hic principaliter nō intendit. sed de figuris dictionis ⁊ locutionis. Et est sciendum q; figura dictionis fit in dictione: vt audyt pro audiuit. Figura locutionis fit in modo loquēdi. vt fistula pflauit buccas. i. buccae pflauerūt fistulā. Figura pstructionis fit i mō pstruendi. vt ego ⁊ tu legimus. De figuris pstructionis dictū est supius in caplo de regie dictionū. ibi. s. Illic iubet ordo libri ⁊c. Et est sciēdū q; istae figurae dicūtur vitia ānēra ⁊ habent excusari p tropū. de quo dicitur ibi. Multa tropi ⁊c.
Sed nequit his soloe vel barbaris associari
Sunt etenim vitia nulla ratione redempta.
Illic Auctor dicit q; soloe. i. soloeecismus vel barbaris. i. barbarismus neq; associari pte. dictis figuris seu vitijs annexis. eo q; sunt vitia nulla rōne redēpta. hoc aut dicit: vt ca ueamus nobis ab eisde: quāq; metaplasim⁹ excuset barbarismū. ⁊ schema soloeecismum.
Barbaris est vocis corruptio facta latinae.
Hoc vitium facimus dicendo domina dominus.

Barba
rismus.

Barbarismus dicitur quasi mos barbarus. Et dicuntur omnes barbari. quod non sunt graeci vel latini. Dicit ergo Auctor barbarus. id est barbarismus est corruptio vocis latinae facta. Barbari enim venientes romam corrumpebant proprietates vocis latinae. Ideo dicebant latini. Isti committunt barbarismum. id est hoc vitium faciunt dicendo domina dominus cum media producta: quod potius est corrumpebatur. Pro quo sciendum quod barbarismus vel dissimilans: qui apud poetas metaplasmus dicitur: est contra latinum sermonis legem aut scripta aut pronuntiata vitiosa dictio. Et committitur octo modis: Primo additione. et hoc quatuor modis. scilicet litterae. syllabae. tripis. et aspirationis. Additione litterae quando ultra rationem littera adiungitur. ut reliquas danaum per reliquas. Additione syllabae cum ultra rationem syllaba adiungitur. ut aduorsus per mars. Additione temporis cum concepta syllaba ponitur per longa. ut Italia fato per fugus. Additione toni. ut si quis romanos accetu circumflexo perferret cum acuto perferri debeat. Additione aspirationis. ut si quis chorona cum aspiratione perferret cum leniter perferri debeat. Secundo detractio. committitur barbarismus aequo modis quatuor. scilicet litterae. syllabae. tripis. et aspirationis. Detractio litterae cum detracta littera structurae gratia syllaba longae corripitur. ut apud lucilium praetor ne fias. per praetor. vel cum simpliciter littera detrabitur. ut imitatio achilli. pro achillis. Detractio syllabae cum structurae gratia syllaba dirigitur. ut repostum per repositum. Detractio temporis cum structurae gratia producta syllaba per breui ponitur. ut feruere leucatem. per feruere. Detractio toni. ut si quis romanus acuto perferret accetu cum circumflexo perferri debeat. Detractio aspirationis. ut si quis homo. sine aspiratione perferret cum debeat aspiratione pronuntiari. Tercio immutatio. scilicet barbarismus quatuor modis committitur. scilicet litterae. syllabae. tripis. et aspirationis. Immutatio litterae si littera per littera posuerimus. ut olli per illi. Immutatio syllabae si syllaba per syllaba posuerimus. ut quum per cum. Immutatio tripis si tempus pro tempore posuerimus. ut terrasque tractusque. Immutatione toni si accentum per accentum posuerimus. ut dos acutum per circumflexum. Immutatio aspirationis si dalea per pili posuerimus. et econuerso. ut homo per amo. et homo per homo. Quarto transmutatio inde barbarismus quatuor modis quatuor committitur. scilicet litterae. syllabae. temporis. et aspirationis. Transmutatio litterae. ut euandre per euander. Transmutatio syllabae. ut disciplina per disciplina. Transmutatio tripis. ut si quis diceret latinus antepenultima producta et penultima concepta cum debeat e contrario dicere. Transmutatio toni ut si quis diceret adamantinus transmutato acuto antepenultima in penultima. Transmutatio aspirationis. ut si quis diceret incho transmutata aspiratio in penultima. Quinto iotacismo committitur barbarismus si littera supra iustum decorum in dictioibus ostendat. ut dnu littera nimium preta. Sexto labdacismo barbarismus committitur. ut si littera supra iustum decorum in dictioibus ostendat. ut alma littera nimium preta. Septimo metacismo barbarismus committitur cum in fine dictiois pronuntiatur in sequente dictione a vocali incipiente. que tamen scribi non autem enuciari debeat. ut quousque tandem abutere. Octavo hiatus committitur barbarismus cum plures inter se vocales sine consonante concurrunt. ut Eoasque acies.

Si tamen eloquiis commiscet verba latinis

Barbara: doctores hanc dicunt barbaralexism.

Quasi dicat quod si latini utuntur verbis barbarorum in sermonibus suis illud tale vitium dicitur barbaralexis. id est ratio barbarorum. Donatus tamen dicit. barbarismus fit in lingua latina. et barbaralexis in peregrina. Unde barbaralexis est tota peregrina dictio orationi inserta latinae ut apud ciceronem. Quae purpura regalis non commouit: eum sardorum matruca mutauit. quod sardum est vocabulum. Et apud maronem. Arma virum tabulaeque et troia gaza per vndas: quod perficus est terminus.

Est soloecismus incongrua copula vocum:

Ut si dicatur vir bellica: sponsa pudicus.

Soloecismus dicitur quasi mos soloecismus. Soloecismus enim est quaedam ciuitas inter graeciam et barbariam. cuius ciuitatis populi venientes athenas ut linguam atheniensem addicerent: suam pariter et illorum corrumpebant. unde et libuit atheniensibus ut illud vitium soloecismus uocaret. Illunc persequenter Auctor declarat. quid sit soloecismus dicens. Soloecismus est

Barbaralexis

Soloecismus.

incongrua copula vocum. i. est vitium in contextu partiū orationis cōtra regulas artis grāmaticae factum. vt si dicatur. vir bellica: sponsa pudicus. deberemus enī dicere. vir bellicus: sponsa pudica. Item soloecismus: qui apud poetas schema: ab asinio capitone imparilitas. et a vetustioribus scribiligo dicebatur. est inconueniens romano sermoni iunctura verborū. Et cōmittitur sedecim modis. Primo cuz vna pars orationis palia ponitur. vt totūq; repente clamat. pro toine. et dardanus pro dardanius. Secundo cū genus p genere ponitur. vt purpurea narcisus p purpureus. Tercio cū finitū p inōmē pro infinito ponit. vt si dicamus de absente. hic facit p hic fecit. et de pñtis fecit p is facit. Quarto cum casus pro casu ponitur. vt urbem quā statuo vestra est. pro vrbs. Quinto cum numerus pro numero ponitur. vt pars in frustra secant pro secat. Sexto cum per / sona pro persona ponitur. vt danai qui parent atridis q̄primū arma sumite. pro qui parentis. Septimo cum tempus pro tempore ponitur. vt nec veni nisi fata locum sedēq; dedissent. pro venissem. Octauo cū verborū significatio p significatiōe ponit. vt spoliātur eos et corpora nuda relinquūt p spoliāt. illo cū verborū modus p mō ponit. vt At rutulo regi ducib⁹ ea mira videri Ausonijs. pro videbant. Decimo cū aduerbia localia pro aduerbijs ponūt. vt itro sam pro itus. Undecimo cū ppositio pro ppositiōe ponit. vt rapuitq; i somite flāmā p ad somitē. Duodecimo cū vn⁹ ppatiōis gradus p alio ponit. vt rñdit iuno saturnia sancta deaz p sanctissima. Tertiodecimo cuz duae in orōne geminant abnegatiuae. vt nihil nūq; peccauī. p nihil vnq;. Quartodecimo cū pti cula pti loco ponēda postpōit vel ecouerio. vt cū dicis. Armaq; virū p arma virūq;. Quintodecimo cū accēt⁹ p accētū ponit. vt lōgo post tpe venit. vbi post qd graui accētū pronūciādū ēēt pñciat acuto. Sextodecimo cū vnū salutates. saluete dicamus. Fiunt pterea plurib⁹ alijs modis soloecismi quos rēphēdēdo magis q̄ imitādo noiare possumus. Et nota qd inter soloecismū et barbarismū hoc interest. qd soloecismus habet voces discrepantes iter se. vt vir bellica. barbarismus nō sit in singulis dictionib⁹ scriptis vel pronuntiatis.

Barbaris et soloe tibi sunt penitus fugiendae.

Dicit qd barbaris. i. barbarismus. et soloe. i. soloecismus sunt penitus fugiendae tibi. i. nō

Acyrologia.

Improprie posita vox format acyrologiā. debet vitari. Si dicas requie timeo vel spero laborem. Determinato de barbarismo et soloecismo nūc ptiulariter. pcedit i declarationē vniuscuiusq; vitioz anexorū. Et pmo dterminat d acyrologia dicēs. vox. i. dictio ipropē posita format acyrologiam. vt si dicas. Requie timeo vel spero laborem. Itē acyrologia est dictio minus diueniēter elata. vt At sperate deos. p timeate. vel nō proprijs dictio nō obscurata sententia vt Accedo ad ignem hunc. pro ad meretricem.

Cacephaton.

Dictio turpe sonans cacephaton: arrigit aures. Detur in exemplum: vel tu cum compare ludis. Cacephaton est obscura enūciatio vel in cōposita dictiōe vel in vno verbo. vt numerū cum nauibus equat. Et in Terentio. Arrige aures pampibile.

Pleonasmus.

Atq; superuacua dici debet pleonasmos. Additio vocis: vt sic est ore locuta: Pleonasmos est superuacue vocis additio ad plenā significationem: vt sic ore locuta est. Ecce li ore superuacue additur. quia satis intelligebatur per illā dictionē locuta.

Tautologia.

Signat idem verbis diuersis tautologia. Exultans redeo rursus gaudensq; reuertor. Tautologia est eiusdem verbi repetitio vitiosa. vt in exemplo auctoris. Exultās fedeo rursus gaudensq; reuertor. Nam istae clausulae idē important. licet per diuersa verba.

Eclipsis.

Dicitur vnius verbi defectus eclipsis.

Quod poni debet vt sit constructio plena.

Haec secum: precibus ne bonum parere precantis.

Eclipsis est quidā defectus necessariae dictōis quae poni deberet vt cōstructio fieret plena. i. perfecta vt patet i littera. Haec secū deficit loquebatur. precib⁹ ne bonū parere precantis. deficit enī sit. z dī ab e qd est extra z clepo clepis quod est idem quod furo: raris. quia quod subtrahimus faramur.

Lum per verba rei magnae summissio fiet

Tapino
sis.

Tunc tapinosis erit: si dicatur mare gurgēs.

Tapinosis est humilitas rei magnae. nō id agente. i. significante sententia quod demō strat. Construe. Tapinosis erit tunc pro quando summissio rei magnae fiet per verba. i. humilia. vt si dicatur mare gurgēs. Gurgēs est. n. paruae aque riuus. Alīdare vero ē omnium capax aquarum.

Et male confusa cacosyntheton est vocitanda

Cacosyn
teton.

Longeries vocum: te moui praelia contra:

Discipulos cedit cum virgis terga magister.

Cacosyntheton est vitiosa dictionum compositio. Construe. Longeries idest compositio vocum. i. dictionum male confusa. idest male ordinata est vocitanda cacosyntheton.

Deinde ponit exemplum. Eedit cū virgis discipulos terga magister. Iste enim dictio nes confuse ordinant. quod patet reducendo ipsas ad debitum ordinem.

Perissologia dicenda superflua vocum

Perisso
logia.

Additio sine vi rerū quae significantur:

Qua poterant ibant: sed non qua non potuerunt:

Perissologia est superuacua vel superflua additio vocum. i. dictionum sine vlla vi rerum. vt in exemplo auctoris. Ibant qua poterant. sed non ibant qua non potuerunt:

Multa enim hic sunt superflua. quae nō habent vllam vim rerum. Bene scimus qd nō ibant nisi per locum per quem poterāt. supfluum ergo est hoc addere.

Lum res comprehendit varias sententia longa.

Macro
logia.

Macrologia datur: prologis hoc sepe videmus.

In istis metris Auctor dicit qd cum lōga sententia cōprehendat res varias. i. nō neces- sarias: tunc macrologia cōmittitur. vt in hoc exemplo. Legati nō impetrata pace. retro vnde venerāt. domum reuersi sunt. Ideo dicit: hoc saepe videm⁹ in plogis. quia multa continentur in prologis quae nō sunt necessaria.

Amphibologia constructio non manifestans

Amphi
bologia.

Sensum perfecte: puto te socium superare.

Hoc fit multotiens: quia non determino plene

Affectum mentis defectu praepediente.

Sive duplex sensus ex verbis possit haberi.

Amphibologia est ambiguitas sermonis seu dictionis: quae fit aut p accusatiū casum vt si quis dicat. puto te sociū superare. aut p cōmune verbum. vt criminatur cato. aut per distinctionem. vt vidi statuā auream bastam tenentem. Fit etiam per ononyma. vt si quis aciem dicat. z non addat oculorum vel exercitus vel ferri. Fit praeterea pluribus alijs modis quos recensere omnes ne nimis sit non oportet. Ononyma sunt ea quorū varia sunt significata vt acies z lyra.

Confundit casus numeros genus allotheta.

Alleo.

Alleo theta est generale vitium. ideo non computatur cum predictis decem. Et habet theta. fieri per casus. vt vbcm quam statuo vestra est. Per numeros. vt armato milite cem. plent. Per genera. vt prenesse sub ipsa.

Despe.
ciebus
meta-
plasm.

Adendo saepe fiet metaplasmus. et eius
Prosthesis est species: epenthesis et paragoge.
Subtrahit interdum: species tunc eius habendae.
Apheresis vel syncopa sunt: vel apocopa finis

Dicto de vitis annexis. sequitur de figuris excusantibus deca vitia annexa. Et primo de figuris excusantibus barbarissimum. Secundo solecismum. Tercio vitia annexa. Secunda i. Dat spes. Tertia ibi. Multa tropi. Dicit ergo sic. Metaplasmi fiet saepe addendo litteram vel syllabam. et tunc eius spes sunt prosthesis. epenthesis. et paragoge. Subtrahit i. terdu. i. aliqui metaplasmi sunt subtractione litterae vel syllabae. Et tunc eius spes sunt apheresis syncopae et apocopae. Item metaplasmi est transformatio quodam recti solutionis finis. nio i altera spem metri aut decons ca figurata.

Aphae.
resio p.
sthesio.
Synco-
pe.
Epenthe-
sis sine
pleonaf-
mus si-
ue epen-
thesis.

Aphaeresis tollit capiti: quod prosthesis addit
Syncopa de medio tollit: quod epenthesis auget.
Hoc finit tollit quod apocope dat paragoge.

Nunc declarat spes metaplasmi supradictas. Et dicit quod apheresis tollit. i. aufert litteram vel syllabam de principio. dictionis. Litteram. ut ruit oia late pernit. Syllabam. ut mitte p omite. Sed prosthesis addit. i. litteram vel syllabam ad principium dictionis. Litteram. ut gnato p nato. Syllabam. ut te tuli ptuli. Syncopae aufert de media dictione. ut noia pnouera. sed epenthesis ei contraria apponit litteram vel syllabam ad dictionis medium. Litteram ut religione patrum pro religione. Syllabam. ut idupator p impator. Apocopae tollit finem dictionis litteram vel syllabam. Litteram ut dic p dice. Syllabam. ut mi pro mibi. Sed paragoge addit ad ultimam simplicis dictionis clausulam aut litteram aut syllabam. Litteram. ut hostis pro hosti. Syllabam ut potestur pro potest.

Sistole.

Si longam breues: debet tibi sistole dici.

Quasi dicat quod sistole committitur. si littera longa naturaliter corripitur. ut in catone

Ectasis.

Non eodem cursu respondent ultima primis. Aliud exemplum aquosus orion.

Ectasis esse solet. si producis breuianda.

Ectasis fit quando syllaba naturaliter breuis producit. ut in Quidio vitam dederi. tis in vndis. Aliud exemplum. Exeret diana choros.

Huius
spes sunt
quatuor
quod
et dicun-
tur cesu-
re.
Prima
De timere
meris.

Bis bina species habet ectasis: hasque vocamus

Caesuras. faciet pentimemerim tibi terni

Syllaba prima pedis. ibi produces breuiandam

Caesura dicitur a cedo cedis. i. diuido diuidis. quod per caesuram diuiditur aliquid ab alio prece de te et vnitur cum sequente. Dicit quod ectasis habet quatuor spes. et ipsas appellamus caesuras Unde videndum est quod sit caesura. Caesura est innaturalis extensio. quae fit in principio pedis et in fine dictionis. Et nota quod nunquam fit in primo nec in ultimo pede uersus.

Sit. n. in principio tertij pedis quod syllaba breuis producit. ut in Qui. Admittit by. p me. fra de. tot modo. fratribus. vni. Et ista talis caesura vocatur pentimemeris. Et hoc est quod

Secunda

oicit. faciet pentimemerim et.

Semipe

Semi vel ante praet. producet quod secundi.

tiemeris

Prima pedis. ut in hoc poteris comprehendere versu.

uel anti

Quasi dicat quod semipentimemeris vel antipentimemeris fit producendo primam syllabam secundi pedis: quae naturaliter breuis erat. ut poteris comprehendere in hoc versu.

peti me

In scansione dicimus. Prima pedis. dis ut in hoc poteris comprehendere versu.

ris:

Tertia

Quarti prima pedis heptimemerim tibi format

hepti-

Producendo breuem. versus hoc denotat iste.

meme-

Idest heptimemeris fit breuem producendo. ut in principio quarti pedis. uersus iste denotat hoc uidelicet. Produ. cendo bre. uem uer. sus hoc. denotat. iste.

ris.

Postheptimemerim dat quinti syllaba prima
Lurtam producens. sicut versus habet iste.

Quasi dicat q postheptimemeris sit breuem pducendo i principio quinti pedis sic iste
versus habet. idest manifestat vel continet. Lurtā. produ. cens si. cut. ver. sus habet. iste.

Altera caesurae species. si subijciatur

M cum vocali vox cuius littera prima

Vocalis. nec in his ideo collisio fiet.

O vtinam populum hunc saluet gratia christi.

Positis principalibus speciebus ectasis. nūc ponit minus principales. Et dicit. alia spe
cies caesurae ē. si vox. idest dictio. cuius prima littera est vocalis subijciat huic litterae
m uel vocali. nec in his dictioib⁹ ideo fiat collisio. i. si non abijciatur aliqua dictarum lit
terarum. Exemplum ponit ipse in littera. O vtinam populum hunc etc. Eū dicit. O vt
ecce illa dictio o finitur i vocalē. et sequens dictio. s. vtinā icipit a vocali. Eū vō dicit popu
lū hunc. ecce li populū finitur in m. et sequens dictio. s. hūc icipit a vocali. et neutra ipaz
abijcitur. immo remanet in versu. vt patet. O vi. nam popu. lum hunc. saluet. gra xpi.

Syllaba diuiditur tunc diaeresis vocitatur.

Aulai in medio libabant pocula bachi.

Dicit auctor q si vna syllaba diuiditur in duas. tunc diaeresis vocitatur. idest nomina
tur illa figura. Exemplum patet in littera. Aulai in medio etc. aulai pro aulae.

Si iungas plures dic synaeresim tibi factam.

Nec eadem species dicatur epinalymphe.

Fixerat eripedem ceruam. vir aeneus esto.

Synaeresis fit quādo duae vocales in eadem dictione positaē in vnam coguntur earū
vt di pro dij. Quae figura alio nomie dī episyndaloepha: et fit qñ duae syllabae i vnam
cōglutinantur vt patet in exemplo litterae. Fixerat eripedē pro aeripedē. i. velocē. vir.
eneus p aene⁹. idest dur⁹ vel crudelis. haec autē figura ē p̄traria diaeresi de qua dcm ē.

Ecthlipsis necat m: sed synaloepha vocalem:

Tu populus alme deus saluasti a morte redemptor.

Ellipsis vel ecthlipsis est cōsonantium cū vocalib⁹ aspere cōcurrētū in diuersis dictio
nib⁹ quaedā difficilis ac dura collisio vt tu populū alme etc. Aliud exemplū in virgilio
Littora multum ille et terris iactatus et alto. In scanfione colliditur illa littera m cum
sua vocali et etiam illa vocalis ē abijcitur. Synaloepha est per interemptionem concur
rentium in diuersis dictionibus iter se vocalium: lubrica quaedam et leuis collisio vt sal
uasti a morte redemptor. Aliud exemplum. Carthago italiam p̄tra tiberinaqz longe.

Viles sunt istae praecunctis et renuendae.

Dicit q iste figurae. Ellipsis et synaloepha sūt viles et renuēde. i. euītāde p̄ oib⁹ alijs.

Syncretas istarum solet vtraqz sepe vocari.

Dicit auctor q vtraqz praedictarum duarum figurarū solet vocari. i. nominari syncre
sis. Et dicitur a sin quod est con et crasis mistio. quasi commissio litterarum. et hoc conso
nantium quantum ad ellipsim. et vocalium quantum ad synaloepham.

Non solum voces: sed tempora saepe videmus

Elidi metris: velut hic: vale inquit iolla.

Dicit auctor q non solum voces seu litterae eliduntur. hoc est abijciuntur i metris sed
etiam tempora. vt hic. Vale inquit iolla. Nam illa syllabale cum sit longa. duo tēpora
debet habere. sed nō habet nisi vnū cum breuis efficiatur. Ista figura dicitur boetys.

Dicitur antithesis: si littera ponitur vna.

Ponere cum debes aliam sic dicimus olli.

Quara
Posthe
ptime
ris.
Alia spe
cies ecta
sa cesur

Diaere
sis.

Synae
resis.
Epina /
lympba

Ectbli /
phis vel
ellipsis
Syna
loepba.

Syncre
sis.

Boetys

Antithe
sis siue
antithe
thon.

Antithesis est litterae pro littera positio. vt cum dicimus olli pro illi. ponitur enim o pro i. Et hoc fit causa maioris sonozatijs. magis enim sonat o q̃z i.

Metathesis

Metathesis facies si transponas clementum

Si dicas tenere cum debes dicere teucer.

Metathesis ē trāspōitio ltrāū ī alienū locū nulla tñ lra ex dictione sublata. vt si dicas tenere cū d̃bes dicere teucer. ⁊ ē p̃p̃riū nomē viri. Itō hic teucer genitiuo hui⁹ teuceri.

A te vitari debent species metaplasmi.

Sed pentimemerim solūmodo nos decet vti.

Hic dat cautelam quantum ad vsum quarundam figurarū. ⁊ dicit q̃ spēs metaplasmi d̃ q̃b⁹ dictū ē sup̃ra debēt vitari a te. S̃z solūmodo nos decet vti p̃tēmeri de q̃ dcm̃ ē.

Syncope cum fiet: veterum vestigia seruet:

Hic dicit q̃ si volum⁹ vti syncope. debēm⁹ seruare vestigia veterū hoc est cōmittere dictā figurā ī dictiōib⁹ q̃b⁹ veteres commiserunt vel ī similibus ⁊ non in alijs.

De spē
b⁹ sche
matis.

At species tibi schema p̃lepsi zeugma sylepsi

Est ⁊ hypozcuris anadiplosis epanalepsis.

Est epizcuris ⁊ anaphora paronomeon.

Est schesissonomaton addis ⁊ homoeoteleuton:

Et paronomasia polysyntheton addis ⁊ hirmos:

Iungis homocoptoton pariterq̃z polyptoton addis.

Ultima dialyton vel asyntheton est vocitanda.

Superius dictū ē de figuris metaplasmi excusantib⁹ barbarismū.

Nūc d̃cendū est de figuris schematis excusantib⁹ soloecismū. Schema non diffinit cū fit equiuocum. scilicet in schema lexeos. ⁊ in schema dianeos. Primum pertinet ad grāmaticos. ⁊ reliquum ad oratores. Figuræ schematis sūt fere. 17. q̃ numerantur in lra.

Prolepsis

Praesumit que sunt suprema locanda prolepsis.

Cerno ducentos hinc natos hincq̃z nepotes

Hic auctor in speciali determinat de figuris quas enumerauit. Et primo de prolepsi. Et est sciendum q̃ duplex est prolepsis. s. constructionis ⁊ locutionis. de prima tractauit ī capitulo de regimine. Hic vero intendit de prolepsi locutionis. Et dicit q̃ prolepsis p̃sumit. i. p̃mo sumit ea que sunt locanda suprema. i. vltimate ordinata. Itē prolepsis s̃m donatum est praesumptio rerum ordine secularum. vt interea reges ingenti mole latinus ⁊ c. procedunt castris. Vel cum id quod posterius accedit ante tempus ascribit. vt montem sacrum atque auentinum insedit qui postea sacer dictus est. q̃ illum plebs inederat. hoc etiam patet in exemplo auctoris. Cerno ducentes ⁊ c.

Zeugma.

Zeugma fit in verbo si plurima clauiseris vno.

Hymnus christe tibi tibi laus tibi gloria datur.

Zeugma similiter ē duplex. s. constructionis ⁊ locutionis. De prima dictum est in capitulo de regimine. Sed zeugma locutionis fit quādo plurima supposita vno verbo attri buuntur. vt hymnus x̃pe tibi. tibi laus. tibi gloria datur. Donatus. zeugma ē vni⁹ verbi conclusio diuersis clausulis apte coniuncta. Et est triplex. s. protozeugma. Et est q̃n verbum vnum p̃ponitur ad quod sequentes sensus cōferant. vt vicit pudorem libido. timorem audacia: rationem amentia. Adesozeugma ē cum verbum vnum in medio sensuum loco positum reperitur. vt Troiugena īterpres diuinum qui numina p̃bebi. Qui tripodas clarū lauros qui sydera sentis. Et volucrum linguas ⁊ prepetis omnia p̃ene. Hypozeugma ē cū vno ṽbo sensus plures claudunt. vt diuitie iudiā: ṽtus gl̃iā parāt.

Sylepsis

Clausas dissimiles ligat vna voce sylepsis.

In te christe salus in te sunt praecuna nostra.

Sylepsis est dissimilium clausularum per vnum verbum conglutinata conceptio. vt patet in littera. In te christe salus etc. Aliud exemplum. Jam pater eneeas et iam troiana iuuentus. Conueniunt. Et differt a zeugmate quia i zeugmate est coniunctio apta quantum ad congruitatem. sed in sylepsi non. Et habet fieri pluribus modis: vt patebit statim.

Cum collectiuo iunctum plurale sylepsim.

Assignant aliqui: plebs ista parant equitare.

Sed magis est propria constructio: plebs parat ire.

Dicitur quod aliqui assignant sylepsim quando plurale verbum iungitur cum nomine collectiuo. vt ista plebs parat equitare. Deinde prohibet nobis tale constructionem dicens. Sed magis est propria constructio. plebs parat ire.

Est sylepsis vbi pro multis ponitur vnus.

Vt cum dicis: adest rex multo milite cinctus.

Dicitur quod sylepsis etiam est vbi vnus ponitur pro multis. cum dicis. adest rex multo milite cinctus. multo milite pro multis militibus ponitur.

Reddit hypozeuxis personae plurima verba

Vni. nos munda: nos ornet gratia christi.

Hypozeuxis est figura zeugmatis contraria. vbi diuersa verba singulis clausulis adiunguntur. vt regem adit. regi memorat nomenque genusque ponitur etiam exemplum in littera.

Fiet anadiplosis verbi geminatio: quando

Principium clausulae fit idem cum fine prioris

Numinis istorum caret alter: et alter abundat.

Anadiplosis fit quando eadem dictio quae est in fine prioris clausulae repetitur in principio sequentis. vt patet in exemplo auctoris. Numinis istorum etc. Construe geminatio vbi. id est dictionis fiet anadiplosis. quando principium clausulae. fit idem cum fine prioris scilicet clausulae. Exemplum. Sequitur pulcherrimus astur. Astur equo fidens.

Clausulae principium dat anaphora pluribus vnum.

Christus mundauit: christus nos purificauit.

Anaphora est repetitio vnius verbi per principia plurium clausularum vel versuum. vt patet in littera. christus mundauit. christus nos purificauit. Aliud exemplum. Mente meae vires mea magna potencia solus. Mente patris summi. Vel anaphora fit cum elocutio non conuenienter respondens aliud refert occulte. vt. Sed antea inter conuincere pauci. in quibus catilina. de qua quod breuissime potero dicam. de qua. hoc est coniuratione.

Principio finem facit epanalepsis eundem.

Nobis grata prius non sunt modo congrua nobis.

Epanalepsis est quando principium clausulae. idem est cum fine. vt patet in littera. Nobis grata prius non sunt modo congrua nobis. Ecce nobis ponitur in principio et in fine clausulae. Aliud exemplum. Ante etiam sceptrum dictasti regis et ante. Vel epanalepsis est cum maiore significato facta repetitio. Deus deus fugaces. posthume posthume labuntur anni.

Vnius est epizeuxis geminatio verbi

Significantis idem: memento petit ultio digna.

Epizeuxis est eiusdem verbi congemminatio eodem versus sub aliqua dilatione. vt patet in littera. me me petit ultio digna. Ecce me congemminatur sine dilatione. Aliud exemplum. Ad me adsumque feci. in me quertite ferrum. Aliud exemplum virgilij. Sic sic iuuatire sub umbras.

Voces pene pares que sunt diuersa notantes.

Dant paronomasiam: non curat vera sed aera.

Paronomasia fit cum dictione iterata mutata littera aut syllaba simili. nomine diuersa utimur si significatio. vt hic non curat vera sed aera. Aliud exemplum. Inceptio est amantium haud amantium.

Hypo-
zeuxis

Anadi-
plosis.

Anapho-
ra.

Epana-
lepsis.

Epizeu-
xis vel
epimoe.

Paro-
nomasia

- Uel paronomasia sit cum pcedenti nomini aut nomē aut verbū p denominationem annectit. vt pugna pugna est.
- Principium simile voces iuncte retinentes**
- Paronomeon.** Dant paronomeon: vitat vim virgo virilem.
Paronomenon est quando eisdem syllabis plures dictiones inchoantur. vt patet hic. vitat vim virgo virilem. Aliud exemplum. Machina multa minax. minatur maxima muris.
- Schefisonomaton.** Iunctura simili voces multe sociate
Dant schefisonomaton. vmbone repellitur vmbone.
Des pede comprimitur. ensisq; retunditur ens.
Schefisonomatō est multitudo nominum coniunctorum quodam habitu copulandi vt hic vmbone repellitur vmbone. pes pede comprimitur. ensisq; retunditur ens. Aliud exemplum. Morsa manus peligna cohors. festina virum vis. Uel schefisonomaton est cum in sententiarum connexu plures ponuntur antonomasie. vt armipotens trito. nia virgo.
- Homoeoptoton.** Clausula totalis tibi format homoeoptoton vno
Casu contenta. tristes flentes lachrymantes:
Homoeoptoton est cum in similes casus verba diuersa exeunt. vt flētes tristes lachrymantes commiserantes. haec figura dicitur alio nomine similiter cadens.
Cum plures voces sub fine tenentur eodem.
- Homoeoteleuton.** Homoeoteleuton erit. huic carmina consona subdis.
Atq; leonina simul & caudaria iungis.
Homoeoteleuton erit cum plures voces seu dictiones tenentur sub eodem fine & similiter terminantur. vt bella horrenda bella. Huic figurae subduntur carmina consona i medio & in fine. & caudaria. scilicet rythmi in quibus attenditur consonantia finalium syllabarum.
- Polyptoton.** Per varios casus distincta polyptoton explet
Clausula. littozibus contraria littoza fluctus
Fluctibus esse precor. populos populis inimicos.
Polyptoton est multitudo eorundem nominum varietate casuum distincta. vt precor littoza esse contraria littozibus. fluctus cōtrarios fluctibus. populos inimicos populis.
Longa tenens seriem constructio dicitur armos
Principio celum terras camposq; liquentes
- Armos.** Lucentemq; globum lune titaniaq; astra. Spiritus intus alit.
Dicit auctor q armos est series cotinuae orationis tenore suum vsq; ad vltimum feruans. ponit exemplum virgilij. Principio celum ac terras camposq; liquentes. Lucentemque globum lune titaniaq; astra. Spiritus intus alit.
Diuersas voces coniunctio plurima iungit.
- Poly syntheton.** Sic polysyntheton est. materq; paterq; neposq;
Polysyntheton est oratio multis nexa coniunctionibus. vt patet in littera. materq; paterq; neposque. Aliud exemplum. Athamasque pelidesq; neoptolemus primusque machaon.
- Dialyton.** Cum sine iunctura voces varie sociantur.
Dialyton faciet. rex miles plebs negat illud.
Dialyton sine asyntheton est figura superior cōtraria. Fit enim quando variae dictiones sine coniunctionibus inuicem sociantur vt patet hic. Rex miles plebs negat illud. Aliud exemplum. Ferte citi flammās. date tela impellite remos.

Alta tropi species metaphora metonymia
 Antonomasia catachresis vel metalepsis
 Onomatopoeia vel epitheton et onomazusis
 Synecdoche vel perifrasis simul allegoria
 Adhis hyperbaton istis: et hyperbole sit sociata.

De spē.
 b^o tropi

Dicto de figuris excusantibus barbarismum et soloecismum. scg
 tur videre et figuris excusantibus vicia annexa. quae quidem co
 tinentur sub tropo. Et est tropus sermo a principali et naturali si
 gnificatione traslatus ad aliquam similitudinem exornadae ora.

tionis gratia. Cuius species sunt tredecim quas auctor enumerat in littera.

Cum res est alij similis pro nomine nomen

Ponitur: ut sit homo simplex: et dicitur agnus

Debet metaphora dici translatio talis.

Meta
 phora.

Hic auctor declarat primam speciem tropi quae dicitur metaphora. Et est metaphora rerum ver
 borumque traslatio a propria significatione ad non propriam per similitudinem decoris aut necessi
 tatis aut emphaseos gratia. Vbi gratia. Est aliquis homo simplex et dicam illum hominem
 esse agnum per similitudinem. quia agnus dicitur esse simplex propter eius innocentiam. Metapho
 ra fit sex modis. Primo ab animali ad animale. ut hic Tiphyn aurigam celeres fecere
 carine. ab agitatore enim ad gubernatorem transiit. Secundo ab inanimato ad inani
 male. ut pelagus tenere rates. pro nauibus nunc rates dixit. Tertio ab animali ad ina
 nimale. ut At procul excelso miratus vertice montis. pro cacumine. nunc vertice dixit quod
 est animalium tantum. Quarto ab inanimato ad animale. ut si tantum pectore robur cen
 cipis. a ligno enim ad hominem traslulit. Quinto ab eo quod precedit id quod sequitur. ut Spe
 vultu simulat pro leticia quod provenit ex spe. Sexto ab eo quod sequitur ad id quod precedit. ut
 Deseriteque expectat prima palme. per virtutis ex qua palma procedit. Et est duplex meta
 phora scilicet reciproca et unius partis. Reciproca metaphora est quae facile converti po
 test. ut Altum mare celumque profundum. possumus enim convertere. altum celum in a
 reque profundum. Unius partis metaphora est quae converti non potest. ut germinare vi
 tes. fluctuare segetes. volitare nubes. In his enim rebus germina fluctus et alas non
 inuenimus.

Sic et catachresis: ubi sub nomine res alieno

Signatur: sic pisce carens piscina vocatur.

Catacre
 sis

Catachresis est usurpationis nominis alieni. ut piscina est locus piscium. nihilominus iterum
 sumit pro loco piscibus carente. dum tamen sit aquosus. Aliud exemplum. ut patricida
 qui fratrem vel uxorem occidit. cum ille proprie sit patricida qui patrem occidit.

Pro precunte sequens positum faciet metalepsin

Ut cum significas annos tot per tot aristas.

Meta
 lepsis.

Metalepsis est dictio gradatim pergens ad id quod ostendit. ut cum significas annos
 tot per tot aristas. In quolibet enim anno producuntur ariste. et ideo per tot aristas tot
 annos significamus. Aliud exemplum ut speluncis abdidit atris. Ab atris enim nigre
 intelliguntur. angustis tenebrosae et per hoc in praecipue profunde.

Plures esse modos reperimus metonymie:

Meta
 nymia.

Cum pro contento quod continet: aut viceversa

Ponitur: aut factor pro facto: vel retroverte.

Metonymia est dictio ab una propria significatione ad aliam propriam translata. Et
 fit sex modis. Primo cum ponitur continens pro contento. ut Hunc pateras libate ioui.
 pateras pro vina. Secundo cum ponitur contentum pro continente. ut Crateras magno
 statuunt et vina coronant. vina pro pateras. Tertio cum ponitur inuentor vel dominans

l iii

pro inuento vel subiecto. vt sine cerere ⁊ baccho friget venus. pro sine pane ⁊ vino.
Quarto cum ponitur inuentum vel subiectum pro inuentore vel dominante. vt vinū
qꝫ ꝑcemur pro bacchum. Quinto cum ponitur efficiens ꝑ effecto. vt mellūqꝫ timorē. q
mellus faciat. Sexto cū ponitur effectū ꝑ efficiente. vt sic melior remis. infert. n. veloci
tatem qꝫ per remos fit.

Antono
masia. Antonomasia solet excellentia dici.

Si proprium taceas nomen ponens generale.

Sic dauid insinuas nomen dicendo prophete.

Antonomasia est significatio vice nominis posita. vt saturnia iuno. Et fit tribus modis
scilicet ab animo. vt magnanimusqꝫ anchisiades pro eneeas. ⁊ corpore. vt Atqꝫ his aligerum
dictis affatur amorē. pro cupidinem. Et ab extrinsecis actiōibus. vt infelix puer atqꝫ
ipar congressus achilli. pro infelix troilus. Antonomasia fit qñ nomen cōe ponitur pro
proprio. vt cū dicitur propheta. intelligimꝰ dauid. Et hoc fit vt excellentiā denotemus.

Epithe
ton. Si iungas proprium voci rem significanti

Fiet epitheton: vt si dicas tristia bella.

Epitheton est preposita distinctio proprio nomini aut ornandi aut destruēdi aut indicā
di causa. Ornandi. vt dia cū illa. Destruendi. vt scelerumqꝫ inuentor vlyxes. Indicā
di vt larsseus achilles. Et fit tribus modis. Primo ab animo vt pius eneeas. Et contē
ptor diuum mezentius. Secundo a corpore. vt pulcher iulus ⁊ leta venus. Tercio extri
secus: ⁊ haec i plures species diuisa ē. Aut a loco. vt ithacꝰ vlyxes. Aut ab actu. vt cnee
nutrix caeta. Aut ab euentu. vt insula diues opum tenedos.

Synec
doche Si partem sumas pro toto vel viceversa

Synecdochen facies dicens: hec est caput alba.

Synecdoche est significatio plenī intellectus cum plus minusue pronūcias. Fit enim si
partem sumas pro toto. vt Dupesqꝫ tue pubesqꝫ tuorum. a pupibus enim naues ⁊ a pu
be omnes socios significat. Aut e conuerso. vt ingens a vertice pontꝰ ꝑ ingens pars pō
ti. Duplex ē synecdoche. i. cōstructionis ⁊ locutionis. Synecdoche constructionis ꝑtine
tur sub schemate. ⁊ est species antiptosis. De synecdoche locutionis hic dicitur.

Onoma
topeia. Onomatopeiā facies si nomina sumas

De sonitu tracta: sic sus scrophā dicitur esse.

Onomatopeia est nomē de sonitu factū vel fictū. vt tinitꝰ eris clāgorqꝫ tubaz. Sic etiā
sus dī ē scrophā a sonitu quē facit. Sic ē tinitinabulū ⁊ taratātara dicta sūt a sonitu ꝛc.

Peri
pbrasis Periphrasis circūloquium de iure vocatur
Cum verbis curas attollere rem tibi gratā.

Aut in re turpi verbis non turpibus vti:

Periphrasis ē numerosior dictionum in vniuersa rei significatione congregatio ver
borum ambitu rem describēs. Et fit duobꝰ modis. Primo ornādae rei causa qꝫ pulchra
est vt breuitatē splendide producat. vt. Et iaz prima nono spargebat lumine terras. Li
toni croceum linquēs auroꝫ cubile. Poterat enim dicere. Jam lucebat vel dies ortus
erat. Secūdo vitandae rei causa qꝫ turpis ē. vt. feditatem circuitu deuinet. vt placidūqꝫ
petiunt. Lōiugis effusus gremio ꝑ mēbra soporē. His enī vbi cōcubitū ostendit.

Trāscensus veri manifestus hyperbole fict.

Hyperbo
le. Astra ferit sonus armorum clāgorqꝫ tubarū.

Auctor dicit qꝫ hyperbole est transcensus manifestus. idest excessus veri. i. veritatis. Et
fit vel causa augendi. vt mīue candidior. vel minuendi. vt testudine tardior ibat.

Hyper
baton Vocum turbatus formabit hyperbaton ordo.

Huius
spēs sūt Synthesis hinc temesis ac hystorologia subsumt

qꝫq His ⁊ anastrophe vult pariterqꝫ parenthesis addi.

Hyperbaton est verborum transgressio quā ordinē cōturbāo. cuius species sunt quęq. f. hysteron proteron. synthesis. temesis. anastrophe. parenthesis.

Hysteron et proteron solet hysteronologia dici

Hec fit cum rectam seriem sententia mutat

Hi cererem torzere parant et frangere saxo.

Hysteron proteron vel hysteronologia fit quando mutatur ordo sententię cum recta serie verborum ut patet in exemplo. Hi cererē torzere parant et frangere saxo. Illā prius frangere seu molire debent cererem et granum quā torzere seu decoquere. Aliud exemplum. Adoresq. viris et menia condet. Prius enim menia condunt. deinde leges dant.

Synthesis est omni confusa locutio parte.

Nos virtute lauat: qui labem criminis ornat:

Synthesis est obscurū hyperbaton ex omni parte confusum. ut patet in exemplo. Nos virtute lauat et cetera. Est enim ordo ille qui lauat labem criminis. ornat nos virtute. Aliud exemplum. Trinothbus abreptas in saxa latentia torquet. Saxa vocant itali medijs que in fluctibus aras. Quorum ordo est. Tris scilicet naues abreptas nothbus torquet in saxa que scilicet saxa in medijs fluctibus latentia itali vocant aras.

Dat themesis binas in partes dictio secta.

Est hęc regio septem subiecta trioni.

Themesis est vnus dictionis sectio vna dictione vel pluribus interiectis. ut hic i littera. Est hęc regio septem subiecta trioni. Ecce septētrioni ē vnica dictio. quā diuisa est.

Dictio si subit: cū sit precedere digna.

Fiet anastrophe: surgit mare littoza contra.

Anastrophe est verborū tantummodo preposterus ordo. ut surgit mare littoza contra. Ecce illa prepositio contra deberet preponi suo causali. et postponitur.

In clausa clausaz si cōmifces alienā.

Inde parenthesis est: princeps (quia bella minatur

Hostes) militib. vrbes premunt et armis.

Parenthesis est interposita oratio diuerse sententię. ut patet in littera. princeps (quia bella minantur hostes): militibus vrbes premunt et armis. Aliud exemplum. Aeneas (neq. enim patrius consistere mentem: Passus amor) rapidum ad nauem premit tit achatem.

Luz designatur aliud quā clausula signat

Allegoria datur: septē species dabis illi.

Hęc sunt antiphrasis charientismos et aenigma

Atq. paroemia sarcasmos ac ironia.

Atq. tandem predictis sit socianda.

Allegoria est tropus quo per similitudinē vel contrariū aliud significatur quā dicitur. ut laterem lauas. aerem verberas. id est tēpus perdere: vel inutiliter expendere. Huius species sunt septem quas auctor numerat in lra. et subsequēter declarat.

Antiphrasis sermo signans contraria dictis

Sic lucum dices quia raro luce nitescit.

Antiphrasis est dictio ecōtrario significans: ut bellū quasi minime bonum. locus. quasi minime lucens vel raro lucefcit. parca eo quod nemi parcat.

Est charientismos cū proferas dura relatu

Gratius: hinc amon nomen traxisse putamus.

Charientismos est quo dura relatu gratius proferantur. ut cum interrogamus. Num. quid nos quesierit aliquis respondeatur. bona salus vel fortuna. ex quo intelligatur.

Prima
Hyste-
ron pro-
teron vel
hystero-
logia.

Scda.
Synthe-
sis.

Tertia
Teme-
sis vel di-
alcope.
Quarta
Anastro-
phe.

Quita.
Paren-
thesis si-
ue dial-
lelis.

Allego-
ria
Huius
spēs sūt
septem

Prima
Anti-
phrasis.

Scda
Chariē-
tismos.

- neminem nos quesuisse.
- Tertia Enigma** Obscurus sermo quasi sit mirandus enigma.
 Patrem progenies occidit matris in aluo:
 Quam mater genuit: generauit filia matrem.
 Enigma est obscura sententia p occultā similitudinē rerū. vt patrem pgenies occidit mris in aluo. z de btd. Tboma intelligitur. nā ipse erat pater aiarū. pgenies pō hu. mana occidit eū p dicitē i aluo matris. s. ecclesiae. Quā mater genuit. p matrē significa. tur aquā in glaciē conuerti z ex eadem rursus effluere.
- Quarta Paroemia** Si preponatur prouerbia publica dices
 Esse paroemiam: lupus est sermone sub isto.
 Paroemia est accōmodatū reb⁹ tēporibusq; puerbiū. Rebus. vt aduersus stimulū cal. citra. i. supbis resiste. Temporib⁹. vt lupus est in fabula. i. tace. Erunt enim aliqui de ali. quo fabulantes. z ecce veniet quidā odiosus eis. vt sermo retrabatur alter eorūz dicet. hoc puerbiū. lupus est in fabula. qd etiā est a rusticis vsitatum.
- Quinto Sarcasmos.** Sarcasmos solet hostilis derisio dici
 Auxiliante modo dicendi significata.
 Sarcasmos est plena odio atq; hostilis derisio auxiliante mō dicēdi significata. i. q; ta. lis derisio fiat cum modo vt hic. En agros z quā bello troiane petisti: n desperiā metire iacens. Aliud exemplū de euangelio. Alios saluos fecit. seipsum nō potest saluū facere. Si rex israel est descendat nūc de cruce z credimus ei. Item. Omnes quos pcussisti gla. dio mortui sunt. cum hoc dicitur alicui qui neminē gladio pcussit. Sarcasmos est illa fi. gura quā committimus mordēdo aliqū in sermone. z huic p trariaf astismos.
- Sexta Ironia** Per voces dictis contraria dant ironiam
 Ironia est oratio verborum sensus in cōtrarium reddens. pnunciatis grauitate adiu. ta. vt hic. I nunc z meriti lectū reuerere parentis. Et dicitur ab iron quod est eleuare quia in sermone ironico eleuamus vultū z gestū. Aliud exemplū. Egregiam vero lau. dem z spolia ampla refertis. Tuq; puerq; tuus magnū z memorabile numen. Una dolo diuum si foemina victa duorum est.
- Septia Astismos** Urbane ludens verbis non concitus ira
 Astismos facies: hircos mulgere laboras.
 Astismos est figura multiplicis z numerosae virtutis. Astismos enim vocatur quicqd rustica simplicitate caret. z faceta satis vrbāitate expolitum est. vt patet hic. hircos mulgere laboras. quod tantum valet quantum nihil facis. Ecce pulchrum exemplum astismos. Bauus z Aldeius fuerunt duo poete parum scientes. z multum odiebant. Virgilium. Virgilius enim de hoc paruipendens. voluit eos vrbane deludere z com. posuit ista carmina. Qui bauum non odit: amet tua carmina meui. Atque idem iun. gat vulpes z mulgeat hircos. Quasi dicat q; vtriusque carmina vilia erant. z tantum facit qui sequitur ea: quantum qui iungit vulpes z mulget hircos. Item astismos est cum dicitur. Fili mulieris vltro virum rapientis. i. fili meretricis dixit Saul Jonatbe. Itē apostolus. Utinam z abscondantur qui vos conturbant. Et est astismos contraria figura de sarcasmos.
- Homoeosis.** Est z homoeosis quando rem significabis
 Ex alia: cui rem possis conferre priorem.
 Que sit nota minus per eam que notior extat.
 Tres species icon paradigma parabola subsunt.
 Homoeosis est minus notae rei p similitudinē eius quae magis est nota demonstratio.
 Huius species sunt tres. videlicet icon. parabola. paradigma. Subsequenter declarat easdem species.

In simili genere qui comparat efficit icon.

Hec solet ex usu quandoq; parabola dici.

Icon est psonarū inter se vel eorū quae psonis accidunt cōparatio. vt Os humerosq; do
similis. Interpretatur icon imago. Et nota q; in exēplo p̄dicto fit cōparatio aeneae ad de
um in pulchritudine. Aliud exēplū. Vidimus gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a p̄e.
Item neq; nubent neq; nubentur: neq; ducent vxores. neq; enī ultra mori poterunt. eq̄
les enī angelis sunt. Haec figura ex usu dici solet parabola.

Sed dici poterit de iure parabola: si quis.

Inter dissimiles res comparat: vt puta semen

Est euangeliz quod nutrit bona terra:

Quod petra suscipit: quod spinae detinuerunt.

Parabola est rerum genere. dissimiliū comparatio. vt puta semen &c. hoc ē exemplū.
Similitudo exempli patet. si verbum domini perceptum in corde boni viri nutritur.
Hoc est fructificat. & in corde mali viri nō. sed hoc per similitudinē clarius ostenditur.
Semen cōparatur euangelio siue verbo domini. bona terra cōparatur bono cordi. pe
tra cōparatur malo cordi. Aliud exemplū. Ac veluti magno in populo cum sepe coorta
est seditio. Et parabola sit octo modis. Primo p̄ habitus. vt qualis in eurothe ripis. aut
p̄ iuga cynthi. Exercet diana choros. Secundo per magnitudinē. vt Leu duo nubige
ne cum vertice montis. Tertio per colorē. vt Indum sanguineo veluti violauerit ostro
Si quis ebur. Quarto per vocē. vt Qualis mugitus fugit cum saucius arā Taurus.
Quinto per eueriā. vt In segetē veluti cū flāma furēibus austris Incidit. Sexto per
altitudinē. vt qualis aeriae liquentia flumina circū. Siue padi ripis. Septimo per affe
ctū. vt Sic funere primo Attonitae patuere domus. cum corpora nondum. Conclama
ta iacent. Octauo per similitudinē & veritatē. vt Non sic aggeribus ruptis cum spu
meus amnis Exit.

Hic paradigma facit: qui primum comparat: & post

Assignat simile: domini sunt semina verbum.

Spinae diuitiae: mens arida petra vocatur.

Paradigma est enarratio exempli hortantis vel deterrentis. Et fit quando primo fit
comparatio: & postea per similitudinē illa talis comparatio declaratur. vt patet in lit
tera. Nam facta est mentio de semine de spinis & de petra. Et postea illi termini declarā
tur hoc modo. Semina sunt verbum domini. spinae sūt diuitiae. petra est mens arida.
Et fit aut per modum hortantis. vt hic. Antenor potuit medijs elapsus achivis Illyri
cos penetrare sinus &c. Aliud exemplum. vt Helias homo erat similis nobis passibilis.
& oratione orauit vt non plueret sup terrā & non pluit. Item in euangelio. Respice vo
latilia caeli quoniā non serunt neq; metunt neq; congregant in horrea. & pater uester
celestis pascit ea. Aut per modum deterrentis. vt hic. At non sic phrygius penetrat la
cedemona pastor. Ledaeq; helenā troianas venit ad vrbes. Aliud exemplū in euange
lio. In illa hora qui fuerit in tecto & vasa eius in domo non descendat tollere illa. & qui
in agro similiter non redeat retro.

Uterius vox vna tenens vim prepositiuae

Vt super pro de fit prothefio sparallange.

Executo singillatim de figuris fm ordinē Donati. hic prosequit
de quibusdā figuris quae possunt retorqueri diuersimode ad pre
dictas. Dicit ergo q; prothefio sparallange est prepositionis pro
prepositione aliena positio. vt supra pro de. vt in Virgilio. Multa
super priamo. i. d̄ priamo. In pro inter. vt accepit eum in vlnas su
as. i. inter vlnas. Benedicta tu in mulieribus. i. inter mulieres.
Et sic de alijs. Et dicitur a prothefio praepositio & parallange mu.

Prima
Icon ical
mos vel
cataty.
posio

Secunda
Parabo
la.

Tertia
Para.
digma.

De figu
ris redu
cibilibus
ad predi
ctas
Prothe
siosparal
lange.

- tatio quasi praepositionis mutatio in praepositionem.
- Liptote.** Cum plus significas dicēs minus haec tibi fiet
Liptote fit sub ea firmando negatio bina.
Liptote est cū min⁹ dicim⁹ & plus significam⁹. vt mibi iussa capeffere fas est. Vel fit qñ
duae negationes faciunt vnā affirmationē: vt non nunquam legi. i. multotiens legi. Et
babet fieri per negationem magis affirmando sententiam. vt non mediocriter contur-
batur animus meus. idest valde conturbatur.
- Topo-
graphia** Describendo locum topographiam faciemus.
Topographia est loci vera descriptio. vt in Ouidio. Est sinus ad uncōs modice falcat⁹
in artus: Aliud exemplum. Est in conspectu tenedos notissima fama Insula. Est & alia
figura dicta toporhesia. & est loci ficta descriptio vt. Est i secessu longo locus insula por-
tum Efficit obiectu laterum.
- Chrono-
graphia** Chronographia solet certum describere tempus.
Chronographia est tēporis descriptio. vt in Ouidio. Illaq; sub auroa iā dormitāte lu-
cerna: Tēpora quo cerni somnia vera solēt &c. Et dicit a chronos tēpus. & graphos scri-
ptura. Aliud exemplū. Tēpus erat quo pma quies mortalib⁹ aegris Incipit.
Si dicatur agens patiens res vel viceuersa.
- Hypal-
lage.** Siue modo simili tibi sit conuersio facta.
Siet hypallagiz: perflauit fistula buccas.
Hypallage est ordo sentētie cū vbiis mutatus. Sit enī qñ agēs ponit p patiēte v⁹ e conuer-
so. vt pz in littera. perflauit fistula buccas. i. buccae pflauerunt fistulā. Aliud exemplū
Date classibus austros p classes. austris. Aliud exēplū in Hieremia. Adittam⁹ lignum
in panem eius. i. panē in lignū. hoc est christū in cruce.
Personāq; nouā formans das prosopopoeiam.
- Proso-
popoeia
siue so-
mato.
poeta.
Apo-
strophā.** Prosopopoeia ē nouae psonae fictio vt qñ res animata & rōnalis loquit ad rē inaiataz
vel ecōuerso. vel qñ rationale loquit ad irrationale vel ecōuerso.
Absentī sermo directus apostrophā fiet.
Sic loquor absentī: scriptam dum mitto salutē.
Apostrophe est simonīs a psona ad psonā directio. Et fit vt si fact⁹ fuerit sūmo d aliquo
in tertia psona. & postea dirigat ad eundē in scda. vt Nec te tua plurima panthul labētē
pietas. nec apollinis isula textit. Illū⁹ ē exēpla multa repies i auctorib⁹ & i lris missiuis.
Est adiectiuū substantiuo resolutū
Aut e conuerso sic endiadiz tibi formo.
- Endia-
dis.** Armatusq; virū designo per arma virūq;
Armatusq; viro decet arma virūq; notare.
Endiadis est adiectiuū in substantiuū. vel substantiuū in adiectiuū pmutatio siue resolu-
tio. vt in Virgilio. Arma virūq; cano: & i lra. Armatusq; vir &c. Et fit duob⁹ modis. scō
iunct. m. & disiunctum. Coniunctum fit qñ adiectiuū & substantiuū ponit in lra. vt armatus
virum. Disiunctum fit qñ solū adiectiuū ponit vel solū substantiuū.
- Echasis** Extra materiaz describens vana vagatur
Auctor & hanc plures echasim dixere figurā.
Echasis est quaedā euagatio materiae. vel ē digressio quaedā a pncipali mā. vt apud
georgica Virgilij in tēpestatis descriptiōe apparet. Sed nota qd haec figura nihil valet
nisi reuertat ad ppositū. quod si fiat pulchra est.
- Empha-
sis.** Emphasis efficitur si fixum proprietatez
Significans ponis: vbi debet mobile poni.
Sic loquor expresse dicens: dauis scelus ipsū.

Emphasis est expressiva locutio. Et fit cū volētes exprimere aliquod accidens vtimir
noīe substantiuo p adiectiuo significante illud accidens ad maiorem expressionem: vt
si ponatur scelus pro scelerato. vt danus est ipsum scelus. i. ipse danus ē sceleratus. ⁊ nō
alius ita sicut ipse.

Est epheregesis exponēs dicta priora.

Epheregesis ē succincta expositio pcedētū. vt hic. Legerat hui⁹ amor nomen titulūq;
libelli. Et hoc fit ad expmēdā sūtiāz intentā.

Luz retices quod turpe sonat diceuphoniaz

Circuit haec ⁊ reliquiae dant religioq;

Euphonia est bona sonitas: dictione cōsiderata vt in hac dictione circuit ⁊ nō cir
cunit. reliquie ⁊ nō reliquie. religio ⁊ nō religio. meridies ⁊ nō medidies.

Dicitur esse lepos sermo directus ad vnū.

Vtens plurali: velut hic: nostis bonae praesul.

Lepos interpretatur vrbantitas loquendi. Et est lepos ad vnam personā pluralis nu
meri sermonis directio. vt patet in littera. Nostis bone p̄sul. i. p̄latus. Haec figura in
uenta est causa honoris.

Pro numero numerus. pro casu ponere casum

De facit antiptosis inter se dissona iungens.

Sepius audiui tempus pro tēpore poni.

Ludere ludebant ad ludendumq; vacabāt.

Inq; prophetijs mutantur tempora sacris

Antiptosis ē accidentis p accidēte positio. Et fit qñ ponit casus p casu. vt vrbē quam
statuo vestra est. Numer⁹ p numero iquātū resultat iproprietas cōstructibiliū. vt tur
ba ⁊ t̄ me. vel aliter. vt multo milite. idest multis militibus. Tēpus pro tēpore. Vnde
virgilius. Exaudiri gemitus p exaudiebatur. Et in prophetijs ponitur p̄teritū pfectū
pro futuro. vt in daniel. Assuit hircus ab aquilonibus ⁊c. vbi assuit ponitur p aderit.
Et hoc fit causa maioris certitudinis.

Verba per antitheton respondent vltima primis.

Sunt daniel noe iob castus rectorq; maritus.

Antitheton put sumit in hoc loco ē subsequētū ad pcedētia reductio. vt cū singula sin
gulis correspondent. vt patet in l̄ra. Sunt daniel ⁊c. Castus reducit ad li daniel. rector
ad Noe. maritus ad Iob. Fit etiam antitheton cū cōtraria contrarijs epponuntur. vt
apud Ouidiū libro p̄rio metamorphoseos. Frigida pugnabāt calidis. humentia siccie.
Mollia cū duris. sine pondere habentia pondus.

Respondens ad ea tibi quae sunt obijcienda.

Das antipophoram: cum nil tamen obijciatur.

Antipophora ē tacitae obiectioni plata responsio. Et hoc sonat in littera. Exēplū habe
tur i Ouidio ibi scilicet. O ia nanq; tuo senio: te querere misso: Retulerat nato nescio.
at ille mihi. Aliud exēplū. Nil mihi rescribas attamen ipe veni.

Sensus oppositos notat anticlasis eodez.

Verbo: non obsto sed toto posse resisto.

Anticlasia est sententiae contrariae in oratione p̄tinua positio: vt p̄z in littera. nō obsto
sed toto posse resisto. Et dicit ab anti quod est cōtra. ⁊ clasis sūtiā.

Lum verbis vertit antimetabola sensum.

Non vt edas viuas: sed edas vt viuere possis.

Antimetabola est in ordine p̄tinua sermonis cū sentētia pmutatio: vt p̄z in littera. Nō
vt edas viuas sed edas vt viuere possis. littera est plana.

Ephere
gesis.

Eupho
nia.

Lepos

Antipto
sis.

Antithe
ton.

Antipo
phora.

Anticla
sis.

Antime
tabola

**Aposio-
pesis.** Incipimus fari quicquā quandoq; sed illud
Vltro desinimus intercipimusq; tacēdo.

Vult aposiopesis dici defectio talis.

Aposiopesis i coloribus rhetoricae dicitur precisio. Aposiopesis est sentētie per oratio
ne interceptio. Et fit quando incipimus fari quicq; .z vltro. idest voluntarie desinim⁹
illud quādoq; quod cepimus illud tacendo. vt in hoc exemplo terentij. Ego ne illam.
que me. q̄illum q̄ me. q̄ me nō. hoc est ego ne illā digner aduentu meo. que illū praeapo-
sui mihi. que me spreuit. que me non suscepit heri. Et hic. Nunquid ego recolo quae
tu. sed dicere nolo.

**Eupho-
nismos.** Euphonismos erit pro verbo ponere verbum.
Exultat domini laudem mea lingua superni.

Euphonismos est positio verbi p verbo vt in psalterio. Exultauit lingua mea iusticiā
tuā. i. cū exultatione decantauit. hoc etiā patet in littera. Exultat dñi laudē zc.

**Synthe-
sis.** Cōtingens verbi mutabit synthesis: ecce
Vnica facta fuit mulier: quae sunt modo plures.

Ista sed in nostrum mutatio non venit vsum.

Synthesis est accidentis permutatio in oratione diuersa. Et fit duobus modis. Pri-
mo modo quando fit permutatio numerorum. vt patet in littera. Unica mulier facta fu-
it. q̄ sunt modo plures. z continetur subsylepsi. Secundo modo quando fit permuta-
tio personarum. vt hic. domini est salus. z super populum tuum benedictio tua. z haec
species reducitur ad apostropham. Nota q; haec figura nobis non licet. ideo dicit.

Ista sed in nostrū.

Dicuntur binae species haec synthesis esse.

Scilicet hec: z ea qua personam variamus.

Nobis parce deus: nostros lauet ille reatus

Quasi dicat q; synthesis fit duobus modis vt diximus ante. Construe. Species syn-
thesis dicūt esse binae. s. haec supple de qua dictū est in pcedentibus versibus. z ea qua
i. p quā variamus. i. mutamus personā. vt patet ibi. nobis parce deus. nostros lauet il-
le reatus. Ecce p̄io in secunda persona loquimur. cum dicimus parce. Deinde in ter-
tia cum dicimus lauet.

**Oligo-
pomeno.** Vult oligopomenon ex dictis plura notare.

Moto sermone: sic plura decet memorare.

Vrit amor paridem: nuptam rapit. armat atridem

Vltio: pugnatur: fit machina. troia crematur.

Oligopomenon est sub paucis verbis multorum comprehensio. vt patet in textu aucto-
ris. in quo p duos versiculos. historia troiana continetur. Aliud exemplū. Adoro mala.
mors intus. malus actus. mors foris. vsus. Tūba puella puer lazarus ista notant.

Erponēs erit homophosis non nota per eque.

**homo-
phosis.** Vel magis ignota: dic alchitrop esse cauillam.
Que tenet allidadam cum valdagoza sociataz.

Homophosis est expositio ignoti per magis vel eque ignotum. vt cum queritur. quid
est palmittas. respondeatur praetaxo as. vel quando per graecum exponitur latinus;
vt interrogando quid sit homo respondeatur anthropos. Idē est in exēplo litterae pro
cuius euidētia nota q; i astrolabio sunt quaedam tabulae ad modum ligni vel lapidis
dispositae quarū vna dicitur alidada z alia valdagoza q; adinuicē coniunctae sunt me-
diante cauilla q; dicitur alchitrop.

Sepe prius dicta geminat tibi theologia.

Epimenonq; notat hæc si repetitio fiat.
Ut quod dicetur sic certius esse probetur.

Epime-
non.

Expectando dauid expectans sic geminavit.

Epimenon est eiusdem dictionis repetitio immediata. ut Amen amen dico vobis. Et sic reducit ad epizcuri. Alij dicunt qd epimenon sit qm dictio nō tota repetit sed pncipiū & finis variat. ut in psalmo. Expectas expectavi dñs. Hæc figura multū repit i sacra pagina. Ideo dicit theologia geminat tibi saepe dicta pus. Et hoc fit. ut id qd dicit sic p. bes esse certū. Deinde ponit exēplū dauid prophetae d. Expectādo dauid zc. Aliud exēplum. Canēs canebat. laudans laudabo. zc.

Si quae sunt homines assignentur deitati

Anthropos batos est: sic sepe dei legis iram

Antro..
polba..
thos.

Anthropos batos est cum humanae proprietates assignatur iesse deo. Sic tu saepe legis dei iram: ut in psalmista. Domine ne in furore tuo arguas me. neq; in ira tua corpias me. Trasci enim & furere ad homines spectat & non ad deum.

Si sint res aliquae concordie foedere nexae.

Homio..
pathio.

Id quod inest vni reliquam dices operari.

Sic linguam cordi concordem dic meditari.

Ac homopathion istam dic esse figuram.

Homopathion vel homopathion est attributio proprietatis vni^o ptis alteri. ut innuit lra. Construe igitur sic. Si aliq res sunt nexae & iunctae p cordi foedere. tu dices reliqua. i. al tera ear operari id qd iest vni ipaz rerū. Deinde explicat dicēs. Sic linguā cordi cō cordē dic meditari. Lingua enim & cor sunt res coniunctae cōcordi foedere. nā lingua p ferre habet. cor vero meditari. Si ergo attribuo proprietatē cordis linguae vel ecōuer so committo figuram predictam. ut dicendo lingua meditatur & cor loquitur zc.

Nil reor assertum quod non queat esse tenendum.

Pluraq; signavi quae non debes imitari.

Quonia exigitur modus sciēdi i scia demonstrata. hic ē qd autor finitur^o ppositū & cōclu dēs docet modū itelligēdi ea q dixit. & q triplex ē grāmatica. s. pceptiua pmissiua & p hibitiua. nō concludēs se excusar pceptiua pcepisse. permissiua pmississe. & phibitiua pro hibuisse. construe. Nil reor assertū. i. cōfirmatū in isto ope qd nō qat eē tenēdū. vel sic. Nil reor esse tenēdū. quod nō queat eē assertum. i. confirmatum. per auctores. seu per aliquos auctorum.

Doctrinale dei virtute iuuante peregi.

Grates reddo tibi genitor deus: & tibi chrifte

Nate dei deus: atq; tibi deus alitus alme.

Quas tres personas in idem credo deitatis.

Quia nō ē opus rectum cuius dñs nō ē finis & initium. hinc auctor cognoscens regratias dō patri. deo filio. & deo spū sancto. A quo incepit. p quē mediavit. & in quo opus suū debite consumavit: Cōstrue sic ergo. Ego pegi. i. expleui doctrinale. s. q m pncipio huius

opis diri me parare scribere. Virtute dei. i. virtute q est deus iuuante. hoc est causante: Est. n. dñs cā oium bonorū p se. Unde o genitor dñs ego reddo tibi grates. i. gratias. Et o xpe nate dei deus tibi reddo grates. Atq; p o alit^o alme. i. spū sancte deus. ego reddo tibi grates. Quas tres personas. s. patris & filij & spiritus sancti ego credo i idem deita. tis. i. in vnam deitatē diuinitatis. ac si diceret. quas tres personas ego credo esse vnicū deum. licet alia psona sit patris. & alia persona filij. & alia psona spiritus sancti. Cui quidē soli deo teneimur gratiarū actiones reddere: quia nos deducit per gratum pncipiū & aptum medium ad finem felicissimum.

Doctrinale Alexandri grammatici pro eruditione puerorum feliciter ex-
plicit. Impressum Venetijs per Joannem Rubeuz Vercellensem Anno
domini. M. cccc. lxxxvij. Die. xxi. Maij.

Registrum.

^a
Prima alba
Opus alexandri
Construe. haec
Vn par fiet ⁊ us

^b
Et tybris tybridis:
In hac parte
ctor exercitus.
Dicit q quando

^c
Plus muto supple
⁊ manebunt quasi fixa
sitam questionez
ra componitur cū sin

^d
fer ⁊ sunt generis
liebre. i. foeminini generis
Vn neutrum facies
ris foeminini. Atq

^e
vocalis lōga vel
Dic Autor ponit
Dicit Autor q
Nullum sīdo gerit:

^f
Bis duo sunt odi
Prouideas primis e

Ad plures edite
ma syllaba illius

^g
Dicit q ista verba
Vir bone viue deum
Dicit q dictio designans
Venetijs scribo.

^h
Dicit Autor. Vox
Pandere proposui
Sic cuiusq pedis
versificatores h

ⁱ
Ante b fit brevis e
Macret ⁊ eruca
Longa fit i super n:
Omentum sed homo

^k
.i. dicitur. sunt illi
Prae t lōga fit u
scilicet barbarorum
tium corripitur

^l
Postheptimemerim
Sylepsis est
Multa tropi species
Hyperbaton est verborum

Tre mastro i an. cio. herbe ad lafa uno paro de piavelle et d.
 scarpe et uno robone et costo tre a carlini de moneta bari.
 Tre g. i catalice in nature et paro d. scarpe et uno ducato d. carlini
 et uno paro d. calze et de l'ocina carling et d.
 et piu herbe et panno et l'ocina et d. in casa et in corone d.
 L'ocina et ducato et d. carlini et d. cio et d. carlini.

80

88 $\frac{\pi}{1913}$ d.

